

**FONDI SHQIPTAR
I ZHVILLIMIT**

**VLERËSIMI I NDIKIMIT MJEDISOR DHE SOCIAL
“RIVITALIZIMI I SHESHIT “ÇERCIZ TOPULLI”, GJIROKASTER”
(PZHIUT)**

Nënprojektet:

**Rivitalizimi i Sheshit Çerçiz Topulli;
Rivitalizimi i Sheshit të Bashkisë Gjirokastër;
dhe Rivitalizimi i Sheshit “Shtëpia e Pionierit”**

Tetor 2022

TABELA E PËRMBAJTJES

TABELA E PËRMBAJTJES.....	1
1 PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE	8
1.1 Zona e Nënprojektit.....	8
1.2 Ndikimet në mjedis dhe zbutja e tyre.....	9
1.3 Konsultimi me palët e interesuara dhe zbulimi i informacionit	9
2 Hyrje.....	10
2.1 Qëllimi i projektit.....	10
2.2 Objektivi dhe vendndodhja e projektit	10
2.3 Përshkrimi i projektit.....	18
3 Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social	20
3.1 Qëllimi i VNMS-së	20
3.2 Klasifikimi i projektit	21
3.3 Ekipi i VNMS-së.....	24
4 KUADRI LIGJOR DHE PROCEDURAT E SIGURISË	25
4.1 Konventat ndërkombëtare të lidhura me mjedisin	25
4.2 Konventat ndërkombëtare të lidhura me shoqërinë.....	27
4.3 Legjislacioni mjedisor në Shqipëri.....	30
4.4 Legjislacioni social.....	33
4.4.1 Legjislacioni për planifikimin e territorit, trashëgiminë kulturore dhe gjetjet e rastësishme.....	33
4.4.2 Legjislacioni lidhur me punën	34
4.4.3 Legjislacioni për pronën private dhe shpronësimin	35
4.4.4 Legjislacioni për aksesin në informacion	38
4.5 Politikat e mbrojtjes mjedisore dhe sociale të Bankës Botërore	38
5 KUSHTET BAZË MJEDISORE DHE SOCIALE	39
5.1 Baza sociale.....	39
5.1.1 Zona e ndikimit të projektit.....	39
5.1.2 Popullatë	41
5.1.3 Infrastruktura.....	42
5.1.4 Zhvillimi Ekonomik dhe Punësimi	42
5.1.5 Kultura dhe Feja.....	43
5.1.6 Turizëm në Gjirokastrë	46
5.1.7 Kërkesa për turizëm	48
5.2 Kushtet bazë mjedisore	50
5.2.1 Klima.....	50
5.2.2 Vështrim gjeologjik i zonës së Gjirokastrës	54

5.2.3	Hidrogjeologjia	55
5.2.4	Cilësia e ajrit	57
5.2.5	Zhurma (Ndotja akustike)	58
5.2.6	Sizmik Hazardous në Gjirokastër	58
5.3	Mjedisi biologjik	60
5.3.1	Zonat e Mbrojtura	60
5.3.2	Llojet endemike dhe të rrezikuara.....	62
5.3.3	Bimësia në vendin e projektit	62
6	Analiza e Alternativave	63
6.1	Alternativa 1: Nuk ka alternativë projekti.....	63
6.2	Alternativa 2: Nuk është propozuar nga projektuesi	63
6.3	Alternativa 3 Rivitalizimi i Sheshit “Çerçiz Topulli”; Rivitalizimi i sheshit të bashkisë; dhe Rivitalizimi i Sheshit “Shtëpia e Pionierit në të njëjtin vend.....	63
7	IDENTIFIKIMI I NDIKIMEVE POTENCIALE MJEDISORE DHE SOCIALE ...	66
7.1	Metodologjia për identifikimin dhe analizën e ndikimit.....	66
7.1.1	Metodologjia për vlerësimin dhe analizën e ndikimit në mjedis	66
	Rëndësia e ndikimit.....	66
	Përshkrimi i ndikimit	67
	Vlerësimi i ndikimit	67
6.1.1.	Metodologjia për vlerësimin dhe analizën e ndikimit social.....	68
7.2	IDENTIFIKIMI I NDIKJEVE POTENCIALE MJEDISORE DHE SOCIALE	72
7.2.1	Ndikimet në mjedis	72
	Ndikimi në bimësi dhe fauna.....	72
	Ndikimet në gjeologji, Gjeomorfologjia dhe Peizazhi	72
	Ndikimet në Hidrologji dhe Hidrogjeologji	73
	Ndikimis mbi burimet ujore	74
	Rritja e sasisë së mbetjeve	74
	Ndikimet në cilësinë e ajrit.....	75
	Ndikimet në mjedis akustik - Dridhjet	77
7.3	NDIKIMET SOCIALE	78
7.3.1	Punësimi.....	78
7.3.2	Ndikimi në trashëgiminë kulturore	78
7.3.3	Ndikimet vizuale dhe estetika.....	79
7.3.4	Ndikimi në pronën private dhe pronën e përbashkët	79
7.3.5	Aksesueshmëria	81
7.3.6	Shëndeti dhe siguria në punë	82
7.3.7	Shëndeti dhe siguria në komunitet (CHS)	84

7.3.8	Mbrojtja Sociale.....	87
8	Masat Zbutëse	90
8.1	MASAT ZBËSUESE PËR NDIKIMET NË MJEDIS.....	90
8.1.1	Masat zbutëse për ndikimet në florë, faunë dhe habitate.....	90
8.1.2	Masat zbutëse për ndikimet në gjeomorfologji – peizazh	90
8.1.3	Masat zbutëse për ndikimet në gjeologji dhe tokë.....	91
8.1.4	Masat zbutëse për ndikimet në cilësinë e ajrit	92
8.1.5	Masat zbutëse për ndikimet në burimet ujore	94
8.1.6	Masat zbutëse për ndikimet në mjedisin akustik	95
8.1.7	Masat zbutëse për Mbetjet	95
8.2	MASAT ZBËSUESE PËR NDIKIMET SOCIALE	96
8.2.1	Masat zbutëse për ndikimet vizuale dhe estetike.....	96
8.2.2	Masat zbutëse për ndikimet në trashëgiminë kulturore	96
8.2.3	Masat zbutëse për ndikimet në Aksesueshmëri	97
8.2.4	Masat zbutëse për humbjen e zonës së parkimit.....	98
8.2.5	Masat zbutëse për fluksin e fuqisë punëtore	98
8.2.6	Masat zbutëse për ndikimet në shëndetin dhe sigurinë në punë	99
8.2.7	Masat zbutëse për shëndetin dhe sigurinë e komunitetit	106
	Aksidentet.....	110
9	NDIKIMET E MUNDSHME NDËRKUFITARE.....	112
9.1	Ndikimet e mbetura mjedisore dhe sociale	113
9.1.1	Gjenerimi i mbetjeve të ndërtimit.....	113
9.1.2	Ndikimi në biodiversitet	113
9.1.3	Ndikimi në regjimet ujore.....	113
9.1.4	Gjenerimi i zhurmës dhe dridhjeve.....	114
9.1.5	Trafiku dhe emetimet e lidhura me to.....	114
9.1.6	Shëndeti dhe siguria e komunitetit.....	115
9.1.7	Zbulimi i informacionit dhe angazhimi i palëve të interesuara	116
9.1.8	Trashegimi kulturore.....	116
9.1.9	Përmirësimi i estetikës dhe rritja e vlerës së pronave të paluajtshme.....	116
10	VLERËSIMI I NDIKIMIT KUMULATIVE.....	117
10.1	Ndikimet Kumulative	117
11	MENAXHIMI DHE MONITORIMI I NDIKJEVE POTENCIALE MJEDISORE DHE SOCIALE	122
11.1	Menaxhimi i ndikimeve mjedisore	122
11.1.1	Menaxhimi i ndikimeve mjedisore	122
8.1.1.	MENAXHIMI I NDIKIMIT SOCIALE	128
12	RREGULLIMET INSTITUCIONALE.....	139

12.1	MONITORIMI I ZBATIMIT TË MASAVE TË ZBATIMIT MJEDISOR DHE SOCIALE.....	140
13	REFERENCA.....	159
	Shtojca 1: Fotot e vizitave në terren	165

Lista e figurave

Figura 1. Harta e Qarkut Gjirokastër	41
Figura 2. Harta e Zonës Historike dhe Monumenteve të Kulturës në Gjirokastër.....	45
Figura 3. Harta e klasifikimit të klimës Köppen-Geiger për Shqipërinë (1980-2016) (Burimi: Beck et al. 2018).....	51
Figura 4. Temperatura mesatare vjetore për Gjirokastrën	52
Figura 5. Harta Gjeologjike e Gjirokastrës dhe seksioni kryq gjeologjik (Burimi: Jigyasu et al, 2014)	55
Figura 6. Harta hidrogjeologjike e zonës së projektit (Burimi: Efthimi et al., 2007)	57
Figura 7. Monitorimi i zhurmës në qytetin e Gjirokastrës (Burimi: AKM2 2019)	58
Figura 8. Makrozonimi sizmik në Gjirokastër (Burimi: GLP Gjirokastër, 2017)	59
Figura 9. Harta e Sas (0.2) 5 % amortizimi për Shqipërinë në vendin shkëmbor dhe për probabilitet 10 % / 50 vjet ose 475 vjet periudha e kthimit (majtas) dhe Harta e rrezikut sizmik në Shqipëri (djathtas) (Burimi: Aliaj et al. 2010).....	60
Figura 10. Harta e Zonës së Mbrojtur-Bashkia Gjirokastër (Burimi: GLP Gjirokastër)	61
Figura 14. Foto nga sheshi Çerçiz Topulli para ndërtimit të një parkimi nëntokësor	63
Figura 15. Foto ekzistuese nga sheshi Çerçiz Topulli.....	64
Figura 16. Foto ekzistuese nga "Shtëpia e Pionerëve"2022	65
Figura 17. Propozimi i rivitalizimit të sheshit "Shtëpia e Pionerëve"	65
Figura 18. Procedura e Mekanizmit të Ankesave të Punëtorëve	104

Lista e tabelave

Tabela 5. Politikat operacionale të mbrojtjes mjedisore dhe sociale të Bankës Botërore	22
Tabela 1. Ekipi i VNMS-së	24
Tabela 2: Lista e Konventave dhe Marrëveshjeve Ndërkombëtare të nënshkruara/ratifikuara nga Shqipëria.....	25
Tabela 3: Konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare të lidhura me shoqërinë e nënshkruar/ratifikuar nga Shqipëria	27
Tabela 4. Legjislacioni i Mjedisit në Shqipëri	30
Tabela 6. Kapaciteti i regjistruar dhe i identifikuar i objekteve akomoduese në Gjirokastër ...	46
Tabela 7. Atraksionet kryesore të Gjirokastrës.....	46
Tabela 8. Vizitorët në atraksionet kulturore kombëtare në Gjirokastër.....	48
Tabela 9. Të dhënat klimatike për Gjirokastrën (1982-2012).....	53
Tabela 10. Përcaktimi i ashpërsisë së ndikimit	66
Tabela 11. Klasifikimi i vlerësimit të ndikimit	67
Tabela 12. Kriteret për Vlerësimin e Ndikimit	69
Tabela 13. Matrica për përcaktimin e rëndësisë	70
Tabela 14. Kodimi i rëndësisë së ngjyrës	71
Tabela 15. Emetimet statistikore në atmosferë dhe masat për minimizimin e këtij emetimi..	93
Tabela 16. Matrica e Vlerësimit të Ndikimeve Kumulative.....	118
Tabela 17. Kohëzgjatja e ndikimeve	120
Tabela 18. Plani i masave për zbutjen e ndikimeve në mjedis	123
Tabela 19. Plani i masave për zbutjen e ndikimeve sociale	128
Tabela 20. Plani i Monitorimit Mjedisor dhe Social.....	140

SHKURTIME

FSHZH	Fondi i Shqiptar I Zhvillimit
CHMP	Plani i Menaxhimit të Trashëgimisë Kulturore
VNM/ VNMS	Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor/ Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social/ Udhëzimet e EHSG për Shëndetin dhe Sigurinë Mjedisore
PMM	Plani i Menaxhimit Mjedisor
PMMS	Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social
QSH	Qeverisë Shqiptare
GIIP	Praktikë e mirë ndërkombëtare e industrisë
GRM	Mekanizmi i korigjimit të ankesave
LMP	Procedurat e Menaxhimit të Punës të
OHSE	Mjedisi i Sigurisë së Shëndetit në Punë
AKM	Agjencia Kombëtare e Mjedisit
MTM	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit
MIE	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
MSHMS	Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale
BB	Banka Botërore
SHAS/NS	Shfrytëzimi dhe Abuzimi Seksual/Ngacmimi Seksual
SEP	Plani i Angazhimit të Palëve të Interesit të

1 PËRMBLEDHJA EKZEKUTIVE

Projekti për Zhvillimin e Integruar Urban dhe Turizmit (PIUTD), financuar nga Grupi i Bankës Botërore dhe zbatuar nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit (FSHZH), mbështet Qeverinë e Shqipërisë (QSH) për zhvillimin e ekonomisë dhe përmirësimin e kushteve të jetesës në rajonin e saj jugor. financimi i nënprojekteve në bashkitë Sarandë, Gjirokastër, Berat dhe Përmet.

Objektivat e Projektit janë: (a) përmirësimi i infrastrukturës urbane; (b) rritjen e aseteve turistike; dhe (c) të forcojë kapacitetin institucional për të mbështetur zhvillimin ekonomik lokal të lidhur me turizmin në Zonat e Përzgjedhura në jug të Shqipërisë.

Projekti përbëhet nga komponentët e mëposhtëm:

- a) Përmirësimi urban dhe përmirësimi i infrastrukturës;
- b) Përmirësimi i vendeve turistike;
- c) Ngritja e kapaciteteve institucionale;
- d) Mbështetja e zbatimit.

Qëllimi i VNMS-së

Ky Raport i Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor dhe Social është përgatitur për projektin "Rivitalizimi i Sheshit "Çerciz Topulli", Gjirokastër" dhe është pjesë e dokumentacionit të nevojshëm të kërkuar për këtë projekt.

Qëllimi i këtij VNMS është të sigurojë që aspektet mjedisore dhe sociale në zonën e projektit të konsiderohen ndër të gjitha çështjet e tjera të rëndësishme në çdo fazë të tij. Ky raport është përgatitur bazuar në Manualin Operativ Shqiptar mjedisor dhe të lidhur me të, të Bankës Botërore, OP 4.01 për Vlerësimin Mjedisor, duke synuar të identifikojë, parashikojë dhe vlerësojë të gjitha ndikimet e mundshme në mënyrë sistematike, gjithëpërfshirëse dhe objektive.

Raporti identifikon ndikimet negative dhe pozitive dhe propozon masa zbutëse duke marrë parasysh interesat ekonomike të investitorit si dhe përdorimin racional të burimeve natyrore dhe koordinimin e zhvillimit ekonomik dhe social të zonës me kërkesat e zhvillimit të qëndrueshëm.

1.1 Zona e Nënprojektit

Projekti ndodhet nën kufijtë administrativë të Njesisë Administrative Gjirokastër, pjesë e Bashkisë Gjirokastër. Zona njihet si rruga qendrore dhe turistike e Gjirokastrës, Sheshi Cerciz Topulli.

Gjirokastra, është një nga 4 bashkitë përfituese të këtij projekti të madh. Pas një analize të thellë teknike nga ekipi i projektit dhe bazuar në rezultatet e konsultimeve domethënëse me palët e interesuara, u propozua paketa e mëposhtme për investimin.

Paketa e përzgjedhur e projektit përbëhet nga 3 projekte të veçanta.

- Rivitalizimi i sheshit Çerciz Topulli;
- Rivitalizimi i sheshit të bashkisë; dhe
- Rivitalizimi i Sheshit "Shtëpia e Pionierit

Ndërhyrjet e propozuara do të sigurojnë rehabilitimin e 3 shesheve të shpërndara brenda zonës së projektit. Projekti ndodhet në zonën urbane, duke përfaqësuar qendrën e qytetit të Gjirokastrës, shumë pranë qendrës kulturore historike.

1.2 Ndikimet në mjedis dhe zbutja e tyre

Çështjet e zakonshme mjedisore që mund të ndeshen janë kryesisht shqetësime afatshkurtra, lokale dhe tipike të lidhura me ndërtimet, si pluhuri, ndotja e ajrit, gjenerimi i mbetjeve, erozioni i tokës, asgjësimi i materialeve të gërmuara dhe mbetjeve të tjera të ndërtimit, okupimi dhe rreziqet e shëndetit dhe sigurisë së komunitetit, etj. Në përpjesëtim me rreziqet e projektit, është përgatitur Plani i Menaxhimit Mjedisor dhe Social (PMMS) specifik. Ndikimet e pritshme mjedisore dhe sociale të identifikuara për rivitalizimin e projektit të sheshit Cercizi vlerësohen të jenë të moderuara dhe prania e tyre do të lidhet kryesisht me aktivitetet e ndërtimit. Ndikimet do të krijohen kryesisht për shkak të punimeve të ndërtimit dhe pritet të menaxhohen lehtësisht përmes zbatimit të masave të detajuara zbutëse të propozuara sipas PMMS.

Ndërkohë nga pikëpamja sociale do të kërkohet një shkallë e vogël përvetësimi e cila do të pasohet me kujdes nga përgatitja dhe aplikimi i komunitetit të ndikuar gjatë ndërtimit dhe mbylljes së kësaj zone për përdorim publik.

1.3 Konsultimi me palët e interesuara dhe zbulimi i informacionit

Raporti aktual i VNMS-së do të publikohet përmes faqes së internetit të FSHZH-së në gjuhën shqipe dhe angleze dhe do t'u dorëzohet banorëve vendas në Gjirokastrë nëpërmjet mediumit dhe formatit më të përshtatshëm për aksesin e tyre të lehtë.

2 Hyrje

2.1 Qëllimi i projektit

Projekti për Zhvillimin e Integruar Urban dhe Turizmit (PIUTD), financuar nga Grupi i Bankës Botërore dhe zbatuar nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit (FSHZH), mbështet Qeverinë e Shqipërisë (QSH) për zhvillimin e ekonomisë dhe përmirësimin e kushteve të jetesës në rajonin e saj jugor. financimi i nënprojekteve në bashkitë Sarandë, Gjirokastër, Berat dhe Përmet.

Objektivat e Projektit janë: (a) përmirësimi i infrastrukturës urbane; (b) rritjen e asetëve turistike; dhe (c) të forcojë kapacitetin institucional për të mbështetur zhvillimin ekonomik lokal të lidhur me turizmin në Zonat e Përzgjedhura në jug të Shqipërisë.

Projekti përbëhet nga komponentët e mëposhtëm:

- a) Përmirësimi urban dhe përmirësimi i infrastrukturës;
- b) Përmirësimi i vendeve turistike;
- c) Ngritja e kapaciteteve institucionale;
- d) Mbështetja e zbatimit.

2.2 Objektivi dhe vendndodhja e projektit

Gjirokastra, është një nga 4 bashkitë përfituese të këtij projekti të madh. Pas një analize të thellë teknike nga ekipi i projektit dhe bazuar në rezultatet e konsultimeve domethënëse me palët e interesuara, u propozua paketa e mëposhtme për investimin.

Paketa e përzgjedhur e projektit përbëhet nga 3 projekte të veçanta.

- Rivitalizimi i sheshit Çerçiz Topulli;
- Rivitalizimi i sheshit të bashkisë; dhe
- Rivitalizimi i Sheshit "Shtëpia e Pionierit"

Ndërhyrjet e propozuara do të sigurojnë rehabilitimin e 3 shesheve të shpërndara brenda zonës së projektit. Projekti ndodhet në zonën urbane, duke përfaqësuar qendrën e qytetit të Gjirokastrës, shumë pranë qendrës kulturore historike.

Zona e ndërhyrjes është siç tregohet në hartën e zonës, më poshtë:

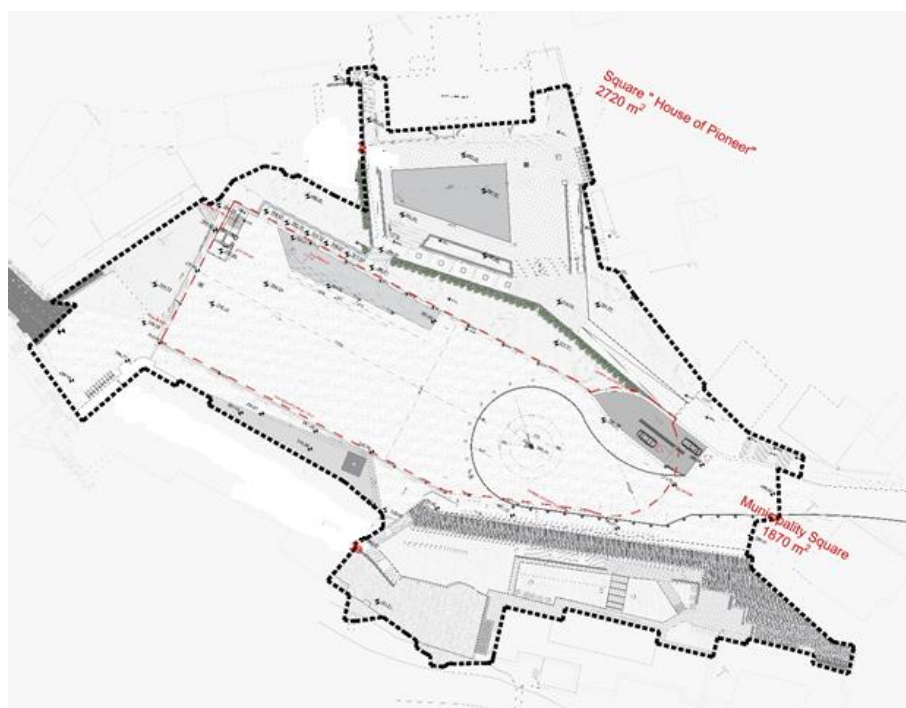
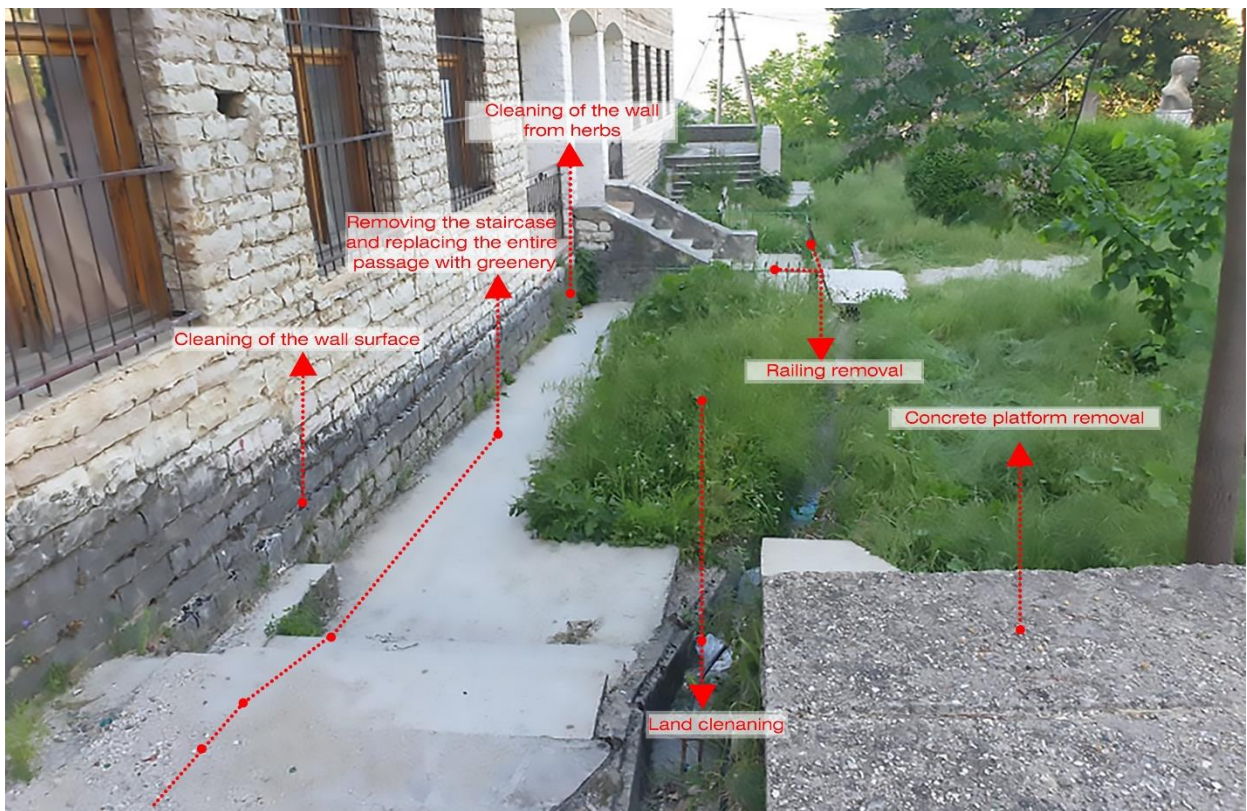

Figura 1. Harta e ndërhyrjes së projektit të propozuar

Gjendja aktuale e sheshit përballë Shtëpisë së Pionierit

Sheshi është në gjendje të degraduar, ka nivele kuotash dhe sipërfaqe të gjelbëruara të patrajtuara. Prania e një platforme betoni dhe një kalimi përballë godinës, janë të vetmet rrugica që mundësojnë kalimin.

Gjendja aktuale e sheshit përballë Bashkisë

Sipërfaqet e gjelbra janë të patrajtuara, shtrimi aktual para PS-së është me asfalt dhe pjesërisht me beton. Gjithashtu, shtrimi me pllaka guri është pjesërisht i degraduar dhe ka nevojë për ndërrim. Sipërfaqet e mureve prej guri janë të papastruara nga myshk dhe disa prej tyre janë të mbuluara me gurë si pjesa tjetër. Rrufeja vendoset në parapete metalike të lyera me ngjyrë vjollce.

Foto e zonës

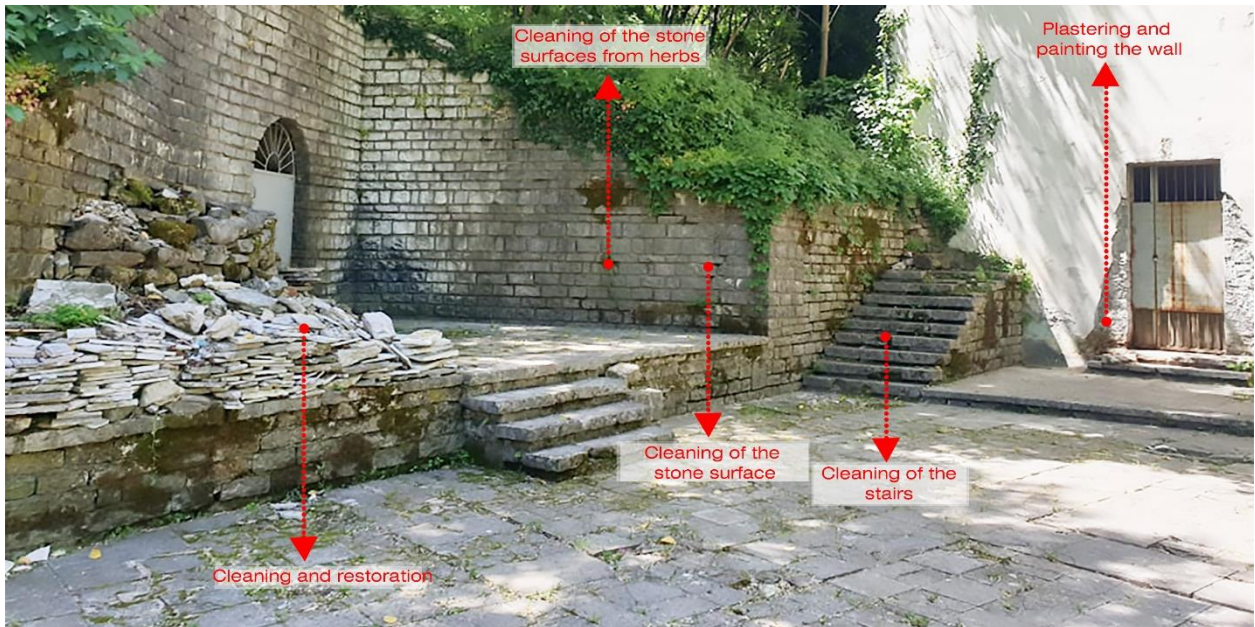

Foto e faqes

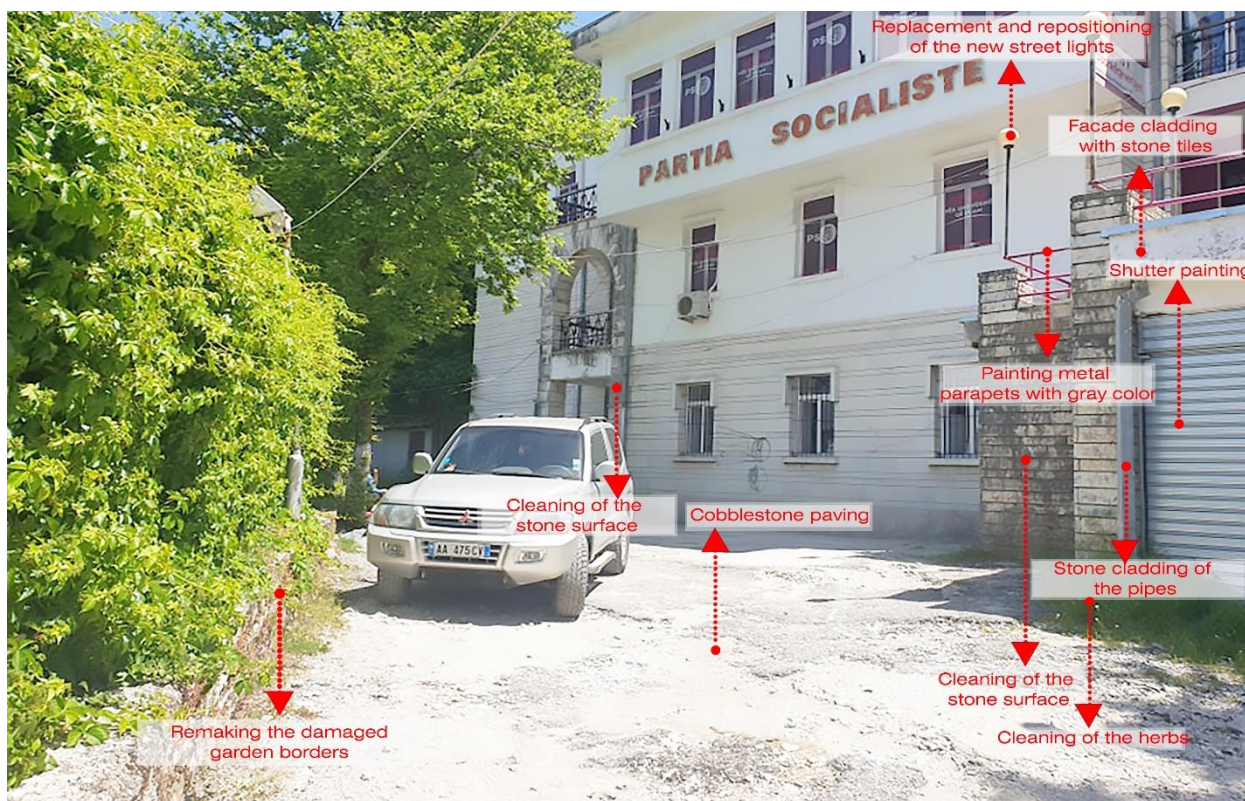

Foto e zonës

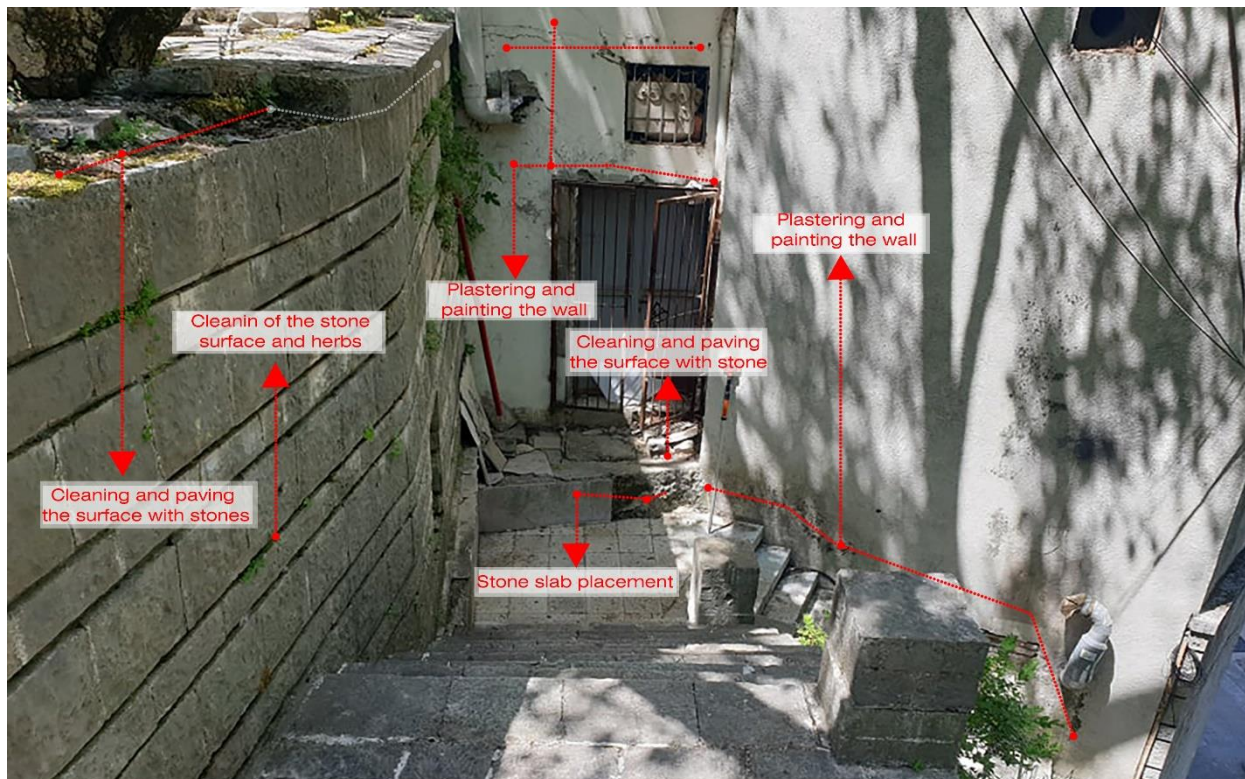

Foto e zonës

Objektivat e përgjithshme të projektit të përcaktuara si Rivitalizimi i sheshit të bashkisë Çerciz Topulli dhe "Shtëpia e Pionierit", janë si më poshtë:

- projektimi i një mjedisi miqësor për turistët, i përcaktuar nga shtigje/shtigje interpretuese tematike që lidhin muzetë e ndryshëm, të përmirësuar nga përvoja e aktiviteteve në zonën e studimit.

- të mbështesë zhvillimin e një produkti turistik duke ofruar përvoja të përmirësuara dhe/ose të reja në eksplorimin e qytetit të Gjirokastrës për të inkurajuar turistët të qëndrojnë më gjatë dhe të kenë një qëndrim më ndriçues dhe interesant në Gjirokastrë.

-Rritja e turizmit dhe ekonomisë në zonën e projektit;

- Mirëmenaxhimi dhe parandalimi nga degradimi i sheshit Çerçiz Topulli, sheshi i bashkisë; dhe Sheshi "Shtëpia e Pionierit".

"Dea Studio architects and MVM Architectural" konsulenti, janë kontraktuar nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit për të zhvilluar një Detal Design për ndërhyrjet e propozuara në Rivitalizimin e sheshit "Çerçiz Topulli", Gjirokastrë. Zbatimi i projektit synon të aktivizojë potencialin turistik dhe t'i mundësojë popullatës vendase të përfitojë prej tij.

Në të njëjtën zonë projekti, aktualisht është në ndërtim e sipër parkimi nëntokësor në sheshin Çerçiz Topulli. Ndërtimi i parkimit nëntokësor është financuar nga Fondi Amerikan Shqiptar i Zhvillimit (AADF) dhe synimi kryesor i tij është të akomodojë dhe lehtësojë menaxhimin e flukseve turistike në rritje në zonë, duke sjellë koherencë në vendet urbane pa ndryshuar kulturën. trashëgimia e Gjirokastrës. Ndërsa parkimi nëntokësor në ndërtim nuk financohet nga Banka, ky parkim nëntokësor konsiderohet si një objekt i lidhur me sheshin Cercizi i cili aktualisht është duke u përfshirë në investimet për përmirësimin urban nën PIUTD dhe duhet të jetë në përputhje me Kërkesat e Masave Mbrojtëse.

Faza aktuale e ndërtimit të parkimit nëntokësor

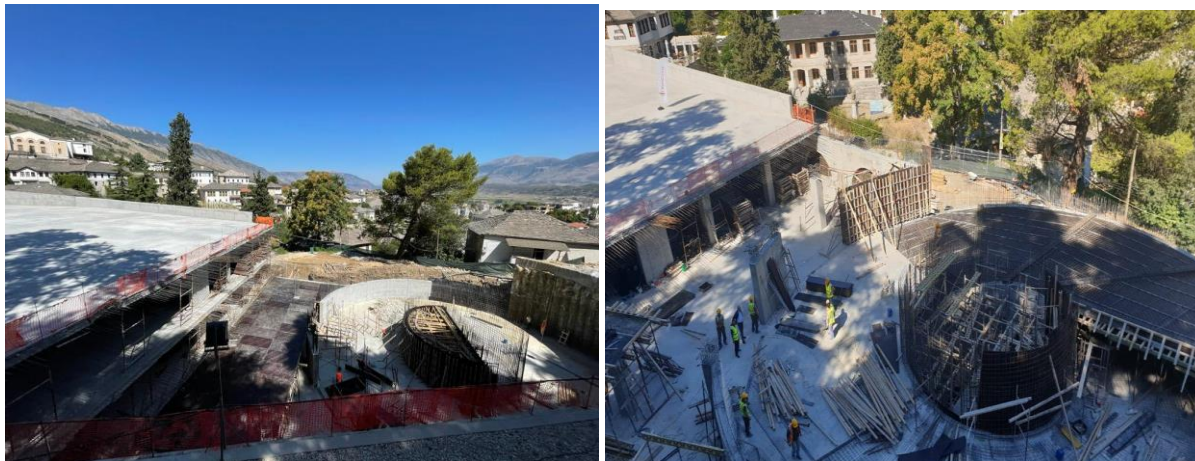
Bazuar në raportin e fundit të mbikëqyrësit të punimeve (Raporti i korrikut 2022) ecuria fizike e punimeve është në masën 82% të kontratës (ndërkohë që ecuria mujore për korrik 2022 është raportuar në masën 5%). Duke marrë në konsideratë raportin e mbikëqyrësit të korrikut 2022, mund të parashikohet që shuma totale e punimeve do të finalizohet brenda muajit nëntor – dhjetor 2022.

Faza aktuale e ndërtimit të parkimit nëntokësor

Parkimi nëntokësor do të jetë një ndërtesë 3 katesh. Hyrja, dalja dhe pikat e shkëmbimit për katet krijohen si rrethrotullim i cili ndodhet në skajin lindor të murit rrethues katror "Çerçiz Topulli" për t'u lidhur drejtpërdrejt me rrugën e hyrjes së automjeteve. Rrethrotullimi lidhet drejtpërdrejt me sheshin "Cercizi" si dhe rrugica ekzistuese që lidh sheshin "Cercizi" me sheshin "Shtëpia e Pionierit", pasi sheshi "Shtëpia e Pionierit" ndodhet poshtë sheshit "Cercizi" dhe pikës hyrëse të parkimit nëntokësor. Shtegu aktual që lidh dy sheshet do të modifikohet me rampa për të lehtësuar aksesin në sheshin "Shtëpia e Pionierit" për personat me aftësi të kufizuar. Shkallët do të përdoren për të lidhur dy sheshet me veriun e sheshit "Çerçizi" (pranë hyrjes së Pazarit).

Foto korrik 2022, shtator 2022

Faza aktuale e ndërtimit të parkimit nëntokësor

Brenda parkimit nëntokësor do të ketë një ashensor që mund të përdoret si lidhëse midis dy shesheve, e cila gjithashtu mundëson akses direkt në info-pikën turistike të Gjirokastrës.

Sheshi përballë bashkisë dhe aksesueshmëria e tij nuk është ndikuar nga punimet e ndërtimit të parkimit nëntokësor dhe të rivitalizimit të sheshit Cercizi. Ajo lidhet me sheshin Cërcizi me shkallë dhe përballë tij ndodhet Bashkia e Gjirokastrës.

Do të krijohet dhe do të zbatohet një Plan Menaxhimi i Parkingut nën përgjegjësinë e FSHZH dhe Bashkisë Gjirokastrë.

FSHZH-së do t'i kërkohet të zbatojë masat për zbutjen e rrezikut të Sigurisë së Jetës dhe Zjarrit (AFP) në parkingun nëntokësor që po ndërtohet aktualisht. ADF do të duhet të sigurojë që,

përpara se parkimi nëntokësor të vihet në përdorim, ai plotëson kërkesat e sigurisë së jetës dhe zjarrit të Udhëzimeve të Grupit të Bankës Botërore për Shëndetin dhe Sigurinë Mjedimore (EHS) dhe përfshin një plan gatishmërie dhe reagimi emergjent duke përfshirë menaxhimin e trafikut. Plani (TMP). Përpara se parkimi nëntokësor të vihet në përdorim, duhet të punësohet një ekspert i Sigurisë së Jetës dhe Zjarrit për të nënshkruar ndërtimin e parkimit nëntokësor për zbatimin e masave të sigurisë së jetës dhe zjarrit dhe planeve dhe masave të gatishmërisë dhe reagimit emergjent.

2.3 Përshkrimi i projektit

Ndërhyrjet

Ndërhyrja parashikon restaurimin dhe rehabilitimin e shesheve dhe të gjithë elementëve urbanë të tij, nëpërmjet pastrimit të sheshit dhe rikonfigurimit të tij, pozicionimit të lojërave për fëmijë në një hapësirë me rërë dhe hapësira të dedikuara për funksione të ndryshme. Shtrimi i hapësirave është bërë me pllaka guri dhe kalldrëm njëngjyrëshe. Busti i bustit me një mur masiv guri është rindërtuar dhe ripozicionuar duke respektuar pozicionin e tij të mëparshëm. Muret prej guri janë pastruar nga myshk dhe janë hequr kangjellat para hyrjes së ndërtesës. Sheshit do t'i shtohet gjelbërimi duke përdorur lule dekorative & pemë të ndryshme si; ullinjë, dafina, lofata dhe cerasus japonica, do të shtrohen me bar dhe do të mbillet gjelbërim i ulët si oleandra për t'i dhënë ngjyrë. Pozicionimi i mobiljeve urbane si p.sh. ndriçimi, kosha mbeturinash dhe panele informacioni. Sheshi do të pajiset edhe me sinjalistikën e nevojshme orientuese, siç parashikohet në projekt.

Aktivitetet kryesore ndërtimore që do të zhvillohen në rehabilitimin e sheshit të Cercizit, bashkisë dhe shtëpisë Pioneer do të konsistojnë në:

➤ **PASTRIMI I VENDIT - SHKARKIMI I MBETURINAVE - HEQJA E PEMËVE DHE SHKUREVE,**

Projekti i rivitalizimit të sheshit "Cerciz Topulli" do të zhvillohet në kapakun ekzistues të parkimit nëntokësor. Ky projekt do të nisë punimet pasi të kenë përfunduar punimet për ndërtimin e këtij parkimi nëntokësor, i pozicionuar poshtë sheshit, objekt i këtij projekti. Kjo do të thotë se në ndërtimin e kësaj sipërfaqeje përveç strukturës dhe shtrimit do të realizohet edhe mbrojtja nga lagështia dhe uji.

Në përgjithësi duhet pasur parasysh që gjatë punimeve të pastrimit të mos dëmtohen ato pemë që nuk pengojnë rivitalizimin e sheshit. Në rastet kur heqja e tyre është e nevojshme duhet të merren masa mbrojtëse që gjatë rënies së tyre të mos dëmtohen njerëzit dhe objektet përreth. Për këtë, për pemët që janë mbi 10 m të larta, prerja e tyre duhet të bëhet në pjesë prej 3 m. Pjesa që pritet të lidhet me litar ose kablo dhe të tërhiqet nga ana ku sigurohet mbrojtja e personelit dhe e sendeve.

Prishja e strukturave të luajtshme: Kontraktori do të heqë me kujdes vetëm rrethojat, ose strukturat e tjera siç vizatohen ose udhëzohen nga Mbikëqyrësi. Komponentët duhet të çmontohen, pastrohen dhe ndahen në grumbuj dhe të renditen. Në përgjithësi, puna e prishjes duhet të fillojë duke hequr sa më shumë ngarkesë të panevojshme, pa ndërhyrë në elementët strukturorë bazë. Do të punohet me kujdes për heqjen e ngarkesave kryesore në kushtet më

të vështira. Seksionet e tjera që do të prishen do të transportohen me ashensorë, më pas do të ndahen dhe do të ulen në tokë nën kontroll.

➤ SHTRIRJA E SHASHTRIT

Shtrimi i sheshit 1; 2 dhe 3 janë si do të kryhen punimet me pllaka guri në ato hapësira ku kemi vetëm qarkullim në këmbë. Shtresat e përdorura poshtë pllakave janë: rërë me trashësi 5cm, zhavorr me trashësi 15cm, shtresë gjeotekstili, tokë natyrale. Shtrimi i sheshit Cerciz Topulli do të bëhet me pllaka guri.

➤ PUNIME TE TERRITORIT, RRUGET, TROTUTERI, KABLMET, ETJ.

Nënbaza dhe baza rrugore

Nënbazë nënkupton truallin në të cilin do të vendoset baza dhe asfaltimi i rrugës. Baza duhet të plotësojë nevojat dhe kushtet e punimeve tokësore siç përshkruhet në pikën përkatëse në vlerësim.

Baza është shtresa mbajtëse e rrugës. Duhet të punohet në këtë mënyrë: Pas heqjes së dheut në thellësi afërsisht 30 cm (deri në bazë), duhet të mbushet me një material zhavorri prej 0/32 mm deri në 0/56 mm. Materiali do të vendoset në shtresa dhe do të ngjeshet mirë. Gjatë vendosjes së bazës duhet të ruhet edhe pjerrësia prej të paktën 1%.

➤ Dewatering

Gjatë hapjes së kullimit, duke qenë se më parë ka pasur një hapje të materialit gjeologjik, prandaj çdo gjërmim në kullimet e këtij projekti në rivitalizimin e sheshit duhet të kryhet në prani të një Arkeologu të licencuar.

Pas përfundimit të rilevimit vendosen të gjitha shtresat si më parë dhe oborri është restauruar plotësisht.

➤ PUNIME ELEKTRIKE

Objektivi i përgjithshëm i projektit është përmirësimi i infrastrukturës, plotësimi i nevojave në rritje për objekte bashkëkohore.

Vlerat e referencës në lidhje me ndriçimin janë:

- Fluksi mesatar i dritës > 1.5cd/m²
- Uniformiteti i përgjithshëm > 0.4

Mbrojtja nga kontakti i drejtpërdrejtë është planifikuar të bëhet në dy mënyra. Hapja automatike e mbrojtjes (kontakti me tokën) / Përdorimi i mbrojtjes së klasit të dytë (izolim i dyfishtë ose i përforcuar)

Sistemi i ndriçimit emergjent.

Dritat e emergjencës janë instaluar në përputhje me min. LED1x11W, me bateri të brendshme (autonomia minimale 2 orë, koha maksimale e karikimit 12 orë) dhe pajisje elektronike. Dritat e urgjencës janë gjithmonë gati në rast të ndërprerjes së energjisë.

➤ Peisazhu URBAN dhe MOBILIMI

Peizazhi - Nivelimi dhe përgatitja e tokës

Pavarësisht nivelimit të terrenit, ai duhet të përgatitet në mënyrë të tillë që të garantojë ruajtjen e peizazhit. Në rast të mungesës së tokës së mirë (humusit), humusi duhet sjellë nga një vend tjetër dhe përhapet me një shtresë min. 20 cm ose sipas projektit.

Kosh prej llamarine celiku te zinkuar me permasa 28 x 44 (h), i mbuluar me rrasa druri pishe.

Stola e përbërë nga dy pjesë anësore të suportit prej gize, e përshtatshme për fiksion në tokë me kunjat të lidhura ndërmjet tyre me tre shufra lidhëse çeliku të zinkuar me diametër 12 mm, të filetuara në skajet me bulona.

Rafte për biçikleta; Parkim për biçikleta i përbërë nga elementë tuba çeliku të galvanizuar, të vendosur në pjesët anësore me diametër Ø 40 mm, si dhe elementë të brendshëm për parkimin e biçikletave me diametër Ø 25 mm.

➤ Mbjellja dhe plehërimi

Për mbjelljen dhe mirëmbajtjen e peizazhit duhet konsultuar një specialist i fushës.

Mirëmbajtja dhe kujdesi i peizazhit ka një rëndësi të madhe. Duhet të ujitet vazhdimisht, të pritet dhe punime të tjera që nevojiten për mirëmbajtjen e tij

Me katror nënkuptohet kjo punë: Me një makinë të posaçme për atë punë, e cila ka thika rrotulluese, bëhet një prerje në shtresën e barit me thellësi 1-3 cm në intervale të shkurtra 2-3 cm. Vertikalizimi rekomandohet të bëhet në fillim të rritjes së barit (mars/prill) pas prerjes së barit. Ky proces heq barin që është rritur dhe nuk lejon që uji të depërtojë.

Ndërhyrjet e propozuara pritet të përmirësojnë ndjeshëm kushtet në të cilat ndodhen objektet dhe të ndikojnë pozitivisht në rritjen e numrit të vizitorëve. Në përputhje me prioritetet kombëtare, projekti do të ofrojë një teknologji të avancuar, miqësore me mjedisin, që optimizon turizmin në zonën e Projektit, duke përmbushur kërkesat lokale dhe rajonale dhe duke arritur një zhvillim të qëndrueshëm ekonomik në të ardhmen. Metodologjia dhe plani i projektit janë përzgjedhur duke siguruar ndikimin më të ulët të mundshëm në mjedis, zhvillimin e qëndrueshëm të të gjithë sektorëve të tjerë ekonomikë dhe socialë dhe rritjen e cilësisë së jetës së popullsisë vendase.

3 Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social

3.1 Qëllimi i VNMS-së

Ky Raport i Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor dhe Social është përgatitur për projektin "Revitalizimi i Sheshit "Çerciz Topulli", Gjirokastër dhe është pjesë e dokumentacionit të nevojshëm që kërkohet për këtë projekt.

Studimi i VNMS-së përmban një përshkrim të projektit dhe gjendjen aktuale të mjedisit fizik, biologjik dhe njerëzor në zonën e projektit, vlerësimin e ndikimeve kryesore mjedisore dhe

sociale dhe detajon masat e planifikuara për të parandaluar, minimizuar, zbutur ose kompensuar këto ndikime.

Raporti është përgatitur në përputhje me ligjin nr. 10431, datë 9 qershor 2011 "Për mbrojtjen e mjedisit" dhe akteve të tjera normative të Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit dhe është në përputhje me Kuadrin e Menaxhimit Mjedisor dhe Social të Bankës Botërore.

Qëllimi i këtij VNMS është të sigurojë që aspektet mjedisore dhe sociale në zonën e projektit të konsiderohen ndër të gjitha çështjet e tjera të rëndësishme në çdo fazë të tij. Ky raport është përgatitur bazuar në Manualin Operativ Shqiptar mjedisor dhe të lidhur me të, të Bankës Botërore, OP 4.01 për Vlerësimin Mjedisor, duke synuar të identifikojë, parashikojë dhe vlerësojë të gjitha ndikimet e mundshme në mënyrë sistematike, gjithëpërfshirëse dhe objektive.

Raporti synon të marrë në konsideratë ndikimet mjedisore dhe sociale të projektit të propozuar për të orientuar institucionet apo organet vendimmarrëse në miratimin e kryerjes së aktivitetit.

Raporti synon të identifikojë efektet negative dhe pozitive dhe të propozojë masa zbutëse duke marrë parasysh interesat ekonomike të investitorit si dhe përdorimin racional të burimeve natyrore dhe koordinimin e zhvillimit ekonomik dhe social të zonës me kërkesat e zhvillimit të qëndrueshëm. Qëllimet kryesore të këtij vlerësimi janë:

1. Identifikimi i ndikimeve të mundshme mjedisore në zonën e studimit gjatë restaurimit dhe menaxhimi i sheshit "Cercise Topulli" në Gjirokastrë, konkretisht: Rivitalizimi i sheshit Çerciz Topulli; Rivitalizimi i sheshit të bashkisë; dhe Rivitalizimi i Sheshit "Shtëpia e Pionierit"
2. Identifikimi i ndikimeve të mundshme socio-ekonomike në zonën e studimit gjatë dhe pas zbatimit të projektit
3. Të propozojë masat e nevojshme që duhet të ndërmerren për minimizimin dhe parandalimin e efekteve të krijuara në mjedis
4. Sigurohuni që konsideratat mjedisore të trajtohen në mënyrë eksplicite dhe të merren parasysh në procesin e vendimmarrjes.
5. Mbrojtja dhe rehabilitimi i mjedisit natyror duke siguruar vazhdimësinë e qëndrueshme të mjedisit biologjik që përfshin florën dhe faunën në mjediset përreth zonës së marrë në konsideratë.
6. Mbrojtja e trashëgimisë kulturore dhe promovimi i zhvillimit të qëndrueshëm.

3.2 Klasifikimi i projektit

Vlerësimi Mjedisor i OP 4.01 i Bankës Botërore konsiderohet të jetë politika ombrellë për politikat e mbrojtjes mjedisore të Bankës. Këto politika janë kritike për të siguruar që pasojat potencialisht negative mjedisore dhe sociale janë identifikuar, minimizuar dhe zbutur siç duhet. BB kryen shqyrtimin e çdo projekti të propozuar për të përcaktuar masën dhe llojin e duhur të VM-së që do të ndërmerret dhe nëse projekti mund të shkaktojë apo jo politika të tjera

mbrojtëse. Politikat mbrojtëse, nxitësit për secilën politikë, si dhe statusi i rëndësisë së tyre për projektin e propozuar janë paraqitur në tabelën 5, më poshtë:

Tabela1. Politikat operacionale të mbrojtjes mjedisore dhe sociale të Bankës Botërore

Politika Operative	Shkaqet	Statusi
Vlerësimi Mjedisor (OP 4.01)	Nëse një projekt ka të ngjarë të ketë rreziqe dhe ndikime të mundshme (të kundërta) mjedisore në zonën e tij të ndikimit.	PO
Pyjet (OP 4.36)	Aktivitetet e sektorit pyjor dhe ndërhyrjet e tjera të sponsorizuara nga Banka, të cilat kanë potencial të ndikojnë ndjeshëm në zonat pyjore.	JO
Popujt indigjenë (OP 4.10)	Nëse ka popuj indigjenë në zonën e projektit, dhe ndikimet e mundshme negative mbi popujt indigjenë janë parashikuar, dhe popujt indigjenë janë ndër përfituesit e synuar.	JO
Menaxhimi i dëmtuesve (OP 4.09)	Nëse është paraparë prokurimi i pesticideve; Nëse projekti mund të ndikojë në menaxhimin e dëmtuesve në atë mënyrë që mund të bëhet dëm, edhe pse projekti nuk është parashikuar të prokurojë pesticide. Kjo përfshin projekte që mund (i) të çojnë në një rritje të konsiderueshme të përdorimit të pesticideve dhe rritje të mëvonshme të rrezikut shëndetësor dhe mjedisor, (ii) të ruajnë ose zgjerojnë praktikatat aktuale të menaxhimit të dëmtuesve që janë të paqëndrueshme, që nuk bazohen në një qasje IPM dhe/ose paraqesin shëndet të rëndësishëm apo rreziqe mjedisore.	JO
Burimet Fizike Kulturore (OP 4.11)	Politika nxitet nga projekte të cilat, prima facie, sjellin rrezikun e dëmtimit të pronës kulturore (p.sh. çdo projekt që përfshin gërmime në shkallë të gjerë, lëvizje të tokës, ndryshime mjedisore sipërfaqësore ose prishje).	PO
Habitatet natyrore (OP 4.04)	Politika nxitet nga çdo projekt me potencial për të shkaktuar shndërrim (humbje) ose degradim të konsiderueshëm të habitateve natyrore qoftë drejtpërdrejt (nëpërmjet ndërtimit) ose indirekt (nëpërmjet aktiviteteve njerëzore të nxitura nga projekti).	JO
Projektet në rrugët ujore ndërkombëtare (OP 7.50)	Nëse projekti është në rrugë ujore ndërkombëtare si p.sh.: çdo lumë, kanal, liqen ose trup i ngjashëm ujqor që formon një kufi midis, ose çdo lumi ose trup uji sipërfaqësor që rrjedh përmes, dy ose më shumë shteteve (ose ndonjë degë ose tjetër trupi i ujit sipërfaqësor që është pjesë përbërëse e kësaj rruge ujore); çdo gji, gji, ngushticë ose kanal i kufizuar nga dy ose më shumë	JO

	shtete ose, nëse brenda një shteti, njihet si një kanal i nevojshëm komunikimi midis detit të hapur dhe shteteve të tjera - dhe çdo lumë që derdhet në ujëra të tillë.	
--	--	--

OP 4.11 - Burimet Fizike Kulturore.

Kjo politikë trajton burimet fizike kulturore, të cilat përkufizohen si objekte të luajtshme ose të paluajtshme, zona, struktura, grupe strukturash dhe veçori dhe peizazhe natyrore që kanë rëndësi arkeologjike, paleontologjike, historike, arkitekturore, fetare, estetike ose të tjera kulturore. Burimet kulturore fizike mund të vendosen në mjedise urbane ose rurale dhe mund të jenë mbi ose nën tokë ose nën ujë. Interesi i tyre kulturor mund të jetë në nivel lokal, provincial ose kombëtar, ose brenda komunitetit ndërkombëtar.

Burimet kulturore fizike janë të rëndësishme si burime informacioni të vlefshëm shkencor dhe historik, si pasuri për zhvillimin ekonomik dhe social dhe si pjesë përbërëse të identitetit dhe praktikave kulturore të një populli.

Burimet Fizike Kulturore në kuadër të Vlerësimit Mjedisor

Huamarrësi trajton ndikimin në burimet fizike kulturore në projektet e propozuara për financim nga Banka, si pjesë integrale e procesit të vlerësimit mjedisor (EA). Hapat e shtjelluar më poshtë ndjekin sekuencën EA të: shqyrtimit; zhvillimi i termave të referencës (TOR); mbledhjen e të dhënave bazë; Vlerësimi i ndikimit; dhe formulimi i masave zbutëse dhe një plani menaxhimi. Projektet e mëposhtme klasifikohen gjatë procesit të shqyrtimit mjedisor si Kategoria B dhe i nënshtrohen dispozitave të kësaj politike: (a) çdo projekt që përfshin gjurmime të rëndësishme, prishje, lëvizje të tokës, përmbytje ose ndryshime të tjera mjedisore; dhe (b) çdo projekt i vendosur në, ose në afërsi të një zone të burimeve kulturore fizike të njohur nga huamarrësi.

Projekti nxit Politikën Mbrojtëse të Bankës Botërore për Vlerësimin Mjedisor (OP/BP 4.01) kryesisht, për shkak të natyrës rehabilituese të ndërhyrjeve të propozuara, të cilat do të përfshijnë aktivitete të kufizuara ndërtimore.

Sipas politikave të Bankës Botërore, projekti është klasifikuar si Kategoria B, që do të thotë se nuk pritet asnjë ndikim i rëndësishëm në mjedis nga zbatimi i aktiviteteve të projektit.

Për aktivitetet e klasifikuara si kategoria B, bazuar në Politikën Mbrojtëse të Bankës Botërore dhe legjislacionin kombëtar, projekti i nënshtrohet përgatitjes së Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor dhe Social (VNMS) dhe Planit të Menaxhimit Mjedisor dhe Social (ESMP), të cilat janë mjete që përdoren për të identifikuar ndikimet sociale dhe ekonomike të një projekti paraprakisht. ndaj vendimmarrjes. Në lidhje me objektin shoqëruar, ADF do t'i kërkojë të zbatojë masa për zbutjen e rrezikut të Sigurisë së Jetës dhe Zjarrit (LFS) në parkingun nëntokësor që po ndërtohet aktualisht dhe të përmbushë kërkesat e sigurisë së jetës dhe zjarrit të Grupit të Bankës Botërore për Shëndetin dhe Sigurinë Mjedisore (EHS).) Udhëzime. Përpara se parkimi nëntokësor të vihet në përdorim, duhet të punësohet një ekspert i Sigurisë së Jetës dhe Zjarrit për të nënshkruar ndërtimin e parkimit nëntokësor për zbatimin e Life &

3.3 Ekipi i VNMS-së

Ekipi i projektit përbëhet nga specialistë mjedisorë dhe socialë me një kombinim të përvojës së VNMS-së në Shqipëri dhe përvojës në ndërmarrjen e VNMS-ve për zhvillime të qëndrueshme.

Gjithashtu, një sërë studimesh u ndërmorën nga një sërë specialistësh të tjerë për të adresuar çështjet kryesore. Specialistët e jashtëm që kanë kontribuar në këtë raport janë renditur në tabelën e mëposhtme.

1. Tabela2. Ekipi i VNMS-së

Nr.	Emri	Roli
1	Adela Dako	Ekspert social
2	Fatjona Levani	Ekspert i Mjedisit

4 KUADRI LIGJOR DHE PROCEDURAT E SIGURISË

4.1 Konventat ndërkombëtare të lidhura me mjedisin

Shqipëria është nënshkruese e një sërë marrëveshjesh ndërkombëtare të rëndësishme për projektin. Një listë gjithëpërfshirëse e tyre është dhënë më poshtë (Tabela 2)

2. Tabela3: Lista e Konventave dhe Marrëveshjeve Ndërkombëtare të nënshkruara/ratifikuara nga Shqipëria

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar	Rëndësia për projektin
Gjeneral			
Konventa e Aarhus-it për aksesin në informacion, pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrje dhe aksesin në drejtësi për çështjet mjedisore (1998)	Konventa përcakton një sërë të drejtash për publikun, në lidhje me mjedisin; duke përfshirë aksesin në informacionin mjedisor; pjesëmarrjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore dhe aksesin në drejtësi.	26 tetor 2000	Marrëveshjet duhet të bëhen nga autoritetet publike për t'i mundësuar publikut të prekur potencialisht nga projekti dhe organizatave joqeveritare mjedisore, të komentojnë propozimet për projekte që ndikojnë në mjedis, ose planet dhe programet që kanë të bëjnë me mjedisin. Komentet e marra duhet të merren në konsideratë të duhur gjatë vendimmarrjes dhe informacioni duhet të jepet për vendimet përfundimtare dhe arsyet për të.
Ndryshimet Klimatike			
Konventa Kuadër e OKB-së për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC) (1992) hyri në fuqi në 1994	Kombet e Bashkuara Konventa Kuadër për Ndryshimet Klimatike (UNFCCC) ka qenë vendimtare në adresimin e ndryshimeve klimatike dhe nevojës për një reduktim të emetimeve të gazeve serrë. Objektivi përfundimtar i Konventës është të stabilizojë përqendrimet e gazit serrë (GHG) në atmosferë në një nivel që do të parandalonte ndërhyrjet e rrezikshme njerëzore në sistemin klimatik.	01 dhjetor 1994	Duke qenë se Shqipëria është nënshkruese e konventës, duhet bërë çdo përpjekje për të kufizuar gazrat serrë.
Marrëveshja e Parisit në COP21 në Paris më 12 dhjetor 2015, hyri në fuqi më 4 nëntor 2016	Marrëveshja e Parisit bazohet në Konventën e Ndryshimeve Klimatike për të luftuar ndryshimet klimatike.	21 shtator 2016	Projekti duhet të miratojë masa zbutëse për të minimizuar emetimet e gazeve serrë.
Protokolli i Kiotos	Protokolli i Kiotos është një marrëveshje ndërkombëtare e lidhur me Konventën Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike; nënshkruesit angazhohen për të vendosur objektiva të	01 Prill 2005	Projekti duhet të miratojë masa zbutëse për të minimizuar emetimet e gazeve serrë.

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar	Rëndësia për projektin
	detyrueshëm ndërkombëtarisht për reduktimin e emetimeve ¹ .		
Uji			
Konventa për mbrojtjen dhe përdorimin e rrjedhave ujore ndërkufitare dhe liqeneve ndërkombëtare (1992)	Shmangni ose minimizoni efektet negative në burimet ujore dhe cilësinë e ujit.	5 janar 1994	Zona e studimit ndodhet në pellgun ujëmbledhës të lumit Seman.
Biodiversiteti			
Konventa për Diversitetin Biologjik (CBD) (1992)	Shmangni ose minimizoni efektet negative në habitatet dhe speciet e rëndësishme, vendet e ruajtjes së natyrës të përcaktuara në nivel ndërkombëtar dhe natyror; ruajtjen, përdorimin e qëndrueshëm dhe të barabartë të biodiversitetit.	5 prill 1994	Konventa kërkon, sipas Parimit 17, që VNMS do të ndërmerret për aktivitetet e propozuara që ka të ngjarë të kenë një ndikim negativ të konsiderueshëm në mjedis dhe i nënshtrohen një vendimi të një autoriteti kombëtar kompetent.
Konventa për Mbrojtjen e Florës dhe Faunës së Egër dhe Habitave Natyrore në Evropë (Konventa e Bernës) (1976)	Konventa synon të sigurojë ruajtjen e specieve të florës dhe faunës së egër dhe habitave të tyre. Vëmendje e veçantë i kushtohet specieve të rrezikuara dhe të cenueshme, duke përfshirë speciet migratore të rrezikuara dhe të pambrojtura ² ; për të shmangur ose minimizuar efektet negative mbi habitatet dhe speciet e rëndësishme, vendet e ruajtjes së natyrës të përcaktuara në nivel ndërkombëtar dhe natyror.	2 mars 1998	Ka zona të mbrojtura nga IUCN në zonën e studimit, duke përfshirë Kategorinë II (Parku Kombëtar).
Konventa për ruajtjen e llojeve migratore të kafshëve të egra (Konventa e Bonit) (1979)	Shmangni ose minimizoni efektet negative mbi speciet migratore	1 shtator 2001	Zona e Projektit përfshin zona të mbrojtura që përmbajnë lloje zogjsh të cenueshëm globalisht si dhe shpendë shtegtarë. Ekzistojnë rezoluta dhe instrumente specifike, si p.sh. planet e veprimit të specieve sipas kësaj konvente që zbatohen për Shqipërinë.
Marrëveshja për ruajtjen e shpendëve të ujit migratorë afrikano-euroaziatikë (1995)	Marrëveshja për shpendët migratorë të ujit afrikano-euroaziatik (AEWA) mbulon 254 lloje zogjsh të varur ekologjikisht nga ligatinat për të paktën një pjesë të ciklit të tyre vjetor. Të gjitha speciet AEWA kalojnë kufijtë ndërkombëtarë gjatë migrimit të tyre dhe kërkojnë habitat me cilësi të mirë për shumim, si dhe	1 shtator 2001	Speciet dhe habitatet e mbrojtura nga kjo marrëveshje mund të jenë të pranishme në zonën e studimit. Në VNMS janë identifikuar masa zbutëse për mbrojtjen e florës dhe faunës.

¹<https://unfccc.int/process-and-meetings/the-kyoto-protocol/what-is-the-kyoto-protocol>

²<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/104>

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar	Rëndësia për projektin
	një rrjet vendesh të përshtatshme për të mbështetur udhëtimet e tyre vjetore. Shmangni ose minimizoni efektet negative mbi speciet e shpendëve shtegtarë të ujit.		
Konventa për Tregtinë Ndërkombëtare të Llojeve të Rrezikuara të Faunës dhe Florës së Egër (CITES) (1975)	CITES është një marrëveshje ndërkombëtare ndërmjet qeverive. Qëllimi i tij është të sigurojë që tregtia ndërkombëtare e ekzemplarëve të kafshëve dhe bimëve të egra të mos kërcënojë mbijetesën e tyre.	27 qershor 2003	Në zonën e studimit janë identifikuar specie të kërcënuara dhe të rrezikuara dhe habitatet e tyre. Në VNMS janë identifikuar masa zbutëse për mbrojtjen e florës dhe faunës.
Trashegimi kulturore			
Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore dhe Natyrore Botërore (1989)	Shmangni efektet negative në vendet e Trashëgimisë Kulturore Shqiptare dhe Botërore; minimizimi i efekteve negative në vendet e trashëgimisë kulturore të panjohura dhe jomateriale, asetet materiale dhe infrastrukturën tjetër.	10 korrik 1989	Vende të trashëgimisë kulturore dhe natyrore janë identifikuar në zonën e studimit. Janë propozuar masa zbutëse për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore.

4.2 Konventat ndërkombëtare të lidhura me shoqërinë

Shqipëria është gjithashtu nënshkruese e një sërë marrëveshjesh ndërkombëtare sociale të lidhura me projektin. Një listë gjithëpërfshirëse e tyre është dhënë më poshtë (Tabela 3)

3. Tabela4: Konventat dhe marrëveshjet ndërkombëtare të lidhura me shoqërinë e nënshkruar/ratifikuar nga Shqipëria

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar	Rëndësia për projektin
Trashegimi kulturore			
Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore dhe Natyrore Botërore (1989)	Shmangni efektet negative në vendet e Trashëgimisë Kulturore Shqiptare dhe Botërore; minimizimi i efekteve negative në vendet e trashëgimisë kulturore të panjohura dhe jomateriale, asetet materiale dhe infrastrukturën tjetër.	10 korrik 1989	Vende të trashëgimisë kulturore dhe natyrore janë identifikuar në zonën e studimit. Janë propozuar masa zbutëse për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore.
Punës			
Konventa 29 e ILO-s Konventa e Punës së Detyrueshme (1930) dhe Konventa e ILO 105 për heqjen e punës së detyruar (1957)	Objekti dhe qëllimi i tij janë të ndalojë përdorimin e punës së detyruar në të gjitha format e saj, pavarësisht nga natyra e punës ose sektori i veprimtarisë në të cilin mund të kryhet.	25 qershor 1957 27 shkurt 1997	Punëtorët vendas do të punësohen në projekt. Projekti duhet të miratojë masa monitoruese për të siguruar përputhjen me konventën.

Konventa/Marrëveshja	Vështrim i përgjithshëm	Ratifikuar	Rëndësia për projektin
Konventa 87 e ILO-s Liria e Asociimit dhe Mbrojtja e të Drejtës për Organizim (1948)	Mbron të drejtat e punëtorëve dhe punëdhënësve për t'iu bashkuar organizatave të zgjedhura prej tyre pa autorizim paraprak.	3 qershor 1957	Punëtorët vendas do të punësohen në projekt. Projekti duhet të miratojë masa monitoruese për të siguruar përputhjen me konventën.
Konventa e ILO-s 98 E drejta për organizim dhe negociata kolektive	Konventa parashikon që punëtorët të jenë në gjendje të anëtarësohen në sindikata dhe të përfshihen në negociata kolektive.	3 qershor 1957	Punëtorët vendas do të punësohen në projekt. Projekti duhet të miratojë masa monitoruese për të siguruar përputhjen me konventën.
Konventa 100 e ILO-s Konventa për shpërblim të barabartë (1951)	Çdo anëtar, me mjete të përshtatshme për metodat në veprim për përcaktimin e shkallës së shpërblimit, do të promovojë dhe, për aq sa është në përputhje me këto metoda, do të sigurojë zbatimin për të gjithë punëtorët e parimit të shpërblimit të barabartë për punëtorët burra dhe gra për punë, me vlerë të barabartë.	3 qershor 1957	Punëtorët vendas do të punësohen në projekt. Projekti duhet të miratojë masa monitoruese për të siguruar përputhjen me konventën.
CESCR – Pakti Ndërkombëtar për të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore	qeniet njerëzore të lira që gëzojnë lirinë nga frika dhe mungesa mund të arrihen vetëm nëse krijohen kushte në të cilat secili mund të gëzojë të drejtat e tij ekonomike, sociale dhe kulturore, si dhe të drejtat e tij civile dhe politike.	04/10/1991	Propozimi për të qenë gjithëpërfshirës i të gjitha grupeve shoqërore pa diskriminim.
Konventa e UNESCO-s për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore Jomateriale (2003)	Shmangni efektet negative në vendet e Trashëgimisë Kulturore Shqiptare dhe Botërore	04/04/2006	Vende të trashëgimisë kulturore dhe natyrore janë identifikuar në zonën e studimit. Janë propozuar masa zbutëse për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore.

Ligje, rregullore, udhëzime të tjera ndërkombëtare të zbatueshme për vendet e trashëgimisë kulturore:

- Karta Ndërkombëtare për Konservimin dhe Restaurimin e Monumenteve dhe Vendeve (Karta e Venecias) (1964) - Karta për Ruajtjen e Qyteteve Historike dhe Zonave Urbane (Karta e Uashingtonit) (1987)
- Karta Ndërkombëtare e Turizmit Kulturor - Menaxhimi i turizmit në vendet me rëndësi të trashëgimisë (1999)
- Parimet për ruajtjen e strukturave historike prej druri (1999)
- Karta mbi Trashëgiminë e Ndërtuar Vernakulare (1999)

- Karta e ICOMOS – Parimet për Analizën, Konservimin dhe Restaurimin Struktural të Trashëgimisë Arkitekturore (2003)
- Karta e ICOMOS për rrugët kulturore (2008)
- Karta e ICOMOS-it për Interpretimin dhe Prezantimin e Vendeve të Trashëgimisë Kulturore (2008)
- Parimet e Valetës për mbrojtjen dhe menaxhimin e qyteteve historike, qytezave dhe zonave urbane (2011)
- Karta e Venecias për Konservimin dhe Restaurimin (1964) - Dokumenti Nara mbi Autenticitetin (1994)
- Karta e Burrës për Vendet me Rëndësi Kulturore (1979, rishikuar në 1999)
- Rezolutat e Simpoziumit Ndërkombëtar për Ruajtjen e Qyteteve më të Vogla Historike, në Asambleshën e 4-të të Përgjithshme të ICOMOS-it (1975)
- Deklarata e Romës (1983)
- Deklarata e San Antonios (1996)
- Parimet për regjistrimin e monumenteve, grupeve të ndërtesave dhe vendeve (1996)
- Deklarata e Kebekut për Ruajtjen e Shpirtit të Vendit (2008)
- Deklarata e Limës për Menaxhimin e Rrezikut të Fatkeqësive të Trashëgimisë Kulturore (2010)
- Deklarata e Parisit mbi trashëgiminë si një shtytës i zhvillimit (2011)
- Deklarata e Firences (2014)
- Deklarata e Delhi për Trashëgiminë dhe Demokracinë (2017)
- Karta e Athinës për Restaurimin e Monumenteve Historike (Konferenca e Athinës, 21-30 tetor 1931)
- Raporti Përfundimtar i Takimit mbi Ruajtjen dhe Shfrytëzimin e Monumenteve dhe Vendeve me Vlerë Artistike dhe historike të mbajtur në Quito, Ekuador, 1967
- Deklarata e Kongresit të Amsterdemit mbi Trashëgiminë Arkitekturore Evropiane, 21-25 tetor 1975)
- Karta Evropiane e Trashëgimisë Arkitekturore (Këshilli i Evropës, tetor 1975)

Ligjet ndërkombëtare, rregulloret, udhëzimet e zbatueshme për muzetë

Rekomandim në lidhje me mbrojtjen dhe promovimin e muzeve dhe koleksioneve, diversitetit të tyre dhe rolit të tyre në shoqëri Miratuar nga Konferenca e Përgjithshme në sesionin e saj të 38-të Paris, 17 nëntor 2015

- Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore dhe Natyrore Botërore (1972)
- Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore Jomateriale (2003)
- Konventa për Mbrojtjen dhe Promovimin e Diversitetit të Shprehjeve Kulturore (2005)
- Rekomandim në lidhje me mjetet më efektive për t'i bërë muzetë të aksesueshëm për të gjithë (UNESCO, 1960)
- Rregullat për Funkcionet në Ndërtesat Historike - Caterers (DEMHIST, 2007)
- Profili për një kurator të muzeut të shtëpisë historike (2008)
- Deklarata e Parimeve të Dokumentacionit Muzeor (CIDOC, 2012)
- Modeli i referencës konceptuale CIDOC (CIDOC, 2011)
- Informacioni i lehtë që përshkruan objektet (CIDOC, 2010)
- Modeli i referencës konceptuale CIDOC (CIDOC, 2001)
- Standardet Ndërkombëtare të të Dhënave Themelore për Etnologjinë/Etnografinë (CIDOC, 1996)
- Udhëzimet ndërkombëtare për informacionin e objekteve muzeale: Kategoritë e informacionit të CIDOC (CIDOC, 1995)
- Rekomandime për fotografimin e identitetit (Fleta e të dhënave CIDOC 3, 2010)
- Etiketimi dhe shënimi i objekteve (Fleta e të dhënave CIDOC 2, 1993)
- Regjistrimi hap pas hapi: Kur një objekt hyn në muze (Fleta e të dhënave CIDOC 1, 1993) - Standardi bazë i të dhënave CIDOC për objektet arkeologjike (1992)

4.3 Legjislacioni mjedisor në Shqipëri

Ligji nr. 10431, datë 9 qershor 2011 “Për mbrojtjen e mjedisit” është ligji kryesor në fushën e mjedisit është ligji nr.10431, datë 9 qershor 2011 “Për mbrojtjen e mjedisit”. Ky ligj përcakton politikat kombëtare dhe lokale për mbrojtjen e mjedisit, kërkesat për përgatitjen e vlerësimeve të ndikimit mjedisor dhe vlerësimin strategjik mjedisor, kërkesat për lejimin e aktiviteteve që ndikojnë në mjedis, parandalimin dhe reduktimin e ndotjes së mjedisit, normat dhe standardet mjedisore, monitorimin e mjedisit dhe kontrollin e detyrave të organeve shtetërore në lidhje me çështjet mjedisore, rolin e publikut dhe sanksionet e vendosura për shkelje të ligjit.

Pjesë të tjera të legjislacionit mjedisor, që lidhen me këtë VNMS janë:

4. Tabela5. Legjislacioni i Mjedisit në Shqipëri

Legjislacioni	Pasqyrë e çështjeve kryesore
Ligji nr.10440, datë 7.07.2011 “Për Vlerësimin e	Ligji përcakton rregullat, procedurat dhe afatet për identifikimin dhe vlerësimin e ndikimeve të projekteve apo aktiviteteve mjedisore direkte dhe indirekte. Ligji përcakton hapat e nevojshëm për zbatimin e procedurave të VNMS-së: paraqitjen e

<p>Ndikimit në Mjedis”,</p>	<p>aplikimit, shqyrtimin paraprak, kriteret e përzgjedhjes dhe klasifikimit, seancat dëgjimore dhe konsultimet publike, aksesit në informacion, detyrat dhe të drejtat e organeve të tjera. Ligji parashikon gjithashtu listën e aktiviteteve që duhet t'i nënshtrohen VNMS-së së thellë dhe paraprake. Disa nene të ligjit janë ndryshuar me ligjin nr. 12/2015 për ndryshimet në ligjin nr. 10 440, datë 07.07.2011, “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”.</p>
<p>Ligji Nr.10448, datë 14.7.2011 “Për Lejet Mjedisore”</p>	<p>Ligji synon parandalimin, zvogëlimin dhe ruajtjen e kontrollit të ndotjes së shkaktuar nga disa kategori aktiviteteve, me qëllim arritjen e një niveli të lartë të mbrojtjes së mjedisit në përgjithësi, shëndetit të njeriut dhe cilësisë së jetës. Ky ligj përcakton rregullat për lejimin e zhvillimit të disa aktiviteteve që shkaktojnë ndotje mjedisore në Shqipëri. Në zbatim të ligjit nr.60/2014, shtojca 1 e ligjit nr.10 448, datë 14.7.2011, “Për lejet mjedisore” ka ndryshuar.</p>
<p>Ligji Nr. 162/2014, datë 04.12.2014 “Për mbrojtjen e cilësisë së ajrit të ambientit”</p>	<p>Qëllimi i këtij ligji është përmirësimi i shëndetit publik dhe sigurimi i një niveli të lartë të mbrojtjes së mjedisit përmes integritetit të çështjeve të cilësisë së ajrit të ambientit në politika të tjera si dhe vendosjes së kërkesave për monitorimin, vlerësimin dhe planifikimin e tij dhe nxitjen e bashkëpunimit ndërkombëtar për këtë qëllim. Ligji përbëhet nga 6 kapituj: Dispozitat e përgjithshme (I); Cilësia e ajrit mjedisor (II); Emetimet në ajër (III); Ndotja e ajrit ndërkufitar (IV); Veprat penale (V); Dispozitat kalimtare (VI). Ky ligj përputhet plotësisht me Direktivën 2008/50/EC të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit për cilësinë e ajrit të ambientit dhe ajër më të pastër për Evropën.</p>
<p>Ligji nr.10463, datë 22.09.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, ndryshuar me ligjin 156/2013.</p>	<p>Ligji synon të sigurojë mbrojtjen e mjedisit dhe shëndetit të njerëzve nga ndotja dhe dëmet që vijnë nga mbetjet e ngurta. Për këtë qëllim, ai përcakton rregullat që rregullojnë trajtimin mjedisor të mbetjeve të ngurta në çdo fazë: krijimi, grumbullimi, ndarja, transportimi, riciklimi, përpunimi dhe asgjësimi. Ligji synon më tej reduktimin e mbetjeve dhe reduktimin e ndikimit të rrezikshëm dhe të rrezikshëm të mbetjeve.</p>
<p>VKM Nr.686 (29.07.2015) I ndryshuar “Për rregullat, përgjegjësitë, afatet kohore të procedurës së VNM-së...”</p>	<p>Akti përcakton rregulla specifike dhe të detajuara për procedurën, kuadrin dhe strukturën e raportit dhe shtojcave të VNMS-së, afatin kohor të procedurës, aplikimin për miratim, vendimin përfundimtar dhe monitorimin dhe raportimin e ndikimit gjatë ekzekutimit të projektit.</p>
<p>DMC nr 247 (30.04.2014) “Për përcaktimin e rregullave, kërkesave dhe procedurave për informimin e publikut dhe</p>	<p>Akti përcakton kërkesa specifike për konsultim me palët e interesuara, duke u fokusuar në konsultimin me komunitetet lokale. Gjithashtu jep detaje mbi procedurën që duhet ndjekur, afatin kohor dhe publikimin në media.</p>

përfshirjen në procesin e vendimmarrjes mjedisore"	
--	--

Përveç legjislacionit të sipërpërmendur, përgatitja e VNMS-së bazohet në legjislacionin e mëposhtëm:

- Ligji Nr.81/2017, datë 18.05.2017 "Për Zonat e Mbrojtura"
- Ligji nr.9774, datë 12.07.2007 "Për Vlerësimin dhe Menaxhimin e Zhurmave Mjedisore".
- Ligji nr.9587, datë 20.07.2007 "Për mbrojtjen e biodiversitetit".
- Ligji nr.9385, datë 04.05.2005 "Për Pyjet dhe Shërbimin Pyjor".
- Ligji nr.9115, datë 24.07.2003 "Për trajtimin mjedisor të ujërave të ndotura.
- Ligji nr.8897, datë 2002, "Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja".
- VKM Nr.417, datë 25.06.2014 "Për miratimin e tarifave të Lejeve Mjedisore"
- VKM Nr.227, datë 30.04.2014 "Për përcaktimin e rregullave, kërkesave dhe procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimmarrjen mjedisore".
- VKM Nr. 47, datë 29.01.2014 "Për përcaktimin e rregullores për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit dhe Agjencive Rajonale të Mjedisit"
- VKM Nr. 48, datë 29.01.2014 "Për krijimin dhe mënyrën e organizimit të Inspektoratit Shtetëror të Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave"
- VKM Nr.175, datë 19.01.2011 "Për miratimin e strategjisë kombëtare dhe planit të menaxhimit të mbetjeve të menaxhimit kombëtar të mbetjeve"
- VKM Nr. 587, datë 7.07.2010 "Për monitorimin dhe kontrollin e niveleve të zhurmave në qendrat urbane dhe turistike".
- VKM Nr. 853, datë 28.12.2005 "Për miratimin e listës së mbetjeve të rrezikshme, mbetjeve dhe mbetjeve të tjera që do të importohen për qëllime të ndaluara magazinimi, asgjësimi dhe asgjësimi".
- VKM Nr. 248, datë 24.04.2003 "Për miratimin e standardeve të ndërmjetme të shkarkimeve në ajër dhe zbatimin e tyre".
- VKM Nr. 435, datë 12.09.2002 "Për miratimin e normave të shkarkimeve në ajër në Republikën e Shqipërisë".

4.4 Legjislacioni social

4.4.1 Legjislacioni për planifikimin e territorit, trashëgiminë kulturore dhe gjetjet e rastësishme

Projektet për të gjitha llojet e ndërtesave mbitokësore dhe nëntokësore dhe projektet e infrastrukturës inxhinierike në të gjithë vendin bazohen në standardet dhe kërkesat teknike të akteve ligjore në fuqi.

Ligji nr. 120/2020

"Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 8402, datë 10.9.1998, për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit" i ndryshuar.

LIGJ Nr.8378, datë 22.7.1998 "Kodi Rrugor i Republikës së Shqipërisë"

(ndryshuar me: ligjet nr. 8738, datë 12.2.2001, nr. 9189, datë 12.2.2004, nr. 9808, dt.

24.9.2007; vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 12, datë 14.4.2010; ligjet nr. 10 488, datë 5.12.2011, nr. 175/2014, datë 18.12.2014, nr. 28/2019, datë

8.5.2019, nr. 63/2021, datë 7.5.2021) (i përditësuar).

Ligji Nr. 107/2014 "Për planifikimin dhe zhvillimin e territorit" synon të sigurojë zhvillimin e qëndrueshëm të territorit nëpërmjet përdorimit racional të tokës dhe burimeve natyrore; vlerësimi i potencialit aktual dhe të ardhshëm të zhvillimit të territorit në nivel lokal dhe kombëtar duke balancuar burimet natyrore me kërkesën ekonomike dhe interesat publike dhe private. Ai synon gjithashtu të koordinojë përpjekjet për: i) ruajtjen e burimeve natyrore si toka, ajri, uji, pyjet, flora dhe fauna; ii) krijimi i territoreve të pranueshme për ndërtim funksional; iii) promovimin e jetës ekonomike, sociale dhe kulturore në nivel lokal dhe kombëtar; iv) ruajtjen e burimeve të furnizimeve adekuate; v) sigurimin e jetës, sigurisë kombëtare, rendit publik dhe shëndetit publik; dhe vi) promovimin e zhvillimit të balancuar rajonal për të siguruar shpërndarje të qëndrueshme të popullsisë. Ligji zbatohet nga:

- Rregullore nr. 408 datë 13.5.2015 për miratimin e rregullores së planifikimit dhe zhvillimit të territorit.
- Rregullorja 686 datë 22.11.2017 për planifikimin e territorit.
- Rregullore nr. 739 datë 13.12.2017 për ndryshimin dhe plotësimin e rregullores nr. 725 datë 2.9.2015 për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë së Zhvillimit të Territorit.
- Rregullore nr. 427 datë 8.6.2016 për organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare të Planifikimit të Territorit.
- Ndryshuar nga
- Ligji nr. 28/2017 për ndryshimin dhe plotësimin e ligjit nr. 107/2014 për planifikimin e territorit i ndryshuar.

Ligji Nr.27/2018, datë 17.05.2018 "Për Trashëgiminë Kulturore dhe Muzetë" është kuadri ligjor parësor që rregullon menaxhimin e trashëgimisë kulturore materiale dhe jomateriale në

Shqipëri. Ligji synon shpalljen dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Ky ligj, në lidhje me fushën e planifikimit dhe zhvillimit të territorit, përcakton ndër të tjera:

- rastet e ndërtimeve në prona publike ose private, të cilat duhet të marrin miratimin me shkrim nga Këshilli Kombëtar i Restaurimeve dhe Këshilli Kombëtar i Arkeologjisë;
- rastet e gërmimeve, restaurimeve, përdorimeve dhe çdo veprim tjetër në monumentet e kulturës, si dhe çdo ndryshim në terrenin nën mbrojtjen e tyre, të bëhen me autorizimin e Këshillit Kombëtar të Restaurimit, Institutit Arkeologjik, Agjencisë së Shërbimit Arkeologjik;
- rregullat dhe llojet e ndërhyrjeve ndërtimore në zonat muzeale, ansamblet muzeale, qendrat historike, parqet arkeologjike.

Sipas ligjit, nëse do të konstatohet ndonjë gjë e pazakontë gjatë procesit të gërmimit dhe gërmimit, kontraktori duhet të ndërpresë menjëherë punimet, njoftojnë me urgjencë autoritetet vendore, Institutin e Monumenteve të Kulturës dhe Ministrinë e Kulturës. Ata do të dërgojnë arkeologë dhe specialistë të terrenit për të kontrolluar dhe vlerësuar objektet e supozuara arkeologjike dhe punimet do të rifillojnë vetëm nëse Instituti i Monumenteve të Kulturës jep lejen zyrtare.

Aktet e tjera të rëndësishme të legjislacionit janë:

- Vendim KM nr. 426, datë 13.7.2007 "Për miratimin e kartës shqiptare të restaurimit".
- Vendim KM nr.619, datë 07.07.2015. "Për miratimin e Rregullores për Administrimin e Qytetit Muze të Gjirokastrës"

4.4.2 Legjislacioni lidhur me punën

Të **Kodi i Punës i Republikës së Shqipërisë**: Ligji nr.7961, datë 12.07.1995, ndryshuar me ligjin nr.8085, datë 13.03.1996, me ligjin nr.9125, datë 29.07.2003 dhe me ligjin nr. rregullon marrëdhëniet ndërmjet punëdhënësve dhe punëmarrësve. Ligji pasqyron parimet kushtetuese, si dhe parimet bazë të konventave ndërkombëtare për punën, sindikatat, parandalimin e diskriminimit, etj. Kodi konsiderohet gjerësisht si një ligj i drejtë dhe efektiv.

Kodi i Punës parashikon të drejtat themelore në lidhje me ndalimin e punës së detyrueshme, ndalimin e diskriminimit, lirinë e anëtarësimit në sindikatë dhe marrëveshjet kolektive.

Kodi i Punës parashikon rregulla të përgjithshme për detyrimet dhe përgjegjësitë e punëmarrësit, si dhe ndalimin e konkurrencës pas përfundimit të marrëdhënies së punës. Gjithashtu, detyrimet e përgjithshme të punëdhënësit përcaktohen në përputhje me nenet 32-38 të këtij ligji. Siguria dhe mbrojtja e shëndetit janë përgjegjësi e punëdhënësve.

Kodi i Punës parashikon gjithashtu kohëzgjatjen e punës dhe pushimet, duke përfshirë punën ditore dhe natën dhe pagesën shtesë; orari i punës dhe pushimet, kohëzgjatja maksimale e orëve shtesë dhe kompensimi.

Kodi i Punës parashikon mbrojtje të veçantë për të miturit dhe gratë, dispozita të veçanta për pagesën dhe pagën minimale. Një kapitull i veçantë (XIV) parashikon rregullat për përfundimin

e marrëdhënies së punës. Gjithashtu, një konsideratë e përgjithshme parashikohet për mbrojtjen e të drejtës për punë dhe të drejtën për grevë.

Ligji "Për shëndetin dhe sigurinë në vendin e punës". Më datë 22.12.2016 Kuvendi i Shqipërisë miratoi ligjin nr. 135/2016 "Për shëndetin dhe sigurinë në vendin e punës, emergjencave dhe shpëtimin në veprimtarinë minerare dhe në punimet nëntokësore të veprimtarive hidroenergjetike". Ligji 135/2016 është publikuar në Fletoren Zyrtare nr. 265, datë 12.01.2017 dhe ka hyrë në fuqi 15 ditë pas publikimit.

Ligji 135/2016 përcakton parimet e përgjithshme që rregullojnë shëndetin dhe sigurinë në punë në veprimtaritë minerare dhe punimet nëntokësore të veprimtarive hidroenergjetike, si dhe garanton sigurinë dhe mbrojtjen e shëndetit të punonjësve dhe personave të tjerë që punojnë në këta sektorë.

Në bazë të këtij ligji, subjektet që ushtrojnë veprimtari, studime apo projekte në sektorin minerar dhe punimet nëntokësore të veprimtarive hidroenergjetike janë të detyruara të plotësojnë kërkesat e sigurisë në vendin e punës të parashikuara në ligj dhe akte nënligjore.

4.4.3 Legjislacioni për pronën private dhe shpronësimin

Procesi i shpronësimit. Legjislacioni që rregullon procesin e shpronësimit për pronat private përshkruhet më poshtë:

- Ligji nr. 11/2020, datë 05.03.2020 "Për disa ndryshime dhe amendamente në Ligjin nr. 8651, datë 22.12.1999 "Për shpronësimin dhe përdorimin e përkohshëm të pronës private për interes publik.
- Ligji nr. 8651, datë 22.12.1999 "Për shpronësimin dhe përdorimin e përkohshëm të pronës private për interes publik", i ndryshuar dhe;
- Vendimi i Këshillit të Ministrave (VKM) nr. 126, datë 23.3.2000 "Për përbërjen dhe procedurat e komisioneve të posaçme për shpronësimin".
- VKM nr. 127, datë 23.3.2000 "Për përmbajtjen dhe procedurat e paraqitjes së kërkesës për shpronësim dhe përdorim të përkohshëm të pronës private për interes publik".
- VKM nr. 138, datë 23.3.2000 "Për kriteret teknike për vlerësimin dhe llogaritjen e kompensimit të pronave të shpronësuara, pronave të zhvlerësuara dhe të drejtave të palëve të treta (të ndryshuar)";

Sipas ligjit nr. 8561, datë 22.12.1999 për shpronësimin dhe përdorimin e përkohshëm të pronës private për interes publik parashikon të drejtën e shtetit për të shpronësuar ose marrë pronën private për përdorim të përkohshëm për qëllime të një "interesi publik" që nuk mund të arrihet apo të mbrohet në një mënyrë tjetër. Shteti duhet të kompensojë vlerën e tokës së shpronësuar dhe çdo ulje të vlerës së pronës që u shkaktohet pronave në kufi me pronën e shpronësuar.

Sipas Ligjit të Shpronësimit, vlera e shpronësimit (kompensimi) llogaritet nga një komision i posaçëm në bazë të vlerësimit të pronave që i nënshtrohen shpronësimit (duke marrë parasysh

vlerën e tyre fillestare, amortizimin, destinacionin, vendndodhjen, indekset e ndryshimeve të çmimeve të tregut dhe të monedhës. Një Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 138 datë 23.03.2000 shpjegon metodologjia e vlerësimit të tokës që i nënshtrohet procedurave të shpronësimit është përcaktuar (në lekë/m²) me vendime të Këshillit të Ministrave për miratimin e referencës së çmimit sipas ligjit nr. 9235, datë 29.07.2004, për kthimin dhe kompensimin e pronave.

Ligji i Republikës së Shqipërisë për Shpronësimin dhe Marrjen e Përkohshme të Pronës Private për Interes Publik (i miratuar në 1999, i ndryshuar në 2016) udhëzon blerjen e tokës dhe shërben si një kuadër i përgjithshëm për shpronësimet në Republikën e Shqipërisë.

Ligji nuk përdor termin "zhvendosje e pavullnetshme", i cili përdoret në dokumentet përkatëse të politikave të Bankës Botërore, por përdor termin shpronësim.

Ky ligj u mundëson institucioneve qeveritare dhe në një masë të caktuar personave juridikë privatë të fitojnë pronë private për projekte që konsiderohen të jenë me interes kombëtar dhe/ose lokal, duke mbrojtur njëkohësisht interesat e të gjithë personave të prekur nga projekti me titull ligjor, pasuritë e të cilëve janë të të shpronësohen. Ligji parashikon gjithashtu parimin e kompensimit të drejtë.

Karakteristikat më të rëndësishme të Ligjit për Shpronësimin janë:

- Ligji parashikon një listë shteruese të asaj që konsiderohet si interes publik (neni 8/ç i ligjit "Për shpronësimin...");
- Subjekti përfitues në procesin e shpronësimit do të jetë bashkia përkatëse e çdo qyteti (neni 9 i ligjit "Për shpronësimet...")
- Procedura do të konsiderohet e përfunduar, kur pronarët me deklaratë miratojnë transaksionin e pronës në favor të Qeverisë;
- Vendimi i shpronësimit (për pronarët që nuk pranojnë shpronësimin) do të miratohet nga Këshilli i Ministrave dhe do të hyjë në fuqi menjëherë dhe do të botohet në Fletoren Zyrtare;
- Pronarët e prekur kanë akses në procedurat gjyqësore nëse nuk arrihet zgjidhja miqësore për kompensimin. Megjithatë, nëse nuk ka kontest, vendimi i Këshillit të Ministrave do të jetë përfundimtar dhe detyrues.
- Zhvlerësimi i pronës. Kompensimi paguhet në rastet kur, megjithëse nuk ka marrje toke, por asetet ose aksesit në asete, dhe jetesa preket (toka është zhvlerësuar dhe jetesa është përkeqësuar si rezultat i projektit).

Vlerësimi i vlerës bazohet në llojin e tokës që do të shpronësohet (tokë bujqësore, pyjore, livadhe etj.); karakteristikat për vlerësimin janë të ndryshme (p.sh. në rastin e tokës bujqësore: kategoria e tokës; diapazoni nga zona urbane; situata nën ose mbi nivelin e ujit etj.).

Kodi Civil përcakton detyrimin për shpërblimin e dëmit pasuror i cili përbëhet nga vlera e dëmit të shkaktuar dhe fitimi i pritshëm (neni 640).

Ligji për Kadastrën: Ligji i ri për Kadastrën, ose Ligji nr.111/2018 për "Kadastrën" ("Ligji") miratuar nga Kuvendi i Shqipërisë më 2 shkurt 2019, ka hyrë në fuqi më 21 mars 2019. Ai shfuqizon ligjin nr.33/2012 datë 21 mars 2012 për "Regjistrimin e Pasurive të Paluajtshme".

Ligji rregullon regjistrimet e transaksioneve të pasurive të paluajtshme që ndodhin pas hyrjes së tij në fuqi. Gjithashtu, ai prezanton disa parime të reja për procesin e regjistrimit, të drejtat mbi pronat e paluajtshme dhe dokumentet përkatëse.

Njoftimi dhe regjistrimi i detyrueshëm i akteve të autoriteteve publike. Ligji kërkon që të gjitha aktet që lidhen me pronat e paluajtshme duhet të regjistrohen dhe t'i nënshtrohen një regjistrimi paraprak. Ky regjistrim paraprak fillon me deklarimin online të akteve nga gjykatat, noterët, përmbaruesit dhe autoritetet e tjera shtetërore në kadastrën kombëtare dixhitale. Deklarimi online duhet të bëhet pas zyrtarizimit të aktit. Çdo akt apo transaksion i mëvonshëm për asgjësimin e pasurisë së paluajtshme që i mungon renditja kronologjike dhe krijon një mbivendosje do të refuzohet nga Agjencia. Në vijim të deklaratës online, autoritetet e sipërpërmendura duhet të dorëzojnë kopje në letër të këtyre akteve në Drejtorinë Rajonale të Kadastrës brenda 10 ditëve nga zyrtarizimi.

Shtrirja e hipotekës mbi truallin në pallatin e ri. Hipoteka mbi tokën mund të shtrihet vetëm në një ndërtesë të ardhshme ose pjesë të saj që janë pa ndonjë marrëveshje paraprake transferimi. Përveç kësaj, pronarët e tokës nuk lejohen të transferojnë të drejtat e tyre mbi pjesët e tyre të ardhshme të një ndërtese në rast se mbi tokën regjistrohet një hipotekë. Dispozitat e mësipërme synojnë të përmirësojnë praktikën dhe të zgjidhin të gjitha mosmarrëveshjet e krijuara deri tani në lidhje me zgjatjen e hipotekës.

Ligji "Për përfundimin e proceseve të tranzicionit të pronësisë në Republikën e Shqipërisë". Ligji 20/2020 është publikuar në Fletoren Zyrtare nr. 70, datë 22.04.2020. Qëllimi i ligjit 20/2020 është krijimi i një kuadri ligjor të thjeshtuar dhe të harmonizuar për finalizimin e procedurave kalimtare të regjistrimit të tokës shtetërore dhe private që përbëhet nga:

- Regjistrimi i titujve të pronësisë së tokës bujqësore;
- Finalizimi i kalimit të përdoruesit të tokës bujqësore në pronësi të mëparshme të kooperativave dhe ndërmarrjeve bujqësore;
- Legalizimi dhe regjistrimi i ndërtimeve pa leje, ndërtimeve pa titull pronësie dhe oborreve të dhëna për përdorim;
- Përcaktimi i të drejtave të pronësisë të individëve dhe subjekteve, që kanë përfituar nga Ligji nr. 7665, datë 21.01.1993 "Për zhvillimin e zonave ekonomike me përparësi turistike", shfuqizuar;
- Finalizimi i procesit të përditësimit të inventarit të pasurive të paluajtshme publike; Trajtimi i problemeve që lidhen me mbivendosjen e titujve të pronësisë së pronësisë së paluajtshme.

4.4.4 Legjislacioni për aksesin në informacion

Ligji nr. 119/2014 "Për të drejtën e informimit" rregullon të drejtën e aksesit në informacionin që prodhohet ose mbahet nga organet e sektorit publik. Rregullat e këtij ligji janë përcaktuar për të siguruar aksesin e publikut në informacion, në kuadër të marrjes në praktikë të të drejtave dhe lirive të individit, si dhe përcaktimit të pikëpamjeve për gjendjen e shtetit dhe shoqërisë. Ky ligj synon gjithashtu të inkurajojë integritetin, transparencën dhe llogaridhënien e organeve të sektorit publik

Ligji nr. 8672, datë 26.10.2000, "Për ratifikimin e Konventës së Aarhusit për të drejtën e publikut për informim, për të marrë pjesë në vendimmarrje dhe për të pasur akses në drejtësi për çështjet mjedisore". Marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë, në zbatim të Kushtetutës, zënë një rang të privilegjuar në rendin juridik të brendshëm. Marrëveshja ndërkombëtare e ratifikuar me ligj të parlamentit mbizotëron mbi ligjet e vendit që janë të papajtueshme me të dhe është drejtpërdrejt e zbatueshme, me përjashtim të rastit kur nuk është vetëekzekutuese dhe zbatimi i saj kërkon miratimin e një ligji. Në fushën e mjedisit, pjesa më e madhe e traktateve ndërkombëtare nuk janë vetë-ekzekutuese dhe kërkojnë masa pozitive për t'u zbatuar siç duhet në nivel të brendshëm.

4.5 Politikat e mbrojtjes mjedisore dhe sociale të Bankës Botërore

Projekti financohet nga Banka Botërore dhe i nënshtrohet politikave të mbrojtjes mjedisore dhe sociale, për qëllimet e zbatimit të këtij projekti do të respektohen masat mbrojtëse mjedisore dhe sociale të përcaktuara në Procedurat Operacionale të Bankës (OP).

Banka Botërore i klasifikon projektet e saj në katër kategori të Vlerësimit Mjedisor sipas ndikimeve të mundshme në mjedis që do të kenë. Ky klasifikim është si më poshtë (përmenden vetëm kushtet kryesore):

1. Kategoria A: Një projekt i propozuar klasifikohet si Kategoria A nëse ka të ngjarë të ketë ndikime të rëndësishme negative mjedisore.
2. Kategoria B: Një projekt i propozuar klasifikohet si Kategoria B nëse ndikimet e tij negative të mundshme mjedisore në popullatat njerëzore ose zona të rëndësishme mjedisore— duke përfshirë ligatinat, pyjet, kullotat dhe habitatet e tjera natyrore—janë më pak të pafavorshme se ato të projekteve të Kategorisë A. Këto ndikime janë specifike për vendndodhjen; pak nëse ndonjë prej tyre janë të pakthyeshme; dhe në shumicën e rasteve masat zbutëse mund të hartohen më lehtë se sa për projektet e kategorisë A.
3. Kategoria C: Një projekt i propozuar klasifikohet si Kategoria C nëse ka të ngjarë të ketë ndikime negative mjedisore minimale ose aspak. Përtej shqyrtimit, nuk kërkohet asnjë veprim tjetër i Vlerësimit Mjedisor për një projekt të Kategorisë C.
4. Kategoria FI: Një projekt i propozuar klasifikohet si Kategoria FI nëse përfshin investimin e fondeve të Bankës nëpërmjet një ndërmjetësi financiar, në nënprojekte që mund të rezultojnë në ndikime të pafavorshme mjedisore; ky rast, në asnjë mënyrë, nuk është i zbatueshëm për projektin e PIUTD-së siç u diskutua brenda.

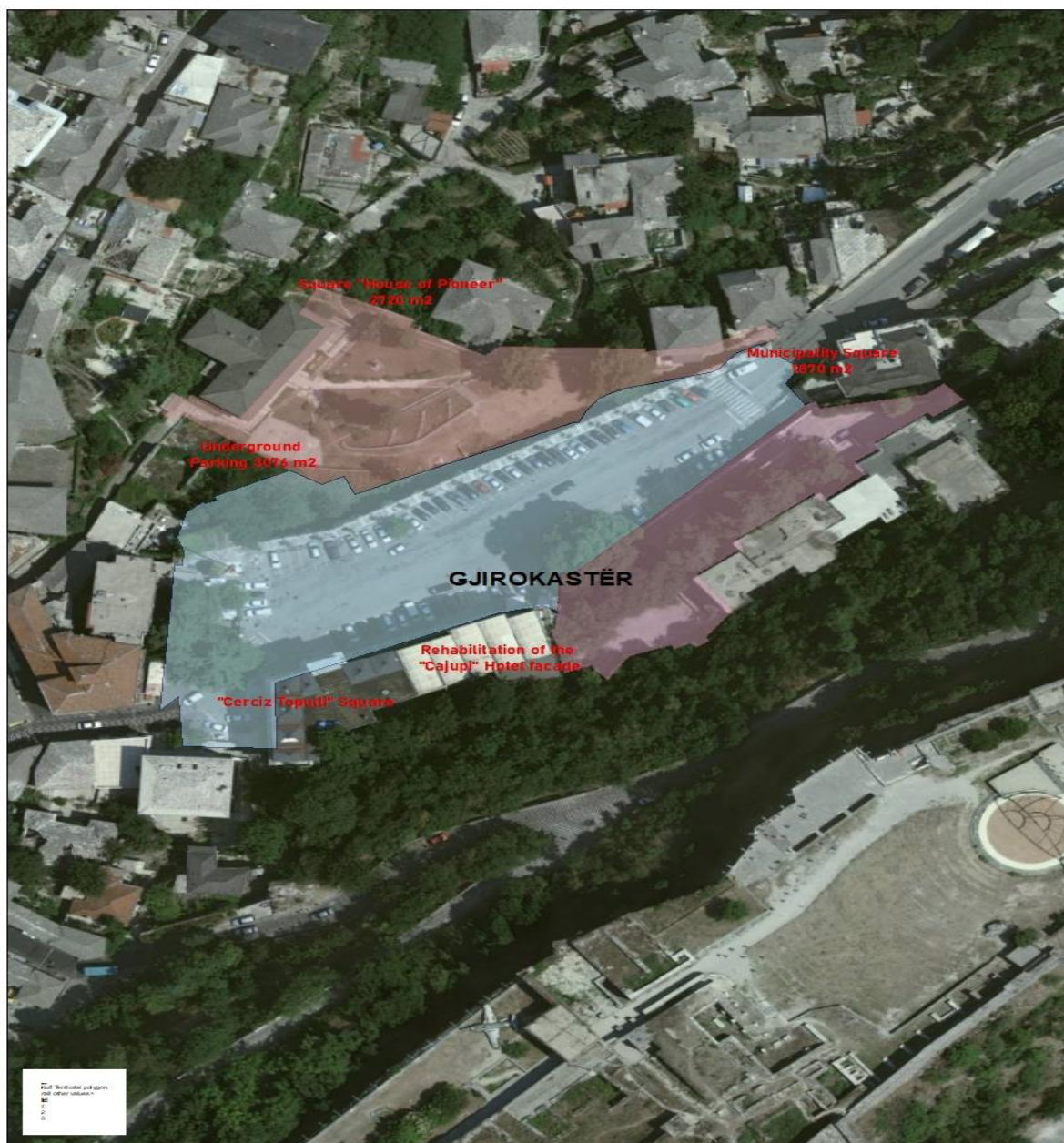
Ky projekt është kategorizuar si projekt i Kategorisë B.

5 KUSHTET BAZË MJEDISORE DHE SOCIALE

5.1 Baza sociale

5.1.1 Zona e ndikimit të projektit

I vendosur në jug të Shqipërisë, krahas pozicionit të tij kyç gjeografik si dera jugore e vendit, qyteti është një qendër e rëndësishme administrative dhe ekonomike për rajonin dhe në të njëjtën kohë një nyje komunikimi midis zonës dinamike bregdetare dhe rrethinës së brendshme. Gjirokastra është gjithashtu një nga zonat kryesore të trashëgimisë së vendit me 156 monumente të kategorisë së parë në qytet dhe rrethinë. Qendra historike e qytetit u shpall "Qytet Muze" që në vitin 1961 dhe si e tillë mbrohej nga qeveria shqiptare. Në vitin 2005, Gjirokastra u regjistrua si një sit i Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s në njohje të rëndësisë së arkitekturës dhe vlerave unike të saj. Qendra historike sot përmban 72 monumente të kategorisë së parë dhe 327 monumente të kategorisë së dytë, ndërsa në total ka më shumë se 1200 objekte historike. Së bashku me asetet e saj të trashëgimisë së ndërtuar, Gjirokastra ka sigurisht një potencial të pashfrytëzuar për të shfaqur historinë e saj shumështrësore përmes artefakteve dhe historive të ekspozuara. Një potencial që nuk është realizuar plotësisht deri më sot.

Bashkia e Gjirokastrës ndodhet në jug të Shqipërisë. Bashkia aktuale e Gjirokastrës u formua në vitin 2015 sipas reformës së qeverisjes vendore (Ligji 115/2014 “Për Ndarjen Territoriale dhe Administrative të Njërive të Qeverisjes Vendore në Republikën e Shqipërisë”).

Bashkia u formua nga bashkimi i Bashkisë së mëparshme të Gjirokastrës dhe komunave Cepo, Lazarat, Picar, Lunxhëri, Odrie dhe Antigonea. Sipërfaqja e Komunës është 469.25 km² dhe në të bëjnë pjesë 38 fshatra. Selia e bashkisë është qyteti i Gjirokastrës. Qyteti i Gjirokastrës shtrihet në një luginë midis Malit të Gjerë (malit të gjerë) dhe lumit Drino, në 300 metra mbi nivelin e detit.

Figura1.Harta e Qarkut Gjirokastrë

5.1.2 Popullatë

Gjirokastra për nga popullsia është bashkia më e madhe në rrethin e Gjirokastrës (Preferkturë). Sipas INSTAT, bazuar në Censusin e vitit 2011, Bashkia Gjirokastrë llogaritet të ketë 28,673 banorë (një dendësi prej 53,91 persona/km²) që jetojnë në 6,919 njësi banimi, ndërsa qarku në tërësi ka gjithsej 72,176 banorë. Popullsia e bashkisë përfshin popullsinë urbane dhe rurale në Njësitë Administrative të saj si: Antigone; Cepo; Lazarat; Lunxhëri; Odrie dhe Picar.

Vetë qyteti i Gjirokastrës ka një popullsi rezidente prej 19,836 banorësh që janë një popullsi kryesisht urbane. Në komunë, popullsia ishte e shpërndarë me 16.76% nga mosha 0 deri në 14 vjeç, 69.24% nga 15 deri në 64 vjeç dhe 13.98% të moshës 65 vjeç e lart. Për sa i përket vetë qytetit, popullsia ishte e shpërndarë me 16.93% nga mosha 0 deri në 14 vjeç, 70.27% nga 15 deri në 64 vjeç dhe 12.78% që ishin 65 vjeç e lart.

Statistikat tregojnë se fenomeni i imigrimit ka përfshirë disa pjesë të rëndësishme të popullsisë së rajonit. Sipas INSTAT gjatë periudhës 1989-2001, migrantët e larguar nga vendi përbëjnë 11,0% të popullsisë në vitin 1989, ndërsa emigrantët përbëjnë 25,3% të popullsisë në rajonin tonë në vitin 1989. Sipas vlerësimit të të dhënave të vrojtimit, situata rezulton në të jetë vërtet kritik. Pas vitit 1990, rreth 50 % e popullsisë dhe 45,4 % e familjeve në vitin 1989. Ka një shkallë negative migrimi për komunat malore të qarkut (me sipërfaqe të vogël tokë bujqësore, rreth 0,27 ha/banorë, me probleme në infrastrukturë etj). Komunat më të prekura që kanë bilanc negativ migrator janë: Buz (-46,3 %), Lopes, Sukë e Kurveleshit, Deshnice etj, të njohura si zona

malore, infrastruktura problematike etj. Pas vitit 1990. nga qarku i Gjirokastrës ka emigruar 55.7% e popullsisë së përgjithshme dhe rreth 40.0% e familjeve. Nga vlerësimi i të dhënave të anketës rezulton se në rrethin e Tepelenës popullsia është e përfshirë më shumë në migrimin e brendshëm drejt zonave metropolitane si Tirana, Saranda, Vlora etj. Ky fenomen vihet re se ka nivele të larta në ato zona të qarkut ku janë të pranishëm minoritetet etnike dhe kulturore. të popullsisë greke dhe vlahoske (Duri, 2016).

5.1.3 Infrastruktura

Gjirokastra është e aksesueshme vetëm me rrugë kombëtare në gjendje shumë të mirë. Rruga kryesore hyrëse në qytetin e Gjirokastrës, e cila është lidhur edhe me bashkitë fqinje Tepelene, Libohovë dhe Dropull si dhe me vendbanimet lokale, bëhet nga autostrada SH4. Kjo autostradë kombëtare lidh Bashkinë nga veriu me rrugën SH8 që vjen nga Tirana, nga jugu me rrugën drejt Sarandës dhe më shumë në jug me pikën kufitare të Kakavisë me Greqinë. Një tjetër ndërtim i rrugës hyrëse, përmes luginës së Kardhiqit dhe luginës së Kalasës, ka nisur dhe planifikohet të lidhë Gjirokastrën me Sarandën duke shkurtuar distancën dhe kohën e udhëtimit.

Distanca nga Aeroporti i Tiranës në Gjirokastrë është 218 km, nga Saranda në Gjirokastrë 55 km, nga Vlora në Gjirokastrë 126 km dhe nga Përmeti në Gjirokastrë 59,4 km, ndërsa distanca nga Gjirokastra në Aeroportin e Janinës (Greqi) është 83,3 km.

Vendbanimet (fshatrat) lokale janë të lidhura me rrugë të asfaltuara, por në përgjithësi rrugët lokale janë në gjendje shumë të keqe, shumica prej tyre janë rrugë shumë të ngushta dhe. Vendet kryesore të trashëgimisë kulturore në zonën e afërt (Parku Arkeologjik Antigonea dhe Kisha e Shën Mërisë "Labova e Kryqit) janë të aksesueshme nga rrugë të asfaltuara.

Bashkia Gjirokastrë ka një transport ndër-qytetës me qendrat urbane Tiranë, Sarandë, Vlorë, Korçë dhe Përmet. Sipas Planit të Përgjithshëm të Zhvillimit Vendor për Gjirokastrën, shërbimi i autobusëve lidh qytetin e Gjirokastrës me destinacionet e mëposhtme lokale me: Lazarat, Sofratike, Zagori, Libohovë, Poliçan dhe Kakavijë.

Sipas Planit të Përgjithshëm Vendor (Plani i Zhvillimit të Territorit) për Bashkinë Gjirokastrë, popullsia e përgjithshme, e referuar nga përbërja e re administrative dhe INSTAT, është 28,673 në një sipërfaqe totale prej 469.25 km² që përbën 39,73% të popullsisë së përgjithshme të qarkut të Gjirokastrës. Prefektura). Qyteti i Gjirokastrës ka një popullsi prej 19,836 banorësh që përbën 69.18% të bashkisë.

5.1.4 Zhvillimi Ekonomik dhe Punësimi

Në vitin 2017, sipas INSTAT-it, në Bashkinë Gjirokastrë ishin 2122 biznese të regjistruara, nga të cilat 62,5% ishin biznese që mbështeteshin në shërbime (tregti, transport dhe magazinim, shërbim akomodimi dhe ushqimi, informacion dhe komunikim, shërbime të tjera). 30% e bizneseve të regjistruara ishin të angazhuara në bujqësi, pylltari dhe biznese peshkimi dhe 7.5% në industri dhe ndërtim. Sipas Planit të Përgjithshëm të Zhvillimit Vendor për Gjirokastrën, referuar të dhënave të INSTAT, pesha e këtyre sektorëve në vitin 2011 ishte përkatësisht 66,7%, 24,6% dhe 8,7%, duke treguar një rritje prej 5,4% të sektorit të bujqësisë në vitin 2017 krahasuar me 2011.

Disa kompani me famë kombëtare kanë selitë apo vendndodhjen e njësive të tyre prodhuese në Gjirokastrë si Gea sha, Elka sh.a, Marmo shpk,, Eurobeton, Gjiofarm, Tecnotrof, Aliko ndertim shpk, Argjiro Building, Kozi fason, Linekx. Këto kompani operojnë në sektorë të ndryshëm si agropërpunimi, ndërtimi, industria e tekstilit dhe fasonit etj., duke punësuar nga 100 deri në 400 punonjës në secilin prej këtyre bizneseve.

Zonat rurale të Bashkisë luajnë një rol të madh në zhvillimin socio-ekonomik me blegtorinë dhe bujqësinë si aktivitetet kryesore ekonomike. Produktet kryesore bujqësore janë pemët dhe perimet dhe së fundmi ka një rritje të vreshtave në zonat e Picarit dhe Lunxherisë. Zona rurale njihet për blegtorinë dhe prodhimet cilësore blegtorale. Blegtoria në Bashkinë Gjirokastrë bazohet në ferma të vogla familjare. Shërbimet e turizmit janë rritur ndjeshëm, veçanërisht në qytetin e Gjirokastrës, pas vitit 2005 kur Gjirokastra u regjistrua si vend i UNESCO-s.

5.1.5 Kultura dhe Feja

Gjirokastra u themelua në shekullin III pes si vendbanim i fortifikuar i mbretërisë së Epirit, një nga disa qytet-shtete greke në zonë. Në shekullin II pes, romakët pushtuan zonën, duke shkatërruar qytetin dhe fortesën në majë të kodrës; fortifikime të reja nuk u ndërtuan deri në shekullin e 6-të.

(Lamprakos, 2010). Qyteti mbijetoi gjatë periudhës mesjetare nën sundimin e familjeve feudale, veçanërisht të familjes Zenebishi. Osmanët pushtuan Shqipërinë në fillim të shekullit të 15-të dhe Gjirokastra, me vendndodhjen e saj strategjike dhe rrethinën e pasur bujqësore, u bë kryeqytet provincial. Shumica e banorëve u konvertuan në Islam - një proces i lehtësuar nga dervishët bektashinë që shoqëronin trupat osmane (urdhri kishte një lidhje të veçantë me korpusin elitar jeniçer (Lamprakos, 2010).

Emri i qytetit ka origjinë legjendare ose më të zakonshme. Në burimet historike qyteti i Gjirokastrës përmendet për herë të parë në vitin 1336 nga perandori bizantin Johan VI Kantakuzeni në formën e "Argjiropolenës", pra fusha e Argurit ose Argurinëve. Në shekullin XII - XIV, sipas arkeologëve, kalaja e Gjirokastrës merr formë të plotë, rreth saj ngrihen banesat dhe lagjet e qytetit (Nika, 2020).

Forma gjuhësore "gjino + kastër", pra "Kështjella e Gjinos", është formuar në një mjedis të pastër arbëror. Gjirokastra, rrjedhimisht principata e Gjin Zenebishit, zëvendësoi Adrianopojën (Dryinopolis), e cila që nga shekulli i gjashtë e në vazhdim, ka qenë kryeqyteti i njëzet e katër krahinave të Shqipërisë së Jugut (Nika, 2020).

Kultura e rrethit të Gjirokastrës karakterizohet nga një pasuri e kostumeve popullore, traditave muzikore dhe zakoneve rajonale. Është i famshëm për punimet e drurit dhe gurit, si dhe për prodhimin e produkteve të qumështit dhe rakisë (një pije alkoolike). Dantella gjirokastrite është e famshme në të gjithë vendin dhe, si shumë prej këtyre zanateve, aftësitë kalojnë brez pas brezi. Gjirokastra njihet edhe për muzikën iso-polifonike. E interpretuar kryesisht nga këngëtarë meshkuj, muzika tradicionalisht shoqëron një gamë të gjerë ngjarjesh shoqërore, si dasma, funerale, festa të korrjeve, festa fetare dhe festa të tilla si festivali folklorik shqiptar në Gjirokastrë. Muzika polifonike shqiptare është njohur nga UNESCO që nga viti 2005 si një "trashëgimi kulturore jomateriale". Në Gjirokastrë organizohen disa ngjarje të mëdha kulturore vjetore; por më së shumti zhvillohen në Kala ose në Qafën e Pazarit gjatë sezonit turistik. Pika

kryesore e këtyre aktiviteteve kulturore mbetet festivali folklorik shqiptar që mbahet çdo 5 vjet në Kala.

Pasuria e Trashëgimisë Botërore Muze-Qyteti i Gjirokastrës u regjistrua në Listën e Trashëgimisë Botërore në vitin 2005. Është një qytet kompakt me një Qendër Historike të ndërtuar nga ndërtesa guri njëra mbi tjetrën. Një pjesë e mirë e rrugicave janë rrugë për këmbësorë, sepse janë konceptuar në një epokë tjetër. Në karakteristikat e këtyre ansambleve një rol vendimtar luan konfigurimi i terrenit në të cilin ato ngrihen. Ansamblet më piktoreske që mund të gjejmë në Gjirokastrë janë: "Pazari i Vjetër", lagjja "Pllake" dhe rruga "Hazmurat" e "Qafa Pazarit" është pjesë e Zonës Muzeale, të kategorisë së parë, me gjerësi 5-6 m. , me pjerrësi të lartë dhe të shtruar me gurë.

Legjislacioni shqiptar i përcakton objektet e Trashëgimisë Kulturore si më poshtë: a) "Qendër Arkeologjike" është zona ku ruhen monumentet dhe objektet arkeologjike mbi dhe nën tokë; b) "Qendra Historike" është ansambël urban ose rural me vlera historike dhe kulturore nën mbrojtjen e shtetit; c) "Qyteti muze" (ose "Qyteti muze") është qendra urbane e mbrojtur nga shteti për vlerën e saj historike dhe kulturore.

Monumentet kategorizohen sipas kriterëve të mëposhtme:

- Monumentet e Kategorisë I janë "ndërtime me vlera të dalluara dhe me rëndësi të veçantë për trashëgiminë kulturore. Ato ruhen në tërësinë e përbërësve të tyre arkitektonikë dhe teknikë".
- Monumentet e kategorisë së dytë janë "të gjitha ndërtesat që ndodhen brenda zonave muzeale dhe ato që ndodhen brenda zonave të mbrojtura të Qyteteve Muze në Historik. Qendrat e papërcaktuara si monumente të kategorisë së parë". Ndonëse sipas ligjit shqiptar "Monumente të kategorisë së dytë janë ato ndërtime që përfaqësojnë vlera të spikatura, kryesisht nga jashtë", në Gjirokastrë dhe Berat, monumente të kategorisë së dytë janë të gjitha ndërtimet në qendrat historike që nuk përcaktohen si monumente të kategorisë së parë.

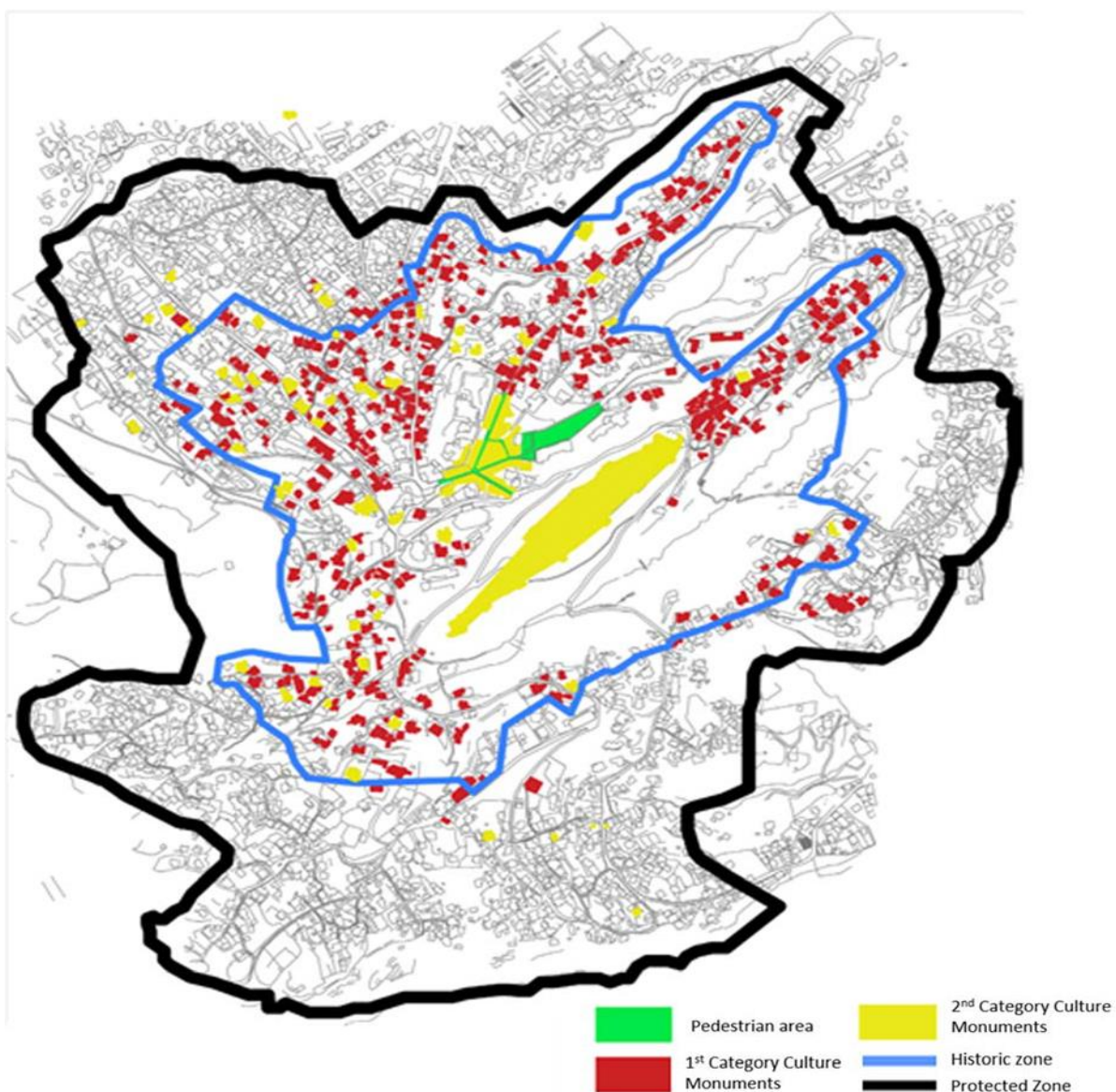

Figura2.Harta e Zonës Historike dhe Monumenteve të Kulturës në Gjirokastrë

Të marra së bashku, brenda zonës historike të Gjirokastrës gjenden 323 Monumente të Kulturës, të shpërndara si më poshtë:

1. Lagjja PALORTO: 65 Monumentet e Kulturës
2. Lagjja PAZAR I VJETËR: 55 Monumentet e Kulturës
3. Lagjja VAROSH: 38 Monumentet e Kulturës
4. Lagjja DUNAVAT: 48 Monumentet e Kulturës
5. MANALAT Lagjja: 12 Monumentet e Kulturës
6. CFAKË Lagjja: 14 Monumentet e Kulturës
7. HAZMURAT / MEÇITE Lagjja: 70 Monumentet e Kulturës
8. PARTIZANI Lagjja: 21 Monumentet e Kulturës

Sipas regjistrimit të vitit 2011, përqindjet e popullsisë vendase për grup fetar janë: islam 42,3%, bektashi 5,3%, ortodoksë lindor 14,6%, katolik romak 2,8%, ndërsa një 35,2 jo. deklaruar ndonjë fe ose është jo-fetar. Sipas të dhënave të censusit të qarkut Gjirokastër (ku përfshihen edhe bashkitë e tjera përveç Gjirokastrës), ai kishte përqindjen më të lartë të ateistëve krahasuar me të gjitha qarqet e tjera në Shqipëri, ku Vlora ishte e dyta (6.3% krahasuar me 6.01%).

5.1.6 Turizëm në Gjirokastër

Duke marrë parasysh kapacitetet ekzistuese akomoduese në objektet e regjistruara dhe ato shtesë të identifikuara nëpërmjet platformave online, rezulton me një numër të përafërt prej 1111 shtretërisht të pranishëm në tregun e Bashkisë Gjirokastër. Bizneset akomoduese janë kryesisht ndërmarrje të vogla dhe të mesme të drejtuara si biznese familjare.

Tabela6. Kapacitetet e regjistruara dhe të identifikuara të objekteve akomoduese në Gjirokastër

<i>Lloji i ndërmarrjes</i>	<i>Numri i objekteve</i>	<i>Numri i përafërt i shtretërve</i>
<i>Hotele</i>	40	935
<i>Bujtinat</i>	4	60
<i>Motele</i>	36	100
<i>Bujtinat</i>	3	16
<i>B&B</i>	2	-
Total	85	1,111

Burimi: Horwath 2019

Sipas listës së akomodimeve, në Gjirokastër ka vetëm 1 hotel me 80 shtretër në qendër të qytetit të vjetër dhe 2 të tjerë me 60 shtretër secili në pjesën e poshtme të qytetit dhe përbëjnë 21.4% të totalit të kapaciteteve hoteliere në Gjirokastër.

Rreth 55 hotele dhe bujtina të vogla ndodhen në zonën historike. Shumica e tyre janë adoptuar në shtëpitë e rinovuara të stilit osman. Bizneset akomoduese janë kryesisht ndërmarrje të vogla dhe të mesme të drejtuara si biznese familjare.

Referuar intervistave të kryera me institucionet e akomodimit gjatë misionit në terren, ADR e llogaritur për hotelet luksoze është 45-60 EUR, për hotelet e nivelit të mesëm është 30-45 EUR dhe për bujtinat është 11-13 EUR.

Tabela7. Atraksionet kryesore të Gjirokastrës

Atraksione kulturore	
Lista e Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s	<i>Qendra Historike e Gjirokastrës: Pazari Muzika isopolifonike e Kalasë</i>
Monumentet	<i>Urat e Mëdha të Dunavatit, Hamami dhe Shtatë Burimet, Parku Arkeologjik i Antigonesë, Kalaja e Paleokastrës, Kalaja e Kardhiqit, Kalaja e Libohovës, Ura e Kollorcës, Rrënojat e amfiteatrit romak të Adrianopoli, Rrënojat e teatrit antik në Sofratikë,</i>
Gjuha popullore prototipet e arkitekturës	<i>Shtëpia Zekate, Shtëpia Skenduri, shtëpia Babameto, shtëpia Babaramo, shtëpia Ismail Kadare, Bujtina e Zagorisë, Bujtina e Dulajt, Hamami i 7 Çezmave.</i>
Muzetë dhe galeritë	<i>Muzeu i Gjirokastrës dhe Muzeu i Ushtrisë në Kala, Muzeu Etnografik, Muzeu i Tunelit të Luftës së Ftohtë, Galeria e Arteve “Gjin Zenebishi”</i>
Tërheqjet e trashëgimisë sakrale	
Kishat dhe manastiret	<i>Kisha e Mitropolit, Kisha e Shën Mëhillit, Kisha e Shën Mërisë (Labovë e Kryqit), Kisha e Shën Mërisë së Fjetur në Sopik</i>
Xhamitë	<i>Xhamia e Çarshisë, Teqeja Bektashiane e Melanit, Teqeja e Zallit</i>
Tërheqjet natyrore	
malet	<i>Mali “i Gjere”, kreshta e maleve Shendelli-Lunxheri-Burreto</i>
Lumenjtë dhe kanione	<i>Lumi Drino, Lumi Kardhiq, ujëvara dhe kanionet e “Gurrës së Progonatit”, burimi uJOR i Glinës.</i>
Monumentet	<i>Parku Natyror Kombëtar i Sotirës, Parku Natyror i Viroit, Pema e Planit 600-vjeçar të Libohovës</i>
Gastronomia	
Infrastruktura	<i>15 restorante në hotele dhe 30 restorante nga TripAdvisor</i>
Kuzhina	<i>Tradicionale, mesdhetare dhe greke</i>
Përbërësit lokalë	<i>Perimet, frutat, produktet e qumështit, mishi, mjalti, barishtet</i>
Ngjarjet	
Kulturore	<i>Festivali Folklorik Kombëtar (çdo pesë vjet), Festivali Ndërkombëtar Folklorik “Argjiro-Fest”, Festivali “Divani Lunxhiot”, Dita e Isopolifonisë, Ditët e Trashëgimisë</i>

	<i>Evropiane (Panairi i Artizanatit)</i>
Gastronomia	<i>Festivali i brumit</i>
Të tjera	<i>Gdhendje në dru dhe gurë</i>
Nderi i Gjirokastrës	
Personalitetet	<i>Musine Kokalari (1917-1983), linguistik Eqerem Çabej (1908-1980), shkrimtar Ismail Kadare.</i>

Burimi: Horwath, 2019

5.1.7 Kërkesa për turizëm

Për vitin 2017 janë llogaritur 97294 ardhje në Gjirokastrë me gjithsej 146730 fjetje. Kohëzgjatja mesatare e qëndrimit në Gjirokastrë është 1.5 netë për të gjithë vitin. Mbërritjet dhe fjetjet u vlerësuan bazuar në të dhënat në lidhje me shkallën e zënies dhe kohëzgjatjen mesatare të qëndrimit të mbledhura përmes intervistave. Zënia mesatare e objekteve akomoduese në Gjirokastrë po reflekton modelin e sezonalitetit. Shkalla e zënies është rreth 60-70% gjatë muajve të pikut (korrik-shtator), rreth 50-55% gjatë sezonit të shpatullave (maj, qershor dhe tetor) dhe shumë të ulëta gjatë muajve të pranverës dhe dimrit.

Sezonaliteti në Gjirokastrë nuk është aq i mprehtë sa në destinacionet bregdetare. Nga marsi deri në fund të tetorit ka grupe më të organizuara (70-80%) ndërsa individët vijnë gjatë gjithë vitit. Turne me paketë me qëllim të aktiviteteve aktive dhe aventureske organizohen kryesisht nga marsi në maj dhe turne kulturore nga maji deri në tetor me kulmin gjatë periudhës së verës korrik-gusht.

Tabela8. Vizitorë në atraksionet kulturore kombëtare në Gjirokastrë

Tërheqjet kryesore	2013	2014	2015	2016	2017
<i>Kalaja e Gjirokastrës</i>	9,023	32,317	34,499	62.503	76666
<i>Parku Arkeologjik Antigonea</i>	7339	528	424	805	1023
Totali i vizitave	16,362	32,845	34,923	63,308	77689

Burimi: Instituti i Monumenteve të Kulturës

Vizitorët në atraksionet kulturore kombëtare në Gjirokastrë (viti 2017)

Tërheqjet kryesore	Vendase	Të huajt	Vizitorë pa bileta	Totali i Vizitorëve

<i>Kalaja e Gjirokastrës</i>	23,767	50,059	2840	76666
<i>Parku Arkeologjik Antigonea</i>	102	318	603	1023
Totali i vizitave	23,869	50,377	3,443	77689

Burimi: Instituti i Monumenteve të Kulturës

Muzeun Etnografik në vitin 2017 e kanë vizituar rreth 11,000 persona, ndërsa shtëpinë e Ismail Kadaresë e kanë vizituar 3,000 vizitorë dhe rreth 5-6,000 studentë/nxënës.

Sipas intervistave me operatorët turistikë shqiptarë që ofrojnë Gjirokastrën (Shqipëria e Jugut) në turnet e tyre dhe me bizneset turistike gjatë misionit në terren në Gjirokastrë, u identifikuan dy grupe të ftuarish:

Turistët gjatë natës:

Individët që vizitojnë Gjirokastrën si pjesë e turit të tyre në Shqipëri ose në tranzit nga Greqia. Ata qëndrojnë kryesisht 1 natë në Gjirokastrë në sezonin e lartë dhe deri në 3 netë në sezonin e ulët, pasi angazhohen edhe në aktivitete të bazuara në natyrë;

Turne me paketë, 1-2 netë në Gjirokastrë si pjesë e turneut të përgjithshëm në Shqipërinë e Jugut me qëllim të aktiviteteve aktive dhe aventureske (shëtitje në zonat e Zagorisë dhe Pogonit, shëtitje në zonat e Kurveleshit dhe Zagorisë, kalërim nga Gjirokastra në bregdetin Jon) ;

Turistët e huaj në turne kulturor me 1-2 netë në Gjirokastrë që vijnë me qëllim për të vizituar qendrën historike të qytetit të Gjirokastrës;

Turistë biznesi me natë në qytetin e Gjirokastrës;

Vizitorët e së njëjtës ditë:

Individë dhe paketim turne në të njëjtën ditë për të vizituar qendrën historike të qytetit të Gjirokastrës; vijnë kryesisht nga Saranda.

Referuar intervistave të bëra me bizneset turistike gjatë misionit në terren në Gjirokastrë dhe operatorë turistikë me bazë në Tiranë që ofrojnë Gjirokastrën (Shqipëria e Jugut) në turnet e tyre, tregjet kryesore burimore janë Gjermania, Franca, Italia, Britania e Madhe, Austria dhe Zvicra, e ndjekur nga Spanja, Holanda, Polonia, SHBA dhe Australia. Tregu ndërkombëtar zë rreth 70-80%. Pjesa tjetër janë vizitorë shqipfolës (shtetas shqiptarë, emigrantë shqiptarë dhe qytetarë të Kosovës). Mysafirët vijnë si në turne të organizuara me paketë me autobus ashtu edhe individualisht në grupe të vogla miqsh. Shumica e turistëve që vizitojnë Gjirokastrën janë të moshës së dytë dhe të tretë të ndjekur nga udhëtarët e tjerë më të rinj. Turistët që marrin pjesë në paketa turne me qëllim të aktiviteteve aktive dhe aventureske janë kryesisht të moshës 40 dhe 50 vjeç dhe udhëtojnë në çifte dhe grupe miqsh.

5.2 Kushtet bazë mjedisore

5.2.1 Klima

Pozicioni gjeografik i Shqipërisë përcakton klimën e saj mesdhetare (Figura 2), e karakterizuar nga dimër të butë dhe të lagësht të ndjekur nga verë të nxehtë dhe të thatë. Reshjet bien kryesisht gjatë gjysmës së dytë të vitit. Kushtet klimatike ndryshojnë ndjeshëm sipas rajoneve. Fushat bregdetare kanë një ndikim të fortë detar, duke shkaktuar një gradient të temperaturave më të ulëta dhe reduktim të reshjeve në drejtim të lindjes nga bregu (MM, 2016).

Analiza e temperaturës mesatare për periudhën 1930-2006 kundrejt mesatares 1961-90 tregon se periudha 1931-1970 ka pasur një anomali pozitive e ndjekur nga një anomali negative ndërmjet viteve 1971 dhe 2000 (MM, 2016). Pas vitit 2000 ka pasur një periudhë me anomali pozitive nga viti 2001 e deri më sot. Kjo është pasojë e rritjes së temperaturave maksimale dhe minimale ditore, veçanërisht në periudhën e verës. Disa vite pas vitit 1990 karakterizohen nga një normë në rritje e temperaturës minimale, më e lartë se ajo e temperaturës maksimale në verë. Analiza e mëtejshme tregon se që nga fillimi i shekullit ka pasur një tendencë pozitive të rritjes së temperaturës për të gjitha stinët (dimër: nga +1,60 në +2,50C; pranvera: nga +2,00 në +3,00C; verë: +3,00C; dhe vjeshtë: +2.00C).

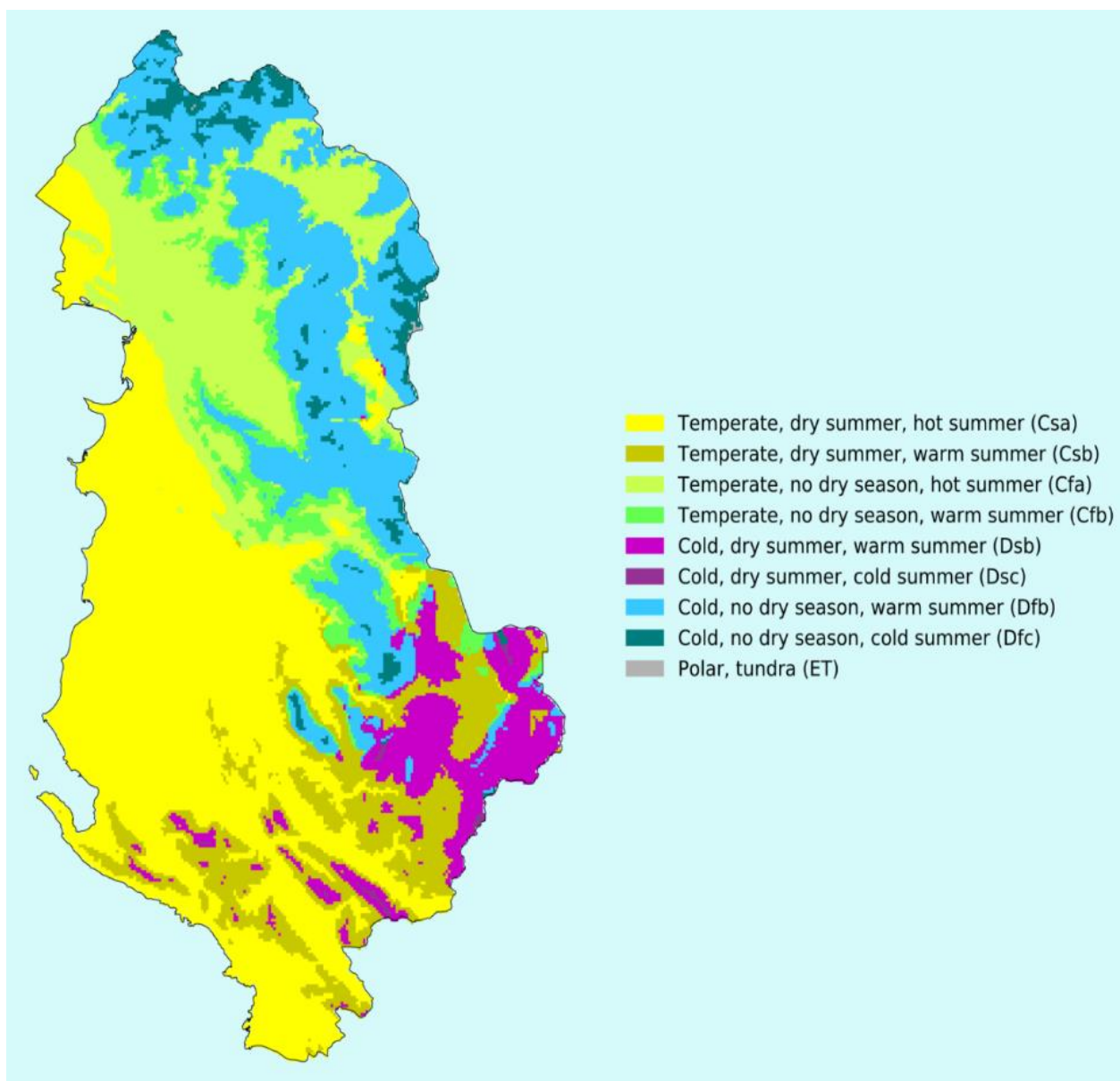
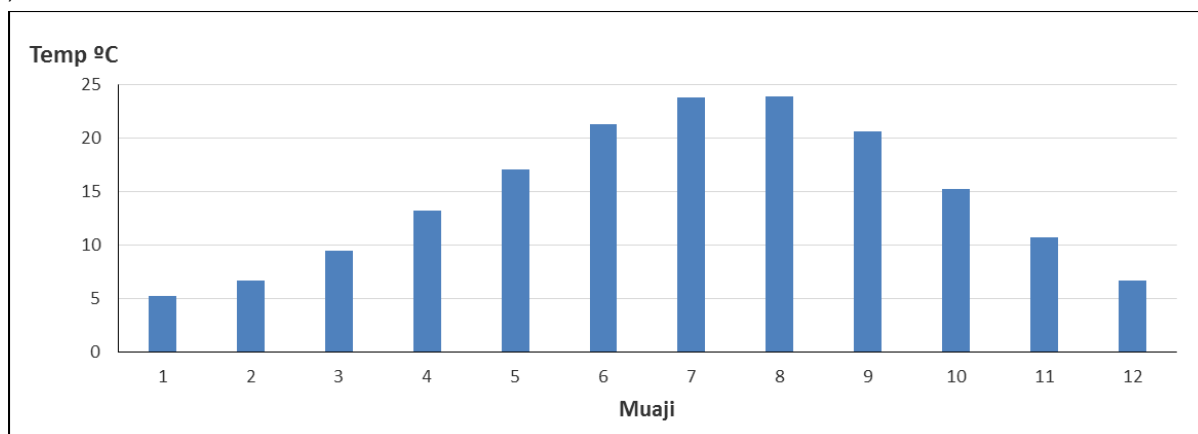

Figura3. Harta e klasifikimit të klimës Köppen-Geiger për Shqipërinë (1980-2016) (Burimi: Beck et al. 2018).

5.

Gjirokastra shtrihet në 233 m mbi nivelin e detit. Klima në Gjirokastër është e ngrohtë dhe e butë. Në Gjirokastër ka më shumë reshje në dimër se në verë. Klima këtu klasifikohet si Csa (Vera e nxehtë mesdhetare) nga sistemi Köppen-Geiger. Temperatura këtu është mesatare 14,3 °C. Muaji më i ngrohtë i vitit është gushti, me një temperaturë mesatare prej 23,4 °C. Janari ka temperaturën mesatare më të ulët të vitit. Është 5,5 °C.

6. Figura4. Temperatura mesatare vjetore për Gjirokastrën

Muaji më i thatë është korriku, me 20 mm reshje. Me një mesatare prej 286 mm | 11.3 inç, më së shumti reshje bie në dhjetor. Reshjet vjetore janë 1593 mm.

7. Tabela9. Të dhënat klimatike për Gjirokastrën (1982-2012)

	janar	shkurt	marsh	prill	Mund	qershor	korrik	gusht	shtator	tetor	Nëntor	dhjetor
Mesatar Temperatura (°C)	5.5	7	9.4	12.7	16.9	21	23.3	23.4	19.9	15.2	10.7	6.9
Min. Temperatura (°C)	1.7	3	5.1	8	11.7	15.2	17	17.1	14.4	10.5	6.7	3.2
Maks. Temperatura (°C)	9.4	11	13.7	17.4	22.2	26.8	29.6	29.7	25.5	19.9	14.7	10.7
Mesatar Temperatura (°F)	41.9	44.6	48.9	54.9	62.4	69.8	73.9	74.1	67.8	59.4	51.3	44.4
Min. Temperatura (°F)	35.1	37.4	41.2	46.4	53.1	59.4	62.6	62.8	57.9	50.9	44.1	37.8
Maks. Temperatura (°F)	48.9	51.8	56.7	63.3	72.0	80.2	85.3	85.5	77.9	67.8	58.5	51.3
Reshjet / Reshjet (mm)	224	212	145	102	67	32	20	29	77	155	244	286

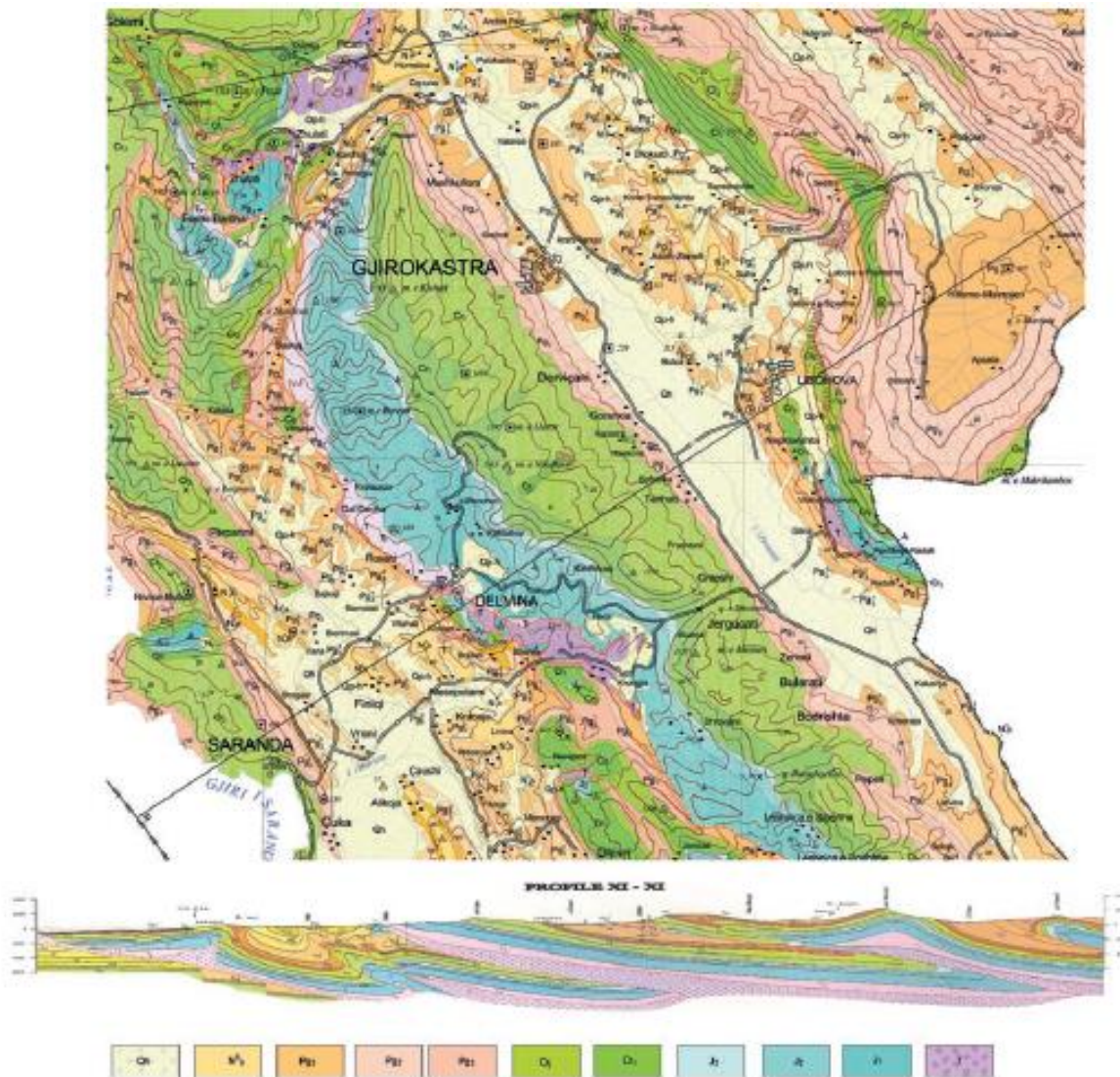
(Burimi: <https://en.climate-data.org/europe/albania/gjirokastra/gjirokastra-28421/>)

5.2.2 Vështrim gjeologjik i zonës së Gjirokastrës

ThRajoni i Gjirokastrës ndodhet në jug të thyerjes Shkodë-Pejë, e cila ndan Malet Dinarike nga Malet Helenide, brenda territorit të cilave bie rajoni. Malet Helenide, të cilat nga ana tjetër mund të ndahen në të brendshme dhe të jashtme, janë pjesë e brezit shtytës dinarik-shqiptar-helen, i cili u formua gjatë orogjenezës alpine. Helenidet e jashtme, në veçanti, përfshijnë domenet tektono-sedimentare Krasta-Cukali, Kruja, Jonian, Sazani dhe Durrësi.

Qarku i Gjirokastrës bie në zonën e Jonit. Kjo zonë përfshin zona të karakterizuara nga sinklinal dhe antiklinal me orientim VP-JL (Figura 4), të cilat nga lindja në perëndim janë: sinklinali i Përmetit, antiklinali i Beratit, sinklinali i Memaliajt, antiklinali i Kurveleshit, sinklinali i Shushicës dhe antiklinali i Cikës. Këto struktura shfaqin një asimetri drejt perëndimit dhe ndërlikohen nga thyerjet e shtytjes të vendosura në krahët e tyre perëndimore. Sasia e transportit tektonik të thyerjeve të shtytjes, si në zonën e Krujës ashtu edhe në atë të Jonit vlerësohet të jetë midis pesëmbëdhjetë dhe pesëdhjetë km (Xhufi dhe Canaj, 1999; Frasheri et al., 2009).

Qendra historike e Gjirokastrës ndodhet, nga pikëpamja gjeologjike, përgjatë krahut lindor të antiklinalit të Malit të Gere, i cili lidhet me krahun perëndimor të sinklinalit të Drinos. Depozitimet e identifikuar, kryesisht karbonate mezozoike dhe njësi terrigjene paleogjene (Figura 4), përbëjnë një homoklinal me një tendencë të përgjithshme NNW-SSE, duke u zhytur lehtë në ENE (rreth 20°). Pjesa terrigjene e substratit gjeologjik, e cila strehon kështjellën dhe pjesën më të madhe të qendrës historike të qytetit, shtrihet në mospërputhje mbi njësitë e karbonatit themelor (Figura 4).

8. Figura5. Harta Gjeologjike e Gjirokastrës dhe seksioni kryq gjeologjik (Burimi: Jigyasu et al, 2014)

Bazuar në të gjitha informacionet e mëparshme, është studiuar qëndrueshmëria gjeologjiko-geoteknike e nivelit të mbështetjes mbi të cilën janë ndërtuar muret e jashtme të kalasë, duke përcaktuar nivelin e rrezikut për seksionet e ndryshme të murit, bazuar në probabilitetin që prodhon një dështim në nënshtresën gjeologjike dhe ndikimi i mundshëm i tij në muret që ai mban.

5.2.3 Hidrogjeologjia

Masivi karstik i Malit Gjere ndodhet në jug të Shqipërisë në kufi me Greqinë (Figura 5); Sipërfaqja e përgjithshme e saj është 440 km², e vendosur kryesisht në territorin shqiptar (54 km² në territorin grek). Pika më e lartë e masivit është në 1798 m mnd, ndërsa lartësia mesatare është rreth 900 m mnd. perendimi. Disa burime sulfate mbushin lumin Drinos në territorin grek; më i madhi prej tyre është Burimi i Rogozit me shkarkim mesatar rreth 0.5 m³/s dhe me përqendrim të joneve të sulfatit rreth 700 mg/l.

Mali i Malit Gjere është një antiklinal me zhytje në lindje me 25-30°, ndërsa struktura është përmbysur në perëndim. Njësitë kryesore që përbëjnë zonën e studimit janë formacionet karbonatike, si dolomitet e Triasikut, gëlqerorët e Jurasikut me shkëmbinj silicorë dhe gëlqerorët e shtresuar të Kretakut dhe Paleogjenit. Shkëmbinjtë karbonatikë rrethohen kryesisht nga formacioni flishor Paleogjen dhe Noegen, ndërsa argjilo-gipsi Permo-Triasik ka një dalje të vogël në anën perëndimore të malit të Malit Gjere. Në anën qendrore-lindore të masivit karstik, në zonën Jorguct-Dervican, në një gjatësi prej 6.5 km, shkëmbinjtë karbonatikë kontaktojnë depozitimet e zhavorrit të Kuarternarit të luginës së lumit Drinos.

Pjesa më e madhe e ujit karstik derdhet në anën perëndimore të masivit të Malit Gjere ku burimi i Syrit të Kaltër (shkarkimi mesatar 18.4 m³/s) del në një lartësi rreth 45 m më të ulët se ai i luginës së Drinos. Gjithashtu disa burime, secili me një shkarkim më të vogël se 0,1 m³/s, dalin nga kjo anë e masivit. Burimi më i madh i anës lindore të masivit është burimi kalimtar i Viroit (shkarkimi maksimal më shumë se 40 m³/s). Shkarkimet totale të të gjithë burimeve të masivit karstik të Malit Gjere rezultojnë rreth 743*106 m³/vit, (23.6 m³/s). Nga llogaritjet e bilancit rezultojnë se shkarkimi total i burimeve të masivit karstik të studiuar është rreth 30-35 % më i madh se reshjet mesatare efektive të llogaritura të masivit, që korrespondojnë me një sasi uji rreth 226*106 m³/vit (7,17 m³/s).

Zakonisht nga muaji maj deri në tetor ose nëntor niveli i ujërave nëntokësore karstike ulet vazhdimisht dhe uji nëntokësor rrjedh kryesisht në perëndim të masivit, në burimin e Syrit të Kaltër. Në atë stinë thahen të gjitha burimet e anës lindore të masivit duke përfshirë edhe Burimin e Viroit. Amplituda vjetore e luhatjes ujore karstike në shpellën e Goranxit është rreth 32 m. Gjatë sezonit të thatë, lumi Drinos humbet totalisht në akuiferin e rëndë, niveli piezometrik i të cilit pëson një rënie të pazakontë vjetore prej rreth 20 deri në 25 m. Njehsorët e nivelit të ujit sugjerojnë derdhjen e ujërave nëntokësore të akuiferit të rëndë në masivin karstik në zonën Jorgucat - Dervican, dhe veçanërisht rreth shpellës së Goranxit (Figura 5).

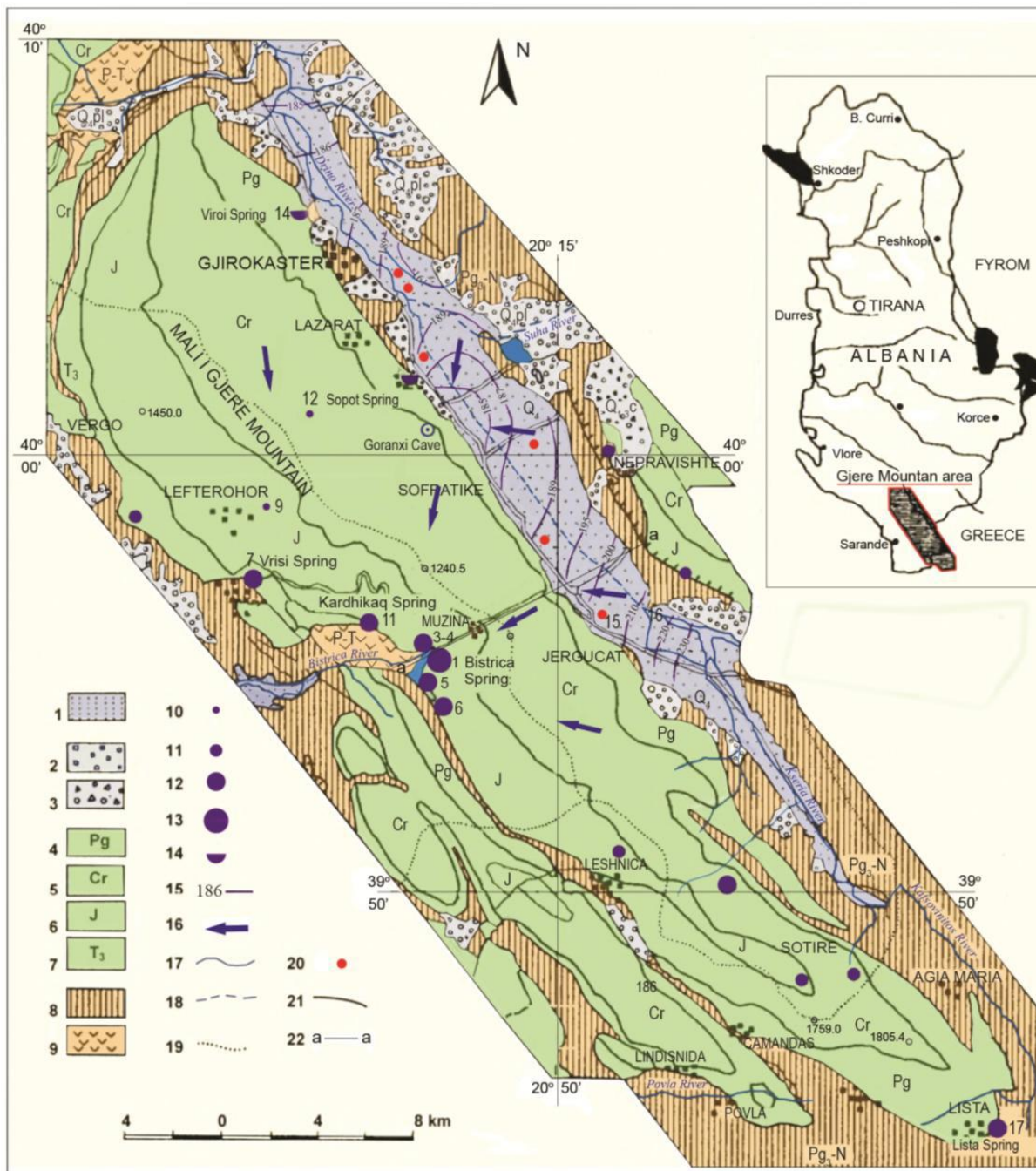

Figura6. Harta hidrogeologjike e zonës së projektit (Burimi: Efthimi et al., 2007)

5.2.4 Cilësia e ajrit

Shqipëria aktualisht nuk ka një bazë të dhënash gjithëpërfshirëse për cilësinë kombëtare të ajrit. Megjithatë, automjetet motorike janë burimet kryesore të emetimeve për disa ndotës të ajrit, duke përfshirë oksidet e azotit (NOX), monoksidin e karbonit (CO), grimcat (PM) dhe hidrokarburet (HCs). Ata përfaqësojnë treguesit kryesorë për vlerësimin e cilësisë së ajrit, bazuar në udhëzimet e BE-së dhe të pasqyruara në Vendimin e Këshillit të Ministrave të Shqipërisë nr. 803, datë 04.12.2003 "Për miratimin e standardeve të cilësisë së ajrit". Fatkeqësisht nuk ka të dhëna për Gjirokastrën.

5.2.5 Zhurma (Ndotja akustike)

Monitorimi i zhurmave urbane në qytetin e Gjirokastrës kryhet nga Instituti i Shëndetit Publik me qëllim matjen e nivelit të ndotjes akustike. Monitorimi bëhet në dy stacione; kryqëzimi rrugor i hyrjes së qytetit dhe rrethrotullimi pranë stadiumit gjatë ditës dhe natës (Laeq ditë dhe natë Laeq). Kur niveli i zhurmës është rreth 65 dBA, gjumi bëhet shqetësim serioz dhe shumica e popullsisë bezdisëse.

Siç mund të përshkruhet nga Figura 6, vlerat e regjistruara tejkalojnë standardet (normat e BE-së) për të dy stacionet gjatë ditës dhe natës. Në kryqëzimin rrugor të hyrjes së qytetit, niveli i zhurmës gjatë ditës tejkalon normën me 11% ndërsa gjatë natës norma tejkalohe me 10%. Në rrethrotullimin pranë stadiumit, zhurma gjatë ditës e kalon normën me 5% ndërsa natën kjo vlerë tejkalohe me 12%.

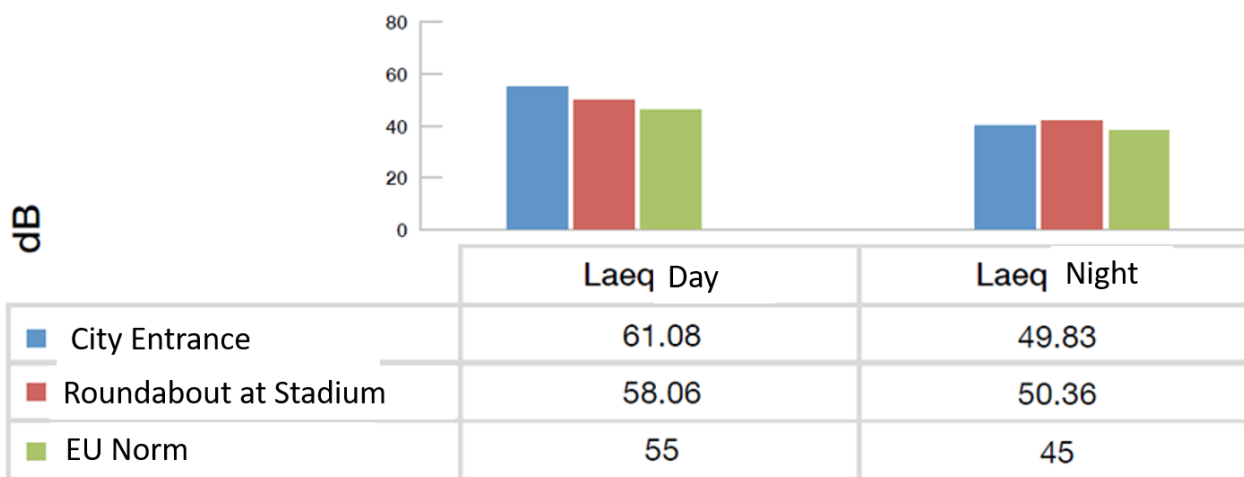
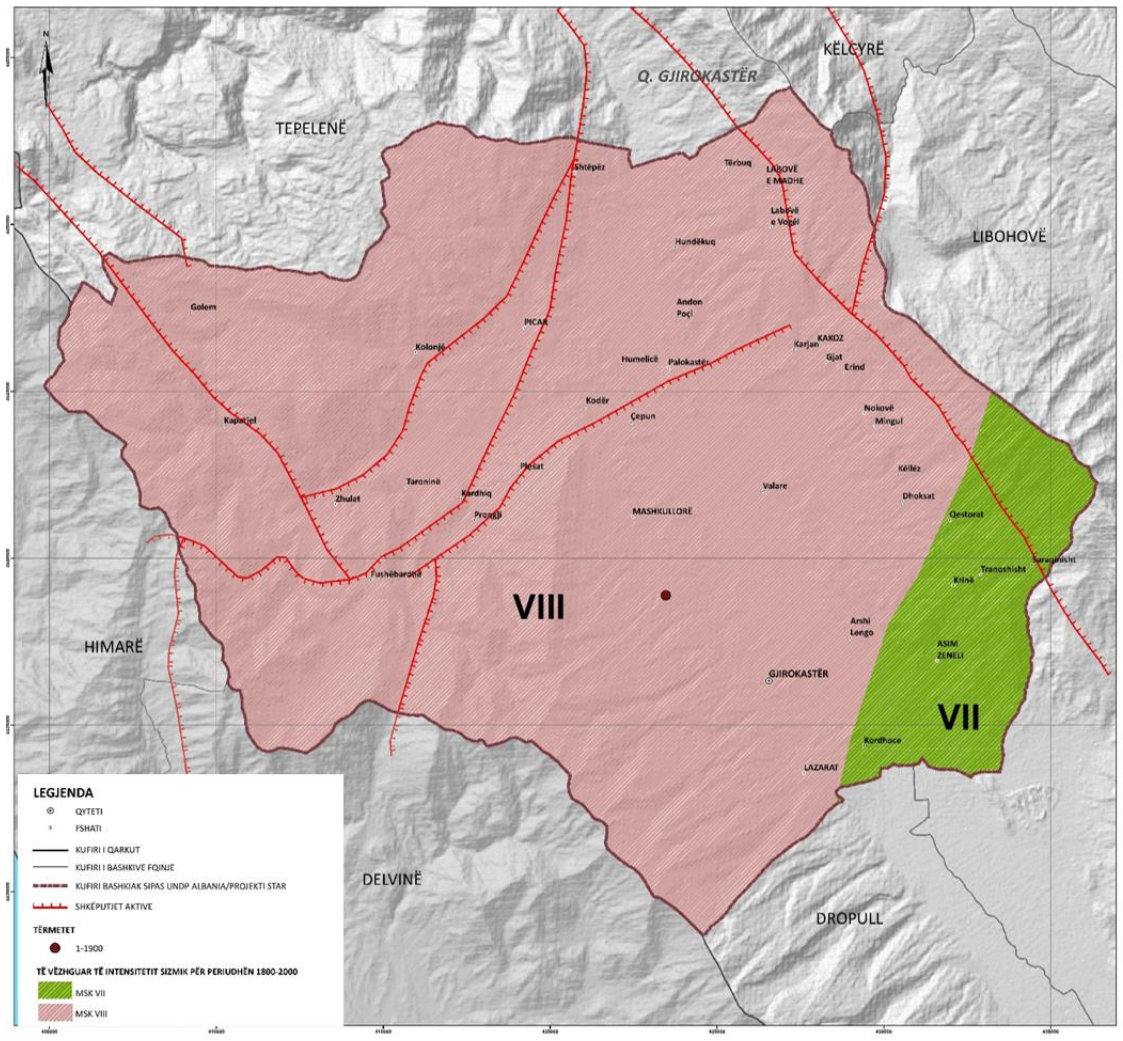

Figura7. Monitorimi i zhurmës në qytetin e Gjirokastrës (Burimi: AKM2 2019)

5.2.6 Sizmik Hazardous në Gjirokastrë

Shqipëria karakterizohet nga sizmiciteti i cekët i kores. Regjimi i ndryshëm tektonik i sotëm në Shqipërinë lindore dhe perëndimore kërkon përdorimin e marrëdhënieve të veçanta lëvizjeje të forta. Rajoni zgjerues, në të cilin gjenerohen tërmetet normale të thyerjes, ndodhet në Shqipërinë lindore. Rajoni i shtypjes, në të cilin krijohen kryesisht thyerje të thyera dhe tërmete shumë të rralla me rrëshqitje, ndodhet në pjesën perëndimore të tij.

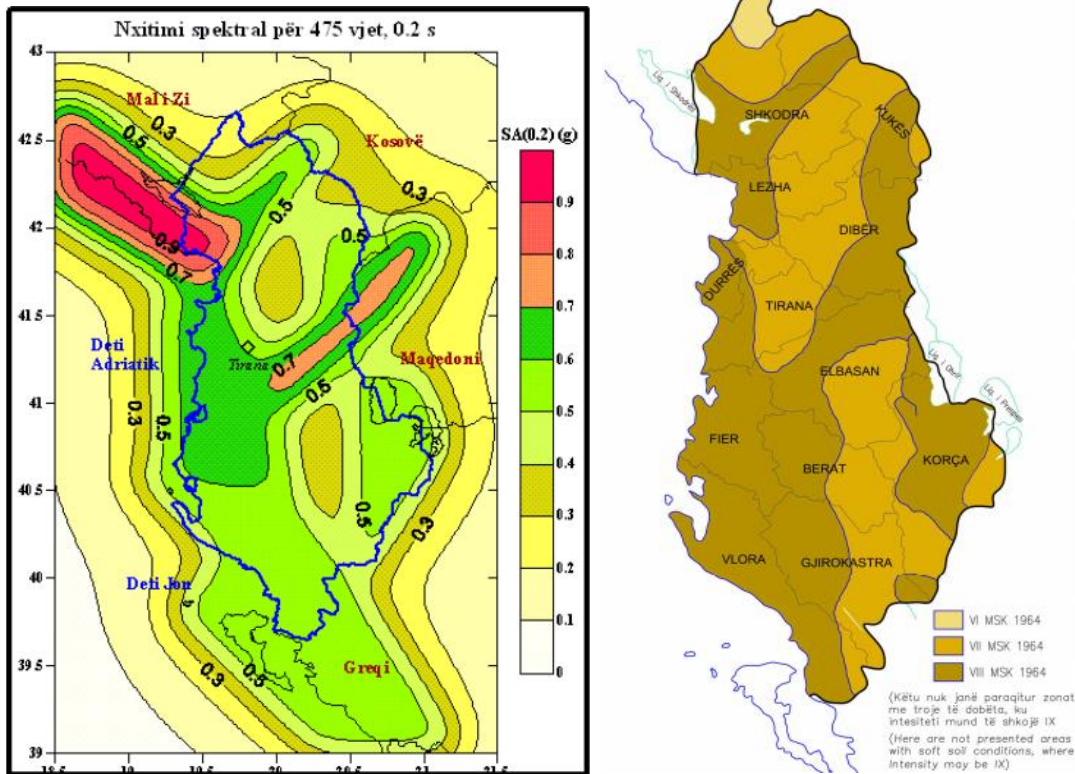
Sipas hartës së rajonalizimit sizmik, bashkia e Gjirokastrës përfshihet në zonën ku brenda 100 viteve të ardhshme, për kushtet mesatare të tokës, mund të priten tërmete me intensitet $I_0 = 7$ gradë (MSK-64).

9. Figura8. Makrozonimi sizmik në Gjirokastër (Burimi: GLP Gjirokastër, 2017)

10.

11.

12. Figura9. Harta e Sa (0.2) 5 % amortizimi për Shqipërinë në vend shkëmbor dhe për probabilitet 10 % / 50 vjet ose 475 vjet periudha e kthimit (majtas) dhe Harta e rrezikut sizmik në Shqipëri (djathtas) (Burimi: Aliaj et al. 2010) .

5.3 Mjedisi biologjik

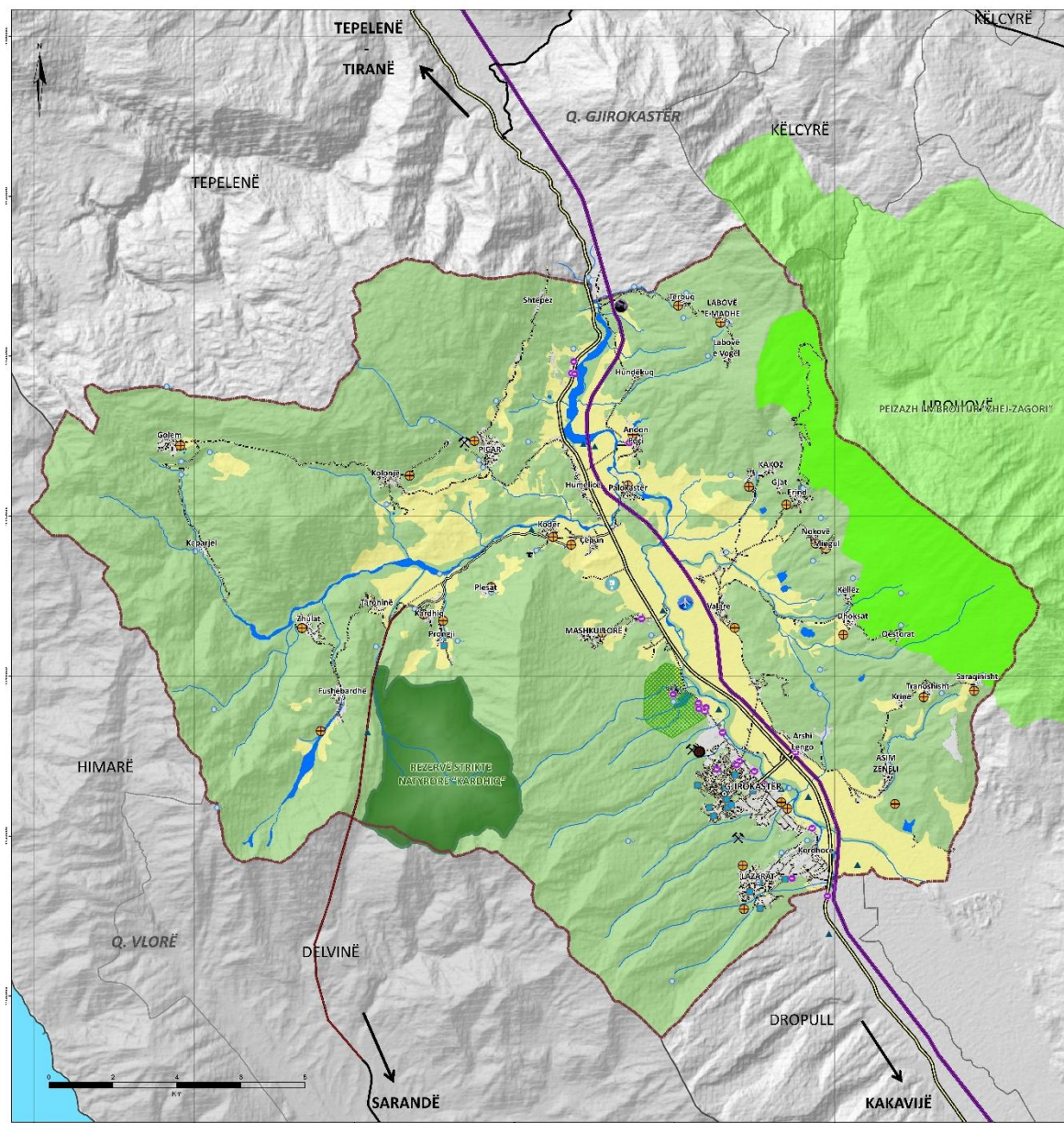
Biodiversiteti është një komponent shumë i rëndësishëm i burimeve natyrore të një vendi, zone ose rajoni. Origjina e këtij diversiteti qëndron në pozicionin gjeografik, faktorët gjeologjikë, pedologjikë, hidrologjikë, relief dhe klimatikë.

Pozicioni gjeografik, ndërtimi gjeologjik, kushtet klimatike, burimet ujore dhe toka në territoret e Gjirokastrës kanë krijuar habitate të përshtatshme për botën e gjallë bimore dhe shtazore.

5.3.1 Zonat e Mbrojtura

Në aspektin fitogjeografik, territori i rrethit të Gjirokastrës shtrihet në Rajonin Mesdhetar. I gjithë territori i këtij rrethi shtrihet midis tre vargmaleve: Trebeshine – Dhembel – Nemercke, Shëndëlli-Lunxhëri-Bureto dhe Murganë-Mali i Gjerë-Mali i Lucës, të cilat bëjnë pjesë në Rajonin Jugmalor. Drejtimi i vargmaleve, të cilat shkojnë pothuajse paralel me njëri-tjetrin, është Jug-Lindje/Veri-Perëndim. Është ky drejtim i vargmaleve malore që krijon kushte specifike klimatike dhe terreni për rritjen dhe zhvillimin e një flore të larmishme, spontane. (Malo & Shuka, 2007). Këto vargje malore krijojnë dy lugina të thella: Luginën e Drinos dhe Luginën e Zagorisë me lartësi që variojnë nga 200 m deri në 2400 m mnd dhe energji deri në 700 m/km². Nga të dhënat e viteve të kaluara,

Brenda territorit të Gjirokastrës gjenden disa monumente të natyrës dhe një zonë e mbrojtur. që zë edhe terrenet më të pjerrëta. Pylli i pastër i *Acer pseudoplatanus*, një fenomen i rrallë në pyjet shqiptare, i shton edhe më shumë vlerat këtij territori. Në zonë gjenden edhe disa nga speciet e rrezikuara të bimëve të listuara në Listën e Kuqe Shqiptare, si: *Aesculus hippocastanum*, *Taxus baccata*, *Achillea grandifolia* etj. Ka komunitete zogjsh dhe gjitarësh të lidhur me mjediset pyjore, ujore dhe shkëmbore.

13. Figura10. Harta e Zonës së Mbrojtur-Bashkia Gjirokastrër (Burimi: GLP Gjirokastrë)

Bashkia e Gjirokastrës ka një numër të madh monumentesh të natyrës (Kategoria III e Zonës së Mbrojtur sipas Kategorizimit të IUCN). Lista përfshin: Rrapi i Fushë-Bardës; Rrapi i Zhulatit; Rrapët e Shkollës në Sheper; Dushqet e Çarrokut – Sheper; Dushqet e Manastirit – Nivan; Rrapët e Nivanit;

Rrapi i Ndëranitit; Dushqet e Skoresë; Rrapët e Çatistës; Qiparisat e Hllomos; Rrapi i Poliçanit; Dushqet e Poliçanit; Rrapët e Koshovicës; Lisi i Tërbuqit: Rrapët e Selos; Pishat e Kërrës; Lisi i Bodrishtës; Gështenja e Nepravishtës; Rrapët e Tranoshishtës; Rrapët e Manastirit- Stegopol; Rrapi i Dhoksatit; Rrapët e Këllezit; Rrapi i Mashkullorës (Nuk ekziston më); Rrapi i Libohovës; Rrapi i Dervicianit; Vënjat e Konckës; Rrapi i Topovës; Kanioni i Piksit; Tarraca e Ndëranit; "Pylli" i gurtë i Ndëranit; Qafa e Çajupit; Guri i Zhejit; Gurët "Iakuriq" të Muzinës; Shkëmbinjtë magmatikë në nënshtresat karstike pranë Picarit; Shembja e Zhulalit; Rrëshqitjet e Këllezit; Rrëshqitjet e malit të Kaparielit; Vithimat e Buretos; Vrimat e Konckës; Shpella e Vanistrës (Skotinia); Gryka e Selckës; Cirku i Lunxhërisë; gurë të gjatë në Fushë-Bardhë; Qafa e Dhëmbelit etj.

5.3.2 Llojet endemike dhe të rrezikuara

Katër takson endemike shqiptare raportohen në bashkinë e Gjirokastrës, në lartësitë nga 300 m deri në 2480 m mbi nivelin e detit. Tre nga këto specie endemike nuk kanë ndonjë status ruajtjeje, kryesisht për shkak të zbulimit të tyre të vonë dhe njohurive të kufizuara për shpërndarjen e tyre. Një nga këto specie është përfshirë në listën e kuqe të specieve shqiptare.

Në territorin e bashkisë Gjirokastrë gjenden 27 takson subendemike. Këto përfshijnë: *Astragalus baldaccii* Degen. *Asperula chlorantha* Boiss në Heldr; *Athamanta macedonica* (L) Spreng. subsp. *albanica* Alst. et Sand; *Centaurea epirota* Halácsy. *Centaurea graeca* Griseb.; *Centaurea zuccariniana* DC. *Crataegus heldreichii* Boiss; *Crepis turcica* Degen & Tullac; *Crocus boryi* Gayr; *Dianthus hematocalyx* Boiss. et Heldr. subsp. *pindicola* (Vierh.) Hayek; *Fritillaria thessala* subsp. *Jonica*; *Gymnospermum altaicum* subsp. *Scipetarum*, *Herniaria parnassica* subsp. *Parnasica*; *Fritillaria thessala* (Boiss.) Kamari subsp. *ionica* (Halacsy) Kamari, *Herniaria parnassica* Heldr. et Sart. subsp. *parnasica* Chaudhri. *Lilium chalcedonicum* L.; *Malcolmia bicolor* Boiss. et Heldr.; *Nepeta spruneri* Boiss.; *Ophrys helenae* Renz.; *Ophrys sphegodes* subsp. *Epirotica* (Renz) Golz & Rinhard; *Scabiosa epirota* Halacsy et Tullac; *Sideritis raeseri* subsp. *raeseri* Boiss. et Heldr.; *Solenanthus albanicus* (Degen et al.) Degen et Baldacci; *Silene caesia* Sibth. et Sm; *Silene ungeri* Fenzl.; *Pedicularis graeca* Bunge; *Viola epirota* (Halacsy) Raus, *Linum flavum* L. subsp. *Albanicum* (Hartvig); *Viola heterophylla* Bertol. var. *euboea* sensu W. Becker; *Viola heterophylla* Bertol. subsp. *epirota* Halacsy dhe *Linum flavum* L. subsp. *albanicum* (Janchen) Hartvig (Malo & Shuka, 2012). *Viola heterophylla* Bertol. subsp. *epirota* Halacsy dhe *Linum flavum* L. subsp. *albanicum* (Janchen) Hartvig (Malo & Shuka, 2012). *Viola heterophylla* Bertol. subsp. *epirota* Halacsy dhe *Linum flavum* L. subsp. *albanicum* (Janchen) Hartvig (Malo & Shuka, 2012).

5.3.3 Bimësia në vendin e projektit

Projekti i propozuar ndodhet brenda qytetit të Gjirokastrës. "Qyteti i gurtë" lë pak hapësirë për çdo pemë, shkurre apo specie shumëvjeçare. Përgjatë rrugës "Sokaku i të marëve", në disa mure prej guri, është rritur relativisht mirë një specie bimore ngjitëse, përkatësisht *Hedera Helix*. Restaurimi i rrugicave dhe ndërtesave nuk parashikon prerje të vegjetacionit. Ndërkohë brenda oborreve të shtëpive gjenden pemë frutore ku dominojnë fiqtë dhe arrat, por këto pemë nuk do të preken nga projekti.

6 Analiza e Alternativave

6.1 Alternativa 1: Nuk ka alternativë projekt

Meqenëse sheshet në zonën e projektit janë të dëmtuara dhe në një gjendje në të cilën nuk mund të përmbushin funksionet për çfarë janë krijuar, alternativa “Pa Projekt” duhet të refuzohet. Prandaj duhet të merret në konsideratë alternativa e rivitalizimit të shesheve.

6.2 Alternativa 2: Nuk është propozuar nga projektuesi

Asnjë propozim nga projektuesi

6.3 Alternativa 3 Rivitalizimi i Sheshit “Çerçiz Topulli”; Rivitalizimi i sheshit të bashkisë; dhe Rivitalizimi i Sheshit “Shtëpia e Pionierit në të njëjtin vend

Alternativa 3 është zbatimi i projektit të propozuar. Opsioni i zgjedhjes së një vendi tjetër është diskutuar dhe rënë dakord me komunitetin lokal, bashkinë e Gjirokastrës, Agjencinë e Mjedisit, FSHZH dhe nuk pranohet si mundësi.

Figura11. Foto nga sheshi Çerçiz Topulli para ndërtimit të një parkimi nëntokësor

Figura12. Foto ekzistuese nga sheshi Çerçiz Topulli

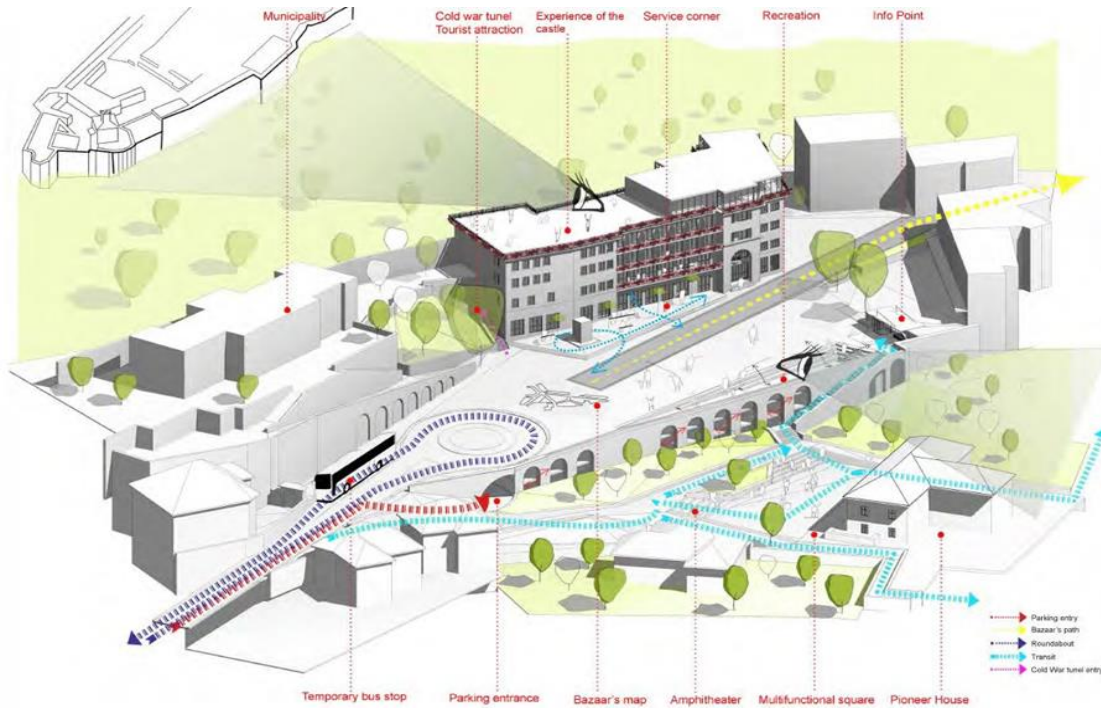

Figura: Skema e propozuar e projektit

Figura13.Foto ekzistuese nga “Shtëpia e Pioneerëve”2022

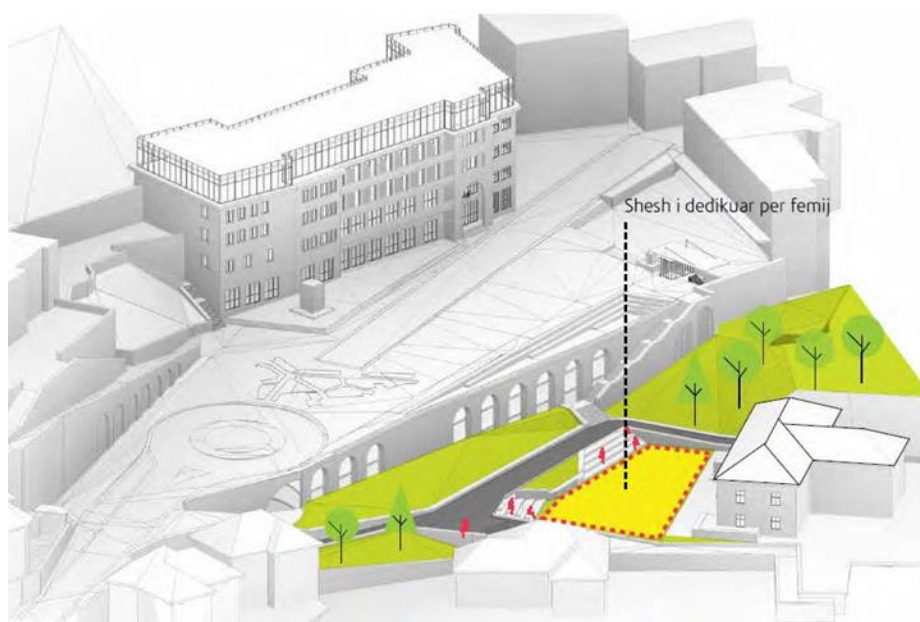

Figura14. Propozim për rivitalizimin e sheshit “Shtëpia e Pioneerëve”.

Propozimi i lidhjes midis dy katrorëve

Propozimi i një lidhjeje mes sheshit përballë “Shtëpisë së Pioneerëve” që aktualisht është një hapësirë e vdekur dhe sheshit “Çerçiz Topulli” përmes një shkalle publike e cila lidh më mirë këto dy nivele për ta bërë atë të aksesueshëm nga të dyja anët dhe sa më shumë, të jetë e mundur interaktive sa të jetë e mundur.

Pas shqyrtimit të alternativave të propozuara, duke pasur parasysh këndvështrimin mjedisor dhe social, alternativa 3 u zgjodh si më e përshtatshme.

7 IDENTIFIKIMI I NDIKIMEVE POTENCIALE MJEDISORE DHE SOCIALE

7.1 Metodologjia për identifikimin dhe analizën e ndikimit

7.1.1 Metodologjia për vlerësimin dhe analizën e ndikimit në mjedis

Rëndësia e ndikimit

Rëndësia e ndikimit përcaktohet nga një matricë e rëndësisë së ndikimit e cila krahason ashpërsinë e ndikimit me probabilitetin e shfaqjes së tij. Kriteret e rëndësisë së ndikimit janë si më poshtë:

- Shumë i lartë (VH) dhe i lartë (H): Këto tregojnë se ndikimi është i papranueshëm dhe duhet të zbatohen masa të mëtijshme zbutëse për të zvogëluar rëndësinë. E kuqe e hijezuar në tabelën 7.
- E mesme (M): Ndikimet në këtë rajon konsiderohen të tolerueshme, por duhen bërë përpjekje për të reduktuar ndikimin në nivele sa më të ulëta dhe praktike. E verdhë e hijezuar në matricën e rëndësisë së ndikimit.
- E ulët (L): Ndikimet konsiderohen të pranueshme. Vjollcë e lehtë me hije.
- I papërfillshëm (N): Ndikimet janë shumë të ulëta ose pa ndikim fare. E gjelbër me hije.

Tabela10. Përcaktimi i ashpërsisë së ndikimit

			Ndjeshmëria e receptorit			
			Shumë e ulët	E ulët	E mesme	Lartë
			1	2	3	4
Intensiteti i ndikimit	Shumë e ulët	1	1 I papërfillshëm	2 Minore	3 Minore	4 Minore
	E ulët	2	2 Minore	4 Minore	6 E moderuar	8 E moderuar
	E mesme	3	3 Minore	6 E moderuar	9 E moderuar	12 Madhor
	Lartë	4	4 Minore	8 E moderuar	12 Madhor	16 Madhor

Ndikimet Kumulative

Efektet kumulative shfaqen kur kushtet socio-mjedisore janë tashmë ose do të ndikohen nga zhvillimet ose aktivitetet e së ardhmes në të kaluarën ose të arsyeshme. VNMS identifikoi aktivitete të ngjashme aktuale, të kaluara dhe të mundshme në të ardhmen që komplikojnë kushtet sociale dhe mjedisore në zonën e projektit.

Zbutja e Ndikimeve në Mjedis

Masat zbutëse janë krijuar për të shmangur, reduktuar, zbutur ose kompensuar ndikimet negative mjedisore dhe sociale dhe për të informuar Planin e Menaxhimit Mjedisor (PMM).

Përshkrimi i ndikimit

Përshkrimi i një ndikimi të mundshëm përfshinte një vlerësim të karakteristikave të tij, së bashku me atributet e mjedisit pritës. Karakteristikat përkatëse të ndikimit përfshinin nëse ndikimi është:

- Të pafavorshme ose të dobishme;
- Direkte ose indirekte;
- Afat të shkurtër, të mesëm ose afatgjatë; dhe të përhershme ose të përkohshme;
- Duke ndikuar në një shkallë lokale, rajonale ose globale; duke përfshirë ndërkuftare; dhe
- Kumulativ (një ndikim i tillë rezulton nga efekti i grumbulluar i më shumë se një projekti që ndodh në të njëjtën kohë, ose efekti i grumbulluar i projekteve të njëpasnjëshme. Një ndikim kumulativ është "ndikimi në mjedis që rezulton nga ndikimi në rritje i veprimit kur shtohet ndaj veprimeve të tjera të së shkuarës, të tashmes dhe të ardhshme të arsyeshme të parashikueshme").

Secila prej këtyre karakteristikave trajtohet për çdo ndikim. Marrja në konsideratë e sa më sipër jep një ndjenjë të intensitetit relativ të ndikimit. Ndjeshmëria e mjedisit pritës u përcaktua nga specialistët bazuar në të dhënat bazë të mbledhura gjatë studimit.

Vlerësimi i ndikimit

Çdo ndikim vlerësohet duke përdorur kriteret e renditura në tabelën 8. Për të dhënë një ilustrim relativ të ashpërsisë së ndikimit, është e dobishme të caktohen përshkrues numerikë ose relativë për intensitetin e ndikimit dhe ndjeshmërinë e receptorit për çdo ndikim të mundshëm. Secilit i caktohet një përshkrues numerik prej 1, 2, 3 ose 4, ekuivalent me shumë të ulët, të ulët, të mesëm ose të lartë. Ashpërsia e ndikimit u tregua më pas nga produkti i dy përshkruesve numerikë, me ashpërsinë e përshkruar si të papërfillshme, të vogël, të moderuar ose të madhe, siç ilustron në tabelën 8. Kjo është një metodë cilësore e krijuar për të ofruar një renditje të gjerë të ndikimeve të ndryshme të një projekti. Ilustrimet e llojeve të ndikimit që u janë caktuar shkallëve të ndryshme të ashpërsisë janë dhënë në Tabelën 8.

Tabela11. Klasifikimi i vlerësimit të ndikimit

	Klasifikimi	Përshkrim
--	-------------	-----------

1	Shtrirja:	Vlerësimi i zonës së shfaqjes/ndikimit nga ndikimi në mjedisin lëndor; nëse ndikimi do të ndodhë në vend, në një zonë të kufizuar (brenda rrezes 2 km të zonës); në nivel lokal (brenda rrezes 5 km të zonës); rajonal (në gjerësi rrethi, kombëtar ose ndërkombëtar).
2	Qëndrueshmëria/ Kohëzgjatja:	Vlerësimi i kohëzgjatjes së ndikimit në mjedisin e subjektit, nëse ndikimi ishte i përkohshëm (<1 vit); afatshkurtër (1 – 5 vjet); afatmesme (5 – 10 vjet); afatgjatë (>10); ose të përhershme.
3	Pajtueshmëria rregullatore dhe ligjore:	Vlerësimi i ndikimit ndaj kërkesave legjislative vendore dhe ndërkombëtare. <i>E lartë:</i> Kushtet e ndalimit për aktivitete/emetime specifike. Shkelje e madhe e kërkesave rregullatore që rezultojnë në ndjekje penale të mundshme ose vonesa të konsiderueshme të miratimit të projektit. <i>E mesme:</i> Shkelje e mundshme e kufijve specifike të miratimit rregullator që rezultojnë në mospërputhje. <i>E ulët:</i> Nuk parashikohet shkelje e kufijve specifike të miratimit rregullator.
4	Vlerësimi i përgjithshëm i ndikimit (ashpërsia):	Duke përdorur një kombinim të kriterëve të mësipërme, ashpërsisë së përgjithshme të ndikimit iu caktua një vlerësim i rëndë, thelbësor, i moderuar, i vogël dhe i papërfillshëm. Referojuni Tabelës 7 për kategoritë e gjera të ndikimit për çdo vlerësim.

Shënim: Këto janë vetëm udhëzime që do të udhëheqin gjykimin profesional të kërkuar për çdo rast.

6.1.1. Metodologjia për vlerësimin dhe analizën e ndikimit social

Qëllimi i vlerësimit të ndikimeve sociale është vlerësimi i ndikimeve të përkohshme dhe të përhershme të projektit të propozuar. Ai duhet të theksojë nevojën për të krijuar efekte dhe përfitime pozitive për komunitetin, jo vetëm për investitorët.

Në vlerësimin e ndikimeve të mundshme sociale, u morën parasysh temat e mëposhtme:

- Ndikimi në trashëgiminë kulturore
- Peizazhi i mundshëm dhe ndikimi vizual
- Ndryshimet në shëndetin dhe sigurinë e komunitetit
- Ndryshimet në strehim dhe infrastrukturë
- Forca e punës dhe kushtet e punës
- Të ardhurat për furnizuesit dhe kontraktorët e materialeve/pajisjeve:
- Ndikimi në pronën private dhe pronën e përbashkët të përdorur nga individët

Qasja e Vlerësimit të Ndikimit Social (SIA) ndjek procedurën standarde të praktikës ndërkombëtare të vendosur për vlerësimin e ndikimeve sociale: një përshkrim i mjedisit aktual social/social (i marrë si pikënisje), duke rishikuar ndryshimet në atë mjedis social të shkaktuara nga Projekti. , përcaktimin e rëndësisë së këtyre ndikimeve dhe adresimin e masave të përshtatshme zbutëse.

Objektivi i procesit të SIA është të krijojë një situatë ku projekti nuk do të ketë ndikime të mëdha të mbetura (ndikime që do të mbeten pavarësisht aplikimit të masave zbutëse); sidomos ato që janë afatgjatë ose që mbulojnë një sipërfaqe më të madhe. Megjithatë, është e mundur që disa aspekte të kenë ndikime të mbetura, megjithëse të gjitha masat praktike për reduktimin e ndikimeve janë ezauruar.

SIA identifikon ndikimet sociale që rrjedhin nga realizimi i projektit në fazat e tij të ndryshme: faza e parandërtimit, e ndërtimit dhe e funksionimit. Faza e parandërtimit është faza që i paraprin aktiviteteve të ndërtimit dhe përfshin përgatitjen e planeve të nevojshme, procedurat e tenderit, aktivitetet e planifikimit dhe organizimin e projektit. Faza e ndërtimit përfshin përgatitjen e kantierit të ndërtimit dhe vetë aktivitetet e ndërtimit. Faza operative ndjek aktivitetet e ndërmarra në ciklin jetësor të projektit.

Kriteret për vlerësimin e ndikimeve të mundshme sociale të projektit janë dhënë në tabelën e mëposhtme.

Tabela12. Kriteret për Vlerësimin e Ndikimit

Kriteret	Rezultati	Përshkrim
Natyra	Pozitive	Ndikimi që krijon një përmirësim në situatën aktuale ose sjell një ndryshim pozitiv
	Negativ	Ndikimi krijon ndryshime negative në situatën ekzistuese ose fut elemente të padëshiruara në të
Lloji	I menjëhershëm (Direkt)	Ndikimet janë rezultat e ndërveprimi i drejtpërdrejtë (i menjëhershëm) ndërmjet aktivitetit të projektit dhe burimet/marrësit
	Në mënyrë indirekte	Ndikimet që janë rezultat i aktiviteteve joprojektit që ndodhin si rezultat i projektit
	Kumulative	Një produkt i ndikimeve të shumta mjedisore/sociale në një marrës të vetëm ose efekte që rezultojnë si një efekt i kombinuar i projekteve të ndryshme zhvillimi
Zona	Aktivvendin	Efektet e ndikimit janë të kufizuara në 1 km nga zona e projektit
	Lokal	Efektet ndikimi në gjerësi 1-20 km nga zona e projektit
	Rajonale	Efektet me ndikim, 20-50 km nga zona e projektit
	Kombëtare	Efektet me ndikim mbi 50 km nga zona e projektit
Kohëzgjatja	Afatshkurtër	Ndikimet parashikohen të zgjasin për një kohë të shkurtër, zakonisht vetëm gjatë ndërtimit
	Afatmesëm	Ndikimet e parashikuara do të zgjasin një periudhë afatmesme deri në përfundimin e ndërtimit/realizimit të të gjithë pjesës ndërtimore të projektit
	Afatgjatë	Ndikimi dhe efektet e tij do të vazhdojnë ose do të zgjasin gjatë gjithë fazës operationale të projektit
	Në mënyrë të përhershme	Tëndikimi dhe efektet e tij do të vazhdojnë ose do të zgjasin edhe pas ciklit jetësor të projektit

Probabiliteti	me siguri	Tëndikimi do të ndodhë në kushte normale funksionimi
	Ndoshta	Ndikimimund të shfaqet pas njëfarë kohe, në kushte normale funksionimi
	Jogjasa	Ndikimi nuk pritët të ndodhë, por mund të ndodhë në kushte normale funksionimi
Kthyeshmëria	E kthyeshme	Potencialindikimi është herë pas here dhe i kthyeshëm
	E pakthyeshme	Potencialindikimi është i përhershëm dhe i pakthyeshtëm
Madhësia	I papërfillshëm	Aty nuk ka ndryshim të dukshëm në situatën e vlerësuar
	E ulët	Një ndryshim i dukshëm, por i lehtë në gjendjen e vlerësuar
	E mesme	Një ndryshim i dukshëm në gjendjen e vlerësuar, i cili nuk rezulton në një ndryshim thelbësor të përkohshëm ose të përhershëm
	Lartë	Një ndryshim thelbësor në një gjendje të caktuar të vlerësuar që rezulton në një ndryshim të gjatë ose të përhershëm, zakonisht i përhapur në natyrë dhe që kërkon ndërhyrje thelbësore për t'u kthyer në gjendjen origjinale, duke tejkaluar standardet dhe kufizimet kombëtare
Rëndësia	I papërfillshëm	Ndikimi me kuptim të papërfillshëm ekziston kur burimi ose marrësi nuk ndikohet në asnjë mënyrë nga aktiviteti i dhënë, ose efekti i synuar është i padukshëm ose nivelet e sfondit të pandashëm
	I vogël	Ndikim me pak rëndësi, kurefekti ndihet, por madhësia është mjaft e vogël dhe mjaft brenda kufijve të lejuar dhe / ose marrësi është me ndjeshmëri të ulët
	E moderuar	Tëndikimi i një rëndësie të moderuar është brenda kufijve dhe standardeve të lejuara. Theksi i ndikimit të moderuar vihet në shfaqjen se ndikimi është reduktuar në një nivel të kufijve të arsyeshëm të pranueshëm. Kjo nuk do të thotë që ndikimet e moderuara duhet të reduktohen në ato të vogla, por se pasojat e moderuara menaxhohen siç duhet dhe në mënyrë efektive.
	I madh	Ndikimi i një rëndësie të madhe është ai që tejkalon kufijtë dhe standardet e lejueshme, ose një ndikim me rëndësi të madhe ndodh në burime / burime shumë të vlerësuara / të ndjeshme.

Përcaktimirëndësia e ndikimeve mbështetet në një argument të arsyeshëm, një gjykim profesional dhe në shqyrtimin e pikëpamjeve dhe konsideratave të organizatave përkatëse.

Në disa tema, ndikimet e mundshme vlerësohen nga pragjet sasiore dhe shkallëzimi në përcaktimin e rëndësisë. Në përcaktimin e çdo ndikimi në një nga katër kategoritë e rëndësisë, ai lejon që tema të ndryshme të vendosen në të njëjtën shkallë, gjë që lejon krahasimin e drejtpërdrejtë.

Rëndësia konsiderohet sinjë funksion i madhësisë së ndikimit dhe gjasave të tij dukuri. Matrica e rëndësisë përshkruhet në tabelën e mëposhtme.

Tabela13. Matrica për përcaktimin e rëndësisë

RËNDËSIA	PROBABILITETI
----------	---------------

=Madhësi Probabiliteti		Jogjasa	Ndoshta	me siguri
MAGNITUDA	I papërfillshëm	I papërfillshëm	I papërfillshëm	I papërfillshëm
	E ulët	I papërfillshëm	I vogël	I vogël
	E moderuar	I vogël	E moderuar	E moderuar
	I madh	E moderuar	I madh	I madh

Që të gjithëndikimet sociale të konsideruara në këtë studim nuk janë gjithmonë negative, por kanë ndikime të favorshme për komunitetin lokal apo më gjerë dhe për grupet e prekura, krijohet kodimi tjetër me ngjyra për të ndihmuar në identifikimin vizual të ndikimeve që do të shkaktojnë ky projekt.

Tabela14. Kodimi i rëndësisë së ngjyrës

Vlerësim negativ	Vlerësim pozitiv
I papërfillshëm	I papërfillshëm
I vogël	I vogël
E moderuar	E moderuar
I madh	I madh

7.2 IDENTIFIKIMI I NDIKJEVE POTENCIALE MJEDISORE DHE SOCIALE

7.2.1 Ndikimet në mjedis

Ndikimi në bimësi dhe fauna

Faza e ndërtimit

Gjatë fazës së ndërtimit do të ketë ndikim në speciet e florës. Për shkak të natyrës dhe sipërfaqes së punimeve është i nevojshëm pastrimi i disa bimëve që kanë krijuar probleme në strukturat. Për shkak të mungesës së mirëmbajtjes dhe depozitimit të argjilës nga reshjet e shiut, vërehet rritja e bimësisë së ulët ndërmjet gurëve të kalldrimit. Fillimisht boshllëqet e vogla midis gurëve mbushen vetëm me rërë që luan rolin e materialit ndërtimor por edhe nuk lejon rritjen e bimësisë. Me kalimin e kohës shiu sjell argjilën që vit pas viti depozitohet mes gurëve në boshllëqet e krijuara nga rëra e larë. Bimësia fillon të krijojë probleme në sipërfaqen me kalldrëm duke lëvizur gurët dhe deformuar sipërfaqen. Për shkak të kësaj dhe sepse në pjesët kur gurët do të hiqen dhe zëvendësohen sërish humbja e kësaj vegjetacioni është e pashmangshme. Por mund të konsiderohet dhe një ndikim i vogël pasi këto janë bimësi që do të fillojnë të rriten përsëri nëse një kohë të shkurtër.

Projektimi i hapësirave publike konsideron si element kryesor rritjen e sipërfaqeve të gjelbra brenda qendrës historike. Bimët dhe pemët që do të mbillen në këto hapësira publike janë lokale.

Pra, ndikimi në speciet e florës gjatë ndërtimit është i vogël dhe mund të zbutet me mjete teknike për një kohëzgjatje afatshkurtër. Ndikimet në faunë janë më të rëndësishme gjatë ndërtimit, por ato janë të përkohshme dhe specifike për vendndodhjen, prandaj madhësia do të jetë mesatare dhe rëndësia do të jetë e moderuar përpara zbutjes.

Faza operative

Gjatë fazës së funksionimit nuk priten ndikime negative të rëndësishme në bimësinë e zonës.

Ndikimet gjatë fazës operative ka të ngjarë të jenë lokale dhe të vazhdueshme. Prandaj, madhësia konsiderohet të jetë e vogël.

Ndikimet në gjeologji, Gjeomorfologjia dhe Peizazhi

Faza e ndërtimit

Aktivitetet e ndërtimit do të përfshijnë:

- *lëvizjen e mjeteve për transportin e lëndëve të para*
- *ngarkimin dhe shkarkimin e materialeve që do të përdoren si lëndë të para.*

Gjithashtu, mjedisi vizual i krijuar gjatë periudhës së ndërtimit do të ishte i përkohshëm, me një kohëzgjatje afatshkurtër, i kufizuar vetëm në fazën e ndërtimit. Për kohëzgjatjen e ndërtimit,

ndikimet vizuale do të jenë të natyrës negative dhe do të jenë të dukshme brenda kantierit të Projektit.

Megjithatë, përdorimi i makinave të rënda do të jetë shumë i kufizuar dhe transformimi i peizazhit jo i konsiderueshëm pasi nuk ka ndryshime të rëndësishme të propozuara në projekt. Prandaj, madhësia e ndikimit konsiderohet e mesme. Meqenëse nuk ka receptorë vizualë kryesorë të ndjeshëm që do të prekeshin, mjedisi pritës përcaktohet të jetë me ndjeshmëri mesatare. Nisur nga të gjitha sa më sipër, një ndikim i tillë konsiderohet të jetë i një rëndësie të moderuar pa nevojë për zbutje.

Faza operative

Gjatë fazës operative ndikimi në peizazhin e zonës merret në konsideratë në lidhje me rritjen e vizitorëve dhe mbetjeve që mund të krijojnë gjatë lëvizjeve të tyre brenda qendrës historike. Ky ndikim mund të minimizohet me një menaxhim të mirë të mbetjeve nga bashkia. Kështu, madhësia e ndikimit vizual konsiderohet e vogël deri në mesatare.

Ndikimet në Hidrologji dhe Hidrogeologji

Faza e ndërtimit

Gjatë fazës së ndërtimit nuk do të ketë ndikime të rëndësishme në aspektin e ndryshimeve gjeologjike dhe hidrogeologjisë. Punimet që do të kryhen do të jenë ndërhyrje të vogla dhe kryesisht mbi tokë. Projekti nuk përfshin hapjen e prerjeve të konsiderueshme në terren kodrinor ose malor ose hapje tunelesh. Punimet që do të kryhen do të zhvillohen kryesisht mbi tokë dhe do të prekin vetëm shtresën e sipërme të tokës së punueshme.

Nuk do të ketë ndryshime të mundshme në modelet e siltacionit si rezultat i aktiviteteve të ndërtimit. Ndërtimi nuk do të destabilizojë tokat që mund të çojnë në erozionin e tokës gjatë reshjeve të dendura dhe sedimentimit në kanalet kulluese dhe kanalet vaditëse të zonës. Ndikime të tjera të lidhura mund të përfshijnë ngjarje aksidentale (derdhje, rrjedhje dhe lëshime të pakontrolluara) për shkak të pranisë së materialeve të rrezikshme në vend, duke përfshirë karburantin. Kontraktori duhet të sigurohet që të mos ketë derdhje vajrash nga automjetet dhe makineritë e tij. Në rast derdhjesh aksidentale, kontraktori duhet të marrë të gjitha masat emergjente për të pastruar siç duhet vendin e aksidentit dhe mbetjet të ruhen dhe transportohen siç duhet në vende të caktuara. Në çdo rast duhen marrë masa specifike për të siguruar ndotje aksidentale gjatë ndërtimit.

Prandaj, madhësia e ndikimeve konsiderohet të jetë e ulët. Prandaj, rëndësia e ndikimeve konsiderohet të jetë e moderuar përpara zbutjes.

Faza operative

Gjatë fazës operative, ndikimet parashikohen të jenë më pak të rëndësishme. Zona e Projektit, nuk do të ndryshohet destinacioni i përdorimit.

Ndikimis mbi burimet ujore

Faza e ndërtimit

Ndikimet gjatë fazës së ndërtimit (vetëm në raste aksidentale) konsistojnë në:

- Shkarkimet aksidentale të hidrokarbureve nga automjetet e transportit dhe të punës
- Hedhja e pakontrolluar e materialit inerte gjatë punimeve në pishina
- Depozitohet pranë lumenjve dhe rrjedhave të lëndëve të para dhe depozitave të tokës pasi mund të jetë subjekt i erozionit të ujit të shiut dhe lëndët e ngurta arrijnë në trupat ujorë.
- Hidhen në tokë substancat jo të biodegradueshme.
- Grumbuj materialesh-mbeturina të krijuara brenda ose shumë pranë përrenjve.

Sipas projektit, me këto trupa ujorë nuk do të ketë punime kryqëzimi apo kryqëzimesh.

Madhësia e ndikimit konsiderohet të jetë e vogël. Prandaj, ndikimi i Projektit në burimet ujore konsiderohet të jetë i vogël përpara zbutjes.

Faza operative

Ndikimet në burimet ujore gjatë fazës operative të projektit pritet të jenë shumë të vogla nëse marrim masat e duhura. Ndikimet mund të vijnë si rezultat i:

- Derdhje aksidentale e hidrokarbureve/vajit gjatë lëvizjes së makinave
- Shkarkimet e ujërave të zeza dhe mbetjet e ngurta nga kampistët dhe njerëzit që vizitojnë vendet e projektit;
- Derdhje aksidentale të hidrokarbureve nga zona e kampit.

Rritja e sasisë së mbetjeve

Faza e ndërtimit

Zbatimi i projektit do të shoqërohet me gjenerimin e mbetjeve të ngurta (inerte). Mbetjet mund të përbëhen, ndër të tjera, nga copa druri ose prerje metali, materiale të ndryshme plastike, qese letre/çimento, fishekë boje boje dhe tretës, xhami të thyer. Disa nga materialet e mbeturinave si bojëra, çimento, ngjitës dhe tretës pastrimi përmbajnë substanca të rrezikshme, ndërsa disa nga materialet e mbeturinave, duke përfshirë pjesët metalike ose plastike, nuk janë të biodegradueshme dhe mund të kenë efekte afatgjata dhe kumulative në mjedis. Këto ndikojnë në mjedis duke bllokuar sistemet e kullimit dhe në të njëjtën kohë kanë ndikime negative në shëndetin e njeriut. Mbetje të tjera që mund të lindin nga aktivitetet jondërtimore për shkak të pranisë së punëtorëve në kantier dhe këto përfshijnë mbetjet ushqimore,

Hedhja e pahijshme e mbetjeve ndërtimore ose derdhja mund të ketë ndikime afatmesme ose afatgjata në mjedis ose në shëndetin publik. Shkalla e këtij ndikimi do të jetë lokale në zonat ku do të hidhen mbetjet, ose në lagjet pranë. Gjyrotkastra ka një vendgrumbullim mbetjesh inerte. Për këtë arsye, mbetjet inerte të krijuara nga zbatimi i projektit dhe aktivitetet e ndërtimit do të ripërdoren kryesisht dhe/ose do të transportohen dhe dërgohen në një landfill inert të miratuar ligjërisht, siç përcaktohet nga Bashkia e Gjirokastrës si më poshtë:

Në përgjigje të kërkesës tuaj administruar nga Bashkia Gjirokastrë me Nr.3416 Prot, datë 06.04.2021 me anë të së cilës na kërkon miratimin e vendëpozitimit të dherave dhe mbetjeve të dala nga ndërtimi i objektit: "Ndërtimi i Godinës së Parkimit dhe Hapësirave mbështetëse Gjirokastrë", ju sqarojmë se:

Volumi i gërmimeve të dala nga ndërtimi i objektit për rastin që ju kërkon për depozitim është 33.615 m³, sasi kjo e konsiderueshme.

Vëndi i depozitimit do të jetë sheshi i depozitimit të mbetjeve urbane të qytetit.

Nisur nga volumi i madh kërkojmë që sistemimi i mbushjes që do të krijohet në sheshin e depozitimit të mbetjeve urbane të bëhet nën monitorimin e Drejtorisë së Shërbimeve Utilitare, Komunitare.

Faza e funksionimit

Përmirësimi i sistemeve të muzeut pritet të rrisë numrin e vizitorëve të tyre, vendas dhe të huaj. Si rezultat pritet të krijohen mbeturina. Këto mbetje do të jenë kryesisht të karakterit të mbeturinave shtëpiake, pa rrezik. Mbledhja, trajtimi dhe asgjësimi i papërshtatshëm i këtyre mbetjeve mund të shkaktojë rreziqe për shëndetin publik për shkak të ndotjes së mjedisit: ndotje të ajrit, ndotje të ujit dhe infeksione kur njerëzit ose fëmijët kanë nevojë për mbetje. Rreziku potencial nga mbetjet e pakontrolluara është edhe ndotja e brigjeve të lumenjve pasi projekti zbatohet jo shumë larg rrjedhave ujore.

Ndikimi do të jetë afatgjatë dhe mund të zgjasë gjatë gjithë jetëgjatësisë së projektit. Intensiteti i ndikimit është i ulët nëse bashkia dhe komuniteti marrin masat e nevojshme për adresimin e tyre. Ndjeshmëria ndaj receptorëve do të jetë e ulët, duke i dhënë pak ndikim efektiv

Ndikimet në cilësinë e ajrit

Faza e ndërtimit

Gjatë fazës së ndërtimit do të shkaktohen ndikime të përkohshme në cilësinë e ajrit të zonës nën studim. Këto ndikime shkaktohen nga sa vijon:

- Gërmime dhe punime tokësore
- Demontimi i pjesshëm i gurëve me kalldrëm, mureve prej guri ose sipërfaqeve prej betoni
- Transporti i materialeve
- Transporti i personelit, lidhur me fazën e ndërtimit
- Funksionimi i makinerive dhe kantierëve.

Ndotësit e ajrit të emetuar gjatë fazës së ndërtimit mund të klasifikohen në dy kategori. Kategoria e parë lidhet me shkarkimet e pluhurit, si pasojë e punimeve të ndërtimit dhe lëvizjes së automjeteve dhe makinerive. Kategoria e dytë përfshin emetimet e shkaktuara nga funksionimi i motorëve të makinerive, automjeteve të rënda dhe makinave. Emetimet e pluhurit mund të shkaktojnë një problem serioz, veçanërisht kur projekti ndodhet afër zonave të banuara. Megjithatë, për shkak të peizazhit të qytetit nuk është e mundur që makinat e rënda të afrohen pothuajse në të gjitha objektet, krahas muzeut Etnografik. Pra përdorimi i makinave të rënda do të jetë shumë i kufizuar. Në këtë rast nevojiten masat e duhura zbutëse për të minimizuar këto ndikime mjedisore.

Gjatë lëvizjes së automjeteve me naftë, ndotësit më të rëndësishëm të ajrit që emetohen janë: CO₂ nga djegia, CO nga djegia joadekuate, hidrokarburet (HC ose VOC) të cilat krijohen edhe nga djegia joadekuate dhe NO_x që prodhohen në temperatura të larta djegieje. .

Ndotja nga produktet e djegies së motorëve të automjeteve dhe makinerive nuk pritet të jetë e konsiderueshme, më së shumti për shkak të sasive të vogla të emetimeve, të cilat do të prodhohen nga një numër i kufizuar makinerish. Një rritje e vogël pritet në përqendrimet e ndotësve nga rritja e trafikut gjatë ndërtimit të projektit.

Rritja e përqendrimeve të disa ndotësve do të jetë lokale dhe e përkohshme gjatë punimeve të ndërtimit.

Për ta përmbledhur, ndikimet në cilësinë e ajrit gjatë fazës së ndërtimit konsiderohen të jenë lokale, të përkohshme, me përmasa mesatare negative ndikimi dhe me ndjeshmëri mesatare. Ndikimet në ajër mund të minimizohen deri në të vogla me zbatimin e standardeve dhe masave përkatëse të punës që i referohen emetimeve të makinerive dhe automjeteve në kantier.

Faza operative

Gjatë operacionit pritet të ketë një rritje të emetimeve të ndotësve të ajrit të shkaktuar kryesisht nga rritja e numrit të vizitorëve dhe makinave turistike. Rrjedhimisht, në fazën operacionale të projektit, ndikimet në cilësinë e ajrit do të jenë të vogla negative duke marrë parasysh funksionimin e zonave të parkimit përpara mbërritjes në pazarin e Gjirokastrës nga ku turistët

zakonisht ecin drejt zonave, dhe të zbutura më tej nga aplikimi i masave të përshtatshme zbutëse, pjesërisht të kthyeshme dhe afatgjata.

Ndikimet në mjedisin akustik - Dridhjet

Faza e ndërtimit

Zhurma nga aktivitetet e ndërtimit mund të jetë e rëndësishme për një periudhë të kufizuar kohore. Nivelet e zhurmës së shkaktuar nga aktivitetet e ndërtimit (automjetet, pajisjet, makineritë e veglave, etj.) mund të ndryshojnë shumë, në varësi të fazës së ndërtimit dhe detajave specifike që kryhen. Të gjitha pajisjet që lëshojnë zhurmë do të mirëmbahen siç duhet për të minimizuar ndikimin e zhurmës në zonë. Pajisjet që lëshojnë zhurmë do të jenë në përputhje me standardet e zbatueshme të zhurmës së BE-së për pajisje të tilla siç gjenden në Direktivën e BE-së 2000/14/EC të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të datës 8 maj 2000, mbi përafrimin e ligjeve të Shteteve Anëtare, në lidhje me emetimet e zhurmës në mjedis nga pajisjet për përdorim jashtë.

Gjatë fazës së ndërtimit, priten ndikime negative në nivel lokal mesatarisht në zonën ngjitur me zonën e zënë të projektit nën studim. Zhurma e prodhuar gjatë fazës së ndërtimit, do të rrjedh kryesisht nga funksionimin e veglave/pajisjeve/makinerive të ndërtimit. Zhurma mund të bëhet problem në varësi të distancës së zonës së projektit nga marrësi/receptorët, reflektimi i zërit, ekzistenca ose jo e pengesave natyrore dhe artificiale, nga kushtet meteorologjike dhe lloji i sipërfaqes ndërmjet zonës së kantierit dhe marrësit. .

Ndikimet në mjedisin akustik nga ndërtimi i projektit, përgjithësisht karakterizohen si pjesërisht të zbutura, pasi rreth kantierit mund të vendosen barriera të përkohshme të zhurmës lëvizëse.

Ndikimet negative nga emetimi i zhurmës gjatë fazës së ndërtimit do të shkaktohen gjatë ditëve dhe orëve të punës dhe veçanërisht gjatë funksionimit të kombinuar të makinerive. Rritja e niveleve të zhurmës për shkak të punimeve të ndërtimit do të jetë afatshkurtër dhe plotësisht e kthyeshme pas përfundimit të punimeve të ndërtimit. Me masat e duhura zbutëse që duhen marrë, ndikimet e zhurmës mund të reduktohen në një nivel të vogël.

Faza operative

Gjatë fazës së funksionimit të sistemit të muzeve, pritet të ketë një shqetësim të shtuar të zhurmës nga një vizitë në rritje e makinave të vizitorëve. Për rrjedhojë, në fazën operative të projektit, ndikimet në mjedisin e zhurmës do të jenë të vogla negative. Me masat e duhura zbutëse, ndikimet e zhurmës mund të rezultojnë në nivele të vogla negative deri në të parëndësishme.

7.3 NDIKIMET SOCIALE

Për të identifikuar ndikimet sociale në fazën e ndërtimit dhe funksionimit të “Sheshit Cercizi” nevojitet të analizohet ndërlidhja midis statusit aktual të punimeve për Parkimin e Gjirokastrës që është një objekt i lidhur me projektin e sheshit të Cercizit dhe të tij. komponentët.

7.3.1 Punësimi

Faza e ndërtimit

Ndërtimi do të përfitojë nga mundësitë e punësimit të kualifikuar dhe të pakualifikuar. Ky do të ishte një ndikim pozitiv, por afatmesëm dhe i kthyeshëm, që do të zgjaste vetëm gjatë periudhës së ndërtimit. Kudo që është e mundur, njerëzit vendas duhet të merren parasysh për mundësi punësimi në përpjesëtim me nivelin e tyre të aftësive. Duhet të sigurohen standarde të përshtatshme për shëndetin dhe sigurinë në punë për të siguruar që mjedisi i punës është i favorshëm.

Ky ndikim mund të përkufizohet si: pozitiv, i drejtpërdrejtë, lokal, i kthyeshëm afatmesëm, me magnitudë të moderuar dhe rëndësi të moderuar.

Faza operative

Mundësi për hapjen e bizneseve të vogla (p.sh. kafene, akomodim) përgjatë itinerareve.

Ndikimi i përcaktuar si më sipër do të manifestohet gjatë fazës së ndërtimit dhe funksionimit

1. Të ardhurat për furnizuesit dhe kontraktorët e materialeve:

Faza e ndërtimit

Zhvillimi i projektit do të kërkojë punime civile që kërkojnë materiale të tilla si zhavorr, gurë, lëndë druri, materiale çeliku dhe çimento. Ky është një ndikim pozitiv, por afatshkurtër dhe i kthyeshëm. Duke marrë parasysh që puna e ndërtimit do të ishte vendore ose kombëtare dhe disa nga pajisjet mund të blihen ndërkombëtarisht, ky ndikim ka shtrirje hapësinore lokale, kombëtare dhe ndërkombëtare.

Faza operative

Nuk priten ndikime gjatë fazës operative.

7.3.2 Ndikimi në trashëgiminë kulturore

Faza e ndërtimit

Gjatë fazës së ndërtimit, ndikimi i projektit në trashëgiminë kulturore mund të jetë i drejtpërdrejtë ose i tërthortë. Nuk ka ndikime të drejtpërdrejta të mundshme në Trashëgiminë Kulturore gjatë zbatimit të punimeve pasi punimet nuk propozojnë punime të mëdha gjermimi por vetëm ndërhyrje në sipërfaqe.

Ndikimet indirekte përfshijnë:

- Qasje e kufizuar në asetet e trashëgimisë kulturore (të përgjithshme për komunitetin dhe vizitorët)

Faza operative

Nuk priten ndikime gjatë fazës operative

Madhësia konsiderohet e ulët dhe ndjeshmëria e zonës konsiderohet e vogël. Rëndësia e përgjithshme e ndikimeve konsiderohet e vogël, deri në të parëndësishme me zbatimin e duhur të masave zbutëse.

7.3.3 Ndikimet vizuale dhe estetika

Faza e ndërtimit

Aktivitetet e ndërtimit do të kërkojnë përdorimin e materialeve dhe pajisjeve në kantier. Duke qenë se zona e ndërhyrjes është e banuar dhe do të mbetet e hapur për akses për komunitetin/turistët vendas, prania e aktiviteteve dhe materialeve të tilla do të shkaktojë dëmtim të përkohshëm pamor në kantierin e ndërtimit dhe do të ndryshojë përshtypjet vizuale që banorët ishin mësuar gjithashtu. Ky ndikim do të jetë i dukshëm kryesisht në “Sheshin e Cercizit” i cili ka më së shumti frekuentim nga vendasit dhe turistët gjatë gjithë vitit. Megjithatë, duhet të specifikohet se një ndikim i tillë do të jetë afatshkurtër që zgjat vetëm gjatë fazës së ndërtimit.

Intensiteti i ndikimit do të jetë shumë i ulët duke marrë parasysh gjendjen e rrënuar të të gjitha objekteve ekzistuese; prandaj ndjeshmëria ndaj receptorëve do të jetë e ulët, pra do të ketë rëndësi të vogël ndikimi.

Faza operative

Projekti do të ketë një ndikim pozitiv në peizazhin dhe vizualitetin. Zbatimi i projekteve të tjera, si Bypass-i i Gjirokastrës, do të ndihmojë në shmangien e hyrjes së automjeteve në “Sheshin e Cercizit” dhe në qendrën historike dhe në këtë mënyrë bën të mundur përdorimin e kësaj zone si një vend i dedikuar për këmbësorët. Rivitalizimi i sheshit Cercizi do të krijojë një zonë më të gjerë duke rritur dhe përmirësuar dukshmërinë e peizazhit të Gjirokastrës me malet e saj dhe të pjesëve të tjera të qytetit si sheshi përballë “Shtëpisë së Pionierit”.

Si rezultat i rritjes së dukshmërisë së sheshit “Shtëpia e Pionierit” dhe i ndërtimit të aksesit (shkallëve) nga sheshi Cercizi kemi një unifikimin vizual dhe fizik të këtyre dy zonave të ndryshme. Ky është një ndikim pozitiv pasi sheshi “Shtëpia e Pionierit” nuk ishte i dukshëm dhe për këtë arsye nuk konsiderohej si destinacion turistik për këtë qytet. I njëjti impakt pozitiv do të krijohet edhe për sheshin përballë Bashkisë. Efekti do të jetë afatgjatë, i moderuar.

7.3.4 Ndikimi në pronën private dhe pronën e përbashkët

Faza e ndërtimit

“Rivitalizimi i Sheshit Cercizi” do të zbatohet në pronën publike dhe për këtë arsye nuk do të bëhet asnjë shpronësim. Projekti parasheh realizimin e disa veprimeve specifike. Një zëvendësim i tillë do të përfshihet në objektin e kontratës së kontraktorit të punëve civile dhe do të financohet

plotësisht nga projekti dhe nuk do të rezultojë në asnjë humbje të asetëve private. Këto ndërhyrje kanë të bëjnë me përmirësimin e gjendjes për vizitorët dhe vendasit: me kushte që nënkuptojnë akses fizik, akses të shtuar përgjithësisht në informacion për qytetin dhe sigurinë.

Statusi juridik i parcelave që preken nga zbatimi i këtij projekti, provohet nga një shkresë përgjigje e përgatitur nga Bashkia Gjirokastrë, në të cilën thuhet qartë se pasuritë kadastrale që preken kanë status juridik të pronës shtetërore.

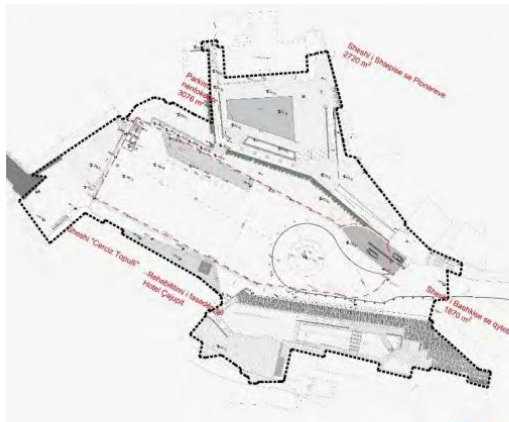
Përkatësisht, dëshmia e këtij fakti është sjellë nga Bashkia e Gjirokastrës si më poshtë:

"Në vijim të procesit të planifikimit dhe hartimit të projektit, ju informojmë për statusin ligjor të pronësisë për sipërfaqet:

- Sheshi i kompletuar Çerçiz Topulli (4900 m²)
- Sheshi përballë Shtëpisë së Pionierit (3100 m²)
- Sheshi ndërmjet Hotel Çajupit dhe Bashkisë (500 m²)

Nga informacioni i marrë nga Agjencia Shtetërore e Kadastrës, Drejtoria Vendore Gjirokastrë për gjendjen juridike të pasurive ku do të vendoset projekti i rivitalizimit të sheshit Çerçiz Topulli dhe ndërtimi i parkingut nëntokësor, si dhe në mbështetje të hartës së ndërhyrjes, rezulton se ky projekt shtrihet në këto asetë:

- 1- Sheshi Çerçiz është në regjistrat e hipotekave me nr Pasurie 8/142 me sipërfaqe prej 6112.8 m² dhe status juridik i pronësisë shtetërore.
- 2- Sheshi ndërmjet Hotel Çajupi dhe Bashkisë Gjirokastrë me Pasuri Nr. 8/137 me sipërfaqe 3100 m² dhe status juridik në pronësi shtetërore.
- 3- Sheshi ndërmjet Hotel Çajupi dhe Bashkisë Gjirokastrë me Pasuri Nr. 8/134 me sipërfaqe 521.5 m² dhe status juridik në pronësi shtetërore."

Extract of cadastral parcels in the study area (source ASIG)

Project area boundary view (designer source)

Ndërhyrjet e parashikuara në këtë projekt nuk kërkojnë marrjen e tokës dhe aseteve përkatëse. Nuk ka humbje të strehimit, nuk ka nevojë për zhvendosje dhe nuk do të ketë asnjë zhvendosje. Në bazë të projektit në dispozicion janë parashikuar ndërhyrje në sheshe dhe për restaurimin e fasadave që janë prona publike. Nuk ka ndërhyrje në pronat private

7.3.5 Aksesueshmëria

Duke iu referuar gjendjes aktuale të punimeve për parkimin e Gjirokastrës, kontraktori ka rrethuar zonën e projektit dhe ka siguruar një pistë të dedikuar për këmbësorë përballë “Hotel Cajupi” për të aksesuar hotelin, Pazarin e Gjirokastrës dhe destinacione të tjera turistike në zonën përreth. Me finalizimin e punimeve për Parkimin e Gjirokastrës pritet të nisin punimet e Sheshit Cercizi.

Ndërhyrja e kërkuar mund të ketë një ndikim të përkohshëm në aksesin e zonave të trashëgimisë kulturore, zonave turistike, hoteleve dhe lehtësive të tjera akomoduese për turistët ose banorët (shtëpi, apartamente etj.).

Hotel Cajupi është e vetmja strukturë akomoduese që ka hyrjen e saj të lidhur drejtpërdrejt me sheshin Cercizi. Për të pasur akses në të, është e nevojshme që gjatë punimeve për sheshin, bazuar në statusin dhe ecurinë e tyre, të sigurohet një pistë e dedikuar aksesit për këmbësorët (turistët dhe banorët).

Zona që lidh rrugën e automjeteve, sheshi “Çerçizi” dhe sheshi “Shtëpia e Pionierit” është aktualisht një rrugë aksesit për hotelet dhe shtëpitë që janë në kufirin e zonës së projektit, duke e bërë kështu një rrugë shumë të frekuentuar, nga turistë dhe banorë. Për këtë arsye duhet të merren masa për lehtësimin e aksesit në këtë rrugë, dhe orientimin në rast se gjatë ndërtimit, kjo rrugë (që është rrugë me shkallë) do të mbyllet përkohësisht.

Ky ndikim mund të përkufizohet si: negativ, i drejtpërdrejtë, lokal, afatshkurtër (do të shfaqet vetëm në fazën e ndërtimit), i kthyesëm, me përmasa mesatare dhe rëndësi të moderuar (ndikimi mund të zbutet dhe menaxhohet).

Faza operative

Pas fazës së ndërtimit, projekti i cili do të lidhet funksionalisht me bizneset në zonën e sheshit. Kjo do të jape dhe mundësinë për të përjetuar peizazhin i cili ofrohet. Ky ndikim mund të përkufizohet si: pozitiv, i drejtpërdrejtë, lokal, afatgjatë

Humbja e zonës së parkimit

Para fillimit të ndërtimit të parkimit nëntokësor, zona kryesore e parkimit pranë qendrës së qytetit dhe pazarit ishte sheshi i Cercizit, i cili shfrytëzohej jo vetëm nga turistët, banorët dhe vendasit, por edhe nga institucionet.

Meqenëse parkimi nëntokësor është në ndërtim e sipër, e vetmja mundësi parkimi për turistët dhe banorët është në të dy anët e rrugës së automjeteve që të çon në shesh dhe në një zonë parkimi që ndodhet poshtë rrugës dhe që përdoret për autobusë turistikë dhe për taksitë të cilat i kanë vendin e dedikuar të caktuar nga komuna.

Një ndikim i tillë negativ është afatshkurtër pasi me përfundimin e punimeve të ndërtimit për parkingun nëntokësor do të rritet numri i vendparkimeve dhe një hapësirë më e madhe për të përballuar frekuentimin e shtuar të zonës.

7.3.6 Shëndeti dhe siguria në punë

Punimet e ndërtimit të sheshit të Cercizit duhet të nisin me finalizimin e punimeve për parkimin nëntokësor. Ky skenar nënkupton që punëtorët për të dy projektet mund të jenë në terren në faza të ndryshme (ndërtim dhe operacion).

Për sa i përket sigurisë në terren për parkimin nëntokësor, në bazë të raportit të fundit të mbikëqyrjes dhe vizitave në terren, janë marrë të gjitha masat për sigurinë e punëtorëve në terren, si dhe trajnimin periodik të tyre. Për më tepër, siç shihet edhe nga fotot aktuale, zona e parkimit ka përfunduar duke përfshirë pjesën e sipërme të saj (që është pjesë e sheshit të Cercizit) dhe tani kontraktori po punon për përfundimin dhe mbylljen e rrethrotullimeve në hyrje të parkimit.

Sipas raportit të mbikëqyrësit, personeli përgjegjës i kontraktorit për sigurimin teknik ka kryer trajnimet e nevojshme për punëtorët për të vazhduar me realizimin e punimeve. Kontraktori ka pajisur fuqinë e tij punëtore dhe stafin teknik të kantierit me pajisjet e nevojshme të sigurisë (këpucë pune, syze sigurie, helmata etj.)

Mbikëqyrësi ka kërkuar zbatimin rigoroz të rregulloreve të sigurisë teknike në kantier. Janë zhvilluar trajnime për mbrojtjen nga pandemia COVID-19 dhe janë marrë masat adekuate sipas udhëzimeve të organeve kompetente publike:

Ruajtja e distancës së nevojshme në një proces pune

Furnizimi me materiale dezinfektuese sipas udhëzimeve të Institutit të Shëndetit Publik dhe OBSH

Furnizimi me material mbrojtës (maska dhe doreza)

Vendosja e posterave informues lidhur me masat mbrojtëse që duhen marrë

Dezinfektimi i hapësirave, mjetit transportues të personelit të punës dhe automjeteve të punës.

Korrik 2022

Aktivitetet e ndërtimit kanë potencialin të paraqesin rreziqe profesionale, disa prej të cilave mund të jenë kërcënuese për jetën, për shembull, rënie fatale nëse punëtorët nuk përdorin shulat e sigurisë kur punojnë në lartësi. Rreziqe të tilla mund të konsiderohen si potenciale dhe për disa nga punimet që do të realizohen në buzë të sheshit Cercizi, duke pasur parasysh lartësinë e tij nga sheshi "Shtëpia e Pionierit" për shkak të ndërtimit të parkingut nëntokësor. Puna me tension të lartë dhe punime të nxehta (saldim) paraqet rrezik për goditje elektrike. Përveç kësaj, këto aktivitete mund të dëmtojnë punëtorët nëse pajisjet mbrojtëse personale nuk sigurohen ose përdoren siç duhet. Lëndimi i shpinës mund të ndodhë nëse punëtorët ngrenë objekte të rënda duke përdorur qëndrim të papërshtatshëm të trupit.

Rreziqe të tjera të mundshme mund të jenë: ndriçimi i pamjaftueshëm gjatë orarit të punës gjatë natës ose niveli i kufizuar i dukshmërisë gjatë stuhive të shiut duke krijuar vështirësi për personelin në drejtimin e pajisjeve të rënda, drejtimin e pajisjeve me sistem të papërshtatshëm frenimi, mungesa e përqendrimit gjatë punës dhe ekspozimi ndaj mbetjeve të rrezikshme si bojëra, çimento, ngjitëse dhe tretës pastrues.

Ky ndikim mund të përkufizohet si: Kohëzgjatja e ndikimit do të jetë afatmesme e cila mund të ndodhë gjatë fazës së ndërtimit dhe operimit. Shtrirja e ndikimit do të jetë lokale. Intensiteti i ndikimit do të jetë mesatar, duke pasur parasysh se disa aksidente mund të jenë të vogla dhe jo kërcënuese për jetën, ndërsa të tjerat mund të jenë të rënda duke çuar në paaftësi të përhershme ose humbje të jetës së punëtorëve të ndërtimit. Ndjeshmëria e receptorit është mesatare, duke rezultuar në një rëndësi të moderuar ndikimi.

Organizimi i sheshit

Udhëzimet e mbrojtjes së punës në kantier përdoren përveç të tjerave, për të siguruar kushte të sigurta në kantier. Ata janë elementët kryesorë të sigurisë në punë në kantier.

Zbatohen rregullat e mëposhtme:

- Respektimi i udhëzimeve të sigurisë në punë nga të gjithë.

- Komunikimi i udhëzimeve të sigurisë në punë përpara

fillimi i punimeve.

- Përditësimi i udhëzimeve të sigurisë në punë do të bëhet për arsye objektive (p.sh. aksidente), me ç'rast ndryshimet do të komunikohen para fillimit të punimeve.

- Aneksimi i udhëzimeve të sigurisë në punë të përcaktuara në kontratë ose të krijuara për arsye të tjera. Zonat e punës duhet të rrethohen me shirita paralajmërues dhe panelet e sinjalit do të vendosen në hyrje brenda perimetrit të kantierit duke treguar:

- Detyrimi për të mbajtur pajisje mbrojtëse personale;

- Duhet të respektohen rregullat për sigurinë dhe shëndetin në punë në ambientet e sheshit;

- Rreziqet e aksidenteve specifike për zonën e punës Lëvizja brenda kantierit: Plani i qarkullimit të këmbësorëve do të hartohet në fillim të punimeve për çdo pikë pune nga mbikëqyrësi në linjën e sigurisë dhe shëndetit në punë, së bashku me përfaqësues të dhe kontraktorit dhe do të përmirësohet gjatë punës me indikacionet e konstruktorëve.

Para fillimit të punës, kontraktori duhet të përgatisë një plan të shëndetit dhe sigurisë në punë.

7.3.7 Shëndeti dhe siguria në komunitet (CHS)

Problemet që lidhen me sjelljen e punëtorëve ndaj mjedisit lokal

Shpesh, nuk ka një pasqyrë të plotë të ndjeshmërisë së zonës së projektit, sepse qasja e saj, pak a shumë, është mekanike pa i kushtuar shumë vëmendje mjedisit njerëzor lokal. Punonjësit e kontraktorëve, nëse nuk vijnë nga popullata lokale, më së shpeshti kanë më pak të kuptuar për nevojat dhe vlerat e popullatës lokale, veçanërisht nëse kanë të bëjnë me lagjet që janë në afërsi të aktiviteteve ndërtimore. Ka raste kur punëtorët janë subjekt i konfliktit midis zhvilluesit dhe komunitetit lokal.

Këto konflikte lindin për shkak të ankthit për humbjen e pronës, rrezikimit të sigurisë së shtëpisë dhe prishjes së paqes së brendshme të popullatës lokale.

Distanca e ngushtë midis shtëpive dhe kantierit, mund të bëhet një burim shqetësimi që mund të sjellë problematika në marrëdhëniet midis kontraktorit dhe banorëve vendas, bizneseve private, pronarëve të pronave apo turistëve. Prania e punëtorëve, personave të panjohur, pranë shtëpive/pronave ka ndikim të madh në frikën e Projektit dhe reagimin nervor të popullatës vendase.

Për këtë arsye mund të konsiderojmë se ndërhyrjet që do të realizohen në sheshin “Cërcizi” dhe “Shtëpia e Pionierit” mund të krijojnë kryesisht konflikte ndërmjet punëtorëve të kontraktorëve dhe pronarëve/punonjësve të bizneseve (dyqane, hotele, restorante, bare), banorë vendasit, turistë etj.

Ky ndikim mund të përkufizohet si: negativ, indirekt, lokal, afatshkurtër (do të shfaqet vetëm në fazën e ndërtimit), me mundësi ndodhi- me gjasë, i kthyeshem, me përmasa të ulëta dhe me rëndësi të ulët (ndikimi mund të zbutet dhe menaxhuar).

Shfaqja e aksidenteve nga transportimi i materialeve

Aksidentet e trafikut janë bërë një nga shkaqet më të rëndësishme të lëndimeve dhe vdekjeve në mesin e anëtarëve të publikut në mbarë botën. Siguria në trafik duhet të promovohet nga i gjithë personeli i projektit gjatë zhvendosjes për në dhe nga vendi i punës, dhe gjatë funksionimit të pajisjeve të projektit në rrugë private ose publike. Parandalimi dhe kontrolli i lëndimeve dhe vdekjeve të lidhura me trafikun duhet të përfshijë miratimin e masave të sigurisë që mbrojnë punëtorët e projektit dhe përdoruesit e rrugës, duke përfshirë ata që janë më të rrezikuar nga aksidentet e trafikut rrugor.

Ky ndikim mund të përkufizohet si: negativ, i drejtpërdrejtë, me karakter lokal, afatmesëm, me pak mundësi ndodhje - me gjasë, i pakthyeshem, me magnitudë të lartë dhe me rëndësi të moderuar (masat zbutëse mund të ndihmojnë pjesërisht në rikuperimin nga ndikimi).

Fluksi i fuqisë punëtore

Kontraktuesi, në bazë të natyrës së punimeve mund të kërkojë fuqi punëtore e cila nuk mund të furnizohet plotësisht në vend për një sërë arsyesh, mes tyre mosdisponueshmëria e punëtorëve dhe mungesa e aftësive dhe kapaciteteve teknike. Në raste të tilla, fuqia punëtore (e plotë ose e pjeseshme) duhet të silltet nga jashtë zonës së projektit.

Migrimi i shpejtë dhe vendosja e punëtorëve dhe ndjekësve në zonën e projektit quhet fluks i fuqisë punëtore dhe mund të ndikojë negativisht në zonat e projektit për sa i përket infrastrukturës publike, strehimit, menaxhimit të qëndrueshem të burimeve dhe dinamikës sociale si konfliktet sociale brenda dhe ndërmjet komuniteteve, rreziku në rritje i përhapjen e sëmundjeve ngjitëse dhe rritjen e shkallës së sjelljeve të paligjshme dhe krimin.

Pasi emërohet një kontraktor, ai vendos të sigurojë fuqinë e nevojshme të punës. Kjo do të thotë se jo të gjitha rreziqet dhe ndikimet specifike mund të vlerësohen plotësisht përpara zbatimit të projektit, dhe të tjera mund të shfaqen ndërsa projekti përparon.

Fluksi i njerëzve mund të sjellë sëmundje ngjitëse në zonën e projektit, duke përfshirë sëmundjet seksualisht të transmetueshme (STD), ose punëtorët që vijnë mund të ekspozohen ndaj sëmundjeve ndaj të cilave ata kanë rezistencë të ulët. Kjo mund të rezultojë në një barrë shtesë për burimet shëndetësore lokale.

Dhuna me bazë gjinore: Punëtorët e ndërtimit janë kryesisht meshkuj më të rinj. Ata që janë larg shtëpisë në punë ndërtimi janë zakonisht të ndarë nga familja e tyre dhe veprojnë jashtë sferës së tyre normale të kontrollit shoqëror. Kjo mund të çojë në sjellje të papërshtatshme dhe kriminale, si ngacmimi seksual i grave dhe vajzave, marrëdhëniet seksuale shfrytëzuese dhe marrëdhëniet seksuale të paligjshme me të mitur nga komuniteti lokal.

Në bazë të gjendjes së punimeve të parkingut nëntokësor, aktualisht në kantier janë 20 punëtorë, numër i cili mund të ndryshojë në varësi të nevojave dhe llojit të punimeve që do të realizohen. Për momentin, e gjithë forca e punës aktualisht në vend është lokale. Pas nënshkrimit të kontratës për punimet e zbatimit të Sheshit Cercizi, kontraktori do të përcaktojë rekrutimin e fuqisë punëtore (për momentin nuk e dimë se kush është kontraktori që do të zbatojë punimet për sheshin Cercizi). Fluksi i fuqisë punëtore, nuk do të ketë ndikim në parkingun nëntokësor, pasi punimet e zbatimit janë drejt fundit.

Shqetësim nga zhurmat dhe dridhjet për shkak të aktiviteteve të ndërtimit

Zhurmat dhe dridhjet do të jenë padyshim problemet kryesore në fazën e ndërtimit. zonat e populluara të prekura drejtpërdrejt do të kontribuojnë ndjeshëm në ankthin e popullatës në këto vendbanime.

Bazuar në natyrën e ndërhyrjeve dhe në zonat ku projekti do të zbatohet, ekziston mundësia e shqetësimit të lidhur me zhurmën në komunitet, si banorët, turistët dhe klientët e bareve, restoranteve dhe hoteleve që ndodhen në kufijtë e zonës së projektit. Një shqetësim i tillë do të ketë një ndikim të madh në periudhën maj-tetor pasi kjo është periudha kryesore për të vizituar Gjirokastrën dhe do të ketë numrin më të madh të turistëve. Ndikimi do të jetë i vogël në sheshin e Bashkisë pasi nuk është zonë shërbimi (pa bare, restorant apo hotele).

Ky ndikim mund të përkufizohet si: negativ, i drejtpërdrejtë, në vend, afatshkurtër (do të shfaqet vetëm në fazën e ndërtimit), me mundësi shfaqjeje - me gjasë, i kthyeshëm, me përmasa mesatare dhe rëndësi të moderuar (ndikimi mund të jetë zbutur dhe menaxhuar).

Aksidentet

Ka vetëm një rrugë automjeti për të hyrë në zonën e projektit që për shkak të punimeve të ndërtimit dhe mungesës së hapësirave për parkim përdoret si për automjete, mjete ndërtimi ashtu edhe për këmbësorë. Për këtë arsye, frekuentimi dhe aktiviteti njerëzor në zonën e projektit dhe zonat pranë është shumë i lartë dhe për këtë arsye do të ketë një rritje të rrezikut të komunitetit për aksidente ose lëndime të lidhura me trafikun.

Kohëzgjatja e ndikimit do të jetë afatshkurtër dhe do të ndodhë vetëm gjatë fazës së ndërtimit. Shtrirja e ndikimit do të jetë lokale ose rajonale në varësi të origjinës së punëtorëve të ndërtimit. Mundësia e shfaqjes së ndikimit është mesatare duke marrë parasysh nivelin zakonisht të ulët të kujdesit të sigurisë rrugore nga drejtuesit e mjeteve dhe këmbësorët në Shqipëri. Ndjeshmëria e receptorëve është e lartë duke qenë se disa aksidente do të çonin në dëmtime të përhershme dhe të tjera humbje jetësh ndërsa intensiteti i ndikimit është i ulët duke pasur parasysh volumin relativisht të lartë të trafikut që vlerëson zonën. Prandaj, rëndësia e ndikimit është e moderuar.

Ky rrezik mund të përkufizohet si: negativ, i drejtpërdrejtë, lokal, afatshkurtër (do të manifestohet në fazën e ndërtimit dhe në fazën operative), me mundësinë e shfaqjes - me gjasë, i pakthyesëm.

7.3.8 Mbrojtja Sociale

Grupet vulnerabël në zonën e projektit mund të përfshijnë: pakicat etnike, të rinjtë, personat me aftësi të kufizuara, të moshuarit. Bazuar në situatën aktuale (zbatimi i punimeve për parkimin nëntokësor), projekti aktual (Sheshi i Cercizit), analiza e ndërhyrjeve, zona, komuniteti dhe natyra e projektit që do të zbatohet, nuk ka ndikime të lidhura konkretisht për grupet vulnerabël dhe nuk ka nevojë për plane specifike veprimi për grupet vulnerabël të identifikuar:

Për sa i përket dhënies së kujdesit dhe ndihmës së nevojshme nga institucionet e kujdesit social dhe shëndetësor, nuk do të ketë vonesa në ofrimin e këtyre shërbimeve gjatë periudhës së ndërtimit për përfituesit e kësaj ndihme.

Grupet e mundshme të identifikuar janë;

- Personat me aftësi të kufizuara
- Të moshuarit

Këto kategori mund të preken nga punimet e ndërtimit në lidhje me vështirësitë në lëvizshmëri dhe aksesueshmëri. Një identifikim më i mirë dhe më i detajuar pritet të bëhet gjatë fazës së ndërtimit përmes takimeve të fokus grupeve dhe dëgjimeve publike.

Matrica e ndikimeve sociale gjatë fazës së ndërtimit

Ndikimi \ Gjendja	Natyra endikim	Lloji indikim	Zona	Kohëzgjatja	Mundësia për t'u shfaqur	Kthyeshmëria	Ndikimima gnitudë	Rëndësia e ndikimit	Zbutjamas at
FAZA E NDËRTIMIT									
Të ardhurat për furnizuesit dhe kontraktorët e materialeve	Pozitive	Direkt	Kombëtare	Afatshkurtër	me siguri	E kthyeshme	E moderuar	E moderuar	jo
Punësimi	Pozitive	Direkt	Lokal	Afatmesëm	me siguri	E kthyeshme	E moderuar	E moderuar	Jo
Ndikimet vizuale dhe estetika	Negativ	Direkt	Në Vend	Afatshkurtër	Ndoshta	E kthyeshme	E ulët	I vogël	po
Ndikimi në pronën private dhe pronën e përbashkët të përdorur nga individët	Negativ	Direkt	Në Vend	Afatshkurtër	Ndoshta	E pakthyeshme	E moderuar	E moderuar	po
Aksesueshmëria	Negativ	Direkt	Lokal	Afatshkurtër	Ndoshta	E kthyeshme	E moderuar	E moderuar	po
Humbja e zonës së parkimit	Negativ	Në mënyrë indirekte	Në Vend	Afatshkurtër	Ndoshta	E kthyeshme	E ulët	I vogël	po
Shëndeti dhe siguria në punë	Negativ	Direkt	Lokal	Afatmesëm	Ndoshta	E kthyeshme	E moderuar	E moderuar	po
Shqetësim nga zhurmat dhe dridhjet për shkak të aktiviteteve të ndërtimit	Negativ	Direkt	Në vend	Afatshkurtër	Ndoshta	E kthyeshme	E moderuar	E moderuar	po
Problemet që lidhen me sjelljen e punëtorëve ndaj mjedisit lokal	Negativ	Në mënyrë indirekte	Në vend	Afatshkurtër	Ndoshta	E kthyeshme	E ulët	I vogël	po
Sëmundjet e transmetueshme dhe të transmetueshme	Negativ	Direkt	Vendore/Kombëtare	Afatgjatë	Ndoshta	E kthyeshme	E moderuar	E moderuar	po
Aksident	Negativ	Direkt	Lokal	Afatmesëm	Ndoshta	E pakthyeshme	Lartë	E moderuar	po
Trashegimi kulturore	Negativ	Në mënyrë	Lokal	Afatshkurtër	Ndoshta	E pakthyeshme	I vogël	I vogël	po

		indirekte		r					
Dhuna me bazë gjinore	Negativ	Direkt	Lokal	Afatshkurtë r	Ndoshta	E pakthyeshme	E moderuar	E moderuar	po
Njerëz të cenushtëm	Negativ	Direkt	Lokal	Afatshkurtë r	Ndoshta	E pakthyeshme	E ulët	I vogël	po

8 Masat Zbutëse

8.1 MASAT ZBËSUESE PËR NDIKIMET NË MJEDIS

8.1.1 Masat zbutëse për ndikimet në florë, faunë dhe habitate

Faza e ndërtimit

Prezenca e disa llojeve bimore u vu re gjatë studimit bazë. Një sërë masash do të përfshihen në Projekt për të zbutur ndikimet që rrjedhin nga aktivitetet e projektit në mjedisin përreth:

- Zhvilloni një studim para ndërtimit përpara fillimit të punimeve të ndërtimit
- Pastrimi i bimësisë duhet të kufizohet në zonat ku është absolutisht e nevojshme;
- Përcaktoni qartë zonat e punës për punëtorët e ndërtimit për të siguruar që ndërprerja e vegjetacionit të mos ndodhë jashtë zonave të përcaktuara;

Faza operative

Gjatë fazës operative, punimet e mirëmbajtjes duhet të pasojnë si masa zbutëse për mbrojtjen e florës dhe faunës së ndjeshme. Këto masa pritet të sigurojnë cilësinë e mjedisit rrethues dhe të minimizojnë ndikimin në bimësi dhe habitatet gjatë Fazës operative të projektit.

Pas ndërtimit, rehabilitoni dhe ribimoni zonat e trazuara në masën që kjo të jetë e mundur. Me zbatimin e masave zbutëse, madhësia e ndikimit të mbetur do të bëhet e vogël dhe ndikimi i mbetur në biodiversitet do të reduktohet në një rëndësi të vogël gjatë operimit.

8.1.2 Masat zbutëse për ndikimet në gjeomorfologji – peizazh

Faza e ndërtimit

Ndikimi në peizazhin e zonës së projektit gjatë fazës së ndërtimit do të jetë i përkohshëm, ndërsa transformimi mjedisor do të shkaktohet nga elementët e ndërtimit dhe lëvizja e mjeteve të rënda të transportit dhe fuqisë punëtore. Për të minimizuar këtë ndikim, rekomandohet që:

- Transportoni sa më shumë materiale gjatë orëve të natës për të përsheptuar kohën e ndërtimit;
- Faza e ndërtimit duhet të kufizohet sa më afër që të jetë e mundur për të minimizuar ndikimet në zonën e projektit;
- Marrja e masave paraprake për heqjen e materialeve drusore, shpëtimin e sipërfaqes së tokës dhe kontrollin e erozionit;
- Për të shmangur efektet e pafavorshme morfologjike, zona e nevojshme e banimit duhet të ruhet gjatë fazës së ndërtimit.

Duhet të realizohen punimet e plantacioneve dhe stabilizimit, të cilat duhet të konfigurohen me pjerrësi dhe tarraca të përshtatshme. Studimi i restaurimit të peizazhit dhe i plantacioneve duhet të përfshijë zonat e shesheve të ndërtimit, sipërfaqet e mundshme të depozitimit dhe guoret.

Faza operative

Gjatë fazës operative, për të zbutur ndikimin e ndryshimit të peizazhit, rekomandohet të merren masat e mëposhtme:

Zhvillimi i një plani rehabilitimi dhe zbatimi i tij gjatë viteve, për të mbjellë pemë vendase dhe lloje të tjera të vegjetacionit vendas, aty ku është e mundur, në mënyrë që të përmirësohet peizazhi përreth dhe të minimizohen ndikimet vizuale;

Nuk kërkohet zbutje e mëtejshme.

8.1.3 Masat zbutëse për ndikimet në gjeologji dhe tokë

Faza e ndërtimit

Ndikimet negative në erozionin e tokës do të zbuten nga rregullimi i duhur i peizazhit, rimbjellja ose ripyllëzimi dhe masat specifike të kontrollit të erozionit. Menaxhimi i duhur i tokës (ndarja e sipërme dhe nëntoka etj.) gjatë zhveshjes së dheut do të sigurojë arritjen e standardeve të duhura të restaurimit. Praktikrat e duhura të menaxhimit të mbetjeve duke përfshirë materialet e rrezikshme dhe masat parandaluese të ndotjes do të shmangin dhe minimizojnë ndotjen e tokës. Për fazën e ndërtimit, masat zbutëse që duhen marrë janë:

- Zbatimi i praktikave të mira të punës mjedisore;
- Ndiqni udhëzimet dhe kërkesat adekuate ndërkombëtare, zhvilloni dhe ndiqni një Plan të Përgatitjes dhe Reagimit ndaj Emergjencave (EPRP), i cili përfshin procedurat për pastrimin dhe dekontaminimin e tokës nga çdo rast i derdhjes së naftës, karburantit ose kimikateve, etj.;
- Zbatimi i planit të menaxhimit të mbetjeve (si pjesë e PMMS) për të siguruar që mbetjet trajtohen dhe asgjësohen në mënyrë korrekte në mënyrë që ndotja e tokës të minimizohet;
- Uji sipërfaqësor i kantierëve të punës duhet të grumbullohet në kanalet kulluese;
- Duhet pasur kujdes për kanalet kulluese në parkingje;
- Rehabilitimi dhe ri-bimësia e zonave të pastruara pranë zonës së Projektit, e cila do të përfshijë ri-bimësinë e tokave të zhveshura përpara sezonit të ardhshëm të lagësht; Një studim i veçantë konsiderohet i nevojshëm për të verifikuar rreziqet e tilla të mundshme të erozionit ose rrëshqitjes së dheut dhe duhet të kryhet, përpara mbylljes së parë të rezervuarit.

Me zbatimin e masave zbutëse të listuara më sipër, ndikimet në tokë dhe gjeologji, përmasat e ndikimit do të reduktohen nga të vogla në të neglizhueshme. Ndjeshmëria e receptorit mbetet e mesme, dhe për këtë arsye ndikimi i mbetur do të mbetet i neglizhueshëm.

Faza operative

Gjatë funksionimit të projektit, kontraktori përgjegjës për operimin, duhet të monitorojë zhvillimin e vendbanimeve dhe qëndrueshmërinë e përgjithshme të formacioneve gjeologjike që preken nga projekti, apo argjinaturave me theks në pjerrësitë e larta. Aty ku ndodhin ndryshime të rëndësishme do të zbatohen masat e duhura zbutëse.

Gjatë fazës operative do të zbatohen masat e mëposhtme:

- Uji sipërfaqësor i shiut duhet të transmetohet në kanalet e kullimit.
- Do të monitorohet qëndrueshmëria e shpateve të argjinaturave dhe prerjeve dhe nëse është e nevojshme do të zbatohen veprime korigjuese.

Pas zbatimit të masave zbutëse të përshkruara më sipër, parashikohet që madhësia e ndikimit të reduktohet nga e vogël në e papërfillshme. Prandaj, rëndësia e përgjithshme e mbetur e ndikimit do të bëhet e papërfillshme.

8.1.4 Masat zbutëse për ndikimet në cilësinë e ajrit

Faza e ndërtimit

Gjatë fazës së ndërtimit duhet të zbatohen masat e mëposhtme për të minimizuar përkeqësimin e cilësisë së ajrit të zonës:

- Mirëmbajtja e shpeshtë dhe periodike e të gjitha makinerive të ndërtimit nga personel i specializuar
- Lagja sistematike e agregateve me sisteme fikse ose të transportueshme sidomos gjatë stinës së thatë.
- Kufiri i shpejtësisë prej 20 km/orë. do të zbatohet në kantierin e ndërtimit/rrugën hyrëse;
- Ndalimi i parkimit të përhershëm të mjeteve të kantierit në vende jashtë kantierit.
- Përdorimi, për aq sa është e mundur, i materialeve inerte të prodhuara nga gjermimet, për të shmangur transportimin e agregateve nga pikat e largëta.
- Përgatitja e planifikimit të projektit në mënyrë që materialet e tokës nga gjermimet të merren brenda një periudhe sa më të shkurtër kohore në pozicionet e argjinaturave.
- Sasitë e magazinuara të materialeve inerte për nevojat e projektit duhet të kufizohen në të nevojshme dhe ku është e mundur të mbulohen
- Të gjitha materialet me potencial për të çuar në emetimin e pluhurit do të transportohen në kamionë me fletë;
- Funksionimi i makinerive që punojnë në zonë duhet të bëhet me manipulime të kujdesshme, në mënyrë që të kufizohen emetimet e pluhurit.
- Lëvizja e kamionëve të rëndë nëpër vendbanime gjatë orëve të pushimit publik duhet të ndalohet.

- ❑ Në rast gërmimesh të zgjatura gjatë periudhës së thatë të vitit, materialet e tokës së pari duhet të lagen aty ku është e mundur, për të minimizuar pluhurin e emetuar.
- ❑ Zonat e kantierit duhet të shtrohen me material zhavorri për kufizimin e shkarkimeve të pluhurit.

Për të përmbledhur, për minimizimin e emetimeve të pluhurit, propozohet lagja e shpeshtë e grumbujve të materialeve të tokës dhe zonave të lëvizjes së kamionëve dhe mbulimi i karrocës së kamionëve që transportojnë materiale dheu, rërë etj. Për minimizimin e ndotësve të ajrit. prodhimi, propozohet mirëmbajtja e duhur e makinerive dhe mjeteve të kantierit.

Lëvizja e kamionëve që transportojnë agregate duhet të lejohet vetëm nëse kamionët janë të mbuluar. Duhet theksuar se ulja e shpejtësisë së automjeteve (sidomos në rrugët e paasfaltuara) kontribuon në uljen e pluhurit të emetuar. Në mënyrë indikative duhet përmendur se reduktimi me 20% i shpejtësisë prej 70 km/h respektivisht redukton emetimet e pluhurit me 20%. Në tabelën e mëposhtme janë paraqitur emetimet statistikore në atmosferë dhe janë paraqitur masat për minimizimin e këtij emetimi.

Tabela15. Emetimet statistikore në atmosferë dhe masat për të minimizuar këtë emetim

Burimi	Emisioni	Masat zbutëse
Lëvizjet e transportit të lëndëve të para dhe mjeteve të mbetjeve	LGP (grimcat totale)	Lëvizja e mjeteve vetëm në rrugët ekzistuese
	PM10	Të lagësh rrugët e vendit të punës për të minimizuar rritjen e grimcave në atmosferë.
	Gazrat nga lëvizja e automjeteve	Kontroli periodik i gjendjes teknike të automjeteve
Veprimtaria e ndërtimit:	CO, SO ₂ , NO _x	Shmangni lëvizjen në orët e pikut të trafikut
	LGP (grimcat totale)	Kontroli periodik i gjendjes teknike të automjeteve
	• Gërmimet	
	• Ngarkimi/shkarkimi	Të lagësh rrugët e vendit të punës për të minimizuar rritjen e grimcave në atmosferë.
	• Mbushje	Lëvizja e mjeteve vetëm në rrugët ekzistuese.
• Depozitimi i agregateve	CO, SO ₂ , NO _x	
• Toka lëviz etj.		

Faza operative

Gjatë fazës operative ndikimi në cilësinë e ajrit është vetëm nga rritja e lëvizjes së makinave nga zhvillimi i turizmit. Masat zbutëse për ndikimet në cilësinë e ajrit janë:

- ❑ Shpejtësia e automjetit nuk duhet të kalojë 40 km/h përgjatë rrugëve me pluhur ose 20 km/h kur përshkon zona të pakonsoliduara dhe pa bimësi.

- Një plan i detajuar i menaxhimit të zonës me vizitorët maksimalë që mund të strehojë siti i nevojshëm për zhvillim.
- Pas zbutjes, rëndësia e ndikimit të mbetur klasifikohet si negative e vogël.

8.1.5 Masat zbutëse për ndikimet në burimet ujore

Faza e ndërtimit

Gjatë fazës së ndërtimit, masat zbutëse që duhen marrë për të shmangur ndikimin në trupat ujorë janë:

- Lëndët e para dhe depozitat e tokës nuk duhet të depozitohen pranë lumenjve dhe përrenjve pasi mund të jenë subjekt i erozionit të ujit të shiut dhe lëndët e ngurta arrijnë në trupat ujorë;
- Kontrolli periodik i kantierëve të punës për rrjedhje aksidentale të hidrokarbureve nga automjetet e punës.
- Kontrolli periodik i mjeteve të transportit dhe punës për gjendjen teknike të tij.
- Nuk do të lejohet larja e makinerive dhe automjeteve në një distancë më të vogël se 50 m nga përroi më i afërt;
- Larja e rrotave të kamionëve dhe heqja e baltës para daljes së kamionëve nga kantieret duhet të zbatohet, me grumbullimin dhe asgjësimin e duhur të ujërave (instalimi i një kanali irlandez në hyrje - dalje të kantierit dhe grumbullimi i llumi i prodhuar);
- Gjatë ndërtimit (dhe funksionimit) të projektit duhet të sigurohet rrjedha e qetë e ujërave sipërfaqësore (lumenj, përrenj, etj.), me ndërtimin e punimeve të nevojshme teknike, pas përpunimit të një studimi hidraulik dhe duke konsideruar një rikthim të përmbytjeve. një periudhë prej të paktën 50 vjetësh;
- Projektimi i punimeve kulluese në zonën e parkimit duhet të bëhet për të siguruar kullimin e plotë dhe për të shmangur dukuritë e ndenjjes së ujit në korridor (për shkak të shiut).

Faza operative

Gjatë fazës operative masat parandaluese dhe zbutëse që duhen marrë janë si më poshtë:

- Në rastin e rrjedhjes së hidrokarbureve duhet të merren masa të menjëhershme për të ndaluar rrjedhjen, riparimin dhe pastrimin e sipërfaqes së kontaminuar;
- Është i nevojshëm mirëmbajtja e rregullt e punimeve teknike, për kullimin e rrjedhës së projektimit të tyre. Mirëmbajtja periodike e punimeve teknike duhet të përfshijë heqjen e mbeturinave, mbeturinave dhe prerjen e dëmtuesve. Mirëmbajtja jo periodike do të përfshijë ekzaminimin për erozion, sedimentim, pengim apo edhe rastin e dështimit teknik.

- Ndotja e ujërave të përrrenjve duhet të shmanget me përdorimin e pakontrolluar të pesticideve dhe plehrave në zonat e plantacioneve.
- Ujërat e ndotura nga zona e projektit do të zbrazen në stacione dhe prej andej do të drejtohen së bashku me ujërat e zeza të stacioneve, në sistemet e ujërave të zeza apo gropa.

Pas zbutjes, rëndësia e ndikimit të mbetur klasifikohet si e papërfillshme.

8.1.6 Masat zbutëse për ndikimet në mjedisin akustik

Faza e ndërtimit

Masat për reduktimin e zhurmës gjatë ndërtimit mund të përmbliken në uljen e zhurmës së makinerive duke përdorur modele të reja, në të cilat parashikohet reduktimi i zhurmës së lëshuar etj. Mjetet e transportit dhe të punës duhet të kontrollohen për gjendjen teknike dhe të jenë të pajisura me kontroll teknik. certifikatë.

- Puna pranë zonave me biodiversitet të konsiderueshëm dhe popullsi me densitet të lartë duhet të bëhet vetëm gjatë orëve të ditës.
- Duhet të kryhen matje të vazhdueshme të nivelit të zhurmës së emetuar nga aktiviteti ndërtimor duke u siguruar që të mos tejkalohen vlerat kufi në rregulloren nr. 8, datë 27.11.2007 "Për nivelet kufitare të zhurmës në mjedise të caktuara.

Faza operative

Sipas projektit të projektit, niveli i integruar i presionit akustik, duhet të jetë sa më i ulët që të jetë e mundur.

Për këtë kontraktori do të bëjë tregues informacioni si buletinet për vizitorët etj., për t'i informuar ata për zonat e ndjeshme dhe problematike. Pas zbutjes, rëndësia e ndikimit të mbetur klasifikohet si negative e vogël.

8.1.7 Masat zbutëse për Mbetjet

Faza e ndërtimit

Masat për të minimizuar prodhimin e mbetjeve në kantier nga aktivitetet e ndërtimit si dhe nga punëtorët në kantier. Gjatë ndërtimit, pjesa më e madhe e mbetjeve inerte dhe gërmimit të tokës do të ripërdoren për qëllimin e zbatimit të projektit sa më shumë që të jetë e mundur.

Faza operative

Sipas projektit të projektit, kosha mbeturinash do të vendosen në zonat e projektit për të menaxhuar siç duhet mbetjet e krijuara nga popullsia lokale si dhe aktivitetet e përditshme turistike.

8.2 MASAT ZBUTËSUESE PËR NDIKIMET SOCIALE

8.2.1 Masat zbutëse për ndikimet vizuale dhe estetike

Ndikimet vizuale dhe estetike janë të përkohshme dhe janë të lidhura me fazën e ndërtimit dhe fazën e funksionimit.

Faza e ndërtimit

Gjatë kësaj faze do të ketë përdorim të konsiderueshëm të makinerive, materialeve të ndërtimit dhe krijimit të mbetjeve të ndërtimit në zonën e projektit pranë strukturave akomoduese, restoranteve, shtëpive dhe institucioneve. Gjithashtu, zona e projektit do të jetë e rrethuar duke penguar pamjen.

Projekti do të synojë t'i japë përparësi përdorimit të rrugëve ekzistuese të aksesit dhe konsiderohet se do të ketë ndikim minimal, nëse ka, shtesë vizuale ose peizazhore. Gjatë ndërtimit do të nevojitet ndriçim i përkohshëm.

Zona e projektit duhet të monitorohet vazhdimisht për të ruajtur estetikën vizuale të vendit të projektit.

Faza operative

Gjatë kësaj faze duhet të ndërmerren veprime për pastrimin e vendit të projektit. Kontraktori duhet të heqë të gjitha strukturat e përkohshme të ndërtuara, të nevojshme për realizimin e punimeve të ndërtimit, si dhe të heqë të gjithë mbetjet e ndërtimit të krijuara gjatë fazës së ndërtimit.

8.2.2 Masat zbutëse për ndikimet në trashëgiminë kulturore

Faza e ndërtimit

Një Plan Menaxhimi i Trashëgimisë Kulturore është krijuar në një përpjekje për të minimizuar ndikimin në trashëgiminë unike kulturore të zonës nga aktivitetet e Projektit,

Për të zbutur ndikimin e mundshëm në trashëgiminë kulturore do të merren masat e mëposhtme:

1. Regjistrimi i vendndodhjes dhe hartëzimi i vendeve brenda zonave të shqetësimit duhet të kryhet si pjesë e sondazheve para ndërtimit:

- Kërkohen anketa plotësuese për të sqaruar vendndodhjet e regjistruara të vendndodhjes.
- Konfirmohet përcaktimi i vendndodhjeve të disa objekteve të vogla të përhershme, rrugëve hyrëse, vendeve të ruajtjes së pajisjeve dhe materialeve

2. Programet e menaxhimit: Plani i menaxhimit të trashëgimisë kulturore do të parashikojë:

- Menaxhimi i objekteve të trashëgimisë kulturore brenda zonës së projektit dhe dokumentimi dhe ruajtja e materialeve të shpëtuara.
- Masat do të përfshijnë procedura për rritjen e ndërgjegjësimit kulturor dhe vendosjen e standardeve të sjelljes për personelin e projektit për të parandaluar blerjen, keqpërdorimin dhe eksportin e paligjshëm të trashëgimisë kulturore.

3. Në dokumentet e ofertës duhet të specifikohet qartë se shoqëria që do të zbatojë projektin duhet të ketë përvojën dhe të gjitha licencat e nevojshme për ndërhyrje në zonat historike dhe monumentet e kulturës.

4. Kontraktori të organizojë trajnimin e procedurës së Shanseve për Menaxherët e kantierit të Ndërtimit dhe personelin tjetër të nivelit më të ulët të cilët do të organizojnë dhe menaxhojnë një pjesë të punimeve (civile).

Megjithëse ka mundësi të kufizuara për të patur ndonjë gjetje gjatë gërmimeve dhe aktiviteteve të tjera të punimeve tokësore, duke marrë parasysh madhësinë dhe llojin e punimeve të ndërtimit, një Plan Menaxhimi i Trashëgimisë Kulturore është zhvilluar për të adresuar këto çështje.

8.2.3 Masat zbutëse për ndikimet në Aksesueshmëri

Të merren masa për lehtësimin dhe orientimin e aksesit në Hotel Cajupi, Çarshi dhe objektet e tjera akomoduese. Gjatë ndërhyrjeve në sheshin "Shtëpia e Pionierit" do të mbyllet përkohësisht një rrugë me shkallë që të çon në shesh dhe është rrugë hyrëse për në shtëpi dhe hotele.

Faza e ndërtimit

Duhet të vendoset sinjalistika (duke zëvendësuar tabelat informative ekzistuese), për të orientuar turistët se si të aksesojnë pazarin, sheshet e tjera dhe ambientet e akomodimit. Në rast të mbylljes së përkohshme të rrugës së shkallëve që të çojnë në "Shtëpia e Pionierit" duhet të vendoset sinjalistika për të ridrejtuar dhe treguar turistëve dhe banorëve se si të aksesojnë strukturën e akomodimit duke përdorur rrugët alternative. Alternativa më e mirë është rruga që të çon drejt sheshit të Cercizit dhe më pas kthimi djathtas nëpër rrugicat.

Duhet të krijohet publikimi i planit të menaxhimit të trafikut në të gjithë qytetin, në lidhje me projektin. (aksesueshmëria e vendndodhjes/kështjellës/carshi, skema e trafikut të lidhur me projektin në të gjithë qytetin, vendndodhja e parkimit zëvendësues të përkohshëm për vizitorët, shtigjet e aksesueshmërisë së këmbësorëve dhe çështje të tjera relevante)

Tabela ekzistuese e informacionit që të çon në Hotel Kastro dhe "Shtëpia e Pionierit"

Duhet të vendosen tabela informative që përmbajnë informacion në lidhje me rrugët dhe shtigjet alternative të aksesit, periudhën e mbylljes së rrugëve hyrëse dhe orarin e lëvizshmërisë

Qasja në sheshin Cercizi duhet të jetë gjithmonë e disponueshme pasi është e vetmja rrugë hyrëse për “Hotel Cajupi”, Bashkinë dhe institucionet përreth tij. (aksesueshmëria e vendndodhjes/kështjellës/carshi, skema e trafikut të lidhur me projektin në të gjithë qytetin, vendndodhja e parkimit zëvendësues të përkohshëm për vizitorët, shtigjet e aksesit për këmbësorët dhe të tjera të rëndësishme

Faza operative

Gjatë fazës së funksionimit nuk do të ketë ndikim negativ në aksesin në vendet turistike, bizneset private, institucionet publike apo pronat e tjera private. Do të kemi një përmirësim të aksesueshmërisë në sheshin Cercizi dhe veçanërisht në sheshin “Shtëpia e Pionierit”, i cili do të jetë lehtësisht i aksesueshëm nga personat me aftësi të kufizuara.

8.2.4 Masat zbutëse për humbjen e zonës së parkimit

Duke iu referuar gjendjes aktuale të punimeve për parkimin nëntokësor, Bashkia duhet të vendosë tabela informuese dhe shenja të verdha përkohësisht për të përcaktuar vendet e parkimit të taksive, në mënyrë që të ketë vende të qarta për taksitë dhe autobusët turistikë. Bashkia duhet të përcaktojë edhe numrin në dispozicion për vendet e taksive.

Në rast se është e nevojshme, Bashkia mund të caktojë vende të tjera parkimi në zona të ndryshme përveç atij të caktuar aktual.

Informacioni në lidhje me vendet e taksive duhet të bëhet nëpërmjet vendosjes së tabelave informative të dukshme në rrugën kryesore përpara se të mbërrijë në vendin e caktuar dhe duhet të përmbajë orientime shumë të qarta në lidhje me orientimin e lëvizshmërisë dhe mënyrën e hyrjes në zonë. Duhet të krijohet një Plan më i mirë i Menaxhimit të Trafikut dhe Parkingjeve, deri në funksionalizimin e parkimit nëntokësor, bazuar në përvojën e mëparshme të zbatimit të punimeve për parkimin nëntokësor.

Faza operative

Me përfundimin e punimeve sheshi dhe parkingu pritet të funksionojnë plotësisht dhe në këtë mënyrë të përmirësohet disponueshmëria e zonës së parkimit për të përballuar fluksin e turistëve dhe banorëve që përdorin atë pjesë të qytetit.

8.2.5 Masat zbutëse për fluksin e fuqisë punëtore

Këto masa lehtësuese do të zbatohen në rast se kontraktori i caktuar për realizimin e punimeve për ndërtimin e tre shesheve nuk do të angazhojë fuqinë punëtore vendase por do të angazhojë punëtorë nga zona të tjera për punime specifike. Megjithatë, ne sugjerojmë që të promovohet angazhimi i fuqisë punëtore vendore pasi ka një numër të madh projektesh që po zbatohen në këtë fushë.

Masat zbutëse që mund të zbatohen për dhunën gjinore:

- Trajnim i përsëritur dhe ndërgjegjësimi për fuqinë punëtore për të përmbajtur sjelljen e papranueshme ndaj anëtarëve të komunitetit lokal, veçanërisht grave;

- Informimi i punëtorëve për ligjet kombëtare që e bëjnë ngacmimin seksual dhe dhunën me bazë gjinore një vepër të dënueshme që ndiqet penalisht;
- Prezantimi i një Kodi të Sjelljes së Punëtorëve si pjesë e kontratës së punës dhe duke përfshirë sanksionet për mospërputhje
- Kontraktorët që miratojnë një politikë për të bashkëpunuar me agjencitë e zbatimit të ligjit në hetimin e ankesave për dhunën me bazë gjinore.

Masat zbutëse që mund të zbatohen janë për sëmundjet ngjitëse dhe të transmetueshme:

- Objektet e testimit falas
- Monitorimi i të dhënave shëndetësore të popullatës lokale, veçanërisht për sëmundjet e transmetueshme
- Fushata për sensibilizimin e komunitetit
- Rritja e ndërgjegjësimit për ndikimet në shëndetin publik nga fluksi i fuqisë punëtore.

Si rezultat i pranisë së punëtorëve gjatë periudhës së mirëmbajtjes, masa të tilla mund të zbatohen edhe në fazën operative

8.2.6 Masat zbutëse për ndikimet në shëndetin dhe sigurinë në punë

Në bazë të raporteve të fundit të mbikëqyrjes dhe vizitave në terren, lidhur me ndërtimin e parkingut nëntokësor, kontraktori ka zbatuar masa konkrete në lidhje me shëndetin dhe sigurinë në punë. HSE është i pranishëm në vend në mënyrë periodike. Megjithatë, duhet të merret parasysh mundësia e fillimit të zbatimit të punimeve të Sheshit Cercizi gjatë punimeve të finalizimit të parkimit nëntokësor. Në një skenar të tillë duhet të merren masa alternative për shëndetin dhe sigurinë në punë për fuqinë punëtore të dy kontraktorëve që operojnë në kantier. Me fillimin e punimeve për sheshin e Cercizit zona duhet të rrethohet në mënyrë që të ketë pamje të qartë të dy vendeve.

Duhet të vendosen tabela parandaluese me informacion në lidhje me lartësinë e zonës dhe rreziqet që lidhen me të. Kontraktori duhet të vendosë rrufe gjatë natës për të parandaluar aksidentet e mundshme.

Kontraktori i Parkimit Nëntokësor duhet të vazhdojë me zbatimin e Planit të Menaxhimit të Shëndetit dhe Sigurisë në Punë

Faza e ndërtimit

Kontraktori do të krijojë Planin e Menaxhimit të Shëndetit dhe Sigurisë në Punë. Masat e shëndetit dhe sigurisë në punë do të jenë në përputhje me "Udhëzimet e përgjithshme të EHS: Ndërtimi dhe Çmontimi"³.

Për të shmangur sforcimet e tepërta dhe lëndimet dhe sëmundjet ergonomike duhen marrë masat e mëposhtme:

³<https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/29f5137d-6e17-4660-b1f9-02bf561935e5/Final%2B-%2BGeneral%2BEHS%2BGuidelines.pdf?MOD=AJPERES&CVID=jOWim3p>

- Trajnimi i punëtorëve në teknikat e ngritjes dhe trajtimit të materialeve në projektet e ndërtimit dhe dekomisionimit,
- Planifikimi i paraqitjes së vendit të punës për të minimizuar nevojën për transferim manual të ngarkesave të rënda
- Zbatimi i kontrolleve administrative në proceset e punës, të tilla si rotacionet e punës dhe pushimet ose pushimet

Masat zbutëse për të shmangur rrëshqitjet dhe rëniet në të njëjtën lartësi të lidhura me materialet e lira të ndërtimit, derdhjet e lëngjeve dhe përdorimin e pakontrolluar të litarëve elektrikë dhe litarëve në tokë, përfshijnë:

- Zbatimi i praktikave të mira të mbajtjes së shtëpisë, të tilla si klasifikimi dhe vendosja e materialeve të lira të ndërtimit ose mbeturinave të prishjes në zona të vendosura larg shtigjeve për këmbësorë
- Pastroni rregullisht mbeturinat e tepërta të mbeturinave dhe derdhjet e lëngjeve
- Vendosja e kablove dhe litarëve elektrikë në hapësirat e përbashkëta dhe korridoret e shënuara
- Përdorimi i këpucëve që pengojnë rrëshqitjen

Udhëzimet e Shqipërisë kërkojnë që punëtorët e ekspozuar ndaj një niveli zhurme më të madhe se 80 dB(A) për një kohëzgjatje prej më shumë se 8 orë në ditë të përdorin mbrojtje dëgjimi. Masat e tjera zbutëse përfshijnë:

- Orientoni të gjithë punëtorët e ndërtimit në praktikat dhe udhëzimet e sigurta të punës dhe sigurohuni që ata t'u përmbahen atyre.
- Do të zhvillohen trajnime për mënyrën e parandalimit dhe menaxhimit të incidencave. Kjo do të përfshijë trajtimin e duhur të energjisë elektrike, ujit etj. dhe sensibilizimin në mënyra të ndryshme të arratisjes, sjelljes dhe përgjegjësisë gjatë incidenteve të tilla. Të gjithë punëtorët do të jenë plotësisht të vetëdijshëm dhe të përgatitur mendërisht për emergjencë të mundshme.
- Udhëzimet strikte duhet të jepen për drejtuesit e pajisjeve të rënda.
- Mbikëqyrja e punimeve duhet të bëhet rregullisht për të siguruar që kushtet e sigurisë janë përmbushur ndërkohë që çdo devijim nga rregulloret e sigurisë rikthehet menjëherë duke ndjekur praktikat më të mira në lidhje me sigurinë në pajisjet e punës.
- Do të sigurohet komunikimi ndërmjet punëtorëve dhe drejtuesve të pajisjeve të rënda.
- Zhvilloni procedura evakuimi për të trajtuar situatat emergjente.

Punimet në lartësi

Masat parandaluese dhe mbrojtëse të rënies duhet të zbatohen sa herë që një punëtor ekspozohet ndaj rrezikut të rënies më shumë se dy metra; në operimin e makinerive; në ujë ose

lëng tjetër; në substanca të rrezikshme; ose përmes një hapjeje në një sipërfaqe pune. Masat parandaluese/mbrojtëse të rënies mund të garantohen gjithashtu në bazë të një rasti specifik kur ka rreziqe të rënies nga lartësi më të vogla.

Parandalimi i rënies mund të përfshijë:

- Instalimi i parmave mbrojtëse me binarët e mesit dhe dërrasat e gishtërinjve në skajet e çdo zone të rrezikuar nga rrëzimi
- Përdorimi i duhur i shkallëve dhe skelave nga punonjës të trajnuar
- Përdorimi i pajisjeve për parandalimin e rënies, duke përfshirë rripat e sigurisë dhe pajisjet kufizuese të udhëtimit me litar për të parandaluar hyrjen në zonën e rrezikut nga rënia, ose pajisje mbrojtëse nga rënia, si parzmoret e trupit të plotë të përdorura së bashku me litarët që thithin goditjet ose pajisjet e ndalimit të rënies inerciale vetë-tërheqëse të bashkangjitura në pika e ancorimit ose linjat horizontale të jetës
- Trajnimi i duhur në përdorimin, shërbimin dhe integritetin e PPE-ve të nevojshme
- Përfshirja e planeve të shpëtimit dhe/ose rikuperimit dhe pajisjeve për t'iu përgjigjur punëtorëve pas një rënieje

Të drejtat dhe detyrimet e punëtorëve

Të drejtat e punëtorëve duke përfshirë shëndetin dhe sigurinë në punë duhet të merren parasysh për të shmangur aksidentet dhe lëndimet, humbjen e orëve të punës, abuzimet e punës dhe për të siguruar trajtim të drejtë, shpërblim dhe kushte pune ose jetese. Këto çështje duhet të merren parasysh jo vetëm për ata që janë të punësuar drejtpërdrejt nga kontraktori dhe brenda zinxhirit të furnizimit.

Për sa i përket të drejtave të punës, të gjithë punëtorët (përfshirë kontraktorët dhe nënkontraktorët) do të kenë kontrata me të drejta dhe kushte të shprehura qartë për punësimin e tyre dhe të drejtat e tyre ligjore. Kontratat do t'u shpjegohen në mënyrë eksplicite të gjithë punëtorëve kur është e nevojshme për të siguruar që punëtorët të kuptojnë të drejtat e tyre. Kontratat duhet të lidhen para fillimit të aktiviteteve të punës. Të gjithë punëtorët (duke përfshirë kontraktorët dhe nënkontraktorët) do të jenë në gjendje të anëtarësohen në sindikatat sipas zgjedhjes së tyre dhe të kenë të drejtën për negociata kolektive

Përhapja e COVID-19

Zbatimi i praktikave të sigurta të punës për të kufizuar ekspozimin ndaj COVID-19 në punë kërkon fillimisht vlerësimin e rreziqeve dhe më pas zbatimin e hierarkisë së kontrolleve. Për të eliminuar rrezikun dhe nëse kjo nuk është e mundur, për ta minimizuar atë, duhen marrë masat e mëposhtme zbutëse:

- Kontraktuesi duhet të kryejë vetëm punë thelbësore për momentin; mund të jetë e mundur që të shtyhet një punë kur rreziku është më i ulët. Sigurohuni që vetëm punëtorët që janë thelbësorë për punën të jenë të pranishëm në vendin e punës dhe minimizoni praninë e palëve të treta.

- Kontraktuesi duhet të reduktojë, sa më shumë që të jetë e mundur, kontaktin fizik ndërmjet punëtorëve (p.sh. gjatë takimeve ose gjatë pushimeve). Izoloni punëtorët që mund të kryejnë detyrat e tyre vetëm në mënyrë të sigurtë dhe që nuk kërkojnë pajisje ose makineri të specializuara që nuk mund të zhvendosen.
- Kontraktori duhet të vendosë një barrierë të papërshkueshme midis punëtorëve, veçanërisht nëse ata nuk janë në gjendje të mbajnë një distancë prej dy metrash nga njëri-tjetri. Barrierat mund të bëhen me qëllim ose të improvizuara duke përdorur sende të tilla si çarçafë plastike, ndarje, sirtarë të lëvizshëm ose njësi magazinimi.
- Nëse kontakti i ngushtë është i pashmangshëm, mbajeni atë në më pak se 15 minuta.
- Sapuni dhe uji ose dezinfektuesi i duhur i duarve duhet të furnizohen në vende të përshtatshme. Pastroni shpesh ambientet tuaja, veçanërisht sportelet, dorezat e dyerve, veglat dhe sipërfaqet e tjera që njerëzit i prekin shpesh dhe siguroni ajrim të mirë nëse është e mundur.
- Punëtorët do të shmangin kontaktet me banorët vendas dhe do të mbajnë distancë fizike jo më të vogël se 2 m nga banorët.
- Punëtorët duhet t'i nënshtrohen kontrolleve të rregullta mjekësore gjatë gjendjes pandemike
- Mbajtja e maskave mbrojtëse gjatë punës duhet të jetë e detyrueshme

Lidhur me angazhimin e palëve të interesuara dhe zbulimin e informacionit, matjet e mëposhtme zbutëse duhet të merren nga FSHZH:

- Hartoni qasje alternative ndaj angazhimit që: i) mundësojnë komunikim të dyanshëm; ii) i jep prioritet aktiviteteve të angazhimit; iii) komunikon përditësimet në kohë;
- Jepini prioritet aktiviteteve kritike të angazhimit
- Konsideroni alternativa virtuale dhe të largëta që përmbushin më së miri objektivat e aktiviteteve të planifikuara;
- Bazuar në analizën e faktorëve të tillë si aksesit dhe cilësia e lidhjes, përdorni platformat e mediave sociale, mbulimin e telefonit celular, aksesin në internet, ofruesit e rrjeteve celulare dhe kanalet alternative të angazhimit elektronik për të ofruar një sërë opsionesh për të përmbushur nevojat e palëve të ndryshme të interesit.
- Sigurimi i kanaleve alternative të sigurt për ankesat për të mbrojtur ankuesit nga hakmarrja e mundshme. Këto opsione duhet të marrin në konsideratë faktorë të tillë si aksesueshmëria, konfidencialiteti, privatësia, anonimiteti, mbrojtja dixhitale dhe komunikimi i sigurt përmes metodave elektronike dhe joelektronike.

Organizimi i sheshit

Rrugët e qarkullimit duhet të llogariten, vendosen dhe rregullohen në mënyrë që të mund të përdoren lehtësisht, në përputhje me qëllimin e synuar. Rrugët e qarkullimit të përdorura nga punëtorët për të kryer punët që u janë caktuar duhet të mbahen të lira, pa parregullsi, të

qëndrueshme dhe solide në mënyrë që punimet të kryhen në mënyrë të sigurt. Rrugët dhe daljet e emergjencës duhet të jenë të pastra në çdo kohë dhe të çojnë me mjetet më të drejtpërdrejta të mundshme në një zonë të sigurt.

Në rast rreziku, të gjitha stacionet e punës duhet të jenë në gjendje të shkarkohen shpejt dhe në mënyrë sa më të sigurt për punëtorët. Numri, shpërndarja dhe madhësia e rrugëve dhe daljeve të emergjencës përcaktohen sipas përdorimit, pajisjeve dhe dimensioneve të vendit dhe numrit maksimal të personave që mund të jenë të pranishëm.

Gjatë natës, rrugët e qarkullimit, rrugët e emergjencës dhe stacionet e punës duhet të ndriçohen artificialisht siç duhet dhe mjaftueshëm. Kur në shtigjet e qarkullimit kryhen manovra të rrezikshme (kthesa, leva prapa etj.) mjetet ose makineritë do të drejtohen. Personat që e bëjnë këtë duhet të vendosen në zona ku mund të shihen nga drejtuesi i mjetit dhe mund të shikojnë zonën e manovrimit në mënyrë të tillë që të pengojnë hyrjen në zonën e personave ose pajisjeve të tjera. Në rast të vëzhgimit të një rreziku, ata do të sinjalizojnë menjëherë dhe do të ndalojnë trajtimin / makinën. Drejtuesi i mjetit do të nisë/rifillojë manovrat vetëm pasi të ketë marrë një sinjal nga personi që kontrollon operimin.

Zonat për parkimin e mjeteve motorike do të sinjalizohen në mënyrë të duhur. Mjetet motorike dhe pajisjet do të parkohen vetëm në zonat e parashikuara posaçërisht për to. Gjatë parkimit, ato do të ndalojnë motorin dhe do të sigurohen siç duhet (frena e parkimit ose mënyra e bllokimit). Ata nuk do t'i lënë mjetet motorike ose makineritë pa mbikëqyrje me motorin të ndezur ose çelësat në kontakt. Ndalohet shprehimisht përdorimi i automjeteve ose makinerive nga persona të pakualifikuar.

Kodi i Sjelljes

Për punonjësit e një kompanie kontraktuese dhe nënkontraktore do të përgatitet një kod sjelljeje për të informuar punonjësit për pritshmëritë e kompanisë. Kodi i Sjelljes do të konsiderohet si udhëzime për të parandaluar disa lloje specifike të sjelljes (p.sh. konflikt interesi, vetëmarrëveshje, ryshfet dhe veprime të papërshtatshme), dhe për të siguruar që punëdhënësi të ketë detyrim ndaj punëtorëve. Kodi i sjelljes do të zhvillohet bazuar në pikat kryesore të mëposhtme:

- Besnikëria (ndjekja e kodeve të sjelljes, përkushtimi ndaj punës, përkushtimi ndaj masave mjedisore dhe sociale, shëndetit dhe sigurisë)
- Sjelljet e ndaluara si bixhozi, dehja dhe zakonet e parregullta dhe imorale
- Ekzistenca e një mekanizmi të ankesave të punëtorëve.

Mekanizmi i Ankesave të Punëtorëve

Objektivi kryesor i Mekanizmit të Ankesave të Punëtorëve është të marrë, ndjekë dhe zgjidhë ankesat në vendin e punës dhe të sigurojë një procedurë që duhet ndjekur kur lind një ankesë në vendin e punës.

Të gjithë punëtorët e kontraktorëve dhe nënkontraktorëve do të njihen me ekzistencën e WGM gjatë aktit të nënshkrimit të Kodit të Sjelljes.

Ankesat nga Punonjësit (duke përfshirë punonjësit e drejtpërdrejtë dhe të tërthortë, duke përfshirë punëtorët vendas dhe punëtorët migrantë nëpërmjet kontraktorëve) mund të parashtrihen si rezultat, por pa u kufizuar në:

- Ankesat që kanë të bëjnë me shumën e pagës, pagës, shpërblimeve ose përfitimeve të tjera sipas politikës së Burimeve Njerëzore të Kompanisë;
- Vonesa në disbursimin e shpërblimit;
- Diskriminimi gjinor;
- Çështjet që lidhen me organizimin e punëtorëve.
- Akomodimi i punës
- Çështjet e shëndetit dhe sigurisë
- Orari i zgjatur i punës
- Çështje të tjera që punëtorët e shohin të dobishme të shprehin shqetësimet dhe ankesat.

Angazhimi me punëtorët dhe përgjigjja ndaj shqetësimeve dhe ankesave të tyre është thelbësore për funksionimin e suksesshëm të çdo biznesi. Qëllimi i këtij Mekanizmi të Ankesave është të menaxhojë shqetësimet dhe ankesat e punëtorëve në një mënyrë efektive, në kohë dhe transparente. Ky mekanizëm i ankesave ndihmon kontraktorin të menaxhojë në mënyrë adekuate ankesat dhe të parandalojë konfliktet me punëtorët – pra duke përmirësuar mjedisin e punës – dhe të përafrohet me praktikatat më të mira ndërkombëtare në kushtet e punës dhe të punës.

Figura më poshtë përshkruan procesin që do të përdoret për të zgjidhur ankesat e punonjësve:

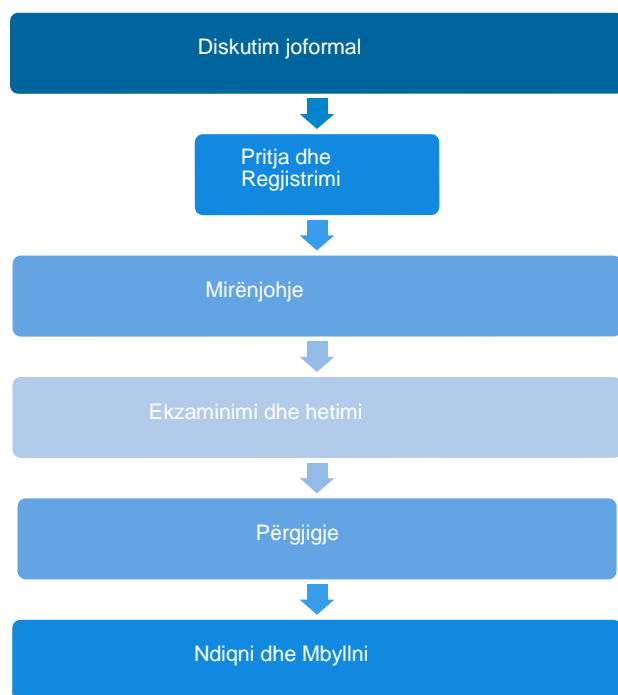

Figura15. Procedura e Mekanizmit të Ankesave të Punëtorëve

Diskutim joformal

Punëtorët inkurajohen të përdorin diskutime joformale për të zgjidhur ankesat. Ata duhet, sa herë që është e mundur, të flasin me menaxherin e tyre. Marrëveshja joformale për një zgjidhje mund të jetë e mundur, gjë që e bën më të mundshëm që zgjidhja të jetë më e shpejtë dhe më e saktë.

Pritja dhe Regjistrimi

Nëse ankesa është serioze ose punonjësi dëshiron ta ngrejë atë zyrtarisht, ai duhet t'ia paraqesë ankesën me shkrim menaxherit të tij, duke përdorur një formular të krijuar posaçërisht nga kontraktori. Duhet të zhvillohet një bazë të dhënash për ankesat për të mbajtur informacionin e të gjitha rasteve të ankesave për analiza të mëtejshme. Të gjitha fazat e trajtimit të ankesave duhet të dokumentohen në bazën e të dhënave.

Mirënjohje

Kontraktori duhet t'i raportojë ankuesit se ankesa është pranuar dhe se aktualisht është ndjekur nga pronarët e Mekanizmit.

Ekzaminimi dhe hetimi

Pronarët e Mekanizmit të Ankesave duhet të shqyrtojnë të gjitha ankesat për t'u siguruar që ato i përkasin Mekanizmit dhe për të përcaktuar nivelin e tyre të prioritetit. Rastet e shqyrtuara dhe të pranuar duhet të hetohen për të vërtetuar faktet dhe për të përcaktuar se si duhet të zgjidhet ankesa.

Përgjigje

Duhet bërë çdo përpjekje për të siguruar një zgjidhje në interesin më të mirë të punonjësit dhe kompanisë. Përgjigja do të informojë ankuesin për rezultatin e procesit të vëmendjes së ankesave, në mënyrë që të shpjegojë qëllimin e përgjigjes dhe të pastrojë çdo dyshim që ankuesi mund të ketë.

Në shkallë të parë, koha e parashikuar e zgjidhjes është 15 ditë (maksimumi) pas marrjes së ankesës. Në rast ankimimi, koha e parashikuar është një muaj nga data kur shkalla e dytë merr ankesën.

Kontraktuesi duhet të përcaktojë personat përgjegjës për zgjidhjen e ankesave në shkallën e parë dhe të dytë. Vendimi është përfundimtar pas shkallës së dytë brenda kushteve të Mekanizmit të Brendshëm të Ankesave të kontraktorit

Ndiqui dhe Mbyllni

Pasi të jetë dhënë përgjigja, marrja e përgjigjes nga ankuesi do të regjistrohet me një formular. Kënaqësia e punonjësve me procesin duhet të regjistrohet (për shembull, përmes një ankete) për të siguruar përmirësim të vazhdueshëm.

Zbulimi i mekanizmit të ankimit në faqen e FSHZH-së dhe në të gjithë kantierin dhe faqen e bashkisë Gjirokastrë

Faza operative

Ngjashëm me fazën e ndërtimit, punëtorët potencialisht mund të shfrytëzohen dhe mund të ndodhin rreziqe për shëndetin dhe sigurinë në punë gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të rregullt dhe emergjent. Mundësia e këtyre rreziqeve është më e ulët, pasi do të ketë më pak punë të punësuar dhe më pak aktivitete, krahasuar me fazën e ndërtimit.

8.2.7 Masat zbutëse për shëndetin dhe sigurinë e komunitetit

Ndikimet e mundshme në komunitetet përgjatë Projektit mund të ndodhin kryesisht gjatë fazës së ndërtimit dhe janë shkaktuar kryesisht për shkak të vendosjes së përkohshme të fuqisë punëtore të Kontraktorëve në zonën ku do të zbatohet Projekti. Masat kryesore zbutëse në lidhje me çështjet e shëndetit, sigurisë dhe sigurisë së komunitetit të parashikuara në planet e menaxhimit janë renditur më poshtë

- Shmangni, minimizoni ose ndryshoni densitetin e trafikut me ndikim tek përdoruesit e tjerë të rrugës dhe në komunitetin lokal, në përgjithësi (Plani i Menaxhimit të Transportit, në veçanti menaxhimi i ndikimeve duke përdorur shtigjet e reja të aksesit dhe rrugët publike);
- Futja e stafit të ri si garanci sigurie për të shmangur konfliktet, aksidentet ose forma të tjera të prishjes së paqes publike dhe klimës së shëndetshme sociale lokale (Plani i Angazhimit të Palëve të Interesit, veçanërisht në lidhje me trajnimin dhe informimin e punëtorëve);
- Shmangni, minimizoni ose ndryshoni ndikimin e drejtpërdrejtë në aktivitetet e ofruesve të shërbimeve lokale (ofruesit e furnizimit me ujë, energjisë elektrike, etj.) dhe sipërmarrësve vendas
- Parandaloni, shmangni ose minimizoni ekspozimin e komuniteteve ndaj sëmundjeve të shkaktuara nga zhurma, uji dhe ndotja
- Përmirësimi/rritja e nivelit të reagimit të institucioneve të autorizuara (policia, spitalet, etj.) ndaj emergjencave (Plani i Reagimit ndaj Emergjencave, veçanërisht në drejtim të reagimit ndaj aksidenteve dhe incidenteve jashtë vendit);
- Identifikoni zonat e ndjeshme nga, në mënyrë që të mund të merren të gjitha masat e nevojshme për të shmangur çdo element të shqetësimit apo shqetësimit lokal dhe t'u qaseni zgjidhjeve në fillim për të kufizuar ndikimin socio-ekonomik
- Zbatimi i masave për uljen e ndikimit në mjedisin social-ekonomik edhe para fillimit të punimeve (përcaktimi i rrugëve të devijimit, vendosja e elementeve paralajmëruese në lidhje me zonën e punimeve, sigurimi i rrjeteve alternative të shërbimeve komunale, etj.)
- Kodi i Sjelljes së Punëtorëve do të ndihmojë në zbutjen e çdo çështjeje të paparashikuar në lidhje me shqetësimin e komunitetit
- Kontraktorët do të zhvillojnë plane të përshtatshme të reagimit ndaj urgjencës për aktivitetet jashtë vendit në përputhje me Planin e Reagimit Emergjent dhe Planin e Menaxhimit të Kontraktorit (Plani i Reagimit Emergjent);
- Kontraktorit i kërkohet të përgatisë një Plan të Menaxhimit të Trafikut duke detajuar rrugët dhe masat zbutëse për transportin e materialeve të ndërtimit dhe të ndërtimit.
- Qasja duhet të bëhet përmes gjurmëve ekzistuese. Përdorimi i korridoreve dhe rrugëve të përbashkëta për të minimizuar shqetësimet e zonës (Plani i Menaxhimit të Rrugëve dhe Trafikut);

- Sigurohuni që automjetet e punëtorëve të parkohen në zona të caktuara për të minimizuar çdo ndërprerje në komunitetet lokale (Plani i Menaxhimit të Rrugëve dhe Trafikut);

Plani emergjent për ndërtim dhe operim

Planifikimi i emergjencës duhet të fillojë përpara fillimit të çdo pune në terren. Këto masa duhet të planifikohen në përputhje me gjendjen aktuale dhe ecurinë e punimeve të parkimit nëntokësor si dhe ecurinë e punimeve të sheshit të Cercizit. Plani fillestar i emergjencës mund të bazohet në një plan gjenerik të përshtatur për projektin specifik. Ndërsa projekti përparon, në përgjithësi do të jetë e nevojshme të ndryshohet plani për të marrë parasysh çdo ndryshim, në veçanti, nëse ka ndodhur një emergjencë ose për pak kohë.

Një plan emergjence duhet të marrë parasysh:

Identifikimi/vlerësimi i rrezikut

Burimet e urgjencës

Sistemet e komunikimit

Procedura e reagimit emergjent

Komunikimi dhe rishikimi

Është e rëndësishme të identifikohen burimet e disponueshme dhe të ketë plane emergjente për të kompensuar çdo mangësi. Burimi më i rëndësishëm në shumicën e projekteve do të jetë sistemi i thirrjeve telefonike emergjente. Është thelbësore të verifikohet nëse numri i urgjencës është në fuqi në zonë.

Sido që të jetë situata, njerëzit, pajisjet, pajisjet dhe materialet janë të nevojshme për reagimin e emergjencës. Nga do të vijë duhet të përcaktohet paraprakisht. Për më tepër, njerëzit që furnizojnë këto burime duhet të ndërgjegjësohen për rolin e tyre në plan. Një emergjencë mund të raportohet nga çdo burim nga një punonjës në vend, një agjenci e jashtme ose nga publiku.

Për të qenë efektive, një procedurë e reagimit urgjent duhet t'i komunikohet qartë të gjithë personelit të vendit. Duhet të merren parasysh aktivitetet e mëposhtme:

- Rishikoni procedurën me nënkontraktorët e rinj të kantierit dhe punëtorët e rinj për t'u siguruar që ajo mbulon aktivitetet e tyre në mënyrë adekuate.
- Rishikoni procedurën me furnitorët për t'u siguruar që ajo mbulon çdo rrezik që mund të krijojë ruajtja ose shpërndarja e materialeve të tyre.
- Rishikoni fushat e reja të punës me pronarin/klientin për t'u siguruar që rreziqet e reja janë identifikuar dhe mbuluar në procedurë.
- Rishikoni rregullisht procedurën me Përfaqësuesin e Shëndetit dhe Sigurisë për të adresuar rreziqe të reja ose ndryshime të rëndësishme në kushtet e vendit.
- Postojeni procedurën në një vend të dukshëm.

Procedura e reagimit emergjent për një projekt ndërtimi duhet t'i nënshtrohet vazhdimisht rishikimit dhe rishikimit për të përmbushur kushtet në ndryshim

Problemet që lidhen me sjelljen e punëtorëve ndaj mjedisit lokal.

Për të shmangur problemet që lidhen me sjelljen e punëtorëve ndaj mjedisit lokal, Kontraktori duhet të kërkojë të punësojë sa më shumë punëtorë nga zona që njohin njerëzit vendas dhe mjedisin lokal duke synuar që të paktën 2/3 e tyre të jenë vendas. Për këtë arsye mund të angazhohet fuqia punëtore vendase që aktualisht ndodhet në terren për ndërtimin e parkimit nëntokësor. Për më tepër, inkurajimi i angazhimit të fuqisë punëtore lokale mund të përdoret si një nxitje e vazhdueshme për rritjen e punësimit lokal dhe si një mënyrë për të njohur komunitetin lokal me fuqinë punëtore.

Shfaqja e aksidenteve nga transportimi i materialeve

Iniciativat e sigurisë rrugore në përpjesëtim me qëllimin dhe natyrën e aktiviteteve të projektit duhet të përfshijnë:

- Miratimi i praktikave më të mira të sigurisë së transportit në të gjitha aspektet e operacioneve të projektit me qëllim parandalimin e aksidenteve të trafikut dhe minimizimin e dëmtimeve të pësuar nga personeli i projektit dhe publiku. Masat duhet të përfshijnë:
 - Duke theksuar aspektet e sigurisë midis drejtuesve të mjeteve
 - Përmirësimi i aftësive të vozitjes dhe kërkesa për licencim të shoferëve
 - Miratimi i kufijve për kohëzgjatjen e udhëtimit dhe rregullimi i listave të shoferëve për të shmangur lodhjen e tepërt
 - Shmangia e rrugëve dhe orareve të rrezikshme të ditës për të reduktuar rrezikun e aksidenteve
 - Përdorimi i pajisjeve të kontrollit të shpejtësisë (gubernatorët) në kamionë dhe monitorimi në distancë i veprimeve të shoferit
- Mirëmbajtja e rregullt e automjeteve dhe përdorimi i pjesëve të miratuara nga prodhuesi për të minimizuar aksidentet potencialisht serioze të shkaktuara nga mosfunksionimi i pajisjeve ose dështimi i parakohshëm.
- Minimizimi i ndërveprimit të këmbësorëve me automjetet e ndërtimit
- Bashkëpunimi me komunitetet lokale dhe autoritetet përgjegjëse për të përmirësuar sinjalistikën, dukshmërinë dhe sigurinë e përgjithshme të rrugëve, veçanërisht përgjatë zonave që ndodhen pranë shkollave ose vendeve të tjera ku mund të jenë të pranishëm fëmijët.
- Bashkëpunimi me komunitetet lokale për edukimin rreth trafikut dhe sigurisë së këmbësorëve
- Përdorimi i materialeve me burim lokal, kurdo që është e mundur, për të minimizuar distancat e transportit.

Një Plan Menaxhimi i Trafikut, i cili do të organizojë trafikun në të gjithë qytetin gjatë aktiviteteve të ndërtimit, do të përgatitet dhe miratohet nga kontraktori. Plani i menaxhimit të trafikut do të

përgatitet nga kompania e ndërtimit dhe do të ketë nevojë për miratimin nga Bashkia dhe FSHZH dhe zbatimi i tij do të mbikëqyret nga Bashkia dhe policia vendore.

Përpara fillimit të zbatimit të projektit, kontraktori duhet të përgatisë një "Plan të Menaxhimit të Shëndetit dhe Sigurisë në Komunitet".

Faza e funksionimit

Përveç ndikimeve të mundshme negative që do të kërkonin zbutje, funksionimi i nën-projekteve ka gjithashtu potencial për të përmirësuar sigurinë dhe sigurinë shëndetësore të komunitetit nëpërmjet mjeteve të mëposhtme:

- Përmirësimi i aksesit në objekte dhe atraksion turistik për komunitetet për shkak të shesheve të rehabilituara dhe ndërtimit të parkingjeve dhe shtigjeve të zgjeruara;
- Përmirësimi i ndërgjegjësimit për shëndetin e fuqisë punëtore;

Shqetësim për njerëzit dhe shtëpitë nga zhurmat dhe dridhjet për shkak të aktiviteteve të ndërtimit

Për të mbrojtur projektin nga rreziqet e paparashikuara, si dhe banorët e vendbanimeve nga pasojat e mundshme negative që lidhen me dëmtimin e shtëpive, është e dëshirueshme që kontraktori të regjistrojë gjendjen aktuale të të gjitha shtëpive që kontaktojnë kufijtë e projektit. Gjendja e të gjitha shtëpive duhet të kontrollohet dhe regjistrohet gjatë zonës që do të ndikojë drejtpërdrejt ose jo. Duhet të merren masat e mëposhtme zbutëse:

- Aktivitetet e ndërtimit duhet të kryhen vetëm gjatë ditës për të minimizuar nivelet e zhurmës për banorët
- Kontraktori do të jetë i kujdesshëm kur zgjedh pajisjet për të shmangur përdorimin e makinerive të vjetra ose të dëmtuara me nivel të lartë të emetimeve të zhurmës.
- Kontraktori do të sigurojë që pajisjet të jenë të servisuara siç duhet dhe efikase.
- Kur është e mundur, kontraktorët do të rrethojnë vendin e ndërtimit me materiale që thithin zhurmën, për shembull, kompensatë dhe jo fletë hekuri.
- Punëtorët e ndërtimit do të jenë të vetëdijshëm për natyrën e ndjeshme të vendeve të punës ku ata operojnë dhe do të këshillohen të kufizojnë zhurmën verbale ose format e tjera të zhurmës.
- Kontraktuesi duhet të sigurojë që nivelet e zhurmës që rrjedhin nga makineritë, automjetet dhe aktivitetet e zhurmshme të ndërtimit të mbahen në minimum për sigurinë, shëndetin dhe mbrojtjen e njerëzve në ndërtesat aty pranë.
- Zhurma dhe dridhjet do të minimizohen në kantierin e projektit dhe zonat përreth nëpërmjet sensibilizimit të drejtuesve të kamionëve të ndërtimit për të fikur motorët e automjeteve gjatë shkarkimit të materialeve.
- Të gjithë gjeneratorët do të izoloohen ose vendosen në mbyllje për të minimizuar nivelet e zhurmës së ambientit që prishin

Nëse disa prej shtëpive më vonë (gjatë operimit raportojnë dëme për shkak të gërmimit ose punëve të tjera, tashmë do të ketë një regjistrim të gjendjes së shtëpisë përpara fillimit të ndërtimit.

Të gjitha dëmet e shkaktuara duhet të kompensohen në total, me kosto të plotë zëvendësimi.

Duke pasur parasysh se punimet e ndërtimit të “Parkingut Nëntokësor të Gjirokastrës” dhe “Rivitalizimit të Sheshit Cercizi” po kryhen në një zonë të rrethuar nga shtëpi, shërbime akomodimi, restorante dhe institucione, është shumë e rëndësishme organizimi i takimeve me banorët vendas dhe pronarët e bizneseve dhe sipas Programit dhe aktiviteteve të Angazhimit të Palëve të Interesit.

Faza e funksionimit

Funksionimi dhe mirëmbajtja krijojnë një numër më të vogël të rreziqeve potenciale të sigurisë së jashtme për komunitetet që jetojnë pranë shesheve. Probabiliteti i këtyre rreziqeve është përgjithësisht i ulët

Aksidentet

Faza e ndërtimit

Kjo paketë mjetesh për reagim ndaj incidenteve mjedisore dhe sociale (ESIRT) do të përdoret në rast se ndodhin incidente të tilla gjatë zbatimit të projektit.

FSHZH do të sigurojë që incidentet të hetohen për të përcaktuar se çfarë ka ndodhur dhe pse, në mënyrë që proceset dhe masat të mund të vendosen për të shmangur rishfaqjet dhe në mënyrë që të zbatohen mjetet e duhura korrigjuese.

Në rast aksidenti në ndonjë nga kantieret e projektit, Kontraktorët do të informojnë FSHZH dhe/ose Ekipin e Bankës; informoni autoritetet përkatëse në përputhje me rregulloret lokale; garantojnë sigurinë e punëtorëve, publikut dhe ofrojnë kujdes të menjëhershëm. Sapo ndonjë anëtar i ekipit të Kontraktorit ose të FSHZH-së merr dijeni për një incident të supozuar ose aktual, anëtari i ekipit do të njoftojë FSHZH-në. Ky komunikim fillestar do të dërgohet pavarësisht nga ashpërsia e incidentit.

Bazuar në informacionin e marrë, Kontraktori dhe FSHZH do të klasifikojnë incidentin bazuar në disa faktorë, duke përfshirë natyrën dhe shtrirjen e incidentit, si dhe urgjencën në të cilën mund të kërkohet një përgjigje.

FSHZH do të sigurojë që incidentet të hetohen për të përcaktuar se çfarë ka ndodhur dhe pse, në mënyrë që proceset dhe masat të mund të vendosen për të shmangur rishfaqjet dhe në mënyrë që të zbatohen mjetet e duhura korrigjuese.

Duhet të merren masat e mëposhtme zbutëse:

- Rrugët e trafikut, duke përfshirë shkallët, shkallët fikse, vendngarkesat dhe rampat, duhet të llogariten, vendosen dhe rregullohen dhe të jenë të aksesueshme në mënyrë që ato të mund të përdoren lehtësisht, në siguri të plotë dhe në përputhje me qëllimin e tyre të synuar dhe punëtorët e punësuar në afërsi të këto rrugë trafiku nuk janë të ekspozuara ndaj asnjë rreziku.

- Rrugët e përdorura për trafikun e këmbësorëve dhe/ose për mallrat dhe ato ku kryhen operacionet e ngarkimit ose shkarkimit duhet të dimensionohen sipas numrit të përdoruesve të mundshëm dhe llojit të aktivitetit.
- Rrugët e trafikut duhet të jenë të shënuara qartë, të kontrollohen dhe të mirëmbahen rregullisht.
- Rrugët e trafikut duhet të vendosen në atë mënyrë që të ketë një distancë të mjaftueshme nga rrugët e trafikut dhe dyert, portat, kalimet për këmbësorët, korridoret dhe shkallët.
- Kontraktorët do të miratojnë praktikën më të mirë të sigurisë së transportit me qëllim të parandalimit të aksidenteve të trafikut dhe minimizimit të dëmtimeve të pësuar nga personeli i projektit dhe publiku.
- Projekti do të kërkojë që kontraktorët të mirëmbajnë rregullisht automjetet për të minimizuar aksidentet potencialisht serioze si ato të shkaktuara nga dështimi i frenave që zakonisht shoqërohen me kamionë ndërtimi të ngarkuar.
- Vendi duhet të rrethohet dhe të vendosen shenja me personelin e sigurisë për të ndaluar njerëzit e paautorizuar të hyjnë në vend.

Një Plan Menaxhimi i Trafikut, i cili do të organizojë trafikun në të gjithë qytetin gjatë aktiviteteve të ndërtimit, do të përgatitet dhe miratohet nga kontraktori. Plani i menaxhimit të trafikut do të përgatitet nga kompania e ndërtimit dhe do të ketë nevojë për miratimin nga Bashkia dhe FSHZH dhe zbatimi i tij do të mbikëqyret nga Bashkia dhe policia vendore.

Përpara fillimit të zbatimit të projektit, kontraktori duhet të përgatisë një "Plan të Menaxhimit të Shëndetit dhe Sigurisë në Komunitet".

Krijimi dhe zbatimi i Fushatës për sigurinë e popullatës gjatë ndërtimit të projekteve infrastrukturore.

Faza Operacionale Vlerësimi i Rrezikut të Komunitetit

Ndikimi i këtyre hapësirave të hapura publike është zona e sheshit Cercis Topulli ku njerëzit do të piren të mblidhen së bashku, mund të çojë në rrezik të mundshëm të grumbullimit të turmave. Kërkesat e raportit të CRS që do të përgatitet nga Bashkia Gjirokastrë propozon një metodë për të vlerësuar shkallën dhe shpërndarjen hapësinore të rrezikut të mundshëm të grumbullimit të turmave në hapësirat e hapura publike në një zonë urbane mesatare siç do të jetë sheshi Cercis Topulli. Më pas, kufizohet një prag i arsyeshëm i densitetit të turmës për të zbuluar situata kritike të turmës në këto hapësira publike të hapura dhe për të zbuluar hapësirat kryesore të hapura publike që duhet të kenë parandalim intensiv të grumbullimit të turmës. Për vlerësimin e rrezikut të grumbullimit të turmave në hapësirat kryesore të hapura publike, qasja e vlerësimit sasior të rrezikut kryhet bazuar në teorinë klasike të rrezikut që njëkohësisht merr në konsideratë probabilitetin e një aksidenti, ashpërsia e pasojës së aksidentit dhe faktori i shmangies së rrezikut. Një hartë tematike që përshkruan gradat dhe shpërndarjen hapësinore të rrezikut të grumbullimit

të turmave do të gjenerohet dhe do të jetë pjesë e CRA. Sipas hartave të rrezikut, Bashkia e Gjirokastrës duhet të përcaktojë masat e kontrollit në zona të ndryshme për të reduktuar rrezikun e grumbullimit të mundshëm dhe parandalimin e sjelljeve të rrezikshme, rënieve të mëdha, aksidenteve automobilistike etj.

Angazhimi i palëve të interesuara

Plani i projektit do të përfshijë konsultime me aktorë të ndryshëm si komunitetet pritëse, pronarët e objekteve aty pranë, organet rregullatore dhe ekspertët. Ndërsa Projekti i afrohet fundit të qëndrueshmërisë së tij ekonomike, do të vihen në zbatim plane për mbylljen e operimeve dhe mirëmbajtjes. Kjo do të lejojë një rishpërndarje të planifikuar me kujdes dhe, kur është e nevojshme, shkëputjen e personelit sipas rastit. Një analizë e saktë në lidhje me NS do të zhvillohet më saktësisht në Planin e Angazhimit të Palëve të Interesit (PSA).

Disa nga masat zbutëse që duhet të zbatohen gjatë fazës së ndërtimit janë:

- Realizimi i një sërë aktiviteteve konsultative me palët e interesuara. Duhet të krijohet një mekanizëm për ankesa dhe ankesa dhe ai duhet të jetë i disponueshëm publikisht në Bashkinë.
- Hartimi i një Plani të Angazhimit të Palëve të Interesit (SEP) që do të zhvillohet në përputhje me praktikën e mirë ndërkombëtare dhe OP-të e BB-së
- Organizimi i një objekti/zyre (në bashkëpunim me Bashkinë Gjirokastrë) që do të shërbejë si zyrë informacioni për projektin. Do të jetë një vend publik ku të gjitha informacionet dhe dokumentet në lidhje me projektin do të jenë në dispozicion të publikut.
- Mbani një kanal të hapur komunikimi me palët e interesuara dhe palët e interesuara të projektit në fazën e ndërtimit.
- Konsulenti duhet të mbajë rregullisht takime me përfaqësues të popullatës lokale dhe palë të tjera të interesuara. Një theks i madh duhet t'i kushtohet pranisë së grave në ato takime.
- Duhet të krijohet një kanal komunikimi dhe informacioni midis kontraktorit dhe autoriteteve lokale dhe komuniteteve të prekura, që në fillim të fazës së ndërtimit. Duhet të ruhet deri në përfundimin e aktiviteteve të ndërtimit.
- Zbulimi i mekanizmit të ankimit në faqen e FSHZH, në faqen e bashkisë Gjirokastrë dhe në të gjithë kantierin

9 NDIKIMET E MUNDSHME NDËRKUFITARE

Projekti i propozuar nuk do të ketë ndikime negative në mjedisin ndërkufitar. Bashkia e Gjirokastrës ndan kufirin me Republikën e Greqisë por zona e projektit ndodhet rreth 31 km (distanca ajrore) nga kufiri. Një nga degët e lumit Drinos e ka burimin në seksionin e vendosur në Republikën e Greqisë, ndërsa zona e projektit është në rrjedhën e poshtme të rrjedhës së lumit. Siç u përmend më lart, ndikimi në mjedis është shumë i vogël dhe brenda ujërave territoriale të Republikës së Shqipërisë pa asnjë ndikim në ujërat ndërkombëtare.

9.1 Ndikimet e mbetura mjedisore dhe sociale

Siç është përcaktuar më parë, vlerësimi i ndikimeve do të drejtohet nga burimet/receptorët. Në seksionet e mëparshme u prezantuan si më poshtë:

- Ndikimet e parashikuara – ndjeshmëria e burimit/receptorit të prekur dhe madhësia e ndikimit/rrezikut të mundshëm, përpara zbatimit të çdo mase zbutëse; dhe
- Masat zbutëse për të adresuar ndikimin/rrezikun – masat kryesore të miratuara, si dhe një diskutim mbi alternativat e ndryshme të konsideruara aty ku është e përshtatshme

Pas masave zbutëse, më poshtë janë paraqitur ndikimet e mbetura – rëndësia e çdo ndikimi të mbetur pas përfshirjes së masave zbutëse, qofshin ato jo të rëndësishme, të vogla, të moderuara apo të mëdha (ndikimet e mëdha ka të ngjarë të jenë shqetësim i madh i palëve të interesuara).

9.1.1 Gjenerimi i mbetjeve të ndërtimit

□ *Faza e ndërtimit*

Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse është vlerësuar të jetë e lartë dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është mesatare. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e moderuar.

□ *Faza operative*

Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e vogël dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë.

9.1.2 Ndikimi në biodiversitet

□ *Faza e ndërtimit*

Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e vogël dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Shkalla e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është edhe më e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë.

□ *Faza operative*

Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e vogël dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë.

9.1.3 Ndikimi në regjimet ujore

Uji sipërfaqësor

Dëmtimi i cilësisë së ujit për shkak të futjes së ndotësve

- Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e moderuar dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Prandaj, madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë.

Rrjedhje dhe derdhje aksidentale të karburantit dhe lubrifikantëve nga makineritë e ndërtimit

- Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e moderuar dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Prandaj, madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë

Ujërat nëntokësore

Dëmtimi i cilësisë së ujërave nëntokësore për shkak të futjes së ndotësve

Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e moderuar dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë.

9.1.4 Gjenerimi i zhurmës dhe dridhjeve

□ Faza e ndërtimit

Dëmtimi i cilësisë akustike për shkak të emetimeve të zhurmës nga automjetet dhe makineritë e ndërtimit

Përmasat e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësuan të jenë të mëdha, dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i moderuar. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është mesatare. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e moderuar.

Dëmtimi i cilësisë akustike për shkak të dridhjeve nga automjetet dhe makineritë e ndërtimit

Ndikimi i dridhjeve pa masa zbutëse është vlerësuar të jetë i një rëndësie të madhe dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i moderuar. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është mesatare. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e moderuar.

□ Faza operative

Dëmtimi i cilësisë akustike për shkak të emetimit të zhurmës së trafikut

Përmasat e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësuan të jenë të mëdha, dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i moderuar. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është mesatare. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e moderuar.

9.1.5 Trafiku dhe emetimet e lidhura me to

□ Faza e ndërtimit

Dëmtimi i cilësisë së ajrit për shkak të emetimit të ndotësve të ajrit nga ndërtimet

Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse është vlerësuar të jetë e ulët dhe probabiliteti i suksesit të masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse është e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë.

□ **Faza operative**

Dëmtimi i cilësisë së ajrit për shkak të emetimit të ndotësve nga trafiku

Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e lehtë. Nuk kërkohen masa zbutëse.

9.1.6 Shëndeti dhe siguria e komunitetit

Faza e ndërtimit

Ndikimet e mundshme për shkak të ndërtimit të propozuar mund të identifikohen si më poshtë:

□ **Fuqia punëtore, Punëkërkesit dhe Konflikti Social.**

Madhësia e ndikimeve pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e ulët. Suksesi i mundshëm i masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimeve me zbatimin e masave zbutëse mbetet e ulët. Rëndësia e efektit të mbetur atëherë është neutral/e lehtë.

□ **Përhapja e COVID-19**

Përmasat e ndikimit pa masa zbutëse u vlerësuan të ishin të larta. Suksesi i mundshëm i masave zbutëse konsiderohet të jetë i ulët (ndikimet janë të vështira për t'u zbutur dhe menaxhuar). Prandaj, madhësia e ndikimit do të mbetet e lartë, kështu që rëndësia e efektit të mbetur është e lartë.

□ **Përhapja e sëmundjeve ngjitëse**

Madhësia e ndikimit pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e ulët. Suksesi i mundshëm i masave zbutëse konsiderohet të jetë i moderuar. Madhësia e ndikimeve me zbatimin e masave zbutëse bëhet e ulët. Rëndësia e efektit të mbetur është atëherë e vogël.

□ **Shqetësim nga zhurmat dhe dridhjet për shkak të aktiviteteve të ndërtimit**

Zhurmat dhe dridhjet do të jenë padyshim problemet kryesore në fazën e ndërtimit. Përveç punimeve tokësore dhe kalldrëmeve, në ankthin e popullatës në këto vendbanime do të kontribuojë ndjeshëm edhe rritja e vëllimit të trafikut të njerëzve, automjeteve dhe materialeve në rrugët lokale nëpër lagjet historike dhe zonat e tjera të banuara të prekura drejtpërdrejt.

Në bazë të kriterëve të përcaktuara, ky ndikim mund të përkufizohet si: negativ, i drejtpërdrejtë, në vend, afatshkurtër (do të manifestohet vetëm në fazën e ndërtimit), me mundësi shfaqjeje - me gjasë, i kthyeshëm, me përmasa mesatare dhe rëndësi të moderuar (ndikimi mund të zbutet dhe menaxhohet).

□ **Problemet që lidhen me sjelljen e punëtorëve ndaj mjedisit lokal**

Madhësia e ndikimit pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e ulët. Suksesi i mundshëm i masave zbutëse konsiderohet të jetë i moderuar. Madhësia e ndikimeve me zbatimin e masave zbutëse bëhet e ulët. Rëndësia e efektit të mbetur është atëherë e vogël.

□ **Shfaqja e aksidenteve nga transportimi i materialeve**

Madhësia e ndikimeve pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e ulët. Suksesi i mundshëm i masave zbutëse konsiderohet të jetë i moderuar. Madhësia e ndikimeve me zbatimin e masave zbutëse mbetet e ulët. Rëndësia e efektit të mbetur është atëherë e vogël.

9.1.7 Zbulimi i informacionit dhe angazhimi i palëve të interesuara

Angazhimi i palëve të interesuara gjatë fazës së ndërtimit

Madhësia e ndikimit pa masa zbutëse u vlerësua të jetë e moderuar. Suksesi i mundshëm i masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimeve me zbatimin e masave zbutëse bëhet e moderuar. Rëndësia e efektit të mbetur atëherë është e moderuar. Është përgatitur referenca për SEP.

Ndikimi në jetën sociale të komunitetit lokal

Rritja e numrit të turistëve dhe vizitorëve në rrugët e ngushta të lagjes Cercis Topolli mund të ndikojë negativisht tek njerëzit vendas. Përveç kësaj, disa nga shtëpitë mund të shndërrohen në restorante dhe kafe-bare, kështu që pas shekujsh në një vend të qetë, mund të shndërrohen lehtësisht në një mjedis të zhurmshëm të pakëndshëm për jetën e rregullt.

9.1.8 Trashegimi kulturor

Trashëgimia kulturore dhe vendet arkeologjike, të njohura ose që do të zbulohen, janë burime të një ndjeshmërie të lartë. Rëndësia e këtij ndikimi pa masa zbutëse vlerësohet të jetë e madhe. Suksesi i mundshëm i masave zbutëse konsiderohet të jetë i lartë. Madhësia e ndikimit me zbatimin e masave zbutëse bëhet e ulët. Prandaj, rëndësia e efektit të mbetur konsiderohet të jetë e lehtë.

9.1.9 Përmirësimi i estetikës dhe rritja e vlerës së pronave të paluajtshme.

Aktiviteti i propozuar do të ketë një ndikim të madh vizual në estetikën e sitit duke e përmirësuar ndjeshëm atë.

Rigjenerimi i lagjes së vjetër historike duke trajtuar dhe nxjerrë në pah elementët historikë dhe tradicionalë të lagjes Cercis Topolli ku çdo shteg trajtohet si një “korridor i gjallë”, dhe duke restauruar të gjitha portat dhe rrethinat karakteristike prej druri; përmirësimi i ndriçimit publik dhe mobilimi i rrugës, do t'i japë një pamje tjetër kësaj zone

Krahas rritjes së interesit të turistëve vendas dhe të huaj, vlera e zonës do të rritet pasi ajo kthehet automatikisht në një atraksion turistik shumë të rëndësishëm.

10 VLERËSIMI I NDIKIMIT KUMULATIVE

Ndikimet kumulative rezultojnë nga efektet e njëpasnjëshme, rritëse dhe/ose të kombinuara të një projekti ose aktiviteti, kur i shtohen atyre të tjera të së shkuarës, ekzistuese, të planifikuara dhe/ose të parashikuara në mënyrë të arsyeshme në të ardhmen. Ato mund të ndodhin sepse, për shembull, disa projekte të të njëjtit lloj janë duke u zhvilluar në afërsi hapësinore ose kohore.

Procedurat e ES të Bankës Botërore kërkojnë që procesi VNMS të marrë në konsideratë ndikimet kumulative të projektit në kombinim me ndikimet nga zhvillime të tjera përkatëse të së shkuarës, të tashmes dhe të parashikueshme në mënyrë të arsyeshme, si dhe aktivitete të paplanifikuara por të parashikueshme të mundësuar nga projekti që mund të ndodhin më vonë ose në një vend tjetër. .

Zona hapësinore e ndikimit (AOI) është zona gjeografike e ndikuar nga projekti dhe ndikimet kumulative. “Rivitalizimi i Sheshit “Çerçiz Topulli”; Rivitalizimi i sheshit të bashkisë; dhe Rivitalizimi i Sheshit “Shtëpia e Pionierit – Bashkia Gjirokastrë” Projekti AOI u përcaktua si zona hapësinore e prekur nga:

- gjurmën e projektit dhe zonat ngjitur brenda qytetit të Gjirokastrës
- zona e ndikimit (duke përfshirë ndikimet direkte dhe indirekte të lidhura me projektin)
- ndikimet kumulative, siç përcaktohen bazuar në komponentët mjedisorë të vlerësuar të ndikuar nga projekti.

Objekti hapësinor i vlerësimit kumulativ fokusohet në zhvillimet e mundshme brenda zonës së qytetit të Gjirokastrës që mund të ndërveprojnë me ndikimet (si pozitive ashtu edhe negative) që rrjedhin nga projekti.

AOI e përkohshme është afati kohor mbi të cilin një projekt ka të ngjarë të ketë ndikime. Kufijtë kohorë të CIA-s janë gjithashtu të kufizuar nga shkalla e njohurive aktuale të burimeve të tjera të ndikimit kumulativ, veçanërisht aktiviteteve që nuk lidhen me projektin. Projekte të ndryshme zhvillimi brenda zonës ka të ngjarë të ndodhin në faza të ndryshme. Shtrirja kohore e analizës mund të përkufizohet gjithashtu si periudha kohore gjatë së cilës do të zbatohen masat e propozuara zbutëse dhe monitorimi dhe praktikrat e menaxhimit pas ndërtimit.

10.1 Ndikimet Kumulative

Në bazë të rishikimit të Planit të Përgjithshëm Vendor dhe konsultimit me përfaqësuesit e pushtetit vendor, konsiderohen zhvillimet e mëposhtme të njohura dhe të parashikueshme në Bashkinë Gjirokastrë:

- “Identifikimi, projektimi ose masat me prioritet për të adresuar shqetësimet e sigurisë dhe parandalimin e humbjes së strukturave të trashëgimisë në Kalanë e Gjirokastrës” (FSHZH) (Projekti 1)
- Masterplani i Menaxhimit të Qëndrueshëm dhe Valorizimit të Turizmit (FSHZH) i Kalasë së Gjirokastrës (Projekti 2)
- Ndërtimi i parkingut nëntokësor në sheshin e Cerciz (AADF) (Projekti 3)

Ndikimet e mundshme mjedisore dhe sociale të shkaktuara nga një kombinim i projekteve të planifikuara dhe “Rivitalizimi i Sheshit “Çerçiz Topulli” aktual; Rivitalizimi i sheshit të bashkisë; dhe Projekti i Rivitalizimit të Sheshit "Shtëpia e Pionierit" janë vlerësuar dhe rezultatet janë paraqitur në Tabelën 13 më poshtë, ku një "+" tregon një ndikim të mundshëm të kundërt kumulativ; a “-” tregon se nuk pritet asnjë ndikim kumulativ i mundshëm, ndërsa “*” tregon një ndikim kumulativ pozitiv.

Tabela16. Matrica e Vlerësimit të Ndikimeve Kumulative

Emri i zhvillimit	Cilësia e ajrit	Biodiversiteti	Tokat	Burimet ujore	Zhurma dhe dritë	Vizuale	Humbje	Trafiku	Fluksi i popullsisë	Punësimi	Mjetet e jetesës	Shëndeti dhe Siguria në Komunitet	Trashëgimi kulturore
Projekti 1	x	-	-	x	x	-	x	x	-	*	*	x	-
Projekti	-	-	-	-	-	*	-	-	-	*	*	-	*
Projekti 3	x	-	-	x	x	-	x	x	-	*	-	x	-

Zona Kohore e Ndikimit (TAOI) e Projektit

Vetë zona e studimit përfshin një kufi hapësinor që përfshin gjurmën e të gjitha punimeve që lidhen me ndërtimin dhe funksionimin e Projektit të propozuar, dhe ato zona brenda të cilave mund të priten në mënyrë të arsyeshme të ndodhin shumica e ndërveprimeve projekt-mjedis. Nuk është e mundur të vendoset një kufi i vetëm i zonës së studimit që pasqyron me saktësi karakteristikat hapësinore të ndërveprimeve të mundshme projekt-mjedis. Kufijtë e përkohshëm të projektit përfshijnë afatin kohor për aktivitetet e ndërtimit afatshkurtër, si dhe funksionimin afatgjatë të objektit prej rreth tridhjetë vjetësh dhe çmontimin e tij eventual.

Erozioni dhe sedimentimi, nëse ndodhin, do të jenë të përkohshëm, pasi të gjitha zonat që do të trazohen nga ndërtimet do të stabilizohen si gjatë dhe pas ndërtimit. Mundësia e një aksidenti ose mosfunksionimi që rezulton në lëshim është mjaft e ulët; nëse ndodh, volumi parashikohet të jetë shumë i vogël, pra nën nivelet e raportueshme.

Acarimi i shkaktuar nga zhurma gjatë ndërtimit, nëse ndodh, do të jetë i përkohshëm dhe afatshkurtër. Shqetësimet e banorëve për zhurmat gjatë funksionimit të Projektit pritet të jenë të vogla.

Projekti nuk parashikohet të ketë një efekt të rëndësishëm mjedisor të mbetur mbi shpendët shtegtarë dhe riprodhues. Ndërsa çdo efekt do të jetë negativ, ai do të jetë i vogël në madhësi, i kthyeshem dhe lokal. Efekti mjedisor mbi shpendët shtegtarë dhe riprodhues parashikohet të jetë i vogël.

Shqetësimi i shpendëve gjatë ndërtimit, nëse ka, do të jetë i përkohshëm dhe afatshkurtër, pa shqetësime të foleve për shkak të kohës së pastrimit. Efektet mbi zogjtë gjatë operimit të Projektit nëpërmjet vdekshmërisë nga përplasjet pritet të jenë të ulëta në numër bazuar në ndjeshmërinë e ulët të zonës. Monitorimi pas ndërtimit do të verifikojë efektin në përputhje me kërkesat rregullatore.

Siç u diskutua më parë, ndërsa habitatit në zonën e Projektit nuk është veçanërisht unik, zona pret florën dhe faunën që janë me vlerë në Shqipëri. Një efekt i rëndësishëm mjedisor do të rezultonte nëse mund të identifikohet një ndryshim thelbësor në popullatën e një specie flore ose faune që i atribuohet Projektit. Gjatë funksionimit, zhurma nga aktivitetet në natyrë mund të ndikojë në faunën që përdorin zonën si pjesë të habitatit të tyre. Duke pasur parasysh efektin e parashikuar të rëndësishëm të mbetur në nivelet e zhurmës së ambientit si i vogël në raport me banorët, efekti paralel në faunë pritet të jetë i papërfillshëm duke pasur parasysh përshtatshmërinë e faunës dhe shtrirjen e habitatit të ngjashëm.

Ndërsa emetimet do të ndodhin gjatë gjithë kohëzgjatjes së Projektit, ndryshimet në cilësinë e ajrit do të kenë ndryshueshmëri të konsiderueshme kohore për shkak të ndryshueshmërisë natyrore në meteorologji (shpejtësia e erës, drejtimi i erës, temperatura) dhe gjithashtu ndryshueshmëria afatshkurtër dhe afatgjatë në emetimet. Për më tepër, përqendrimet më të larta zakonisht ndodhin për kohëzgjatje shumë të shkurtra dhe mund të ketë kushte të rralla të shqetësimit. Kohëzgjatja afatgjatë përcaktohet si zgjatja e më shumë se dy vjet përtej jetës operacionale të Projektit.

Trafiku shpesh mund të jetë një çështje që shqetëson komunitetin. Prandaj, trafiku i automjeteve është identifikuar si një aspekt socio-ekonomik. Një efekt i rëndësishëm mjedisor do të rezultonte nëse do të ndodhte dëme thelbësore në sistemin ekzistues rrugor që mund t'i atribuohet Projektit ose një vonesë thelbësore në rrjedhën e trafikut mund t'i atribuohet Projektit. Kontraktori do të punojë ngushtë me Bashkinë dhe komunitetin lokal për të vlerësuar qasjen më praktike për të garantuar integritetin e rrugës, sigurinë e publikut udhëtues dhe shqetësim minimal për udhëtarët.

Përsa i përket ndikimeve gjatë fazës së funksionimit, ato do të jenë të pranishme për sa kohë që do të përdoret edhe zona e projektit. Gjithashtu, si faktor vlerësohet edhe numri i personave që do të ndjekin këtë zonë. Këto ndikime nuk janë të një rëndësie të veçantë, janë të krahasueshme me çdo objekt tjetër shërbimi apo tregtar që ndodhet në qytetin e Gjirokastrës. Të gjitha ndikimet

e mësipërme nuk janë të përhershme dhe afatgjata, ato janë të përkohshme dhe afatshkurtra. Ndikimi në peizazh do të jetë i përkohshëm për fazën e ndërtimit.

Tabela17. Kohëzgjatja e ndikimeve

Kohëzgjatja e ndikimit	Cilësia e ajrit	Biodiversiteti	Gjeologjia dhe Tokat	Burimet ujore	Zhurma dhe Vizuale	Humbje	Trafiku	Fluksi i popullsisë	Ekonomik	Punësimi	Mjetet e jetesës	Shëndeti dhe Siguria	Trashegimia kulturore
E përkohshme	x	-	-	-	x	-	-	-	-	-	x	-	-
Afatshkurtër	-	x	-	x	-	-	x	-	-	-	-	x	-
Afatgjatë	-	-	-	-	-	x	-	-	-	x	-	-	-
E përhershme (e	-	-	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-	x

Zona Hapësinore e Ndikimit (SAOI) e Projektit

Rehabilitimi dhe rikualifikimi i zonës dhe ndikimet në mjedis pritet të jenë minimale. Ndikimet potenciale hapësinore të projektit pritet të jenë shumë.

Rrugët që mund të ndikojnë negativisht në nivelet e zhurmës së ambientit përfshijnë presionin e zërit që do të krijohet gjatë përgatitjes dhe ndërtimit të kantierit, si dhe aktivitetet e çaktivizimit (d.m.th., kamionë, pajisje, etj.). Me rritjen e distancës nga vendi, nivelet e zhurmës do të zvogëlohen. Megjithatë, zhurma nga aktivitetet e ndërtimit mund të dëgjohet nga banorët aty pranë. Zhurma e ndërtimit gjithashtu mund të ndërpresë përkohësisht aktivitetet afatshkurtra të faunës dhe shpendëve në ose në afërsi të zonës së Projektit. Si përmbledhje, zhurma që rezulton nga aktivitetet e ndërtimit mund të shkaktojë disa shqetësime të përkohshme.

Siç u përmend në seksionet e mësipërme, ku të gjithë elementët mjedisorë që mund të preken nga projekti janë marrë në konsideratë, ato kanë një shtrirje të kufizuar hapësinore:

- Ndikimi në mbulesën bimore do të jetë i pandjeshëm sepse bimësia ekzistuese do të ruhet dhe rindërtimi do të bëhet pa dëmtuar pemët dhe vegjetacionin ekzistues.
- Prodhimi i mbetjeve të ndërtimit do të kufizohet vetëm në zonën e projektit
- Përkeqësimi i përkohshëm i pamjes vizuale do të ndodhë vetëm në zonën e projektit gjatë fazës së ndërtimit dhe kjo do të jetë e pjesshme.

- Gjatë fazës së ndërtimit të zonës pritet të regjistrohen nivele relativisht të larta zhurmash, por këto do të jenë të kufizuara brenda zonës së projektit.
- Emetimet e pluhurit do të rrjedhin nga aktivitetet e ndërtimit (ndërrhyrjet e restaurimit dhe rindërtimit) dhe trafiku i automjeteve të ndërtimit. Emetimet nga aktivitetet e ndërtimit do të kenë kufizime në aspektin e zgjerimit hapësinor.
- Emetimet e gjeneruara nga trafiku përfshijnë pluhurin dhe tymin. Kamionët e përdorur për të transportuar materiale të ndryshme ndërtimi nga burimi i tyre në kantierin e ndërtimit lëshojnë gazra të ndryshëm si SO₂, CO₂, CO, NO_x dhe grimca. Ndikimet e emetimeve të tilla mund të jenë më të mëdha në kantierin e ndërtimit dhe në komunitetet ndërmjet të cilave do të udhëtojnë automjetet e ndërtimit.
- Aktivitetet e planifikuara të projektit kanë vetëm ndikim minimal në ujërat nëntokësore, ujërat ose ujërat e zeza. Ky ndikim do të jetë shumë i kufizuar në aspektin hapësinor, i kufizuar vetëm në zonën e projektit.

11 MENAXHIMI DHE MONITORIMI I NDIKJEVE POTENCIALE MJEDISORE DHE SOCIALE

Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social - VNMS për punimet e propozuara në zonën e projektit identifikon aspekte të mundshme mjedisore dhe sociale që duhen menaxhuar dhe monitoruar. Ai identifikon palët përgjegjëse për monitorimin, shpenzimet e nevojshme, treguesit dhe nevojat për trajnim ose ngritjen e kapaciteteve dhe raportimin. Seksionet e mëposhtme përshkruajnë në detaje aspekte të ndryshme të VNMS-së.

11.1 Menaxhimi i ndikimeve mjedisore

11.1.1 Menaxhimi i ndikimeve mjedisore

Ndikimet që priten të ndodhin nga zbatimi i aktiviteteve të projektit dhe masat për zbutjen e tyre janë përpunuar në Kapitullin 7 të Studimit të VNMS në fazën e ndërtimit dhe në fazën operative. Plani i menaxhimit ofron një përshkrim të masave të propozuara që do të zbatohen për të arritur një nivel të qëndrueshëm dhe të pranueshëm të ndikimit mjedisor të identifikuar në Studimin e VNMS-së dhe në të njëjtën kohë është një mjet i thjeshtë që mund të ndihmojë që kërkesat të plotësohen dhe të harmonizohen me rregulloret dhe rregulloret kombëtare të Bankës Botërore.

Plani i Menaxhimit Mjedisor duke përfshirë atë social në raport (PMM) do të zbatohet nga Kontraktori në bashkëpunim me FSHZH dhe Bashkinë. Në fazën operative, EMSP do të zbatohet nga Bashkia me të gjitha njësitë e saj strukturore.

Tabela më poshtë paraqet matjet e nevojshme për zbutjen e ndikimit negativ në mjedis.

14. Tabela18. Plani i masave për zbutjen e Ndikimeve në Mjedis

Zonat/ aspektet të mjedisit	Masat zbutëse të propozuara	Objektiv	Institucion kompetent	Orari	Kostot për zbatim
BIODIVERSITETI- LLOJET BIMORE					
<i>Para-ndërtimi dhe ndërtimi</i>					
Biodiversiteti- specie bimore	<ul style="list-style-type: none"> Minimizoni pastrimin e zonave të panevojshme në vendin e ndërtimit Trajtimi i sipërfaqeve të mbuluara me bar në hapësirat publike për të pasur bar më të shëndetshëm. Mbjellja e pemëve të shëgës (bimë vendase) për peizazh Aty ku është e mundur, nivelet e zhurmës gjatë orëve të agimit, muzgut dhe natës duhet të jenë minimizohet për të reduktuar shqetësimin për gjitarët dhe shpendët. 	Mbrojtja të biodiversitetit, i. Llojet bimore me rëndësi ruajtëse dhe rritje të sipërfaqes së gjelbër	Është angazhuar ekspert i pavarur nga kontraktori i punimeve të ndërtimit	Para ndërtimit	Varet nga ekspertiofertën dhe ngarkesën e punës
TOKËS					
<i>Ndërtimi</i>					
Toke	<ul style="list-style-type: none"> Inspektoni vendin për erozion të mundshëm sipërfaqësor. Menaxhimi i rrjedhjeve sipërfaqësore do të zbatohet në të gjithë tremujorin e vjetër historik; Gjatë shtrimit me kalldrëm të rrugës në nënprojektin "Kronikë në gur" itinerarin dhe itinerarin e udhëtarëve, pastrimi i kanaleve, kanaleve/ kanaleve të kutive dhe mirëmbajtja e sistemit të kullimit do të 	<i>Minimizoni rrezikun e erozionit të tokës sipërfaqësore</i>	ADF	Në mënyrë të vazhdueshme gjatë gjithë fazës së ndërtimit	

Zonat/ aspektet e mjedisit	Masat zbutëse të propozuara	Objektiv	Institucion kompetent	Orari	Kostot për zbatim
	<p>sigurojë mbrojtje efektive të rrugës nga erozioni dhe sedimentimi;</p> <ul style="list-style-type: none"> Vendosja e pllakave dhe kalldrëmit në Hapësirë Publike do të bëhet në mënyrë të tillë që të minimizohet shfaqja e erozionit të tokës, qoftë edhe për periudha të shkurtra. Stokset nuk do të vendosen në vend. Drenazhimi në pjesën e pasme të muzeumeve etnografike për të shmangur lagështinë në katin përdhes dhe në katin e parë në muret jugperëndimore. 				
Toka	Nëse ekziston rreziku i ndotjes serioze të tokës në rast të një rreziku ose incidenti të madh, rekomandohet që të kryhet një analizë dhe vlerësim i detajuar i shtrirjes dhe intensitetit të ndotjes, dhe në përputhje me gjetjet, të propozohet një riparim. Planifikoni tokat e kontaminuara ose zëvendësoni tokën e ndotur me një tokë të re të pandotur dhe ruajeni në deponi të posaçme.	Mbrojtja e tokës dhe e mjedisëve të tjera dhe e zonave	ADF	Operacioni	Varet nga shtrirja e ndotjes, parametrat që do të analizohen dhe çmimi për përgatitjen e planit të rehabilitimit për tokat e ndotura.
Toka	Monitorim i vazhdueshëm të erozionit të mundshëm, mirëmbajtjes së vegetacionit	Dheudhe media të tjera mjedisore dhe mbrojtjen e zonave	ADF	Në mënyrë të vazhdueshme gjatë gjithë fazës operative	
HIDROLOGJIA DHE UJËRAT SIPËRFAQËSORE					
<i>Ndërtimi</i>					

Zonat/ aspektetë mjedisit	Masat zbutëse të propozuara	Objektiv	Institucion kompetent	Orari	Kostot për zbatim
Hidrologjia dhe ujërat sipërfaqësore	Kontroll i rregullt dhe mirëmbajtjen e sistemeve të kullimit dhe ujërave të stuhisë (kanalet, kanalet, etj.), si dhe zbatimin e praktikave të mira operacionale.	Mbrojtjatë ujërave dhe mjeteve të tjera dhe zonave të mjedisit	ADF	Në mënyrë të vazhdueshme gjatë fazës operative	Kostot operative
AJRI I AMBIENTIT					
<i>Para-ndërtimi</i>					
Ambient ajri	Përgatitjanga: <ul style="list-style-type: none"> • Plani për organizimin e sheshit të ndërtimit; • Plani i Menaxhimit të Pluhurit; • Plani i Menaxhimit të Trafikut. 	Mbrojtjatë ajrit të ambientit dhe përbushjes së detyrimeve ligjore	Kontraktori	Para ndërtimit	Kostomasat që dalin nga planet do të përfshihen në kostot e ndërtimit
<i>Ndërtimi</i>					
Ambient ajri	Vendosja e një gardhi mbrojtëse rreth kantierëve të ndërtimit në vende të ndjeshme (në vendbanime)	Mbrojtjatë ajrit të ambientit dhe receptorëve të ndjeshëm	Kontraktori/ Mbikëqyrja	Në mënyrë të vazhdueshme gjatë fazës së ndërtimit, në vende të ndjeshme	Kostot përfshihen në kostot e ndërtimit
ZHURMA					
<i>Para-ndërtimi</i>					
Zhurma	Një plan për menaxhimin e zhurmës në fazën e ndërtimit, i cili do të parashikojë masat e duhura për reduktimin e zhurmës dhe zbatimin e tij	Mbrojtjatë receptorëve të ndjeshëm dhe përbushjes së detyrimeve ligjore	Kontraktori	Para ndërtimit	Kostomasat që do të dalin nga Plani do të përfshihen në kostot e ndërtimit

Zonat/ aspektetë mjedisit	Masat zbutëse të propozuara	Objektiv	Institucion kompetent	Orari	Kostotpër zbatim
<i>Ndërtimi</i>					
Zhurma	Vendosja e barrierave të përhershme të zërit ose izolimi i zërit të objekteve të prekura	Mbrojtjatë receptorëve të ndjeshëm dhe përbushjes së detyrimeve ligjore	Kontraktori/ Nënkontraktori/ Mbikëqyrja	Gjatë ndërtimit	
KARAKTERISTIKAT VIZUALE					
<i>Ndërtimi</i>					
Karakteristikë vizuale	Rehabilitimitë lokacioneve (zonave) të trazuara duhet të kryhen menjëherë pas përfundimit të punimeve ndërtimore në lokacionet specifike dhe në përputhje me dokumentacionin e projektit të përgatitur për këtë qëllim.	Mbrojtjatë karakteristikave vizuale të peizazhit	Kontraktori/Nënkontraktori/ Mbikëqyrja e kontrolluar nga autoritetet kompetente të inspektimit	Në mënyrë të vazhdueshme gjatë fazës së ndërtimit	Tëshpenzimet për rigjallërimin e zonës, si dhe baritjen dhe pyllëzimin do të përfshihen në kostot e ndërtimit
<i>Operacioni</i>					
Peizazhi(karakteristikë vizuale)	Zbatimitë masave të Projektimit të Peizazhit të zonës Ruajtja e vegjetacionit	Mbrojtjatë karakteristikave vizuale të peizazhit	ADF	Menjëherë pastë përfundimit të punës ndërtimore dhe gjatë funksionimit	Të Çmimi do të përcaktohet në Projektimin e Peizazhit
HUMBJE					
<i>Para-ndërtimi dhe ndërtimi</i>					
Mbetje	Përgatitja e Plani i Menaxhimit të Mbetjeve	Përbushjatë detyrimeve	Kontraktori	Para ndërtimit	

Zonat/ aspektet të mjedisit	Masat zbutëse të propozuara	Objektiv	Institucion kompetent	Orari	Kostot për zbatim
	në fazën e ndërtimit.	ligjore për menaxhimin e mbetjeve dhe mbrojtjen e mediave dhe zonave të mjedisit dhe shëndetit të popullatës			
	Nënshkrimi i marrëveshjeve me kompanitë e autorizuar për grumbullimin, transportin dhe trajtimin e mbetjeve dhe dorëzimin e mbetjeve	Përbushjatë detyrimeve ligjore për menaxhimin e mbetjeve dhe mbrojtjen e mediave dhe zonave të mjedisit dhe shëndetit të popullatës	Kontraktori/Nënkontraktori/Mbikqyrja	Para ndërtimit dhe ndërtimi	Tëçmimi do të varet nga ofertat e trajtuesve të autorizuar të mbetjeve
	fejesatë ekspertit të menaxherit të mbetjeve, i cili do të sigurojë zbatimin e plotë të Programit në përputhje me detyrimet ligjore	Përbushjatë detyrimeve ligjore për menaxhimin e mbetjeve dhe mbrojtjen e mediave dhe zonave të mjedisit.	Kontraktori/Nënkontraktori/Mbikqyrja	Para ndërtimit dhe ndërtimi	Tëçmimi do të varet nga oferta e menaxherit të mbeturinave
Operacioni					
Mbetjet	Vendosja e kontejnerëve me ngjyra të ndryshme për asgjësimin e rrymave të ndryshme të mbetjeve,	Mbrojtjatë mediave dhe fushave të mjedisit dhe shëndetit të popullsisë	Bashkia Gjirokastrë	Operacioni	Varet nga kapaciteti i kontejnerëve
	Nënshkrimi i marrëveshjeve me kompanitë e autorizuar për grumbullimin, transportin dhe trajtimin e mbetjeve dhe dorëzimin e mbetjeve	Përbushjatë detyrimeve ligjore për menaxhimin e mbetjeve dhe mbrojtjen e mediave dhe zonave të mjedisit dhe shëndetit të popullatës	Komuna e Gjirokastrës	Operacioni	Tëçmimi do të varet nga ofertat e trajtuesve të autorizuar të mbetjeve
	Përgatitja e Programit për Menaxhimin e	Përbushjatë detyrimeve	Komuna e Gjirokastrës	Operacioni	Kostomasat që dalin nga

Zonat/ aspektet të mjedisit	Masat zbutëse të propozuara	Objektiv	Institucion kompetent	Orari	Kostot për zbatim
	Mbeturave në përputhje me Ligjin për Menaxhimin e Integruar të Mbeturave.	ligjore për menaxhimin e mbetjeve dhe mbrojtjen e mediave dhe zonave të mjedisit dhe shëndetit të popullatës			Programi do të përfshihen në kostot operative

8.1.1. MENAXHIMI I NDIKIMIT SOCIALE

Ndikimet që priten të ndodhin nga zbatimi i aktiviteteve të projektit dhe masat për zbutjen e tyre janë përpunuar në Kapitullin 7 të Studimit të VNMS në fazën e ndërtimit dhe në fazën operative. Tabela më poshtë tregon planin për menaxhimin e ndikimeve sociale dhe propozon masat që duhen zbatuar për të arritur një ndikim social të qëndrueshëm dhe të pranueshëm të identifikuar në Studimin e VNMS-së.

15. Tabela19. Plani i masave për zbutjen e Ndikimeve Sociale

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
Faza e ndërtimit						
Ndikimet vizuale dhe estetike	Prania e makinerive dhe materialeve të mbetjeve të ndërtimit në kantier	Ruani karakterin e sitit duke pastruar vazhdimisht materialin e grumbulluar gjatë ndërtimit të shesheve	Minimizimi i ndikimeve vizuale te banorët dhe turistët	Kontraktori/ Nënkontraktori/ ADF	para ndërtimit/ Ndërtimi	n/a

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
Faza operative						
Ndikimet vizuale dhe estetike	Prania e makinerive dhe materialeve të mbetjeve të ndërtimit në kantier	Veprimet për pastrimin e vendit të projektit Sipërmarrësi duhet të heqë të gjitha objektet e përkohshme të ndërtuara, që kanë qenë të nevojshme për realizimin e punimeve të ndërtimit	Minimizimi i ndikimeve vizuale te banorët dhe turistët	Kontraktori/ Nënkontraktori/	Post ndërtimi	
Faza e ndërtimit						
Trashegimi kulturore	Ndërveprimet e mundshme midis punimeve të ndërtimit dhe aktiviteteve kulturore për shkak të trafikut, zhurmës dhe/ose dridhjeve dhe ndikimeve	Pranoni Planin ekzistues të Menaxhimit të Trashëgimisë Kulturore dhe zbatoni dispozitat e tij Konsultohuni me komunitetet lokale për aktivitetet dhe potencialet për ndërveprim me punimet e ndërtimit.	Trajtimi i duhur me Trashëgiminë Kulturore në zonën e Projektit	ADF/ Bashkia Kontraktori/ Nënkontraktori/	para ndertimit/ Ndërtimi	n/a
Faza e ndërtimit						
Aksesueshmëria	Bllokim i përkohshëm i rrugicës së shpimeve bën sheshi "Shtëpia e Pionierit" dhe devijimi përmes Sheshit "Çërcizi" Aksesueshmëria në destinacione të tjera	Duhet të vendosen tabela informacioni që përmbajnë informacion në lidhje me objektet e akomodimit me akses alternativ ose vendet tërheqëse turistike. Krijimi dhe publikimi i planit të menaxhimit të trafikut në të gjithë qytetin, në lidhje me projektin	Lehtësimi dhe orientimi i aksesit	ADF/ Bashkia Kontraktori/ Nënkontraktori/	Ndërtimi	

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
Faza e ndërtimit						
Humbja e zonës së parkimit	Mungesa e organizimit të zonave të parkimit si pasojë e humbjes së parkimit	<p>Tabelat e informacionit dhe shenjat përkohësisht të verdha për të përcaktuar vendet e parkimit të taksive</p> <p>Në rast se është e nevojshme, përcaktimi i vendeve të tjera të parkimit në zona të ndryshme përveç atij të caktuar aktual.</p> <p>Përmirësimi i Planit të Menaxhimit të Trafikut dhe Parkingut për automjetet, autobusët dhe taksitë.</p> <p>Sigurimi i hapësirës së përkohshme të parkimit deri në funksionimin e parkimit nëntokësor.</p>	Informacion i duhur për shoferët e taksive, rezident dhe turist	Bashkia Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi	n/a
Faza operative						
Humbja e zonës së parkimit	Organizimi i zonave të parkimit si pasojë e humbjes së parkimit	<p>Me përfundimin e punimeve sheshi dhe parkingu pritet të funksionojnë plotësisht dhe në këtë mënyrë të përmirësohet disponueshmëria e zonës së parkimit për të përballuar fluksin e turistëve dhe banorëve që përdorin atë pjesë të qytetit.</p> <p>Zbatimi i Planit të Menaxhimit të Parkingut</p>	Informacion i duhur për shoferët e taksive, rezident dhe turist	Bashkia	Post ndërtimi	
Faza e ndërtimit						

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
Shëndeti dhe siguria në punë (OHS)	Lëndimet dhe sëmundjet	Planifikimi i paraqitjes së vendit të punës për të minimizuar nevojën për transferim manual të ngarkesave të rënda Zbatimi i kontrolleve administrative në proceset e punës, të tilla si rotacionet e punës dhe pushimet ose pushimet	Parandalimi i aksidenteve dhe sëmundjeve të punëtorëve përmes standardeve të sigurta dhe shëndetësore	Kontraktori	Ndërtimi	n/a
	Rrëshqet dhe bie në të njëjtën lartësi të lidhur me materiale ndërtimi të lirshme	Pastroni rregullisht mbeturinat e tepërta të mbeturinave dhe derdhjet e lëngjeve Vendosja e kabllave dhe litarëve elektrikë në hapësirat e përbashkëta dhe korridoret e shënuara Përdorimi i këpucëve që pengojnë				
	Duke punuar në Heights	Përdorimi i pajisjeve për parandalimin e rënies Trajnimi i duhur në përdorimin, shërbimin dhe integritetin e PPE-ve të nevojshme Përfshirja e planeve të shpëtimit dhe/ose rimëkëmbjes				
Faza e ndërtimit						

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
Punësimi	Mungesa e informacionit apo shmangia e përgjegjësive nga detyrimet e punës.	<p>Të drejtat dhe detyrimet e punëtorëve</p> <p>Punëtorët (përfshirë kontraktorët dhe nënkontraktorët) do të kenë kontrata me të drejta dhe kushte të shprehura qartë për punësimin e tyre dhe të drejtat e tyre ligjore</p> <p>Kontratat do t'u shpjegohen në mënyrë eksplicite të gjithë punëtorëve kur është e nevojshme për të siguruar që punëtorët të kuptojnë të drejtat e tyre.</p> <p>Kontratat duhet të lidhen para fillimit të aktiviteteve të punës.</p>	Informacioni i punonjësve	Kontraktori	Ndërtimi	n/a
		<p>Kodi i Sjelljes</p> <p>Një kod sjelljeje i kompanisë duhet të përgatitet për të informuar punonjësit për pritshmëritë e kompanisë</p> <p>Kodi i Sjelljes do të konsiderohet si udhëzime për të parandaluar disa lloje specifike sjelljesh</p>	Informacioni i punonjësve	Kontraktori	Ndërtimi	n/a
		<p>Mekanizmi i Ankesave të Punëtorëve</p> <p>Të gjithë punëtorët e kontraktorëve dhe nënkontraktorëve do të njihen me ekzistencën e WGM gjatë aktit të nënshkrimit të Kodit të Sjelljes</p>	Informacioni i punonjësve	Kontraktori	Ndërtimi	n/a

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
		Zbulimi i mekanizmit të ankesave në faqen e FSHZH dhe në të gjithë kantierin (dhe faqen e bashkisë Gjirokastrë)				
	Angazhimi i fuqisë punëtore lokale	Angazhimi i një % të përshtatshme të fuqisë punëtore për këtë projekt nga e gjithë zona e projektit, me një avantazh të veçantë aplikantëve nga zonat e banuara rurale të zonës së projektit. Nuk përdoret puna e fëmijëve ose puna e detyruar.	Angazhimi i fuqisë punëtore lokale	Kontraktori	Ndërtimi	n/a
Faza e ndërtimit						
Shëndeti dhe siguria e komunitetit	Mungesa e planeve për sigurinë e punëtorëve dhe komunitetit	Plani i emergjencës për ndërtim dhe operim (planifikimi duhet të fillojë përpara fillimit të çdo pune në kantier) Procedura e reagimit ndaj urgjencës duhet t'i komunikohet qartë të gjithë personelit të vendit. Krijimi dhe zbatimi i Fushatës për sigurinë e popullatës gjatë ndërtimit të projekteve infrastrukturore Krijimi dhe zbatimi i Planit të Menaxhimit të Trafikut	Duke minimizuar rreziqet për popullatën	Kontraktori ADF	Ndërtimi	

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
	Problemet që lidhen me sjelljen e punëtorëve ndaj mjedisit lokal.	Punësimi i sa më shumë punëtorëve nga zona Mund të angazhohet fuqi punëtore e cila aktualisht është në terren për ndërtimin e parkingut nëntokësor	Duke minimizuar rreziqet për popullatën			
	Shqetësim për njerëzit dhe shtëpitë nga zhurmat dhe dridhjet për shkak të aktiviteteve të ndërtimit	Aktivitetet e ndërtimit duhet të kryhen vetëm gjatë ditës për të minimizuar nivelet e zhurmës për banorët Shmangni përdorimin e makinerive të vjetra ose të dëmtuara me nivele të larta të emetimeve të zhurmës. Kontraktorët do të rrethojnë vendin e ndërtimit me materiale thithëse të zhurmës, Punëtorët e ndërtimit do të jenë të vetëdijshëm për të kufizuar zhurmën verbale ose format e tjera të zhurmës. Zhurma dhe dridhjet do të minimizohen në kantierin e projektit dhe zonat përreth nëpërmjet sensibilizimit të drejtuesve të kamionëve të ndërtimit për të fikur motorët e automjeteve gjatë shkarkimit të materialeve.	Minimizimi i shqetësimit të popullatës	Kontraktori/ ADF	para ndërtimit/ Ndërtimi	

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
	Angazhimi i palëve të interesuara në lidhje me shqetësimin e zhurmës	Takime me banorët e zonës dhe pronarët e bizneseve, ku të gjitha pasojat negative të theksit duhet t'i vihet zhurmës së prodhuar nga punimet, shpeshhtësisë së punës së automjeteve dhe punëtorëve, si dhe masat e sigurisë për banorët, vendasit, dhe turistët gjatë periudhës së ardhshme të ndërtimit në afërsi të banesave dhe bizneseve të tyre	Minimizimi i shqetësimit të popullatës lokale për shkak të zhurmave nga aktivitetet e ndërtimit	Kontraktori/ bashkia/ ADF	para ndërtimit/ Ndërtimi	
	Aksidentet Rreziqet dhe incidentet e shtuara nga trafiku Aksidentet nga transportimi i materialeve	Paketa e mjeteve të reagimit ndaj incidenteve mjedisore dhe sociale (ESIRT) do të përdoret në rast se incidente të tilla ndodhin gjatë zbatimit të projektit Zhvillimi dhe aplikimi i procedurave për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë së komuniteteve lokale. Planifikoni organizimin e një kantieri ndërtimi për t'iu përgjigjur rasteve fatkeqe dhe urgjente në një mënyrë të përshtatshme për rreziqet e ndërtimit Korridoret e sigurta të këmbësorëve dhe trafikut nëpër kantier të shënuara me shenja të dukshme, por edhe të komunikuara me përfaqësuesit e komuniteteve lokale, si dhe me shkollat.	Duke minimizuar rreziqet për popullatën	Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi	
Faza operative						

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
Shëndeti dhe siguria e komunitetit		<p>Funksionimi dhe mirëmbajtja krijojnë një numër më të vogël të rreziqeve potenciale të sigurisë së jashtme për komunitetet që jetojnë pranë shesheve.</p> <p>Probabiliteti i këtyre rreziqeve është përgjithësisht i ulët.</p> <p>Zbatimi i Vlerësimit të Riskut në Komunitet (CRA)</p>	Duke minimizuar rreziqet për popullatën	Bashkia	Post-Ndërtimi	
Faza e ndërtimit						
Angazhimi i palëve të interesuara	Menaxhimi i shqetësimeve të Komunitetit të lidhura me ndikimet e lidhura	<p>Realizimi i një sërë aktivitetesh konsultative me palët e interesuara.</p> <p>Zbulimi i mekanizmit të ankimit në faqen e FSHZH, në faqen e bashkisë Gjirokastrë dhe në të gjithë kantierin</p> <p>Plani i Angazhimit të Palëve të Interesit (SEP) që do të zhvillohet dhe përditësohet në përputhje me praktikën e mirë ndërkombëtare dhe OP-të e BB-së</p> <p>Organizimi i një objekti/zyre (në bashkëpunim me Bashkinë Gjirokastrë) që do të shërbejë si zyrë informacioni për projektin. Do të jetë një vend publik ku të gjitha informacionet dhe dokumentet në lidhje me projektin do të jenë në dispozicion të publikut.</p>	Ulja e ndikimeve negative të projektit, por edhe qëndrimi negativ ndaj projektit dhe informimi më i mirë dhe në kohë i palëve të interesuara.	konsulent/ ADF/ Kontraktori/ Bashkia	para ndërtimit/ Ndërtimi	Kostot operative të konsulentit

Treguesi	Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Kostoja e Zbatimit
		<p>Konsulenti duhet të mbajë rregullisht takime me përfaqësues të popullatës lokale dhe palë të tjera të interesuara. Një theks i madh duhet t'i kushtohet pranisë së grave në ato takime.</p> <p>Duhet të krijohet një kanal komunikimi dhe informacioni midis kontraktorit dhe autoriteteve lokale dhe komuniteteve të prekura, që në fillim të fazës së ndërtimit. Duhet të ruhet deri në përfundimin e aktiviteteve të ndërtimit.</p>	Mbajtja e kontakteve me komunitetet e prekura	Kontraktori/ Bashkia ADF	Ndërtimi	Kostot operative të kompanisë
Faza operative						
Angazhimi i palëve të interesuara	Menaxhimi i shqetësimeve të Komunitetit të lidhura me ndikimet e lidhura	Angazhimi i palëve të interesuara duhet të vazhdojë edhe pas fazës operative nëse ka raste të pa adresuara plotësisht apo edhe të reja	Mbajtja e kontakteve me komunitetet e prekura	Kontraktori/ Bashkia ADF	Pas ndërtimit	

12 RREGULLIMET INSTITUCIONALE

Përgjegjësia institucionale për zbatimin e këtij VNMS dhe PMMS-së shoqëruese të përgatitur nga projektuesi bie mbi Bashkinë Gjirokastrë. Një nga rolet kyçe komunale do të jetë rishikimi i raporteve të konsulentëve mbi pajtueshmërinë me PMMS. Rolet e tjera do të jenë:

- ✚ Monitorimi i zbatimit të veprimeve zbutëse nga kontraktorët
- ✚ Koordinimi i trajnimeve dhe ngritja e kapaciteteve, kur është planifikuar
- ✚ Raportimi periodik mbi zbatimin e PMMS

Bashkia Gjirokastrë do t'u kërkojë kontraktorëve të zbatojnë plotësisht këtë VNMS dhe PMMS-ja dhe kontraktorët duhet të caktojnë një Specialist Mjedisor që do të mbikëqyrë mjedisin gjatë ndërtimit. Megjithatë, në rast se kontaktori nuk ka një specialist mjedisor, inxhinieri mbikëqyrës duhet të trajnohet për çështje të rëndësishme mjedisore për detyrën, në mënyrë që ai të luajë edhe rolin e mbikëqyrjes së çështjeve mjedisore kur kërkohet. Gjithashtu, Bashkia duhet të caktojë një specialist për të përfaqësuar objektivat dhe interesat mjedisore të klientit gjatë fazës së ndërtimit. Kriteri bazë i punësimit për një person të tillë është të ketë përvojë në çështje mjedisore dhe sociale, veçanërisht në lidhje me projektet e ndërtimit.

Në Gjirokastrë, përfaqësues të mjedisit nga Agjencia Rajonale e Mjedisit (ARM) Gjirokastrë janë përgjegjës për mbikëqyrjen e mbrojtjes së mjedisit në emër të Agjencisë Rajonale të Mbrojtjes së Mjedisit. Ata do të kenë edhe rolin e monitoruesve gjatë zbatimit të këtij PMMS. Bazuar në njohuritë e tyre profesionale ose rekomandimet në këtë VNMS, zyrtarët lokalë të mjedisit mund të luajnë një rol në hartimin e projektit si konsulentë për inxhinierët konsulentë në aspekte të ndryshme.

FSHZH do të monitorojë rregullisht ecurinë e punimeve të ndërtimit në terren, si dhe zbatimin e masave zbutëse të parashikuara në këtë VNMS.

12.1 MONITORIMI I ZBATIMIT TË MASAVE ZBUTESE MJEDISOR DHE SOCIALE

Tabela20. Plani i monitorimit mjedisor dhe social

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
Ndikimet në Mjedis						
Gjenerimi i mbetjeve të ndërtimit						
Kontraktori duhet të kërkojë udhëzime nga zyrtarët lokalë të mjedisit për të identifikuar vendet e pranueshme të depozitimit	Kontraktori ka të dhëna për deponimin e duhur të mbetjeve duke treguar sasi të hedhura dhe vendit të derdhjes	Asnjë raport për hedhjen e paligjshme të mbetjeve në zonat pacaktuara	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori ; Zyrtar lokal i mjedisit.	I papërfillshëm	Asnje
Kontraktorët duhet të ndërmarrin fillimin e ndarjes së mbetjeve për të ndarë mbetjet e rrezikshme nga mbetjet jo të rrezikshme	Mbetjet e rrezikshme ndahen nga mbetjet jo të rrezikshme në vend dhe secila rrymë mbetjesh hidhet në vendet e caktuara.	Kontejnerët e veçantë për mbetjet e rrezikshme dhe mbetjet jo të rrezikshme në vend	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori ; Zyrtar lokal i mjedisit.	I papërfillshëm	Mbetje të mundshme ndërtimi të rrezikshme dhe jo të rrezikshme
Kontraktorët duhet të ndërmarrin fillimin e ndarjes së mbetjeve për të ndarë mbetjet e rrezikshme nga mbetjet jo të rrezikshme	Mbetjet e rrezikshme të ndara nga mbetjet jo të rrezikshme në kantier dhe secila rrymë mbetjesh hidhet sipas kërkesave të EPA në vendet e caktuara.	Kontejnerët e veçantë për mbetjet e rrezikshme dhe mbetjet jo të rrezikshme në vend	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori ; Zyrtar lokal i mjedisit.	I papërfillshëm	Mbetje të mundshme ndërtimi të rrezikshme dhe jo të rrezikshme

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
Mbetjet (të tilla si mbeturinat metalike ose mbeturinat e drurit) që mund të ripërdoren/riciklohen mund t'u jepen njerëzve vendas.	Sasia e mbetjeve të depozituara minimizohet nga ripërdorimi, kudo që është e mundur	Regjistrimi i llojeve të materialit dhe sasia e vlerësuar e devijuar për ripërdorim	Gjatë gjithë ndërtimit	Kontraktori ; Oficeri lokal mjedisit	I papërfillshëm	Asnje
CFL-të (llambat fluoreshente kompakte) do të hiqen me kujdes, do të pakëtohen individualisht duke shmangur plasaritjet/dëmtimet dhe do të vendosen në një enë të papërshkueshme.	Nëse është e nevojshme, ato që ende funksionojnë mund të mblidhen nga komuna dhe të përdoren në shtyllat e vjetra të ndriçimit	Ai do të mblidhet, transportohet dhe asgjësohet nga kompani të licencuara dhe në landfille ose impiante përpunimi të licencuara.	Gjatë gjithë ndërtimit	Kontraktori ; Oficeri lokal mjedisit	Duhet të jetë pjesë e BID-it të kontraktorit	Asnje
Magazini i përkohshëm në vendi të gjitha substancave të rrezikshme ose toksike do të jetë në kontejnerë të sigurt të etiketuar me detaje të përbërjes, vetive dhe informacionit të trajtimit.	Kontejnerët e substancave të rrezikshme duhet të vendosen në një enë rezistente ndaj rrjedhjes për të parandaluar derdhjen dhe kullimin	Mbetjet transportohen nga transportues të licencuar posaçërisht dhe hidhen në një objekt të licencuar	Gjatë gjithë ndërtimit	Kontraktori ; Oficeri lokal mjedisit	Duhet të jetë pjesë e BID-it të kontraktorit	Asnje
Humbja e habitatit dhe biodiversitetit						
Humbja e bimësisë përmes pastrimit për t'i hapur rrugë ndërtimit	Zona e pastruar nga bimësia	Minimizoni pastrimin e zonave të panevojshme në	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori ;	I papërfillshëm	Asnje

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
	mbahet në minimum	vendin e ndërtimit Rimbillni bimësinë përmes peizazhit pas përfundimit		Zyrtar lokal i mjedisit		
Humbja e habitateve të faunës si rezultat i pastrimit të bimësisë	Ndërhyrje të mundshme për restaurimin e habitatit	Mbahen shënime për të gjitha habitatet ekzistuese në zonë	Gjatë gjithë ndërtimit	Kontraktori ; Zyrtar lokal i mjedisit.	I papërfillshëm	Asnje
Nivelet e zhurmës gjatë orëve të agimit, muzgut dhe natës janë në nivele të larta duke shkaktuar shqetësim tek gjitarët dhe zogjtë.	Niveli i zhurmës duhet të jetë brenda niveleve të pranueshme	Regjistrimi i niveleve dhe burimeve të zhurmës	Gjatë gjithë ndërtimit	Kontraktori ;	I papërfillshëm	Asnje
Shkarkimet e mundshme në ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore						
Kontraktori duhet të izolojë të gjitha punimet nga rrjedhat ujore.	Kur është e nevojshme përdorni pompa uji, filtra dhe pajisje të tjera për të parandaluar turbullirën.	Nuk raportohen shenja ndotjeje dhe turbullira të ujit	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	Duhet të jetë pjesë e BID-it të kontraktorit	Asnje
Kontraktori duhet të shmangë shpërndarjen e ujit sipërfaqësor në rast të ujitjes së rërës ose zhavorrit për të kontrolluar pluhurat.	Grumbulluesi do të përshtaten për të shmangur shpërndarjen e ujit sipërfaqësor	Nuk raportohen shenja ndotjeje dhe turbullira të ujit	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	Duhet të jetë pjesë e BID-it të kontraktorit	Asnje
Kontraktori ka siguruar pajisje të kontrollit të rrjedhjeve	Është vendosur një mekanizëm i kontrollit të rrjedhjeve	Nuk raportohen shenja ndotjeje dhe turbullira të ujit	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	800 euro	Asnje

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
	(pako, kontejnerë të mbrojtur nga rrjedhjet, etj.) dhe janë përgatitur procedurat emergjente për të kontrolluar derdhjet.					
Presioni në infrastrukturë						
Kontraktori duhet të sigurojë burim dhe depo të veçantë për t'u përdorur për ndërtim (përdorimi i bombarduesve të ujit për furnizim);	Furnizimi i pandërprerë i komunitetit me ujë	Nuk ka ankesë për parregullsi në furnizimin me ujë në lidhje me aktivitetet ndërtimore	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	450 euro	Asnje
Kontraktori duhet të sigurojë energji të veçantë për ndërtim (përdor gjeneratorët);	Furnizimi me energji i pakompromis për komunitetin	Nuk ka ankesë për parregullsi në furnizimin me energji lidhur me aktivitetet ndërtimore	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	750 euro	Asnje
Kontraktori duhet të sigurojë tualete dhe banja të lëvizshme në vend dhe ujë larëse për punëtorët.	Punëtorët nuk konkurrojnë me klientët në lokalet fqinje për tualete.	Ambjentet e abdesit ekzistojnë në vend	Gjatë ndërtimit	Bashkia	I papërfillshëm (duhet të jetë pjesë e ofertës së kontraktorit)	Asnje
Gjenerimi i zhurmës dhe dridhjeve						
Punëtorët e ndërtimit duhet të sensibilizohen për natyrën e ndjeshme të vendit	Asnjë zhurmë e tepërt nga punëtorët	Komuniteti dhe bizneset e zonës nuk ankohen për zhurmat gjatë ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
të punës ku ata operojnë dhe të këshillohen të kufizojnë zhurmën verbale ose format e tjera të zhurmës. Për shembull, objektet ose veglat metalike mund t'i kalohen një kolegu në vend që t'i lëshojnë ose t'i hedhin me zhurmë të fortë.						
Kontraktori duhet të sigurojë që të gjitha pajisjet dhe makineritë janë në gjendje të mirë dhe të shëndoshë të pajisjeve të vjetra ose të dëmtuara me nivel të lartë të emetimeve të zhurmës që do të kishin një ndikim negativ në mjedis	Aktivitetet e ndërtimit gjenerojnë nivele të lejueshme zhurmash.	Komuniteti dhe bizneset e zonës nuk ankohen për zhurmat gjatë ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje
Të gjithë gjeneratorët dhe pajisjet e rënda duhet të izoloohen ose vendosen në mbyllje për të minimizuar nivelet e zhurmës së ambientit që prishin.	Aktivitetet e ndërtimit gjenerojnë nivele të lejueshme zhurmash.	Komuniteti dhe bizneset e zonës nuk ankohen për zhurmat gjatë ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	Duhet të jetë pjesë e BID-it të kontraktorit	Asnje
Kontraktori do të sigurojë që pajisjet të mirëmbahen siç duhet dhe	Aktivitetet e ndërtimit gjenerojnë nivele të	Komuniteti dhe bizneset e zonës nuk ankohen për zhurmat gjatë ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	Duhet të jetë pjesë e BID-it të kontraktorit	Asnje

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
plotësisht funksionale.	lejueshme zhurmash.					
Kontraktorët duhet të rrethojnë zonat në ndërtim me materiale që thithin zhurmën, për shembull, kompensatë dhe jo fletë hekuri;	Aktivitetet e ndërtimit gjenerojnë nivele të lejueshme zhurmash.	Komuniteti dhe bizneset e zonës nuk ankohen për zhurmat gjatë ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	Përfshihet në koston për kontrollin e mbeturinave fluturuese	Asnje
Kontraktuesi duhet të sigurojë që nivelet e zhurmës që vijnë nga makineritë, automjetet dhe aktivitetet e zhurmshme të ndërtimit të mbahen në minimum për sigurinë, shëndetin dhe mbrojtjen e njerëzve në ndërtesat aty pranë.	Aktivitetet e ndërtimit gjenerojnë nivele të lejueshme zhurmash.	Komuniteti dhe bizneset e zonës nuk ankohen për zhurmat gjatë ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje
Punëtorët e ndërtimit dhe drejtuesit duhet të sensibilizohen për të fikur pajisjet, makineritë dhe motorët e automjeteve kur nuk përdoren dhe/ose shkarkojnë materiale.	Minimizimi i zhurmës dhe dridhjeve në vendin e projektit.	Komuniteti dhe bizneset e zonës nuk ankohen për zhurmat gjatë ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje
Aktivitetet e ndërtimit duhet të kryhen gjatë ditës	Përfitoni natën pa zhurmë në komunitet	Nuk ka ankesa për netët e shqetësuara për shkak të	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
	për të pushuar	zhurmës dhe dridhjeve nga aktivitetet e projektit.				
Trafiku dhe emetimet e arratisura						
Zona e projektit do të rrethohet për të minimizuar migrimin e pluhurit dhe emetimeve në objektet e afërta nga era;	Nuk vërehen emetime të tepërta pluhuri jashtë zonave të ndërtimit	Nuk ka ankesa për pluhur të tepërt nga zonat e ndërtimit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	Përfshihet në koston për kontrollin e mbeturinave fluturuese	Asnje
Drejtuesit e kamionëve duhet të sensibilizohen dhe të sigurojnë që ata të respektojnë kufijtë e shpejtësisë në rrugë veçanërisht në qendrat e biznesit;	Minimizoni emetimet e pluhurit dhe shkarkimit	Nuk ka ankesa për vozitje të pamëshirshme të kamionëve nga komunitetet përgjatë rrugëve të përdorura nga automjetet e projektit	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje
Kamionët duhet të mbulohen gjatë transportit të materialeve të ndërtimit;	Nuk ka dardhje materialeve në rrugë gjatë transportit në vendet	Nuk ka aksidente të shkaktuara nga ndarja e materialit ndërtimor në rrugë	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori ; Policia	I papërfillshëm (duhet të jetë pjesë e ofertës së kontraktorit)	Asnje
Kudo që është e nevojshme shtypja e pluhurit, uji duhet të spërkatet mbi zonat me pluhur;	Minimizoni nivelet e pluhurit	Njohja e vendasve të përpjekjeve të kontraktorit për të minimizuar shqetësimin e pluhurit.	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje
Mbani të gjitha pajisjet e ndërtimit në gjendje të mirë funksionimi për të reduktuar	Minimizoni nivelet e ndotjes së ajrit	Nuk ka ankesa për tym të tepërt	Gjatë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje

Ndikimi dhe Zbutja/Përmirësimi i angazhimeve	Rezultatet e dëshiruara	Monitorimi: Treguesit/Synimet e Performancës ose Kriteret e Pranimit	Koha	Përgjegjës	Kostot në rritje	Kërkesa për ngritjen e kapaciteteve dhe trajnim
emetimet e shkarkimeve;						
I gjithë pluhuri duhet të fshihet shpejt për të shmangur migrimin në zona të tjera jo ndërtimore;	Ulni nivelet e pluhurit në vendet jashtë vendit	Nuk ka ijë pluhuri në vend	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje
Puna e ndërtimit duhet të ndërmerret nga një kontraktues me përvojë dhe i regjistruar siç duhet me një ndjenjë të verifikueshme të ndërgjegjësimit dhe përgjegjësisë mjedisore;	Përdorimi i praktikave më të mira të ndërtimit për të minimizuar ndikimet negative	Zbatimi i masave të propozuara zbutëse	Gjatë gjithë ndërtimit	Bashkia Kontraktori	I papërfillshëm	Asnje

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
Prania e makinerive dhe materialeve të mbetjeve të ndërtimit në kantier	Ruani karakterin e sitit duke pastruar vazhdimisht materialin e grumbulluar gjatë ndërtimit të shesheve	Minimizimi i ndikimeve vizuale te banorët dhe turistët	Kontraktori/ Nënkontraktori / ADF	para ndertimit/ Ndërtimi	Inspektim vizual dhe regjistrim fotografik	Javore	n/a
Ndërveprimet e mundshme midis punimeve të ndërtimit dhe aktiviteteve kulturore për shkak të trafikut, zhurmës dhe/ose dridhjeve dhe	Konsultohuni me komunitetet lokale për aktivitetet dhe potencialet për ndërveprim me punimet e ndërtimit.	Trajtimi i duhur me Trashëgiminë Kulturore në zonën e Projektit	ADF/ Bashkia Kontraktori/ Nënkontraktori /	para ndertimit/ Ndërtimi	Raportimi i vazhdueshëm	mujore/ Gjatë aktiviteteve kulturore	n/a

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
<p>Blokim i përkohshëm i rrugicës së shpimeve bëhet në sheshin "Shtëpia e Pionierit" dhe devijimi përmes Sheshit "Çërcizi"</p> <p>Aksesueshmëria në destinacione të tjera</p>	<p>Duhet të vendosen tabela informacioni që përmbajnë informacion në lidhje me objektet e akomodimit me akses alternativ ose vendet tërheqëse turistike.</p> <p>Krijimi dhe publikimi i planit të menaxhimit të trafikut në të gjithë qytetin, në lidhje me projektin</p>	<p>Lehtësimi dhe orientimi i aksesit</p>	<p>ADF/ Bashkia Kontraktori/ Nënktraktori /</p>	<p>Ndërtimi</p>	<p>Inspektim vizual dhe regjistrim fotografik</p> <p>Raportet në vazhdim</p>	<p>Mujore</p>	<p>n/a</p>
<p>Mungesa e organizimit të zonave të parkimit si pasojë e humbjes së parkimit</p>	<p>Tabelat e informacionit dhe shenjat përkohësisht të verdha për të përcaktuar vendet e parkimit të taksive</p> <p>Në rast se është e nevojshme, përcaktimi i vendeve të tjera të parkimit në zona të ndryshme përveç atij të caktuar aktual.</p> <p>Përmirësimi i Planit të Menaxhimit të Trafikut dhe Parkingut për automjetet, autobusët dhe taksitë.</p> <p>Sigurimi i hapësirës së përkohshme të parkimit deri në funksionimin e parkimit nëntokësor.</p>	<p>Informacion i duhur për shoferët e taksive, rezident dhe turist</p>	<p>Bashkia Kontraktori</p>	<p>para ndërtimit/ Ndërtimi</p>	<p>Inspektim vizual dhe regjistrim fotografik</p> <p>Raportet në vazhdim</p>	<p>Mujore</p>	<p>n/a</p>

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
Dhuna me bazë gjinore	<p>Informimi i punëtorëve për ligjet kombëtare</p> <p>Prezantimi i Kodit të Sjelljes së Punëtorëve si pjesë e kontratës së punës</p> <p>Kontraktorët që miratojnë një politikë për të bashkëpunuar me agjencitë e zbatimit të ligjit</p>	Zhvilloni një kod sjelljeje për punëtorët. Të gjithë punëtorët të marrin trajnime për marrëdhëniet me komunitetin dhe kodin e sjelljes.	Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi	Regjistrim mbi ndërgjegjësimitin	Javore	n/a
Sëmundjet ngjitëse	<ul style="list-style-type: none"> • Objektet e testimit falas • Monitorimi i të dhënave shëndetësore të popullatës lokale, veçanërisht për sëmundjet e transmetueshme • Fushata për sensibilizimin e komunitetit • Rritja e ndërgjegjësimit për ndikimet në shëndetin publik nga fluksi i fuqisë punëtore. 	Siguroni materiale ndërgjegjësuese për STD për të gjithë punëtorët.			Testimi dhe inspektimi periodik	Javore	
Lëndimet dhe sëmundjet	<p>Planifikimi i paraqitjes së vendit të punës për të minimizuar nevojën për transferim manual të ngarkesave të rënda</p> <p>Zbatimi i kontrolleve administrative në proceset e punës, të tilla si rotacionet</p>	Parandalimi i aksidenteve dhe sëmundjeve të punëtorëve përmes standardeve të	Kontraktori	Ndërtimi	Vëzhgimet vizuale të zonave të punës për të papajtueshme - Regjistrimet e	Mujore	n/a

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
Rrëshqet dhe bie në të njëjtën lartësi të lidhur me materiale ndërtimi të lirshme	<p>Pastroni rregullisht mbeturinat e tepërta të mbeturinave dhe derdhjet e lëngjeve</p> <p>Vendosja e kablove dhe litarëve elektrikë në hapësirat e përbashkëta dhe korridoret e shënuara</p>	sigurta dhe shëndetësore			raportit të incidentit		
Duke punuar në Heights	<p>Përdorimi i pajisjeve për parandalimin e rënies</p> <p>Trajnimi i duhur në përdorimin, shërbimin dhe integritetin e PPE-ve të nevojshme</p> <p>Përfshirja e planeve të shpëtimit dhe/ose rimëkëmbjes</p>						
Ulja e përhapjes së COVID-19	<p>Kontraktuesi duhet të reduktojë, sa më shumë që të jetë e mundur, kontaktin fizik ndërmjet punëtorëve</p> <p>Kontraktori duhet të vendosë një pengesë të papërshkueshme midis punëtorëve, veçanërisht nëse ata nuk janë në gjendje të mbajnë një distancë prej dy metrash nga njëri-tjetri.</p> <p>Punëtorët do të shmangin kontaktet me banorët vendas dhe do të mbajnë</p>	Minimizimi i rreziqeve për popullatën	Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi	Testimi dhe inspektimi periodik	Mujore	N/A

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
Mungesa e informacionit apo shmangia e përgjegjësive nga detyrimet e punës.	<p>Të drejtat dhe detyrimet e punëtorëve</p> <p>Punëtorët (përfshirë kontraktorët dhe nënkontraktorët) do të kenë kontrata me të drejta dhe kushte të shprehura qartë për punësimin e tyre dhe të drejtat e tyre ligjore</p> <p>Kontratat do t'u shpjegohen në mënyrë eksplicite të gjithë punëtorëve kur është e nevojshme për të siguruar që punëtorët të kuptojnë të drejtat e tyre.</p> <p>Kontratat duhet të lidhen para fillimit të aktiviteteve të punës.</p>	Informacioni i punonjësve	Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi	Kontrolli i pajtueshmërisë për planin e sigurisë	Javore	n/a
	<p>Kodi i Sjelljes</p> <p>Një kod sjelljeje i kompanisë duhet të përgatitet për të informuar punonjësit për pritshmëritë e kompanisë</p> <p>Kodi i Sjelljes do të konsiderohet si udhëzime për të parandaluar disa lloje specifike sjelljesh</p>	Informacioni i punonjësve	Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi			n/a
	<p>Mekanizmi i Ankesave të Punëtorëve</p> <p>Të gjithë punëtorët e kontraktorëve dhe nënkontraktorëve do të njihen me ekzistencën e WGM gjatë aktit të nënshkrimit të Kodit të Sjelljes</p>	Informacioni i punonjësve	Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi	Ndërgjegjësimi , të dhënat dhe rezultati i mekanizmit të ankesave	Mujore	n/a

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
	Zbulimi i mekanizmit të ankesave në faqen e FSHZH dhe në të gjithë kantierin (dhe faqen e bashkisë Gjirokastrë)						
Angazhimi i fuqisë punëtore lokale	<p>Angazhimi i një % të përshtatshme të fuqisë punëtore për këtë projekt nga e gjithë zona e projektit, me një avantazh të veçantë aplikantëve nga zonat e banuara rurale të zonës së projektit.</p> <p>Nuk përdoret puna e fëmijëve ose puna e detyruar.</p>	Angazhimi i fuqisë punëtore lokale	Kontraktori	para ndërtimit/ Ndërtimi			n/a
Mungesa e planeve për sigurinë e punëtorëve dhe komunitetit	<p>Plani i emergjencës për ndërtim dhe operim (planifikimi duhet të fillojë përpara fillimit të çdo pune në kantier)</p> <p>Procedura e reagimit ndaj urgjencës duhet t'i komunikohet qartë të gjithë personelit të vendit.</p> <p>Krijimi dhe zbatimi i Fushatës për sigurinë e popullatës gjatë ndërtimit të projekteve infrastrukturore</p> <p>Krijimi dhe zbatimi i Planit të Menaxhimit të Trafikut</p>	Duke minimizuar rreziqet për popullatën	Kontraktori/ ADF	para ndërtimit/ Ndërtimi	Raportim i vazhdueshëm tek palët e interesuara mbi performancën e përgjithshme mjedisore dhe sociale dhe hapat e ndërmarrë për të zbutur çdo ndikim negativ.	Javore	

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
Problemet që lidhen me sjelljen e punëtorëve ndaj mjedisit lokal.	<p>Punësimi i sa më shumë punëtorëve nga zona</p> <p>Mund të angazhohet fuqi punëtore e cila aktualisht është në terren për ndërtimin e parkingut nëntokësor</p>	Duke minimizuar rreziqet për popullatën			Regjistrim mbi fuqinë punëtore mbi ndërgjegjësimin për kodin e sjelljes në marrëdhëniet me komunitetin	Javore	
Shqetësim për njerëzit dhe shtëpitë nga zhurmat dhe dridhjet për shkak të aktiviteteve të ndërtimit	<p>Aktivitetet e ndërtimit duhet të kryhen vetëm gjatë ditës për të minimizuar nivelet e zhurmës për banorët</p> <p>Shmangni përdorimin e makinerive të vjetra ose të dëmtuara me nivele të larta të emetimeve të zhurmës.</p> <p>Kontraktorët do të rrethojnë vendin e ndërtimit me materiale thithëse të zhurmës,</p> <p>Punëtorët e ndërtimit do të jenë të vetëdijshëm për të kufizuar zhurmën verbale ose format e tjera të zhurmës.</p> <p>Zhurma dhe dridhjet do të minimizohen në kantierin e projektit dhe zonat përreth nëpërmjet sensibilizimit të drejtuesve të kamionëve të ndërtimit për të fikur</p>	Minimizimi i shqetësimit të popullatës	Kontraktori/ ADF	para ndërtimit/ Ndërtimi	Vëzhgime vizuale të zonave të punës	Javore	N/A

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
	motorët e automjeteve gjatë shkarkimit të materialeve.						
Angazhimi i palëve të interesuara në lidhje me shqetësimin e zhurmës	Takime me banorët e zonës dhe pronarët e bizneseve, ku të gjitha pasojat negative të theksit duhet t'i vihet zhurmës së prodhuar nga punimet, shpeshësisë së punës së automjeteve dhe punëtorëve, si dhe masave të sigurisë për banorët. vendasit dhe turistët gjatë periudhës së ardhshme të ndërtimit në afërsi të shtëpive dhe bizneseve të tyre	Minimizimi i shqetësimit të popullatës lokale për shkak të zhurmave nga aktivitetet e ndërtimit	Kontraktori/ bashkia/ ADF	para ndërtimit/ Ndërtimi	Regjistrimi i aktiviteteve dhe rezultateve të angazhimit	Rishikim mujor	
<p>Aksidentet</p> <p>Rreziqet dhe incidentet e shtuara nga trafiku</p> <p>Aksidentet nga transportimi i materialeve</p>	<p>Paketa e mjeteve të reagimit ndaj incidenteve mjedisore dhe sociale (ESIRT) do të përdoret në rast se incidente të tilla ndodhin gjatë zbatimit të projektit</p> <p>Zhvillimi dhe aplikimi i procedurave për mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë së komuniteteve lokale.</p> <p>Planifikoni organizimin e një kantieri ndërtimi për t'iu përgjigjur rasteve fatkeqe dhe urgjente në një mënyrë</p>	Zbatoni një plan sigurie në trafik duke përfshirë hartimin e pikës së hyrjes, sinjalizimin, kufijtë e shpejtësisë, trajnimin e shoferëve, përdorimin e rojeve të trafikut,	Kontraktori Bashkia	para ndërtimit/ ndërtimi/ Operacionale		Rishikim mujor	

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
	<p>të përshtatshme për rreziqet e ndërtimit</p> <p>Korridorët e sigurt të këmbësorëve dhe trafikut nëpër kantier të shënuara me shenja të dukshme, por edhe të komunikuar me përfaqësuesit e komuniteteve lokale, si dhe me shkollat.</p> <p>Hartimi dhe zbatimi i Vlerësimit të rrezikut të Komunitetit</p>	<p>procedurat për transportin e ngarkesave të mëdha (p.sh. motorët), mirëmbajtjen e regjistrit të incidenteve të lidhura me trafikun, sensibilizimin e përdoruesve të rrugës dhe njerëzve jetojnë afër kantierit.</p>					
<p>Menaxhimi i shqetësimeve të Komunitetit të lidhura me ndikimet e lidhura</p>	<p>Realizimi i një sërë aktiviteteve konsultative me palët e interesuara.</p> <p>Zbulimi i mekanizmit të ankimit në faqen e FSHZH, në faqen e bashkisë Gjirokastrë dhe në të gjithë kantierin</p> <p>Hartimi i një Plani të Angazhimit të Palëve të Interesit (SEP) që do të zhvillohet në përputhje me praktikën e mirë ndërkombëtare dhe OP-të e BB-së</p> <p>Organizimi i një objekti/zyre (në bashkëpunim me Bashkinë Gjirokastrë) që do të shërbejë si zyrë</p>	<p>Ulja e ndikimeve negative të projektit, por edhe qëndrimi negativ ndaj projektit dhe informimi më i mirë dhe në kohë të palëve të interesuara.</p> <p>Informoni komunitetet për detajet e aktiviteteve të</p>	<p>konsulent/ ADF/ Kontraktori/ Bashkia</p>	<p>para ndërtimit/ Ndërtimi</p>	<p>Regjistrimi i aktiviteteve dhe rezultateve të angazhimit</p> <p>Monitorimi i përputhshmërisë me planin</p> <p>Në vijim të aktiviteteve monitoruese</p> <p>Ndërgjegjësimi , të dhënat</p>	<p>mujore/ Javore</p>	<p>Kostot operative të konsulentit</p>

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
	informacioni për projektin. Do të jetë një vend publik ku të gjitha informacionet dhe dokumentet në lidhje me projektin do të jenë në dispozicion të publikut.	ndërtimit (p.sh., mundësitë e punësimit, orarin, kohën e aktiviteteve të zhurmës, trafikun duke përfshirë lëvizjet e ngarkesave të mëdha) me tabela, postera dhe takime të komunitetit			dhe rezultati i mekanizmit të ankesave		

Ndikimi i mundshëm	Masat Zbutëse	Objektiv	Institucioni kompetent	Orari	Monitorimi	Koha/ Frekuenca e Monitorimi	Kostoja e Zbatimit
Komunikimi	<p>Konsulenti duhet të mbajë rregullisht takime me përfaqësues të popullatës lokale dhe palë të tjera të interesuara. Një theks i madh duhet t'i kushtohet pranisë së grave në ato takime.</p> <p>Duhet të krijohet një kanal komunikimi dhe informacioni midis kontraktorit dhe autoriteteve lokale dhe komuniteteve të prekura, që në fillim të fazës së ndërtimit. Duhet të ruhet deri në përfundimin e aktiviteteve të ndërtimit.</p>	<p>Mbajtja e kontakteve me palët e interesuara</p> <p>Rritja e konsultimeve të vazhdueshme me komunitetet lokale (me përfaqësim të mirë) krijon dialog të vazhdueshëm, besim dhe planifikim të aktiviteteve të zhvillimit të</p>	Kontraktori/ Bashkia ADF	Ndërtimi	Pajtueshmëria me SEP	Procesi i vazhdueshëm	Kostot operative të kompanisë

13 REFERENCA

(ii) Referencat - materiale të shkruara si të botuara ashtu edhe të pabotuara, të përdorura në përgatitjen e studimit,

(iii) Regjistrimi i takimeve ndërinstitucionale dhe konsultative, duke përfshirë konsultimet për marrjen e pikëpamjeve të informuara të njerëzve të prekur dhe organizatave joqeveritare lokale (OJQ). Regjistrimi specifikon çdo mjet tjetër përveç konsultimeve (p.sh. anketat) që janë përdorur për të marrë pikëpamjet e grupeve të prekura dhe OJQ-ve lokale,

(iv) Tabelat që paraqesin të dhënat përkatëse të referuara ose të përmbledhura në tekstin kryesor,

(v) Lista e raporteve shoqëruese (p.sh. plani i zhvendosjes ose plani i zhvillimit të popujve vendas).

1. Ahn, C., Pan, W., Lee, S., & Peña-Mora, F. (2010). Vlerësimi i përmirësuar i emetimeve në ajër nga operacionet e ndërtimit bazuar në simulimin e ngjarjeve diskrete. Në: Proceedings of the International Conference on Computing in Civil and Building Engineering, Nottingham, MB (Vol. 30).

2. Akademia e Shkencave të Shqipërisë. (1984). Klima e Shqipërisë. Institucioni i Hidrometeorologjisë, Tiranë

3. AKK (2011). Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2010. 220 pp.

4. AKK (2013). Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2012. 252 pp.

5. AKK (2015). Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2014. 130 pp.

6. AKK (2016). Programi Kombëtar i Monitorimit të Mjedisit për Vitin 2017. 108 pp.

7. AKK (2017). Programi Kombëtar I Monitorimit të Mjedisit për Vitin 2018. 104 pp.

8. AKK (2017). Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2016. 368 pp.

9. AKK (2018). Raporti i Gjendjes së Mjedisit 2017. 342 pp.

10. Aliaj S., 2006: Orogjeneza shqiptare: zona e konvergencës ndërmjet Euroazisë dhe mikroplakës Adria. Në: Mikroplaka Adria: Gjeodezia GPS, Tectonics and Hazards, 133–149.

11. Aliaj, S., Adams, J., Halchuk, S., Sulstarova, E., Peci, V., & Muco, B. (2004). Hartat probabiliste të rrezikut sizmik për Shqipërinë. Në konferencën e 13-të botërore mbi inxhinierinë e tërmetejeve, Vankuver, BC, Kanada.

12. Aliaj, S., Koçiu, S., Muço, B., & Sulstarova, E. (2010). Vlerësimi i sizmicitetit, sizmotektonikës dhe rrezikut sizmik në Shqipëri. Akademia e Shkencave të Shqipërisë. 312 fq.

13. Aliaj, Sh., Baldassarre, G., & Shkupi, D. (2001). Zonat e uljes kuaternare në Shqipëri: Disa raste studimore. dem. Ing. Gjeol. Env. 59, fq 313-318.

14. Avramoski, E., Erg, B., & Pezold, T. (2016). Vlerësimi Fillestar i Zonave të Mbrojtura në Shqipëri duke përdorur Mjetin e Gjurmimit të Efektivitetit të Menaxhimit. Zyra Rajonale e IUCN për Evropën Lindore dhe Azinë Qendrore. [https://www.iucn.org/sites/dev/files/content/documents/2016/analiza_e_mett_rezultateve_final.pdf]

15. Cullaj, A., Hasko, A., Miho, A., Schanz, F., Brandl, H., & Bachofen, R. (2005). Cilësia e ujërave natyrore shqiptare dhe ndikimi njerëzor. *Environment International*, 31(1), 133-146.
16. Dinaj, VD (2013). Fotogrametria tokësore në Shqipëri dhe kontributi i saj në kërkimet gjeofizike. Në: Kongresi i 7-të i Shoqërisë Gjeofizike Ballkanike.
17. Duri, V. (2016). Migrimi i Popullsisë në Shqipërinë e Jugut: Rasti i Qarkut të Gjirokastrës. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 5(3 S1), 214-214.
18. Duri, V. (2017). Karakteristikat e Familjes Shqiptare (socio-gjeografike) gjatë periudhës së tranzicionit (në Rajonin Jugor të Shqipërisë). *Revista Akademike e Studimeve Ndërdisciplinore*, 5 (3 S1), 487.
19. ZEE (2019). Cilësia e ajrit në Evropë — Raporti 2019 Nr. 10/2019
20. Eftimi, R. (2010). Karakteristikat hidrogjeologjike të Shqipërisë. *AQUA mundi*,1, 79-92.
21. Eftimi, R., & Frashëri, A. (2016). Ujërat Termale të Shqipërisë. Në *ujërat minerale dhe termale të Evropës Juglindore* (fq. 115-130). Springer International Publishing.
22. Eftimi, R., & Zojer, H. (2015). Ndikimet njerëzore në akuiferët karstikë të Shqipërisë. *Environmental Earth Sciences*, 74 (1), 57-70.
23. Eftimi, R., Amataj, S., & Zoto, J. (2007). Qarkullimi i ujërave nëntokësore në dy akuiferë karbonatikë ndërkufitarë të Shqipërisë; cenueshmëria dhe mbrojtja e tyre. Në: *Vlerësimi dhe Harta e Vulnerabilitetit të Ujërave nëntokësore*. Punime të zgjedhura mbi hidrogjeologjinë,
11. *Vlerësimi dhe hartëzimi i cenueshmërisë së ujërave nëntokësore*, Konferenca Ndërkombëtare, Ustroń, Poloni, 2004. AJ Witkowski, A. Kowalczyk & J. Vrba redaktorë. Taylor & Francis 2007, Londër. fq. 206-218
24. Elsie, R. (1998). *Dendronymica Albanica: Një studim i emrave të pemëve dhe shkurreve shqiptare*. *Zeitschrift für Balkanologie*, 34, 163-200.
25. EMEP/EEA (2016). Udhëzues për Inventarin e Emetimeve të Ndotësve të Ajrit. (<https://www.eea.europa.eu/publications/emep-eea-guidebook-2016/part-b-sectoral-guidance-chapters/1-energy/1-a-combustion/1-a-3-b-i>).
26. Direktiva e BE-së 2008/50/EC. Direktiva e BE-së për ambientin e ajrit, miratuar më 21 maj 2008.
27. Komisioni Evropian (2007). Manuali i Interpretimit të Habitave të Bashkimit Evropian. Drejtoria e Përgjithshme e Mjedisit. 144 fq.
28. Komisioni Evropian (2007). Manuali i Interpretimit të Habitave të Bashkimit Evropian. Drejtoria e Përgjithshme e Mjedisit. 144 fq.
29. Fortlage, CA (2017). *Vlerësimi mjedisor: një udhëzues praktik*. Taylor & Francis.
30. Frashëri, A., Bushati, S., & Bare, V. (2009). Vështrim gjeofizik mbi strukturën e Albanideve. *Journal of the Balkan Geophysical Society*, 12(1), 9-30.
31. Frashëri, A., Bushati, S., & Pano, N. (2005). Veçoritë gjeofizike të brezit të palosur mesdhetar alpin, në kuadrin e Albanides. Në *SEG Technical Program Expanded Abstracts 2005* (fq. 735-738). Shoqëria e Gjeofizikanëve të Kërkimit.

32. Gjermani, I., & Dhima, S. (2009, maj). Përdorimi i metodave sizmike në Zonën Jonike ku janë të pranishme mbi shtytje. Në Kongresin e 5-të të Shoqërisë Gjeofizike Ballkanike (fq. fq-126). Shoqata Evropiane e Gjeoshkencëtarëve dhe Inxhinierëve.
33. Haxhiu, I. (1998). Reptilia e Shqipërisë: Përbërja e specieve, shpërndarja, habitatet. *Bonner Zoologische Beiträge*, 48, 35-58. 161
34. Hoxha, V., Diamanti, F., Milushi, I., & Mekshiqi, N. (2013). Disa veçori të Formimit Evaporit të Shqipërisë. *Journal of International Environmental Application and Science*, 8(2), 174.
35. INCA (2017). Vlerësimi i gjëndjes së problematikave mjedisore dhe të zonave të mbrojtura në Shqipëri. REC. 38 fq.
36. Jahn, T., Aschemann, R., Sadler, B., Partidario, M., & Verheem, R. (2012). *Manual i vlerësimit strategjik mjedisor*. Routledge.
37. Jallo, C. (2015). Prodhimi dhe përdorimi i bimëve mjekësore dhe aromatike në Shqipëri: Efektet historike dhe moderne në politikën tregtare, varfërinë dhe kulturën (Disertacion doktore, Universiteti i Kalifornisë, Davis).
38. Jata, I., Reci, H., & Kavaja, V. (2012). Zbulimi i zonave të rrezikut mbi minierat e braktisura të Shqipërisë nëpërmjet metodave gjeofizike. *Gazeta e Shkencës dhe Inxhinierisë së Tokës*, 2 (12), 704.
39. Kabo, M. (ed). (1990–91). *Gjeografia Fizike e Shqipërisë, Vëll. I (400 pp.) dhe II (590 pp.)*. Akademia e Shkencave të Shqipërisë. Qendra e Studimeve Gjeografike, Tiranë
40. Kabo, M. (ed). (1990–91). *Gjeografia Fizike e Shqipërisë, Vëll. I (400 pp.) dhe II (590 pp.)*. Akademia e Shkencave të Shqipërisë. Qendra e Studimeve Gjeografike, Tiranë
41. Kuçi, S., & Neziri, A. (2012). Anketa e cilësisë së ajrit në zonat kryesore urbane të Shqipërisë. *Journal of International Environmental Application and Science*, 7(1), 66.
42. Jigyasu, R., Marrion, C., Poletto, D., Scalet, M., Cavinato, GP, Cosentino, G., Dimo, A., Duni, Li., Moscatelli, M., Pagliaroli, A., Pojani, I., Qilla, E., Simionato, M., Xhelaj, A. (2014). Menaxhimi i rrezikut të fatkeqësive të vendeve të trashëgimisë kulturore në Shqipëri: analiza e rrezikut sizmiologjik-gjeohreziku dhe udhëzime për reduktimin e rrezikut nga fatkeqësitë për parkun arkeologjik të Apolonisë, qendrat historike dhe Gjirokastrën dhe Butrintin. OKB Shqipëri.
43. Lamprakos, M. (2010). *Ruajtja e Girokastrës*.
44. Leopold, LB (1971). Një procedurë për vlerësimin e ndikimit mjedisor (Vol. 28, nr. 2). Departamenti i Brendshëm i SHBA.
45. Lipo, S., & Hoxha, E. (2003). Rehabilitimi i dëmeve nga minierat në mjedis dhe infrastrukturë. Në Konferencën e 3-të Shkencore Ndërkombëtare-SGEM2003 (fq. 343-365). Gjeokonferenca shkencore SGEM.
46. Luca, E. (2017). Forma të reja të shprehjes së ish-Arkeologjisë Industriale në Shqipëri. Si të përballeni sot me komunikimin shkencor. Sfida ndërkombëtare dhe ndikimi i teknologjisë dixhitale në shpërndarjen e rezultateve të kërkimit, 42, 53.
47. Mália, M., de Brito, J., Pinheiro, MD, & Bravo, M. (2013). Treguesit e mbetjeve të ndërtimit dhe prishjes. *Menaxhimi dhe Kërkimi i Mbetjeve*, 31 (3), 241-255
48. Nieuwland, DA, Oudmayer, BC, & Valbona, U. (2001). Zhvillimi tektonik i

Shqipëria: shpjegimi dhe parashikimi i stileve strukturore. *Gjeologjia detare dhe e naftës*, 18 (1), 161-177.

49. Nika, S. (2020). Despotati i Gjyrokastërës dhe Gjin Zenebush. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 9(5), 60-65.

50. Noble, B., & Nwanekezie, K. (2017). Konceptimi i vlerësimit strategjik mjedisor: Parimet, qasjet dhe drejtimet e kërkimit. *Rishikimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis*, 62, 165-173.

51. Papazachos, BC (1990). Sizmikiteti i Egjeut dhe i zonës përreth. *Tektonofizikë*, 178 (2-4), 287-308.

52. Parise, M., Qiriazhi, P., & Sala, S. (2004). Rreziqet natyrore dhe antropogjene në zonat karstike të Shqipërisë. *Rreziqet natyrore dhe Shkenca e Sistemit të Tokës*, 4 (4), 569-581.

53. Petts, J. (Ed.). (2009). *Manuali i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis: Vëllimi 2: Ndikimi dhe kufizimet (Vol. 2)*. John Wiley & Sons.

54. Peza, LH, & Theodhori, P. (1993). Depozita klastike detare të cekëta kretake dhe të njelmëta deri në ujëra të ëmbla në Shqipëri. *Kërkime të Kretakut*, 14(2), 191-197.

55. Poci, E (2013). Krijimi i një Sistemi të Gjeodatabazës Kombëtare të Burimeve Ujore në Shqipëri: Një Studim Rasti i Sfidave në një Vend në Tranzicion. Teza e paraqitur në Fakultetin e Shkollës Pasuniversitare të Universitetit të Teksasit në Austin.

56. Pojani, D. (2009). Urbanizimi i Shqipërisë postkomuniste: sfidat ekonomike, sociale dhe mjedisore. *Debati*, 17(1), 85-97.

57. Proko, A., & Vangjeli, J. (2009). Studim Eko-Fitosociologjik i Ekosistemeve Kryesore Juglindore të Shqipërisë. *Revista Shqiptare e Shkencave Natyrore & Teknike*, 26(2).

58. Qarri, F., Lazo, P., Bekteshi, L., Stafilov, T., Frontasyeva, M., & Harmens, H. (2015). Efekti i skemës së kampionimit në studimin e depozitimit atmosferik të metaleve të rënda në Shqipëri duke përdorur biomonitorimin e myshkut. *Environmental Science and Pollution Research*, 22 (3), 2258-2271.

59. Robertson, A., & Shallo, M. (2000). Evolucionit tektonik mezozoik-terciar i Shqipërisë në kontekstin e saj rajonal të Mesdheut Lindor. *Tektonofizikë*, 316 (3), 197-254.

60. Rogozi, E., Bego, F., Papa, A., Mersini, K., & Bino, S. (2013). Shpërndarja dhe ekologjia e gjitarëve të vegjël në Shqipëri. *Revista Ndërkombëtare e Kërkimeve të Shëndetit Mjedisor*, 23(3), 258-268.

61. Rozas-Vásquez, D., Fürst, C., Geneletti, D., & Muñoz, F. (2017). Përfshirja e shumë aktorëve për integrimin e shërbimeve të ekosistemit në vlerësimin strategjik mjedisor të planeve hapësinore. *Rishikimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis*, 62, 135-146. 163

62. Rugg, DS (1994). Trashëgimitë komuniste në peizazhin shqiptar. *Vështrim gjeografik*, 59-73.

63. Sadler, B., & Dalal-Clayton, DB (2012). Vlerësimi strategjik mjedisor: një libër burimor dhe udhëzues referimi për përvojën ndërkombëtare. Tokëskanim.

64. Sala, S., & Qiriazhi, P. (2016). Kushtet e kuadrit gjeografik të pellgut ujëmbledhës të Vjosës. Në: Konferenca shkencore e Vjosës. Vjosa – Një mundësi unike për shkencën evropiane të lumit. Fakulteti i Shkencave të Natyrës. Universiteti i Tiranës, 8 qershor 2016.

65. Šašić, M., Popović, M., Cuvelier, S., Đurić, M., Franeta, F., Gascoigne-Pees, M., Koren, T., Maes, D., Micevski, B., Micevski, N., & Mølgaard, MS (2015). Kontribut në njohjen e faunës së fluturave të Shqipërisë. *Nota Lepidopterologica*, 38, 29 vjeç.

66. Seferlis, M., T. Lako, N. Panariti, E. Demiraj dhe D. Papadimos, 2008. Udhëzimet e propozuara të menaxhimit për pellgun ujëmbledhës të Vjosës. Muzeu i Historisë Natyrore Goulandris - Qendra Greke e Biotopit/Ligatinave. Thermi, Greqi. 22 fq
67. Selenica, A. (2004). Potenciali i përmbytjeve në Shqipëri. Në Proc. BALWOIS 2004 Konf., Ohër, Maqedoni (abst.) (fq. 94).
68. Shallo, M., Gjeçi, K., & Hoxha, V. (2013). Shkëmbinjtë metamorfikë sinofiolitikë të Shqipërisë. *Journal of International Environmental Application and Science*, 8(1), 53.
69. Shuka, L., & Malo, S. (2010). Zonat bimore të rëndësishme ndërkufitare si njësi ruajtjeje të brezit të gjelbër evropian (zona e Shqipërisë Lindore). *Journal of Environmental Protection and Ecology*, 11 (3), 866-874.
70. Shuka, L., Xhulaj, M., Kashta, L., & Casper, SJ (2007). Gjinia *Pinguicula* (Lentibulariaceae) në Shqipëri—një rishikim kritik. *Wulfenia*, 14, 15-65.
71. Shumka, S. (2016). Biodiversiteti i peizazhit lumor të lumit Vjosë. Në: Konferenca shkencore e Vjosës. Vjosa – Një mundësi unike për shkencën evropiane të lumit. Fakulteti i Shkencave të Natyrës. Universiteti i Tiranës, 8 qershor 2016.
72. Shumka, S., Bego, F., Beqiraj, S., Papparisto, A., Kashta, L., & Miho, A. (2016). Njohuritë aktuale të biodiversitetit në sistemin e lumit Vjosa duke numëruar kërcënimet që rrezikojnë mbijetesën e specieve dhe ekosistemeve. Në: Konferenca e Shkencës Vjosa. Vjosa – Një mundësi unike për shkencën evropiane të lumit. Fakulteti i Shkencave të Natyrës. Universiteti i Tiranës, 8 qershor 2016.
73. Shumka, S., Shuka, L., & Mali S. (2010). Jeta ujore e lumenjve dhe përgjigjet e hidrocentraleve të mundshme që do të ndërtohen në rrjedhat ujore të Vjosës, Semanit dhe Drinit në Shqipëri. *Procedurat e BALWOIS*, 2010
74. Silo, V., Nishani, P., & Silo, E. (2010). Kërkimi i hidrokarbureve në zonën e Krujës në zonën e Tiranë-Rodonit, Shqipëri. *Journal of the Balkan Geophysical Society*, 13(1), 9-16.
75. Sinani, A., & Dhimitri, J. (2015). Efektet e ujitjes dhe kullimit në peizazhet rurale të qarkut të Gjirokastrës në jug të Shqipërisë. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 4, 175-185.
76. Stevanovic, Z., & Eftimi, R. (2010). Burimet karstike të furnizimit me ujë për konsumatorët e mëdhenj në Evropën Juglindore – qëndrueshmëria, mosmarrëveshjet dhe avantazhet. *Geologia Croatica*, 63(2), 179-185.
77. Sulstarova E., Koçiaj S. & Aliaj Sh. (1980). Rajonizimi sizmik i Shqipërisë. Shtypshkronja. "Mihal Duri" Tiranë, Monografi, Arkivi i Institutit të Sizmologjisë, f. 297.
78. Taka, A., Doko, A., Kopali, A., Musabelliu, B., Veselaj, E., Malltezi, J., & Sulçe, S. (2017). Analizë krahasuese e Vlerësimit të Çmimit të Tokës Bujqësore në Shqipëri. *Revista aziatike e shtrirjes bujqësore, ekonomisë dhe sociologjisë*, 1-12.
79. Théou, P. (2015). Popullsitë e lakuriqëve të natës në Shqipëri: Struktura dhe dinamika e popullsisë (Disertacion doktore, Tezë. Universiteti i Tiranës).
80. Voci, F., & Korro, K. (2012). Koleksion i kulturave të ndryshme mjekësore dhe erëzash nga diversiteti gjenetik i egër në Shqipëri. *Journal of International Environmental Application and Science*, 7(1), 128.

81. OBSH (2000). Udhëzimet e cilësisë së ajrit për Evropën, Organizata Botërore e Shëndetësisë, Zyra Rajonale për Evropën, Kopenhagë (<http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/air-quality-guidelines-for-europe>) aksesuar më 06 janar 2020.

82. OBSH (2006). Udhëzimet e cilësisë së ajrit: Përditësimi global 2005 - Grimcat, ozoni, dioksidi i azotit dhe dioksidi i squfurit, Organizata Botërore e Shëndetësisë, Zyra Rajonale për Evropën, Kopenhagë (<http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-dhe-shendeti/cilesia-e-ajrit/publikimet/pre2009/udhezimet-per-cilesine-e-ajrit.-global-update-2005.-grimcat-materia,-ozoni,-dioksidi-i-azotit-dhe-dioksidi-i-squfurit>) aksesuar më 06 janar 2020.

83. Williams, A., & Dupuy, K. (2017). Vendimi për natyrën: Vlerësimet e korrupsionit dhe ndikimit në mjedis. Rishikimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, 65, 118-124.

Faqet e internetit:

Instituti i Mjedisit Finish: (www.environment.fi/syke)

Shërbimi Gjeologjik Shqiptar: (<http://www.gsa.gov.al/en/home/Maps.html>)

Standardi i cilësisë së ajrit: <http://ec.europa.eu/environment/air/quality/standards.htm>

Të dhënat e klimës për qytetet në mbarë botën (<http://en.climate-data.org/>)

Autoriteti Shtetëror për Informacionin Gjeohapësinor (ASIG).

(<http://geoportal.asig.gov.al/Map.aspx?lang=AL>)

Ministria e Mjedisit: <http://mjedisi.gov.al>

Qendra e botimeve zyrtare: <http://qbz.al>

Shtojca 1: Fotot e vizitave në terren

30 korrik 2022

Sheshi Cerciz Topulli

Zona rreth sheshit

Sheshi i bashkisë

Shtëpia e Pionerit

